

Andakts

BOK

Andra böcker och publikationer av Boris Salo:

Valdemar Slotte och hans förkunnelse. 1978. Livets språk. Böneteologi och bönepraxis. 1997. Livets bön. Att be Fader vår. 1999. Berättarglädje. Evangelium enligt Markus. 2002. Skattkistan. 2004. Trovärdigt. 2004. Kan död man leva? 2004. Att upptäcka vägen. 2005. Vardags-tro. 2007. Jesusberättelsen. 2010. Berättarglädje. En vandring genom Markusevangeliet. 2010. Frihet från press och tristess. 2012. En bok om julen. 2013. Öppen famn. En bok om föräldraskap. 2014. Tankvärt och tänkvärt. 2015.

Tillsammans med Vivian: Konsten att älska.
2004. Den Kära Leken. 2008.

@ ViBoSa

www.vibosa.fi

Grafisk form: Grafica Layout & Foto, Ulrica Wiik Pärn: Per-Richard & Johanna Levälahti Teckningar: Håkan Streng Tryck: Oy Fram Ab, Vasa 2015 ISBN
978-952-5607-34-5

Innehållsförteckning

Förord.....7

JULKRETSEN - Gud med oss 9

Adventstiden.....10

Jesus är bäst!! Första söndagen i advent.....10 Välsignad vare han! Andra söndagen i advent14 Inre städning. Tredje söndagen i advent.....18 Maria. Fjärde söndagen i advent.....22 Märkliga vittnen. Julafton.....26

Jultiden28 Födelse på flera sätt.

Juldagen.....28 Ingen stilla natt. Stefanidagen. Annandag jul30 Tradition och förnyelse? Första söndagen efter jul.....34 Vem är värdig? Nyårsdagen.....36 Byggnad eller människor? Andra söndagen efter jul40

Trettondagstiden44 Vad leder vart?

Trettondagen.....44 Dop på gång. Första söndagen efter trettondagen.....48 Kvalitetsliv. Andra söndagen efter trettondagen.....52 Trosväckare. Tredje söndagen efter trettondagen.....56 Utan facit. Fjärde söndagen efter trettondagen.....60 Två slags utsäde. Femte söndagen efter trettondagen.....64

PÅSKKRETSEN - Gud för oss 69

Förfastan.....70

Oförklarlig nåd. Tredje söndagen före fastetiden 70 Hjärtats jordmån. Andra söndagen före fastetiden74 Kärlek. Fastlagssöndagen.....78

Fastetiden.....82 Frestad - av vad?

Första söndagen i fastan.....82 Två slags tro. Andra söndagen i fastan86

Finns onda andar? Tredje söndagen i fastan.....	90	Blev du mätt?
Fjärde söndagen i fastan	94	Lidandets problem. Femte söndagen i fastan
98	Vem, vad och var? Palmsöndagen	102
Ett yttersta kärleksbevis. Skärtorsdag.....	106	Förunderligt. Långfredag.....
108		

Påsktiden	110	Vilken pangnyhet!
Påskdag	110	Pilgrimsvandring på gång. Annandag påsk
112	Tvivlaren och bekännaren. Första söndagen efter påsk.....	114
En god själavårdare. Andra söndagen efter påsk	120	Himlen – vad är det? Tredje söndagen efter påsk.....
124	Redan här – inte ännu. Fjärde söndagen efter påsk.....	128
Något riktigt viktigt. Femte söndagen efter påsk	132	Bekänn Jesus till dig. Kristi himmelfärdsdag
136	Vem är Anden? Sjätte söndagen efter påsk	138

PINGSTKRETSEN – Gud i oss

Pingsttiden.....	144
-------------------------	------------

Är det möjligt?! Pingstdagen.....	144
-----------------------------------	-----

Tiden efter pingst.....	148	Gud verkar trefaldigt. Trenighetssöndagen
148	Pengarna eller livet! Andra söndagen efter pingst.....	152
Bröllop på gång. Tredje söndagen efter pingst.....	156	Den springande pappan. Fjärde söndagen efter pingst.....
160	Hjärtat på rätt ställe. Femte söndagen efter pingst	164
Alla är lärjungar Apostladagen	168	Kärlekens övertag. Sjunde söndagen efter pingst.....
172	Påklädd och avklädd. Kristi förklarings dag.....	174
Trångt, men rymligt. Nionde söndagen efter pingst	180	Glad förvaltare. Tionde söndagen efter pingst.....
184	Ett rop till mänskligheten. Elfte söndagen efter pingst.....	188
Två män på väg hem. Tolfte söndagen efter pingst.....	192	

Jag	
tog Vad då hjälpa?	Fjortonde söndagen efter
livet	pingst.....200
av en Tacksamhet är	Femtonde söndagen efter pingst
friskvård.	204
Att satsa rätt.	Sextonde söndagen efter pingst
	208
Gråt och ändå inte.	Sjuttonde söndagen efter pingst
	212
Frihet.	Adertonde söndagen efter
	pingst.....214
Viktigast av allt.	Nittonde söndagen efter
	pingst.....220
I tro till Jesus.	Tjugonde söndagen efter
	pingst.....224
Kallelse till bröllop.	Tjugoförsta söndagen efter
	pingst.....228
Tro är livsförvandling.	Reformationsdagen232
Livshoppet.	Tjugotredje söndagen efter
	pingst.....234
Hemma bäst.	Tjugofjärde söndagen efter
	pingst.....240
Vi ger inte upp.	Tjugofemte söndagen efter pingst
	244
Håller det?	Tjugosjätte söndagen efter pingst
	248
.. kamrat. Trettonde söndagen efter pingst	194

Helgdagar med anknytning till julen262

Ljuständare! Kyndelsmässodagen.....262	Snart jul! Maria
bebådelsedag.....266	

Övriga kyrkliga helgdagar270

En dagaktuell text. Midsommardagen.....270	Vilka änglar?!
Mikaelidagen.....272	Behöver vi helgonen? Alla helgons
dag.....276	Tjäna eller härska. Skapelsens
söndag.....278	Samhällets ryggrad. Familjens söndag
.....280	

Nationella helgdagar282

Frihet är det bästa ting. Självständighetsdagen.....282

Avslutande reflektion.....284

Litteratur.....286	Material från ViBoSa
.....288	

Förord

Ordet "äntligen" har burit mig under processen med den här andaktsboken.

"Äntligen" utbrast Adam när han såg sin Eva och gav oss världshistoriens första poesi. "Äntligen" utbrast säkert herdarna när den långa väntan på Messias hade gått i fullbordan. Den samariska kvinnan, Sackaios, Bartomaïos och många fler kunde utbrista efter mötet med Jesus från Nasaret: "Äntligen hittade jag livet, Gud, min medmänniska och mig själv." "Äntligen" har miljontals människor sedan sagt när frälsningen blivit en verklighet. Många har sagt sitt "äntligen" när bönesvaret efter år av bedjande kommit. Hela tillvaron kommer att utropa ett slutligt och befriande "äntligen" när Jesus kommer åter.

Det finns många "äntligheter", stunder när förhoppningar infriats. Jag bär förhoppningen att den här andaktsboken ska få ge åhaupplevelser och livskraft: tankar, iakttagelser och beslut som befriar livet. Kanske till och med någon som fått boken i sin hand känner ett "äntligen". Under årens lopp har nämligen en och annan uppmanat mig att skriva en andaktsbok. Men många andra bokprojekt har kommit emellan. Men nu är den klar och därför säger jag mitt "äntligen".

Det är ett stort förtroende att få vara din medvandrare ett helt år. Jag överlämnar en andaktsbok med ett litet ovanligt upplägg. Avsikten är att ge både färdkost för dagen och andlig vägledning för livet. Här finns material för kyrkoårets alla söndagar och helgdagar men förutom det också stoff för andlig vägledning inne i veckan. Ibland blir det en tanke eller ett bibelord att bära med sig under dagen, ibland inspiration till ett eget bibelstudium. Läs gärna bibelavsnittet för ifrågavarande söndag och helgdag. Jag ger också förslag till bibelord att memorera. Jesus själv memorerade Skriften. Bibelordet öppnar sig ur olika synvinklar när man bär det med sig en längre tid. Memorering är dessutom hjärngymnastik!

Min avsikt har varit att skapa en varierande text. Gud talar ju till oss på olika sätt utifrån vår personlighet. Några av oss är inriktade på tanke och intellekt (förnuftet), andra på handling (viljan), någon på intuition och spontanitet (känslan). Därför är texten ibland undervisande, ibland själavårdande och ibland apologetisk där den vill visa på trovärdigheten i budskapet om Jesus från Nasaret. Målsättningen är att tron får bli vardag, att Guds vilja får förverkligas och därmed hans rike spridas.

Texten kan användas enskilt men också i en gemenskap som vid familjens middagsbord, i böne- och bibelgruppen, samtalsgruppen, manssamlingen eller syföreningen. När man tar del av texten tillsammans med andra kan veckomaterialet, som ju annars är tänkt för den enskilda reflektionen, också användas som underlag för samtal.

Jag väljer att förankra det hela i kyrkoåret, dess texter och temata som ur olika synvinklar behandlar den kristna tron och det kristna livet. Man kan se på kyrkoåret som församlingens skydd mot predikantens egna älsklingstankar. Kyrkoårets texter och temata tvingar nämligen en predikant att se på det kristna budskapet från flera håll. Det hindrar förstås inte att samma tankegångar återkommer, så också i den här andaktsboken. En och annan kommer säkert också att känna igen accentueringar från det jag tidigare skrivit.

Kyrkoåret styrs av påsken. Om påsken infaller sent blir söndagarna efter pingst 22 till antalet. Boken innehåller också material för det år när påsken kommer som allra tidigast. Det gäller alltså att hålla reda på vilken helgdag och vilken vecka man lever i. Boken förutsätter inte att man läser den från början, utan du kan som ny läsare dyka ner i den tid av kyrkoåret som är aktuell.

Välkommen med!

JULKRETSEN – Gud med oss

Adventstiden

Jesus är bäst!!

Första söndagen i advent

Matt 21:1–9 Din konung kommer i ödmjukhet

Under mina tio år i Helsingfors kunde jag inte undgå att reflektera över Mannerheimstatyn vid huvudgatan i huvudstaden. Stolt och reslig sitter marskalken på en ståtlig stridshäst. Statyn påminner kommande generationer om en viktig tid i landets historia.

När man besöker Jerusalem och befinner sig på Olivberget kan man ibland få erbjudandet att rida på en åsna ned för Olivberget mot stadens centrum. Vid mitt första besök i Israel blev det aldrig av, så när tillfället gavs den andra gången passade jag på. Det gav mig många tankar. Jag bär fortfarande på upplevelsen av att fötterna nästan nådde till marken! Ett kroppsminne för livet. En åsna ger ingen hög plattform. Jesus valde medvetet en åsna för sitt intåg i huvudstaden. Det var både uppseendeväckande och avslöjande.

Uppseendeväckande? Javisst. Romarrikets medborgare kände till seden att krigsherren kom ridande på en ståtlig krigshäst med fångar i släptåg. Vi kan vara säkra på att de första kristna möttes av skratt och förlöjliganden när de presenterade sin Herre. Men trots allt berättar de om att Jesus från Nasaret kom inridande i huvudstaden på en åsna. Varför? Jo, därför att det hänt. Trovärdigt i allra högsta grad.

Avslöjande? Javisst. Jesus proklamerar genom valet av fortskaffningsmedel sin avsikt. Hans karaktär kommer fram på samma sätt som våra fordon också kan säga en hel del om ägaren. Ibland kan ju till och med bilen likna chauffören på samma sätt som hunden kan avspegla sin husse! Jesus val av åsna visar hans karaktär och avsikt. De som granskade den ridande gestalten blev nog inte klara över vad de såg. En målmedveten man, engagerad, ja, det såg de. Men det syntes fortfarande att han hade gråtit. De såg leendet och hans glädje över barnens lovsångsrop blandat med en skarp blick mot templet.

Jesus befinner sig i en helt annan dimension än de makthavare som måste hävda sig. Han är med profetens paradoxala ord segerrik i sin ödmjukhet och ringhet. (Sakarja 9:9)

Jesus är en helt annorlunda kung. "Hosianna, Hosianna, hurra, hurra"
vad Jesus är bra! Ja, han är bäst. Eller som min dåvarande sjuåring så finurligt skrev på en teckning: "Jesus är bäst, pappa är präst." Och ändå de som hyllade honom visste inte vad Jesus hade i tankarna. De gav honom Messiasropet, men de förstod ännu inte hurudan Messias han var. Då skulle de ha ropat ännu innerligare ur hjärtats djup. För ordet hosianna betyder egentligen "fräls oss", "hjälp oss".

Advent. Vet vi egentligen vad vi håller på att förbereda? Folket hade glömt vad hosiannaropet riktigt handlade om. Hur är det med vårt adventsfirande? Det är så mycket som vill ta över. Julen är redan utannonserad och blir snabbt bortrealiserad innan den ska börja på riktigt. Men advent behövs om det ska bli jul på riktigt. Den kyrkliga traditionen ger oss nu fyra veckor av förberedelse inför festen. När vi tar del av den lilla fastan, som advent också kallas, blir prioriteringarna klarare. Vi inser att Jesus inte kommer i den yttre glansen och prakten utan till den som ropar ut sitt hosiannarop ur hjärtats djup. Låt oss be när vi tänder det första ljuset i adventsljusstaken:

*Helige Gud Hosianna, ingen är som du. Tack för att du hör vårt hosiannarop.
Kom och hjälp oss, rädda oss, befria oss också under det här nya kyrkoåret. I
Jesus namn.*

Veckans memorering

Se, jag står vid dörren och bultar. Om någon hör min röst och öppnar dörren skall jag gå in till honom och äta med honom och han med mig. (Upp 3:20)

Måndag

Med en otrolig djärvhet låter den kyrkliga traditionen den text, som handlar om Jesus intåg i Jerusalem och som hör påsken till, inleda kyrkoåret. Jesus, den kärleksfullt oförutsägbare, vill rida in i det nya kyrkoåret, vårt eget, församlingens och kyrkans. Hur kan vi i kontrast till samhällets rytm och julstämning ta vara på adventstiden som en förberedelse och fastetid före jul? Om julsaker tas fram, vilka kan man vänta med? Adventsljusstaken är ett fint hjälpmedel att hjälpa både små och stora att ta in advent. Liksom en sådan enkel sak som att tala om adventskalender i stället för julkalender och köpa eller göra en kalender som utmynnar i 25 december, då julen är inne!

Tisdag

Jesus på en åsna. Sårbar och värnlös. Vår kultur undviker sårbarheten med alla medel. Vi vill ha garantier och försäkringar som skydd mot det mesta. Ändå handlar hela livet om sårbarhet, från det vi föddes till vårt dödsögonblick. Sårbarhet kännetecknar allt äkta ledarskap. Finns det överhuvudtaget någon äkta styrka som inte är sårbar? Vad kan vi lära oss av Jesus utsatthet och sårbarhet? Var, när känner du dig mest sårbar?

Onsdag

Hosiannahymnen hör samman med messiastexten i Ps 118:24–29 som var aktuell i templet när Jesus red in i Jerusalem. En intressant sådan. Bakom de svenska orden "hjälp oss" finns hebreiskans hosianna. Vad kan hosiannahymnen som jubel och bönerop betyda i dag? I ditt liv? Var behöver du Guds hjälp just nu? Har du upplevt situationer som präglats av rop om hjälp men som förvandlats till lovsång?

Torsdag

Det finns endast en om vilken det står i Bibeln: "Herren behöver den." (Mark 11:3) När Jesus behövde och kunde använda till och med en åsna så kanske det inte heller är ute med dig och mig!

Åsnan bar fram Jesus. Lena och Otto Rimås talar om åsnan som en fin illustration för själavård och empati. Den har två stora öron, två varma, mjuka ögon, är slitstark och envis, tar sig fram i svår terräng, känner på sig när oväder hotar, står kvar där man ställt den, tar inte första steget och behöver själv en vägledare. Har du åsnedrag? Vad kan utvecklas?

Fredag

I katakomberna finns en väggmålning av en korsfäst man med åsnehuvud. Texten under lyder: "Alexamenos tillber sin Gud." Trots att de första kristna visste att de förlöjligades var de inte rädda att berätta om sin annorlunda kung. Det säger en hel del om trovärdigheten i budskapet – inte sant?

Lördag

Psalmen "Gå Sion din konung att möta" (Psb 9) går igenom hela kyrkoåret. Det går att finna jul, fastan, långfredag, påskdag, allhelgonadag och domsöndag i psalmen. Finns det någon tid i kyrkoåret där du anar att det finns mer att upptäcka? Har du koll på de liturgiska färgerna? Vad kan de förkunna?

Egen reflektion:

Adventstiden

Välsignad vare han! Andra söndagen i advent

Luk 21:25–36 Din konung kommer i härlighet

Advent betyder ankomst. Adventstiden är en väntans tid som bryter sönder tidsbegreppet. Vi befinner oss både i det som var, är och det som ska komma. Egentligen är det inte så märkligt. Gud är evig och utanför den begränsning som heter tid.

Advent är psalmers och sångers gyllene tid. Och så ska det vara. Det började redan med första advents mäktiga hosiannahymn. Vi tillber Herren och ber till honom i alla tre tempusformer.

Då. Vi ropar ut: "Välsignad vare han som kom!" Vad skulle livet vara om Gud inte sänt Jesus! Vi skulle inte ha vetat mycket om Gud. Vi skulle inte haft en personlig Gud. Vi skulle inte ha erfarit hans kärlek och upprättelse av oss människor. Vi skulle ha dignat under skuldens börda, varit utan hopp vid käras gravar och utan Guds kraft i vårt vardagsliv. Eller som man formulerade det i fornkyrkan:

"Om inte ditt ord blivit kött och bott ibland oss skulle vi inte veta att det finns en förbindelse mellan Gud och vår värld. Och vi skulle inget annat haft än förtvivlan."

Tack och lov att du Jesus kom!

Nu. Vi ropar ut. "Välsignad vare du som kommer!" Det gäller i dag. I våra liv, i församlingsliv och under det nya kyrkoåret. Varje gång vi deltar i nattvardshymnen *Sanctus* och sjunger "Hosianna i höjden, välsignad vare han som kommer i Herrens namn" bejakar vi vår vilja att ta emot Herren som kommer till oss i bröd och vin.

Herren kommer till oss i dag. Adventspsalterna betonar det gång på

gång. "Jesus från Nasaret går här fram, än som i gången tid ..., "Bered en väg för Herren, ... Han kommer han som fjärran ... " Tack och lov att du Jesus, genom din Ande, kommer in i våra liv också i dag!

Sen. Vi bekänner. "Välsignad vare du som ska komma"! Andra söndagen i advent påminner oss om vårt hopp. Jesus ska komma tillbaka. Tillvaron slutar inte i kaos och djävulskap utan i Jesus herravälde. Tack och lov att, du Jesus, ska komma!

Bibeltexten om Människosonens ankomst är brännande aktuell. Socialvetare och psykologer säger att det före andra världskriget fanns en fördold oro, som med atomvapnens intrång ledde till en uppenbar oro under kalla krigets dagar. Västerlandets normlöshet, familjesplittring och rotlöshet har lett till att många i dag bär på en fördold ångest. Vi kan börja ana oss till den uppenbara ångest som Jesus talade om då människorna skall stå rädlösa inför vågornas och havets dån och skräck kommer över världen. (Luk 21:25–26)

Adventstiden kommer med ett paradoxalt budskap: När alla andra hukar sig, räta på er! Jesus kommer! Befrielsen är nära. Kärlekslösheten tilltar, men ni – håll er vakna i kärlek och omsorg.

*Himmelske Far, hjälp oss att leva i nuet, öppna och vakna för livets möjligheter.
Vi lämnar det förflutna, nuet och framtiden i din hand. I Jesus namn.*

Veckans memorering

När allt detta börjar, så räta på er och lyft era huvuden, ty er befrielse närmar sig. (Luk 21:28)

Måndag

Vad menade Luther när han sade att "vi har inte fått huvudet för att hänga med det"? Om man stirrar sig blind på de många problemen i samhället, avkristningen och världsproblemen kan sinnesstämningen gå i moll. Vi blir reaktiva. Hur kan löftet om Jesus ankomst lyfta vår blick och göra vår tro proaktiv? Visst finns det för övrigt en relation mellan att bli upprättad och upprättad? Den samariska kvinnan Jesus samtalade med är en fin illustration av hur en nedtyngd människa kan få en ny livs- och kroppshållning. (Joh 4) Känner du till den erfarenheten i ditt liv på något sätt?

Tisdag

Vårt liv är begränsat, trots att vi många gånger lever som om inte så skulle vara fallet. Döden är svår, en fiende till livet. Ändå har många upplevt det som en förmån att ha fått vara i dödens närhet. En sjukdom i det egna livet har kunnat ge nya prioriteringar, att sitta vid en dödsbädd nya perspektiv på livet. Vad betyder det för livet att ta dödens verklighet på allvar? Och på samma sätt: Vad har vetenskapen om Jesus återkomst för konsekvenser för den här dagen? Om du visste att Jesus kommer tillbaka i dag eller i morgon: Hur skulle du leva då?

Onsdag

Det berättas om restaurangen som annonserade: "Gratis lunch i morgon." När gästerna följande dag besökte restaurangen och hade ätit ville ägaren ha betalt. Till deras protester sade han: "Se på skylten därute." Den var oförändrad. Det blev aldrig "i dag". Evangeliet är nuets budskap. Läs Ps 95:7, Matt 6:11, Luk 19:5, 23:43, Hebr 3:7, 13. Också i dag!

Torsdag

Tecken för Jesus ankomst är många: miljöförstöring, krig, moralisk upplösning, Israel som nation, missionen, Antikrists enande av världen.

Uppenbarelsesboken är ingen uträkningsbok utan en tröstebok. Avsikten med undervisningen om de yttersta tiderna är att vi ska känna igen tecknen när de börjar synas. För att lägga märke till dem behöver vi känna till dem. När har du senast tagit del av Uppenbarelsesbokens budskap?

Fredag

Jesus betonade i sitt tal om de yttersta tiderna gång på gång behovet av vaksamhet och att vara redo. (Matt 24, Mark 13, Luk 21) När är vi redo för Jesus ankomst? Smaka på orden: Vi är förberedda för Jesus ankomst när vi lever med honom i dag.

Lördag

Bönen om Guds rike är en parallellism till bönen om att Guds vilja ska ske. Vi ropar om den dag när Guds vilja på allt sätt ska förverkligas och vi ber om att Guds vilja ska få ske redan i dag i en värld där den hela tiden slås sönder. Bönen om Guds goda vilja är den lyckliga bönen, ett heligt trots mot allt ont. Tänk att få vara med i den bönen ...

Egen reflektion:

Adventstiden

Inre städning Tredje söndagen i advent

Matt 11:2–10 Bered väg för konungen

Det är oftast mycket på gång de här veckorna. Vi tar varje dag del av erbjudanden av olika slag. "Julen är nära! Missa inte vårt erbjudande! Köp!" Mitt i julkommersen, julstressen, förberedelserna och julfesterna gör sig en annan röst påmind. En röst från öknen. Rösten från en man klädd i kamelhårskläder. Han är som en härold som proklamerar kung-ens härkomst. Och kungens rike. Evangelisten Markus sammanfattade senare kungens närvaro i några kärva, korta sentenser: "Tiden är fullbordad! Guds rike är nära! Omvänd er! Tro evangelium!"

Tiden är fullbordad!

Barnen som öppnar luckorna i adventskalendern vet vad det betyder. Dagen närmar sig. I Jesus mun betyder det att profetiornas luckor har öppnats. Nu hade han kommit. Messias. Vi lever i uppfyllelsens tid – men samtidigt också i väntans. Tiden närmar sig för hans ankomst på himmelens skyar.

Guds rike är nära!

Jesus ord slår ner som en bomb, i positiv mening. Festen kan börja! Guds rike har kommit med glädje, rättfärdighet och frid! Mitt i våldets värld stiger kärleken, försoningen och gudsnärvaron in – i en människas gestalt. Guds rike är nära! Jesus ropade ut ett glädjebud, långt mer än vår tids erbjudanden. Han proklamerade seger över ondskan. Ljusets makt över mörkret. Jesus rop om att Guds rike är nära var ett glädjebud – och är ett glädjebud.

Vänd om!

Meningslöshet, tomhet, våld, det onda samvetets tyranni och dödsfruktan behöver inte vara det sista i ditt liv. Guds rike finns! Budskapet ljuder till oss: Vänd om Finlands folk! Vänd om från de nygamla gudarna.

Vänd om från *mammon* – penningbegärets gud som i kall beräkning överger sina offer; *bachus* – dryckenskapens och frosseriets gud som i sin oförmåga att tillfredsställa bara fordrar mer och mer; *ratio* – förnuftets kalla gud, som tror sig vara själv nog utan Gud, *egot* – självisheten som bara ser till egna fördelar; *afrodite* – sexualitetens lössläppthet som förstör relationer i hem och familj; *mars* – våldsförhärlikandets gud som tränger sig in i både barns och vuxnas tankevärld. Nordens folk, Fin-lands folk – vänd om innan det är försent! Inse din situation, bekänn din synd!

Tro evangelium!

Det finns något att vända om till. Jesus ord lyser som ett härligt ljus i adventsmörkret. Det finns en annan väg och en annan möjlighet, ett sant livserbjudande. Guds rike är här i Jesus Kristus. Reklamens erbjudanden tar vi alltid med en nypa salt. Det liksom hör till att man överdriver. Jesus däremot visar med hela sitt liv och sin gärning att det han säger inte är tomma ord.

Blinda fick sin syn, halta gick, spetälska blev rena och döda uppstod. Människor fick nytt hopp. Han befriar också i dag från "syndens, dödens och djävulens våld". En ny syn på Gud, medmänniskan och en själv växer fram. Gud är inte långt borta, han är nära. Medmänniskan är varken ett medel för vår framgång eller en motståndare, utan en med- människa. Och man behöver varken se ner på sig själv eller upp till sig själv. Guds rike är nära med nya möjligheter.

Himmelske Far. Du som sände Johannes att bereda väg för din son. Låt också i dag ditt ord ljuda så klart att det blir städning i våra liv så att ditt rike får ta gestalt i oss. I Jesus namn.

Veckans memorering

Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet.
(Mark 1:15)

Måndag

Profeten Malakis ord om vägröjaren Johannes döparen som vänder fädernas hjärtan till barnen är aktuella ord. (Malaki 4:5–6) Det handlar mycket konkret om familjelivet. Fäder och söner finner varandra. Men det kan också i överförd bemärkelse handla om behovet av andliga fäder och mödrar, om mentorskap. Tanken kan också gå till det faderskap som de judiska rötterna är för oss kristna. Vilken aspekt är mest aktuell för dig? Finns det någon ny aspekt att ta in?

Tisdag

Johannes pekade framåt mot Messias. Benämningen Kristus betyder Messias. När vi säger Jesus Kristus, är det alltså inte för och efternamn (!), utan en bekännelse till Jesus som Guds utlovade Messias. Varje gång vi hör benämningen Kristus får vi alltså göra en kullerbytta i vår hjärna och tänka "Messias". Messias betyder "den smorde". Messias var smord med Andens olja. De första kristna började kallas för "de kristianiserade" (översatt med "de kristna"), ett adjektiv av det grekiska ordet *Christo's* (Apg 11:26, 26:28, 1 Petr 4:16) Benämningen betydde tre saker: De hörde ihop med Kristus, de trodde på Jesus som Messias och de var smorda av Guds Ande.

Att vara kristen är att vara smord med Andens olja. En kristen gnisslar inte som ett trögt gångjärn. Fyll oss helige Ande, smörj oss ...

Onsdag

Läs, sjung, begrunda Anders Frostenssons psalm, "Jesus från Nasaret går här fram ..." (Psb 12) En väckelsebön för land och folk. (www.evl.fi/ Psalmbok)

Torsdag

Johannes döparen förkroppsligade enkelhet. Hur kan man hitta och bevara enkelheten? Vad går att skala bort för att det nödvändiga ska få rum?

Fredag

Vi kan ta hjälp av de tio buden i den inre städningen inför jul. De fungerar som undervisning (lärobok), tacksägelse över den Guds gåva de innehåller (sångbok), syndabekännelse (biktbok) och som bön (bönbok). Och de har massor att säga när det gäller arbetsetiken. Det klassiska rådet att ta del av dem varje morgon är fortfarande livsbefrämjande i allra högsta grad. Om de fallit i glömska – de går att finna i 2 Mosebokens 20:e kapitel.

Lördag

Också i dag behöver vägen banas för Jesus. Det finns bråte av fördomar, missförstånd och synd. Hur ser den Bibel ut som andra läser när de ser dig och mig? Hur ser det liv ut som bereder väg för Jesus? Vi behöver gå två olika slags resor i vårt liv. Först lärjungen Johannes resa. Han vågade vara svag, visa känslor och kärlek. Han hjälper oss bort från macho-idealet, bort från den råa styrkans och maktens mönster. Men för att inte utvecklas till en mjukistyp med slappt handtag behöver man sedan beträda Johannes Döparens väg. En väg där man vågar stå för det man tror på och visa riktningen också för andra. Och som Johannes peka på Jesus.

Egen reflektion:

Adventstiden

Maria

Fjärde söndagen i advent

Matt 1:18–24

Herrens födelse är nära

Maria är en viktig gestalt i julhändelserna. I den protestantiska traditionen tillber man inte henne. Men hon är ett stort föredöme. Vad kan Maria lära oss? Ja, det finns mycket i hennes liv som har beröringspunkter med vårt.

Maria och Jesus.

Jesus var hennes glädje. Han skulle frälsa sitt folk från synden. Men många gånger hade hon svårt att förstå vad det handlade om. Det var mer problematiskt för henne än att vara en vanlig tonårsförälder om också det ibland kan räcka till. Maria tappade bort Jesus i Jerusalem, försökte tala honom till rätta när han hade börjat sin verksamhet, trodde han var tokig, genomled svärdet i sitt eget bröst vid hans kors. Men – hon får höra: Gud har uppväckt Jesus!

Maria och Elisabet.

Maria gick tio mil i bergsbygd för att få träffa släktingen Elisabet. Osökt kommer man att tänka på behovet av gemenskap. Vi behöver alla "elisabettor" eller "elisabettar" som vi kan dela det djupa i livet med. I sammanhanget handlade det om glädje och förundran, men lika viktigt är att få dela smärtan och vändan. All gemenskap börjar med att ge, att dela tankar och känslor. Har vi sådana människor i vår närhet? Är vi själva sådana?

Maria och Josef.

Josef spelade en undanskymd roll. Vi möter honom i julberättelserna som den fasta klippan. Men sedan är han något av "den frånvarande pappan" i familjen. Troligtvis beror det inte på grund av flykt in i arbete utan snarast en tidig död. Maria fick axla mycket av ansvaret. Den frånvarande pappan är också ett problem i vår kultur. Många växte upp utan far efter kriget. Uppbyggandet av landet placerade många pappor utanför hemmet. Dagens konkurrens och aktiviteter av olika slag gör att många kvinnor får leva som en Maria utan någon Josef. Johannes döparens uppgift i att "vända fädernas hjärtan till barnen" (Malaki 4:4) är en dagsaktuell uppgift med betydelse också för alla marior och barnen.

Maria och Pilatus.

I trosbekännelsen står de bredvid varandra. " ... född av jungfru Maria, pinad under Pontius Pilatus". Pilatus symboliserade det svärd, som skulle gå igenom Maria. Det skar i Marias hjärta att se Jesus lida den sista veckan i sitt liv. Miljontals kvinnor delar Marias villkor. Miljontals ser sina barn lida, torteras, våldtas, utnyttjas och dödas. Svärdet slungas ännu. Vi frågar hur länge? Vi ropar ut: Maranata, Herre Jesus, kom!

Jesus och vi.

Här rör vi vid kärnan i vår tro. I Jesus har vi "Pilatus – ondskans" besegrare, till honom får vi kasta all smärta och med honom får vi dela vårt liv. Här rör vi också vid vår tros konsekvenser: Att bli delande människor som Elisabet och Maria, vara närvarande som en äkta Josef och i Jesus kraft inte ge vika för ondskan trots alla pilatussvärd som slungas också i vår tid.

Himmelske far Låt oss som Maria begrunda dina under i våra liv, dela dina verk i oss med andra, våga se tvivlet i ögat, känna lidandets smärta, men också som Maria fyllas av din Ande I vår broder Jesus namn.

Veckans memorering

Hon skall föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder. (Matt 1:21)

Måndag

Många profetior gick i uppfyllelse när Jesus föddes. Några exempel: Född av en jungfru, Jes 7:14 (jfr Matt 1:23) Född i Betlehem, Mika 5:2 (jfr Matt 2:4–6) Flykten till Egypten, Hos 11:1 (jfr Matt 2:13–15) Barnamorden, Jer 31:15 (jfr Matt 2:16–18) Den kristna traditionen har redan i 1 Mose 3:15 sett en första antydning om Messias. En av kvinnans säd (singularis i texten) ska trampa sönder ormens huvud.

Tisdag

Josef hade det inte lätt. Han blir tagen på säng när Maria börjar antyda att magen växer. Verbet som används om hans grubblerier är en kombination av förargelse och beslutsamhet. Gud griper in genom en dröm. Julhändelserna innehåller för övrigt många betydelsefulla drömmar. (Matt 1:20, 2:12, 2:13, 2:19) När vi funderar på våra drömmar rör vi oss alltså på biblisk mark. Ibland kan vi ana oss till hur det undermedvetna arbetar i oss och ibland kan vi också ana oss till Herren i drömmen. Det är fint att på kvällen överlämna också det undermedvetna åt Herren. Kanske det till och med som i Josefs fall kan förhindra en del onödiga grubblerier och felaktiga beslut!

Onsdag

Barnets namn skulle vara *Jeshua* (Matt 1:21). Vilket härligt namn! Det betyder han som räddar, befriar och gör hel. Också mig och dig. Han uppenbarar det helga gudsnamnet som åtta gånger förekommer i GT i samband med en beskrivning: en helande (2 Mose 15:25), närvarande (Hes 48:35), rättfärdig (Jer 23:6), ledande (Ps 23:1), fridens (Dom 6:24), helgande (2 Mose 20:8), segrande (2 Mose 17:15) och en uppenbarande Gud (1 Mose 16:33, 22:13). Ingen är som han! Hans like finns inte!

Torsdag

Tillbedjan av änglar och människor är avguderier. Martin Luther såg hur Mariadyrkan och helgondyrkan hade lett fel. Maria hade tagit Jesus plats. Det var henne man bad till, åkallade och ropade till i sin nöd. Luther avråder från att be bönen *Ave Maria* och andra böner till Maria. Den kända sången med den innerliga melodin innehåller ju förutom ängeln Gabriels ord och Elisabets saligprisning av Guds moder också en bön till jungfru Maria om hennes förbön för "oss syndare nu och i vår dödsstund". I den augsburgska bekännelsens apologi bejakas benämningen "Guds moder" om Maria och tanken att Maria ber för kyrkan accepteras, men samtidigt avråder man från att åkalla Maria och andra helgon om hjälp. En så viktig insikt också i dag, liksom också när det gäller andra förebilder vi har.

Fredag

Julen står för dörren. Julen börjar med juldagen. Gudstjänsterna på julafton och julmorgon har helt olika karaktär. På julafton springer vi med herdarna till krubban. Det är ännu stress i luften, så mycket som man ska hinna med. På julmorgon har det mesta lugnat ner sig. Vi idisslar med Maria budskapet. Så om du har möjlighet: Sök dig till en julgudstjänst på juldagen, då julen börjar på riktigt.

Egen reflektion:

Märkliga vittnen Julafton
Luk 2:1-14 Löftena uppfylls

– Det är egentligen oerhört.

* Vad då?

– Jo, att några herdar är de första som hör julbudskapet.

* Varför det?

– Herdeyrket var föraktat på Jesus tid. Herdar kunde inte på grund av sitt arbete delta i de religiösa ritualerna som andra. De var helt enkelt utanför. Man talade om "syndare och publikaner", dit hörde också herdarna. De hade liksom kvinnorna inte någon talan vid en domstol. Man kunde helt enkelt inte lita på dem ...

* Men i julevangeliet fungerar ju herdar som vittnen!

– Ja, det är det som är det märkliga. Om man vill hitta på en berättelse så säger man nog inte att änglarna förkunnade budskapet om Frälsarens födelse för herdar. Det var sämsta tänkbara PR. Så gör man helt enkelt inte om man diktar ihop en story. Jag tycker det visar att julevangeliet inte är någon saga utan en historisk händelse.

* Men varför är då herdarna de första som hör budskapet?

– Kan det vara så att Gud på det sättet visar att han menar allvar med det han säger? Änglarna talade om en "glädje för hela folket". När budskapet förmedlades till herdar så gällde det verkligen alla.

* Så du menar att de som var utanför skulle ha haft svårt att ta till sig budskapet om det först hade riktats till de judiska prästerna?

– Ja, det menar jag. Men det finns också en annan poäng. Det att budskapet landar mitt i ett arbetsskift är intressant. Budskapet gällde inte en separat religiös del av livet, utan hela livet. Och det skulle barnet som föddes verkligen att visa. Han illustrerade ofta sin förkunnelse med vardagsbilder. Han var en vardagsmänniska och hans budskap gällde vardagen.

* Ok, jag förstår vad du menar. Jag har hört att i Aten och Rom på den här tiden såg man ner på det kroppsliga arbetet?

– Ja, så var det. En fri man skulle inte utföra kroppsarbete; det var slavarnas uppgift och de utgjorde fyrtio procent av befolkningen i Romarriket. Jesus däremot utförde själv en slavs arbetsuppgift när han tvättade lärjungarnas fötter. Han hade erfarenhet som snickare. Det var naturligt för honom att se arbetet som något gott.

* Men vad har det nu att göra med julen? Vi ska ju nu ha ledigt!

– Det har massor att göra med vårt julfirande. Vi behöver inte söka Gud i det som glittrar, i det glansbildsaktiga, inte i det som vi ändå inte är och inte kan bli. Vi får ta emot glädjebudet om en Frälsare mitt i vardagslivet. Då blir helgen en verklig fest.

* Och då, om jag förstår det rätt, så blir inte julen en flykt från vardagen och livet. Kanske i stället en kraftkälla för livet och det som möter mig i vardagen?!

– Ja, om jag har läst julevangeliet rätt så grundade herdarna inte något kloster där i Betlehem utan vände tillbaka till sina får och prisade och lovade Gud!

Himmelske Fader, vi ber att som herdarna få drivas av den heliga brådskan att vara din son nära, att som Maria få stilla stunder av eftertanke och begrundan, så att den här julen innebär att vi tillsammans med många häpnar och med herdarna återvänder från julkрубban med mycket att berätta om, och ständigt får förundras över att allt är som ditt ord har sagt. Det ber vi genom Jesus Kristus, vår Frälsare.

Jultiden

Födelse på flera sätt Juldagen
Joh 1:1–14 Ordet blev människa

Juldagen är en dag av förundran, begrundan och beundran. Förundran över undret, begrundan över vad undret betyder och beundran i tillbedjan. Ett under är så stort att det aldrig kan förklaras. Det gäller varje människas födelse, men ännu mer Jesus. Julmorgonen talar om Jesus födelse på tre sätt.

Sonens eviga födelse.

Den person som föds av Maria är inte vem som helst. "Guds enfödde son, av Fadern född före all tid, Gud av Gud, ljus av Guds klarhets ljus, sann Gud av sann Gud, född och icke gjord." Djupt tänkta ord formulerade av den tidiga kyrkan. Han som föds är den andra personen i treenigheten, medaktör vid själva skapelsen. Allt skapades genom honom och till honom. Han är Faderns uttalade ord. Han är utstrålningen av Guds härlighet och en avbild av Guds väsen, och han är den som bär upp allt med kraften i sitt ord.

Det eviga Ordet föds.

Ordet blir kött, människa. Han som är av evighet kan och behöver inte skapas. Därför avlas han av helig Ande. Och föds av en jungfru. Han iklär sig mänsklig natur. Större under finns inte. Han som bär allt, blir begränsad till livmodern i en ung judisk flickas sköte! Det kallas för jungfrufödelsen. Svårt att tro? Inte för den som tror på Gud. För den som skapat universum är ingenting omöjligt. Men stort är det. Gud går in i största möjliga förnedring: En ung flicka går med stor mage, till allas förakt, hennes trolovade stöder henne efter övertalning av en ängel, men glåpord fick de alla ta emot. Ränderna går aldrig ur brukar man säga. I det här fallet var det den nyföddes öde som redan präglade hans mor och styvfar.

Jesus födelse i hjärtat.

Undret sker. Men det tragiska händer. Lärjungen Johannes skulle några decennier senare formulera det hela: "Han kom till det som var hans, men hans egna tog inte emot honom." Det började redan i Betlehem och fortsatte livet ut. Men så kan Johannes också skriva: "Men åt dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn!" (Joh 1:12) Julens budskap då och nu innehåller samma motsatser. Luther formulerade det i utropet: "Vad hjälper det om Jesus skulle ha fötts tusen gånger men aldrig fått födas i ditt hjärta!" Ja, vad hjälper det att vi firar jul, om Jesus inte får födas i våra liv?

Kan det finnas någon finare julpresent än att fira Jesus födelse genom att låta honom födas i hjärtat? Men säger du kanske: Där är så smutsigt, ostädat! Och jag säger: Han är van. Redan från födelsen. Ja, vad är egentligen en krubba? Barnkrubba har blivit en synonym till barnhem och daghem. Vi ser kanske framför oss en iordningställd säng för babyn. Men en krubba var nog ingen plats för ett barn. Djuren bökade. Det var smutsigt och dammigt. Spindelnät fanns lite här och var, likaså djuravföring. Det var där krubban fanns. Den präglades av det som i övrigt fanns i grottan. Och det är poängen. Det är där Jesusbarnet vill vara och förvandla. Hos den som i sitt hjärta säger: "Jesus kom in, rena mitt sinn, kom in i mitt hjärta Jesus, kom in, bo kvar, min styrka var, kom in i mitt hjärta Jesus." Eller som vi sjunger i Luthers jultablåpsalm där bilden med krubban fanns med i ursprungsversionen:

Ack, Herre Jesus, hör min röst: Gör dig en bädd uti mitt bröst (krubba) uti mitt hjärta bliv och bo så har jag tröst och evig ro. (Psb 22:13)

Ingen stilla natt Stefanidagen, Annandag jul
Apg 6:8, 11–15, 7:51–60 Kristus vittnen

Annandag jul med texten om Stefanos martyrskap upplevs ofta som en fridsförstörare. Det är som om Annandagens budskap inte skulle passa in i vårt julfirande. Den liturgiska vita festfärgen förbyts i den röda färgen, Andens och martyrernas färg. Men visst passar Annandag jul in. Det är däremot vår bild av julens budskap som blivit fel. Julbudskapet har många gånger förvanskats till den grad att vi inte ser sammanhanget. Julen är ingen stilla högtid. Julnatten var ingen stilla natt. Det var bekymmer, födslovändor, barnskrik, utsatthet, men också glädje över det nyfödda barnet.

Änglarna proklamerade: "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden!" Änglarnas fridsbudskap handlar inte om skapande av god stämning. Det är inte frågan om att efter all julstress få sitta i en skön fåtölj omgiven av ljus och glada barnskratt med julpapper utspridda i rummet. Också om allt det i sig är värdefullt. Nej, änglarnas budskap innebar en krigshandling som skulle resultera i frid och fred. Änglasången var ett stridsrop! Bilder och illustrationer av änglar som soldater är ganska ovanliga. Herdarna såg änglar i någon form av stridsrustning. De berättade att de hade sett en himmelsk armé.

Gud hade intervenerat jorden. Det ondas makt skulle krossas. Gud gör det med kärlekens och sårbarhetens vapen. Ondskan skulle vittra sönder inifrån. Ondskan anade att något var på gång. Aposteln Johannes såg det hela i en syn som han skildrar i Uppenbarelséboken. Han såg en kvinna som skulle föda. Och en drake. "Draken stod framför kvinnan som skulle föda, för att sluka hennes barn när hon födde det. Och hon födde sin son som skulle valla alla folk med en stav av järn." (Upp 12:4–5). Djävulen var i gungning. Han använde kung Herodes för sina syften och försökte döda barnet, men lyckades inte.

Striden fortsatte. Hela Jesus liv är en krigsskildring mot ondskan i alla dess former. Man anar sig till striden i julnatten. Striden blir mer uppenbar när fastetiden träder in och kulminerar i påskhändelserna. Friden och freden mellan Gud och människa blev möjlig som en frukt av Jesus död och uppståndelse. I och med pingsten fick lärjungarna resurser att sprida det fredens rike som Jesus hade grundat. Han hade nu makten. Därför kunde och skulle nu hans makt spridas. Ut över hela världen.

Men draken fortsatte att spruta sin eld. Johannes syn inkluderar också församlingen i den syn av kvinnan som han såg. (Upp 12:6) Kristi kropp på jorden var hotad. Ondskan kunde inte vara likgiltig inför de Jesustroende. Den kände sig utmanad. De måste dödas med alla medel. Stefanos var den förste som gav sitt eget liv för fredsriket. Med frid över sina läppar angav han andan i det nya riket när han bad om förlåtelse för sina förföljare. Han blev den första i en lång kedja av martyrer.

Och så har det fortsatt, uppskattningsvis var tredje sekund dödas en kristen för sin tros skull. Varje människa är med i striden om man vill det eller inte. Frågan är bara på vilken sida.

Himmelske Fader Vi tackar dig för kärlekens och sanningens rike. Tack för att du i Jesus kom för att göra om intet den ondes gärningar. Vi förstår att kriget alltfjämt är på gång. Vi ber för dem som i dag lider för sin tros skull. Gör också oss till frimodiga vittnen om dig. Genom Jesus, julens och vår herre.

Julveckans memorering

Och Ordet blev människa och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den ende sonen får av sin fader, och han var fylld av nåd och sanning. (Joh 1:14)

Tredje dag jul. Aposteln Johannes dag.

Johannes sammanfattar sitt Jesusmöte i Joh 1:14. Att förena kärlek och helighet, nåd och sanning, öppenhet och tydlighet är en konst. När det ena betonas på det andras bekostnad går båda aspekterna förlorade. Johannes visar i sitt lärjungaskap att han lärt sig av Mästaren. De båda betoningarna finns starkt i hans brev. Några exempel:

Nåd Sanning

1 Joh 1:7 1 Joh 1:8

1 Joh 1:9 1 Joh 1:10,

1 Joh 2:1–2 1 Joh 2:3–4

1 Joh 3:1 1 Joh 2:22–23

1 Joh 4:4–10 1 Joh 4:11

1 Joh 4:16 1 Joh 5:21

Fjärde dag jul. Menlösa barns dag.

Dagens text. Matt 2:13–21 Gud, du
som i din son blev

ett litet barn, vi ber för barnen

en familjemedlem, vi ber för våra familjer

en flykting, vi ber för flyktingar. Gud, du som i din Son, inte hade

någon plats att vila ditt huvud. Vi ber för alla rastlösa. Du blev misshandlad, vi ber för dem som misshandlas. Du led korssets död, vi ber för dem som lider. Du gick frivilligt in i döden, vi ber för de dödssjuka. Du blev gjord till synd för vår skull, vi ber för oss syndare. Du besegrade döden, vi prisar dig för det eviga livet. Du gjorde att det blev jul, vi ber om en god jul.

Första dagen efter Menlösa barns dag

Reflektera över skillnaden mellan jultomtens ideologi och kristen tro. Jultomten frågar: "Finns det några snälla barn här?" Kraven dominerar. Kristen tro vet att ingen har varit snäll, alla har syndat. Trots det och just därför sändes en Frälsare. (Joh 3:16)

Andra dagen efter Menlösa barns dag

Julevangeliet är en historisk händelse. Mitt i världshistorien. Den delar upp historien i tiden efter och före. Den kristna tron är en huvudsak – den är viktig, är inte en bisak. Man får använda huvudet (!), förnuftet, men den är i huvudsak en hjärtesak. Inte minst med tanke på de menlösa barnen – eller hur? Bultar ditt hjärta för något speciellt barn i nöd? Vad göra? Jesus identifierar sig med dem ...

Tredje dagen efter Menlösa barns dag

Vad har helgen betytt? Vad har du "idisslat"? Vad tar du med dig in i vardagslivet? Vad har du varit glad över? Vad kan göras annorlunda nästa jul? Om en sådan ges. Min nu avlidna svärmor brukade lämna en hälsning bland julsakerna i den händelsen att det inte gavs flera jular. Vilken hälsning skulle du vilja ge åt dina nära och kära?

Egen reflektion:

Tradition och förnyelse? Första söndagen efter jul
Luk 2:33–40 Den heliga familjen (bortfaller ibland)

Vi har juldagarna bakom oss. Julhelgen är full av traditioner. Någon har rest bort för att komma bort från det invanda och se julens budskap med nya ögon. Och någon har mitt i det traditionella fått ett andligt genombrott. Den här dagen i kyrkoåret handlar om både tradition och förnyelse. En kvinna skulle genomgå en reningsakt 40 dagar efter ett barns födelse. Maria följer traditionen. Hon får höra profetiska ord som följde henne ända fram till stunden hon står vid Jesus kors. Symeon och Hanna får, när de går till templet som de brukade, ett livsförvandlande gudsmöte.

Kyrkan försöker förnya sig på olika sätt och ibland dyker förnyelserörelser upp som protest mot det etablerade. Tradition och förnyelse är tvillingar som inte får slitas ifrån varandra. Jag ger några teser som visar på sambandet:

1. Aldrig tradition för traditionens egen skull (så här har det alltid varit!)
2. Aldrig förnyelse för förnyelsens egen skull (så här har det aldrig varit!)
3. Guds Ande har skapat sann tradition och skapar sann förnyelse.
4. Personcentrerad tradition och förnyelse är livsfarlig.
5. Förnyelse är den gamla trosläran förverkligad i nya former.
6. Förnyelse är inte i första hand nya strukturer utan förnyade människor.
7. Traditionen pekar på riktningen – förnyelsen röjer vägen.
8. Traditionen är läromässig – förnyelsen är profetisk.
9. Traditionen ger det historiska djupet – förnyelsen skapar historia.
10. Traditionen bevarar förnyelsen – förnyelsen dammar av traditionen.

Hur ser då livet ut där tradition och förnyelse får omfamna varandra? Teol dr Carl Erik Sahlberg forskade i kyrkans historia efter kännetecken på levande andliga sammanhang. Utifrån sitt resultat byggde han sedan en dynamisk kristen gemenskap i Sankta Klara kyrka i Stockholm. Carl

Erik kom fram till följande nio kännetecken på en levande församling:

Närhet

1. Man är öppen för alla, hög som låg, rik som fattig (*ecklesia*).
2. Man visar omsorg om människan (*diakonia*).
3. Man har en kärleksfull gemenskap (*koinonia*).

Profilen

1. Man frambär ett rakt och enkelt budskap om Jesus (*kerygma*).
2. Man lever rent och helgat (*praxia*).
3. Man är beredd att lida (*martyria*).

Resurserna

1. Man söker Gud i bön, Ordet och nattvarden (*liturgia*).
2. Man är öppen för den helige Ande och hans kraftgärningar (*dynamis*).
3. Man uppmuntrar varje medlem att vara ett Kristusvittne (*missio*).

De nio punkterna innehåller såväl vision, strategi som passion. Så låt oss be:

Himmelske Far, Vi har fått ta emot glädjens och frälsningens budskap. Fyll oss med din Ande så att vi hör och ser vad du har gett oss i Jesus och med Symeon och Hanna förkunnar och lever ut din nåds under. Genom Jesus vår herre.

Vem är värdig? Nyårsdagen Apg 4:8–12 I Jesus namn

Det är inte ens tio år sedan. Men hur många minns Saparmurat Nijazov, tidigare diktator i Turkmenistan? Bilden i dagstidningen visade hur folket dagen efter hans död putsade bort porträttet av sin mångåriga ledare. Nijazov hade byggt upp sitt auktoritära ledarskap utifrån en häpnadsväckande personkult. Allt i staten Turkmenistan skulle kretsas kring honom. Skolor, flygplatser, månader och till och med en meteorit hade fått hans namn. Offentliga byggnader hade stora porträttbilder av honom. Statyer fanns utplacerade i hela landet. I skolan lärde man sig att älska honom. Hans verk och tal utgjorde den större delen av innehållet i läroböckerna. Han skrev en "bibel" som alla skulle rätta sig efter. Dagen efter hans död putsas allting bort!

Vi minns kanske Saddam Hussein bättre. Han följde samma mönster. I Åsne Seierstads reportagebok från Irak utbrister den tidigare hjärntvättade tolken förtvivlat: "Folk säger att han aldrig brydde sig om oss. De säger att han bara brydde sig om sig själv."

Det finns många fler. Vi kan nämna kejsare Nero, de kinesiska kejsarna som levde i sin egen stad avskärmade från folkets nöd och bekymmer, Hitler, den rumänske diktatorn Nicolae Ceausescu, Stalin och diktatorer i Nordkorea och Vitryssland. Personkult, tortyr och ett egoistiskt liv i luxuös tillvaro tycks vara gemensamma drag. Och inte sällan jämnas allt till marken när personen dött, som också skedde i Neros fall. Hans stora komplex revs så fort som möjligt eftersom ingen ville minnas honom.

Vilken kontrast att få börja året i Jesus namn! Jesus skickade inte folk till tortyrkammare. Han kommenderade inte att motståndare ska hängas utan välsignas och älskas! Han lämnade inte ett enda skrivet ord efter sig, men är omskriven mer än någon annan. Han avslöjade ondskan in på bara skinnet, men gav varje människa ett värde.

Man försökte och försöker putsa bort bilden och talet om Jesus. Men det går inte. Hans lärjungar utbrast med svärdet mot halsen: "Vi kan inte låta bli att tala om vad vi har sett och hört." (Apg 4:20) Hans minne lever och ska leva. Därför att hans grav är tom, han själv lever. Den samme i går, i dag och i evighet.

I många kyrkor, bland annat i Larsmo kyrka, finns en illustration i form av ett slaktat lamm som ligger på en förseglad bok. Där finns också ett snedvänt kors med en korsfana som består av ett sönderrivet skuldebrev. Som kyrkoherde i församlingen hade jag flera gånger anledning att reflektera över det radikala budskapet i konstverket. Vad månne konstnären tänkte när han gjorde altaruspsättningen? Ingen annan ideologi i hela världshistorien gör anspråk på att en slaktad människa har rättighet att öppna framtidens bok och dess allra sista skeden. Evangelisten Johannes ger oss paradoxens fulla formulering: Det slaktade lammet är Lejonet av Juda. (Upp 5:5–6)

Med ord från högmässans liturgi får vi utbrista: "Sannerligen, du ensam är värd att vi överallt och alltid tackar och lovar dig, allsmäktige Gud, genom Jesus Kristus vår herre."

Himmelske Far Helgat varde ditt namn på allt sätt i våra liv. Tack för att du uppenbarat dig i vår herre Jesus. Bevara oss från att dra vanära över hans namn. Må han bli känd, älskad och förkunnad. I hans namn vi ber.

Veckans memorering

Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i evighet. (Hebr 13:8)

Måndag

Biskopen av Smyrna, Polykarpos, led martyrdöden omkring år 155 för att han vägrade offra till den romerske kejsaren och hylla kejsaren som herre. Skildringen av Polykarpos martyrdöd slutar med tankvärda ord: "På den stora sabbaten greps han av Herodes (polismästare), när Filippus var överstepräst i Tralles och Statius Kvadratus prokonsul – men Kristus Konungen i evighet. Honom vare ära, pris, välde och evig tron från släkte till släkte. Amen." Radikalt ... och aktuellt för kristna som lever i diktaturer i dag. När Antikrist stiger fram på världsarenan befinner sig alla kristna i samma situation som Polykarpos. Kan man förbereda sig?

Tisdag

Utgångspunkt: Gårdagen är förbi, morgondagen har vi inte sett. I dag hjälper Herren. Bön: Barmhärtige Gud, käre himmelske Fader. Förlåt oss det vi varit, hela det vi är och led oss fram mot det vi ska bli. Livsinställning: Inte bakåt i livsfruktan, inte neråt i dödsfruktan, inte åt sidan i människofrukthan utan framåt i tro och uppåt i gudsfrukthan.

Onsdag

Läs Hebreerbrevet, skriv ner de olika benämningarna på Jesus och ett starkt porträtt målas upp för dig. I Jesus namn in i det nya, inte i vårt eget. Någon har sagt att det skönaste i livet är att sluta försöka vara gud.

Torsdag

I Jesus namn. Vad betyder det att be i Jesus namn? En man ville träffa president Lincoln. Mannen hade ett angeläget ärende. Men porten till presidentens palats var stängd. Han hade ingen rättighet till audiens. Mannen sitter och gråter på en parkbänk utanför presidentens residens. En pojke kommer fram till honom och frågar varför han gråter. Han berättar sin nöd. Pojken ber honom följa med. De går till residenset. Porten öppnas. Vid dörrposter står lakejer och visar vägen. Mannen förstår att han befinner sig på ett område där han inte har rättighet att vara. Spänningen stegras. Pojken leder honom in i presidentens arbetsrum. Mannen är beredd att bli utskickad med besked. Han ser presidenten vända sig till pojken och fråga: "Vad vill du min son?" När vi ber i Jesus namn kommer vi inför Fadern tillsammans med Sonen.

Fredag

Urkyrkans bön i Apg 4:24–30 är intressant. En proaktiv bön i en utsatt situation. Hur ofta vågar vi be vers 29–30? Lägg märke till bönesvaret i vers 31.

Lördag

Är det inte förunderligt? Det går att tala allmänt om Gud, men nämns namnet Jesus så bränner det till. Allt görs för att komma undan hans anspråk. Ibland blir han en yogalärare från Indien, ibland en resenär till Amerika (mormonerna), ibland en revolutionär som Fidel Castro, ibland gift med Maria Magdalena, ibland homosexuell, ibland sägs det att han inte blev korsfäst (så påstår Islam), ibland att någon annan korsfästes i hans ställe, ibland framställs Judas som den ende som förstod sig på honom. I nyandlighetens bokhyllor presenteras han i alla möjliga varianter, utom som Bibelns korsfäste och uppståndne Frälsare, sann Gud och sann människa. Varför är det så?

Egen reflektion:

Byggnad eller människor? Andra söndagen efter jul
Luk 2:41–52 I Guds hus

Guds hus – vad är det? Vi tänker spontant på kyrkobyggnaden. Jesus gick med Maria och Josef upp till templet. När de efter mycket om och men hittade tolvåringen i templet hör de honom säga med förvåning i rösten: "Visste ni inte att jag måste vara hos min Fader?" Jesus kopplade samman Guds närvaro med en plats, templet. Det var där som Guds *shekinah*, Guds härlighet brukade uppenbara sig. Så tänkte en äkta jude.

Tjugo år senare. Samme Jesus påstår något oerhört. Han själv är temp-let. Där han är finns Guds härlighet. Där två eller tre samlas i hans namn är han med sin *shekinah* närvarande. Oberoende av var man samlas.

Ytterligare drygt tjugo år. Paulus skriver till människor som var vana att se templet som något av det mest värdefulla som fanns på jorden. Man förknippade templet i Jerusalem med Guds närhet, närvaro och härlighet. Och ändå, eller rättare sagt just därför, ropar aposteln ut till de kristna: "Vet ni inte att er kropp är ett tempel för den helige Ande?" (1 Kor 6:19) Och med stor förundran frågar han den kristna gemenskapen samma sak: "Förstår ni inte att ni är Guds tempel?!" (1 Kor 3:16) Paulus var inte ensam om den insikten. Petrus skriver att de Jesustroende inte bara är som kungar och präster, ett heligt folk, Guds eget folk utan också ett andligt husbygge. (1 Petr 2:4–10) Något mera radikalt kan man inte tänka sig! Byggnaden, templet i Jerusalem var inte mer det viktiga. Templet är inte en plats. Det är människor.

1500 år senare. Reformatorerna med Luther i spetsen gav en klassisk definition: "Kyrkan är samfundet av de heliga, som i sanning tror på

Kristi evangelium och har Guds helige Ande." Eller också sagt: "Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas." Kyrkan är inte en institution, inte en organisation, inte ett speciellt samfund, inte sakramenten och inte prästerskapet. Kyrkan är människor och en gemenskap. Men inte vilken gemenskap som helst utan en gemenskap som bärs av evangeliet och sakramenten.

Ytterligare 300 år. Den danske skalden N F S Grundtvig skriver om Guds hus. Hans psalm handlar om kyrkobyggnaden som stått i århundrade efter århundrade. Han uttrycker tacksamhet över byggnaden med tanke på allt det som där händer. Men så så bränner det till i psalmens tredje vers.

Vi är Guds kyrka, Herrens hus, uppbyggt av levande stenar, där under korsets milda ljus, dopet och tron oss förenar. Om vi ock möttes endast två, bygga han vill och bo ändå hos oss med hela sitt välde. (Psb 165:3)

Två hundra år senare. I dag. Du är kyrkan. Och jag. Men framför allt tillsammans.

Veckans memorering

Men ni är ett utvalt släkte, kungar och präster, ett heligt folk, Guds eget folk som skall förkunna hans storverk. Han har kallat er från mörkret till sitt underbara ljus. (1 Petr 2:9)

Måndag

De lutherska bekännelseskriterierna talar om den osynliga och den synliga kyrkan. Den osynliga består av alla döpta och troende, den synliga av alla som formellt tillhör ett samfund. Det finns en gräns mellan tro och otro, men ingen människa kan dra upp den gränsen. Vad innebär det i praktiken? Glömmer man den första insikten när man i en folkkyrka med alla tillbuds stående medel vill få röstningsprocenten i kyrkliga val så hög som möjligt? Glömmer man den andra insikten när man i vissa samfund bara tillåter egna församlingsmedlemmar ("de sant troende") att delta i nattvarden?

Tisdag

Redan det grekiska ordet *ekklesia*, som översätts med både församling och med kyrka, betyder "en utkallad grupp av människor". Nya testamentet innehåller många innehållsrika bilder av kyrkan som gemenskap. Vad säger Joh 1:12, 15:1-5, 1 Kor 2:16-18, 1 Kor 12, Ef 2:22 och 1 Petr 2:5, 6, 9? Är det så att församlingen alltmer behöver bli ett hem och hemmet en församling? Och är det så att det bästa sättet att behålla medlemmarna är att bry sig mer om dem än deras medlemskap?

Onsdag

Är det inte dags att ändra vårt sätt att tala om Guds tempel och Guds hus? När vi talar om Guds tempel och Guds hus som en byggnad är vi kvar i det gammaltestamentliga tänkesättet. Nya testamentet utmanar oss att se att Guds tempel och hus är människor. Guds tempel är familjen där man samlas med Jesus i centrum, bibel- och bönegruppen, syföreningen, den gemensamma gudstjänsten ...

Torsdag

Rabbinerna på Jesus tid lärde att Guds *skekinah*, härlighet, vilade över dem som studerade lagen, också om de bara var två. Endast ett bröllopsfölje kunde avbryta studiet. I ljuset av det blir Matt 18:20 intressant. Har du en sådan gemenskap?

Fredag

Ingen visste vad som riktigt hände bakom den kinesiska muren. Kristen tro var förbjuden, missionärer utskickade, Maos lilla röda var folkets bibel. Men bakom muren växte en av kristenhetens största väckelser. Utan kyrkobyggnader och institutioner. Guds folk var en realitet i husförsamlingar, små gemenskaper som i hemlighet hade samlats. Ett annat exempel. 50 000 smågruppsledare var samlade på Söuls olympiska stadion. Jag befinner mig som i ett mäktigt vattenfall när alla högt, i tungor eller på koreanska (för mig var det samma sak!) ber för sitt land och Nordkorea. Den miljonstora församlingen var uppbyggd av små gemenskaper på cirka tio personer. Om Nordkorea skulle ockupera landet skulle Guds folk ändå kunna samlas. Tänkvärt.

Lördag

Vår kropp är Andens tempel. Varje gång vi bekänner vår tro bekänner vi vårt människovärde tre gånger: Vi är skapade av Gud, Jesus har gett sitt liv för oss, vår kropp är Andens tempel. Vad har det för betydelse för synen på oss själva och vår kropp? Och på sådana praktiska nedslag som användningen av tobak, den mat vi äter och vårt behov av motion?

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Vad leder vart? Trettondagen

Matt 2:1–12 Jesus, världens ljus

Trettondagen är missionens dag. De vise männen har kommit att symbolisera olika världsdelar där människor sätter tro till Jesus som Messias och världens frälsare. Matteus angav inte hur många de vise männen var, bara att de hade tre gåvor. Matteus skrev inte heller att de uppvaktade kungasonen i stallet, utan i ett hus. Av allt att döma hade Maria och Josef både omskurit barnet vid åtta dagars ålder och besökt templet vid Marias reningsakt 33 dagar senare, innan de vise männens besök.

Gud förbereder länder och folk för budskapet om Jesus. På Jesus tid väntade man allmänt på en befriare, också i Rom och i österlandet. Så att stjärntydarna gav sig iväg är helt förståeligt. Man kunde tala om en naturlig kunskap som fanns dold i det folkliga medvetandet. Men den kunskapen räckte inte till. De vise männens naturliga tänkande förde dem till Jerusalem och kungaborgen där. Det misstaget höll på att kosta dem livet. De behövde få hjälp av Skriften för att hitta fram.

Viktor Rydbergs dikt *Betlehems stjärna*, sången "Gläns över sjö och strand", tonsatt av Alice Tegnér exemplifierar det här. Rydberg var mycket intresserad av fornnordisk mytologi och magi (jfr dikten *Tomten*) och också väl insatt i teosofi. Och där stannade han. Den så populära sången leder tyvärr ingen vart. En sång handlar inte om julens budskap bara för att man lånar ord som "stjärna", "judaland", "barnet", "barnen" och "herdar". Julevangeliet talar inte om att barn och herdar såg någon stjärna som de följde, inte heller att barnet vaknade till en korus av röster. Där fokus blir på astrologi och "fördold" kunskap blir det tyvärr som i Rydbergs fall och i nutida andliga strömningar att såväl Jesus gudom som treenigheten förnekas. Och därmed allt.

Jesus sade om sig själv de radikala orden: "Jag är världens ljus." Han är inte bara en förmedlare av ljuset. Han är personligen ljuset. Men, talar inte texten om att stjärnor leder oss? Ska vi med stjärnornas hjälp börja förutsäga framtiden? Vi behöver lägga märke till en viktig skillnad. De vise männen såg något som hade hänt. Jesus talar i sitt tal om de yttersta tiderna också om himlatecken: solen ska förmörkas, månen inte ge något ljus och stjärnor ska falla från skyn. Astrologin däremot tror sig kunna förutsäga framtiden. Den är ofta förenad med tillbedjan av gudar och makter, en tillbedjan som ofta riktas mot stjärnhimlen och solen.

Tro på stjärnornas inverkan på livet har en tendens att binda människor. De vise männen böjde knä framför Jesus. De frigjordes, av Guds tilltal i drömmen, att ta nya vägar.

Fader, du som ledde de vise männen att se det stora ljuset, Jesus Kristus ge oss också vishet till att ständigt söka oss till honom och med vårt liv och våra gåvor ge honom vår hyllning. Genom honom, vår herre.

Veckans memorering

Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut." (Matt 28:18--20)

Måndag

I fornkyrkan såg man Guds handlande med de vise männen som en frigörelse från okunnighet och trolldom. Kyrkofadern Ignatius skriver kring år 100 efter att ha redogjort för stjärnans sken att "därför upplöstes all trollkonst och alla ondskans bojar försvann. Okunnigheten upphävdes, det gamla riket förgick när Gud själv visade sig i människogestalt till nytt och evigt liv ... Från den stunden kom allt i rörelse, därför att döden skulle upplösas". Frigörelsen gäller också rädslan för svarta katter som korsar vägen, att gå under stegar och talet tretton. För att inte tala om bundenhet till horoskop.

Tisdag

Till människans väsen hör att tillbe. Alla tillber vi något eller någon. Vi blir lik den vi tillber. Vi blir lik våra avgudar. Avgudar är döda ting, men blir levande när de får vårt hjärta och visar då sitt rätta ansikte. Människans livsbestämmelse är något helt annat. Att bli lik Jesus. Det sker mer och mer när vi som de vise männen knäböjer inför honom och tillber honom. Helgelsen är på gång här och nu när vi ser oss själva med Jesus ögon och tillber honom. Processen blir fullbordad när vi ska se honom ansikte mot ansikte vid hans återkomst. (2 Kor 3:18, Rom 8:29, 1 Joh 3:2, Fil 3:21, 1 Kor 15:49)

Onsdag

De vise männen gav sin tid och sina resurser, guld, rökelse och myrra. Hur kan vi hylla Jesus? Genom att överlämna tid, kraft, vilja, ögon, öron, händer och fötter i hans tjänst? Och kanske minnas, att vi tillber Gud främst genom att älska vår medmänniska.

Torsdag

Herodes missade Messiasmötet på grund av sin rädsla. De skriftlärdas kunskap var enbart teoretisk. Den andliga sömnen i förening med en vilja att vara politiskt korrekta gjorde att de aldrig kom sig för att resa de två milen till Betlehem. Kyrkohistorien visar att frestelsen till politisk korrekthet alltid har varit påtaglig för den kristna kyrkan under historiens lopp och är så också i dag. O Gud, fräls oss från ondska i all dess fördärvliga former.

Fredag

Missionen är kyrkans huvuduppdrag. Varje kristen är en missionär, kallad att vittna om Jesus och leva ut Jesuslivet. Varje hjärta utan Jesus är ett missionsfält. Utan utlopp blir en enskild kristen, en församling och en kyrka som Döda havet. Allt salt ska inte samlas på samma ställe, saltet ska spridas. På Jesus tid var saltet en symbol för gemenskap. Oförsonlighet gör att utloppet stockas. Se sammanhanget i Mark 9:33–50.

Lördag

Vad är missionens huvuduppdrag? Missionsbefallningen anger svaret: att göra lärjungar till Jesus. (Matt 28:18–20) Imperativet i den grekiska texten finns i uppmaningen att göra lärjungar. Verben att gå ut, döpa, lära och hålla är i particip. Uppdraget är alltså att göra lärjungar. För att göra det behöver man röra på sig, döpa, lära och hålla det Jesus befallt. Hur känns det för dig att kalla dig Jesus lärjunge?

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Dop på gång Första söndagen efter trettondagen

Matt 3:13–17 Dopets gåva

Ring!

- Pastorsexpeditionen. Kanslist Andersson i telefon.
- Jo, vi har fått ett barn och hon borde börja få ett namn småningom.
- ? Ärendet gällde förstås ett dop, som småningom blir av. Efter dopförrättningen utbrister mormor:

- Åh, vad fint namn hon fick!

Ja, kanske det, men det kristna dopet handlar faktiskt om mycket mer än det. Egentligen är det ingen namngivningsceremoni överhuvudtaget. Okey, i fornkyrkan bytte en del namn när man döpte sig. Man ville markera att man verkligen började något nytt när man övergick till kristen tro från tro på skrock och antika gudar.

Namnet är förstås viktigt, det står för den person som döps. Därför säger prästen ut det namn föräldrarna har gett barnet. Gud är personlig. Profeten Jesaja sade redan på sin tid: "Nu säger Herren, han som har skapat dig, Jakob, han som har format dig, Israel: Var inte rädd, jag har friköpt dig, jag har gett dig ditt namn, du är min." (Jes 43:1)

Men dopet är något mer.

Jag tänker på två talande bilder: Det ord som används för döpa användes på Bibelns tid också för att ange att en båt sänktes. Den "dog" i havets djup. Dopet står för att man dör bort från något. Man dör bort från det mörka, det envisa onda som hänger kvar över oss människor. I dopet till Kristus dör man bort från det gamla. Man döps till att leva i det nya som Jesus är och kom med. Man döps in i Jesus seger över det onda. Man kallas in i det godas befrielse.

Ordet för dop användes också när man färgade kläder. Man tog ett tygstycke och "döpte", doppade, det i den färgblandning som fanns i grytan. När man tog upp tygplagget såg det annorlunda ut. Det var förändrat, förvandlat, färgat. Så blir man i dopets stund "färgad" av Kristus och kallad att leva med honom, präglad av honom. För det är ju honom det handlar om.

Dopet är inget mindre än ett sakrament, en sådan helig handling som Jesus själv instiftat och som har ett synligt tecken. Dopet är inget mindre än ett nådemedel där Gud själv möter oss och kommer till oss med sin närvaro.

Ring!

- Pastorsexpeditionen. Kanslist Andersson i telefon.
 - Jo, vi har fått ett barn och vi skulle vilja ha det döpt.
 - Grattis! Det blev dop. Efter avslutat dop utbrister mormor:
- Tänk att få höra ihop med Jesus!

Himmelske Fader, du som i din stora kärlek gav oss Herren Jesus Kristus. Tack för att han lät sig döpas för att så vara vår rättfärdighet. Hjälp oss att förstå att du därför har samma behag till oss. Genom honom, vår herre.

Veckans memorering

Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi skall leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet. (Rom 6:4)

Måndag

Prepositioner är viktiga. De anger rörelsen, att något händer. Dopet förknippas i Bibeln med prepositionen "till". Vi döps till Kristus, till Jesus död och uppståndelse (Rom 6:3–4), till att vara Jesus lärjunge (korstecknet), till den kristna tron (trosbekännelsen används vid dopet), till en konkret församling, till en länk i den kedja av Guds rikes medborgare som började på pingstdagen (Apg 2:38–39). Helt enkelt: en ny identitet att leva i. Har du upptäckt en del av den?

Tisdag

En illustration: Ett kraftverk ger ljus och värme. Mörker, kraftlöshet, kyla präglar mänskligheten. Jesus kom med ljus och kraft och döper i den helige Ande. Jesus död och uppståndelse är det egentliga dopet. Jesus byggde ett kraftverk, som ger ljus, kraft och värme. Elektrikern installerar elektricitet i huset. Vid dopet döps man in i Jesus gärning, till hans död och uppståndelse. Man kopplas samman med kraftverket. En sak återstår för att huset ska värmas, ljuset lysa och kraften flöda: att trycka på strömbrytaren. Det är en bild av tron som tar emot det som i dopet installerats i en.

Onsdag

Dopet är ett startskott, en början. I urkyrkan tog man av sig sina gamla kläder när man gick ner i dopvattnet och kläddes sedan i nya vita, rena kläder. Vad ska jag i dag ta av mig, bekänna som synd? (Kol 3:9–10) Jesus räcker mig dagligen nya förlåtelsekläder. Nya möjligheter och en kallelse att ta korset på mig och följa honom. Och så leva i mitt dop.

Torsdag

Samfunden ser olika på om barn kan döpas eller inte. Ödmjukt får vi konstatera att vår kunskap är begränsad. För mig talar följande för barndopet: Jesus utskällning av lärjungarna när de hindrade barnen att komma till honom, barnen som föredöme när det gäller att tro, bibelställen i Nya testamentet som vittnar om att hela familjer döptes, Paulus ord om israeliternas vandring genom Sävhavet som en bild av dopet (barnen lämnades inte kvar på stranden för att de inte förstod vad det handlade om) och praxisen i fornkyrkan (Origines: "Från apostlarna har vi fått seden att döpa barn"). För alla gäller oberoende av dopsynen att ta till sig Jesus radikala ord att vi vuxna har att lära oss av barnen.

Fredag

Se Luthers lilla katekes. Läs hans förklaring om att leva i sitt dop. (www.evl.fi) Vad säger förklaringen dig? Vad innebär det för dig att vara döpt till Kristus? Och om du inte är det. Vad hindrar?

Lördag

Jesus fick höra Faderns röst: "Du är min älskade son, du är min utvalde." (Mark 1:11) Vi kan ana oss till vad de orden kom att betyda för Jesus. Han fick leva i en kärleksidentitet, i stället för en prestationsidentitet. Tänk, för Jesus skull är vi adopterade Guds söner och döttrar! Gud säger till dig: Du är min älskade son/dotter ... Vilken identitet att ta in i hela kroppen och alla dess celler och låta den identiteten köra ut prestation med sina stresshormoner!

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Kvalitetsliv Andra söndagen efter trettondagen

Joh 2:1–11 Jesus uppenbarar sin gudomliga härlighet

Jesus förvandlar vatten till vin vid bröllopet i Kana. Hur är det möjligt? Och varför?

Bibeln har två toner när det gäller synen på vin. Vinet ses för det första som en gåva. Vin var uttryck för glädje och gemenskap och en allmän måltidsdryck. Till exempel tömdes vinbägaren fyra gånger under påskmåltiden. Ett återkommande uttryck för välsignelsen i det utlovade landet är "bröd, vin och olja". (5 Mose 7:13) Att inte få dricka vin sågs som en konsekvens av synden. (Mika 6:15) Vinet var helt enkelt en symbol för fred och välsignelse och dess frånvaro en symbol för förföljelse och katastrof. Å andra sidan skildrar Bibeln på ett märgfullt sätt missbruket av vin och de skadliga konsekvenser det för med sig. Dubbelsidigheten kommer fram hos Paulus som å ena sida kan uppmana sin vän Timotheos, "kyrkoherde" i Efesos, att dricka litet vin för sin sjuka mages skull och å andra sidan i samma brev uppmanar församlingsborna i samma stad att inte berusa sig med vin utan i stället låta sig fyllas av helig Ande. (Ef 5:18–19)

Men tillbaka till bröllopet i Kana. Jesus räddar ett brudpar från en stor skandal under den veckolånga bröllopfesten.

Berättelsen har flera djup. Vinet och bröllopet uttrycker i symbolens form den messianska tidsålderns inbrytande. När Jesus berättar om det himmelrike han introducerar och själv är, använder han ofta bilder av bröllop. Vattnet i berättelsen är en bild för tomhet och brist, det gamla livet. Vinet uttrycker det nya, Andens närvaro och Guds rikes verklighet. Jesus sade själv att han har kommit för att ge liv, ett överflödande liv. (Joh 10:10). Strömmar av levande vatten ska flöda fram hos den som tror på honom. (Joh 7:38) Andens liv.

Det är stor skillnad mellan att leva på vatten och knäckebröd jämfört med att få gå till ett dukat bord. Undret i Kana inbjuder oss att mättas av Andens rika närvaro i stället för att låta oss dräneras av meningslöshet och tomhet. Man kunde också formulera det så här: Du behöver inte vänta på glädjen. Sen ... när det är fredag, eller lönedag, eller sportlov, då ska vi göra det och det ... Då skall det bli roligt. Nej, vi får leva i glädje i dag, i hem och i vardag. Men lyft fram de tomma krukorna ... Bekänn för honom dina behov. Undret i Kana visar att i Jesus händer förvandlas vatten till vin, i både överflöd och i kvalitet. När man, som Jesus mor sade: "Gör det han säger åt er ..."

I sin programförklaring (Luk 4:16–21) visade Jesus vad det nya innebar. Låt oss be utifrån den:

Himmelske Fader Ditt rike är hos oss i Jesus Kristus, din son, vår smorde broder. Utgjut ditt rikes resurser i honom över oss genom din helige Ande så att det glada budskapet når dem, som gett upp hoppet i sitt liv, att frihet proklameras där ondskan binder, att blinda ögon öppnas till att se livet, och att de, vars liv slagits sönder i spillror, sänds ut i helande frihet. I det namn, genom vilket du också till oss har behag denna dag. I Jesus Kristi namn.

Veckans memorering

Berusa er inte med vin, där börjar lastbarheten, utan låt er uppfyllas av ande.
(Ef 5:18)

Måndag

Utifrån en kristen syn kan man komma till olika praxis när det gäller att ta ett glas vin. Någon går med beaktande av vår kulturs snedvridna syn på alkohol med omtanke om medmänniskan inför en nykterhetslinje. Andra vill motverka en felaktig syn på den kristna friheten och tar därför ett glas eller flera. Så har det också varit tidigare. På 1880-talet ville bedjarrörelsens ledare Henrik Renqvist vara en ren kvist i Kristusträdet också i det här avseendet och förespråkade nykterhet. Pietistledaren Paavo Ruotsalainen å sin sida tog avstånd från lagiskhet och markerade det genom att ta en sup på marknaden. Läs om Bibelns syn på vinet. Ps 104:15, Ords 23:29–35. Läs om Paulus vidsynthet och hans poäng att allt är ok så länge det tjänar livet. (Rom 14:1–10)

Tisdag

Jesus säger att han själv är vinstocken, vi är grenarna. En djärv bild. Meditera över Joh 15. Grenarna på vinstocken ska inte sticka upp, då torkar de bort i sommarhettan. Men däremot förgrenar de sig, så sticker de ut ... Vad är den konkreta skillnaden i våra liv mellan frestelsen "att sticka upp" och "att sticka ut". Det senare torde vara ofrånkomligt om man vill gå livets väg och betyda något.

Onsdag

Jesus uppenbarar mycket av sig själv i samtalet med den samariska kvinnan. (Joh 4:5–26) Samtalet är fullt med värdefulla principer för vårt livsmöte med andra. Självavårdarens och empatins ABC. Vad finner du? Och hur känns det att själv vara föremål för hans samtal?

Torsdag

Jesus anger i Luk 4:16–21 sin programförklaring och innehållet i Guds rike. Det var inget tomt "parti-program". Han förverkligade det konkret både i handling och ord. Människors ögon öppnades både fysiskt och andligt. Människor blev frigjorda. Glädjen följde i hans fotspår.

Fredag

Jesus kom för att ge "de förtryckta frihet". (Luk 4:18) I texten finns ett grekiskt ord som användes när en kruka hade pressats sönder. En fantastisk bild. Jesus vill ta upp våra livsskärvor och kan göra vår livskruka hel igen. Vi blir bärare av hans liv.

Lördag

På vilket sätt har Jesus "uppenbarats sin härlighet" i ditt liv. Tänk på tillfällen som varit viktiga för dig. Om du rangordnar, vilka är de tre viktigaste händelserna där du upplevt att Gud varit nära? Hur skulle ditt liv se ut om inte Jesus skulle ha funnits där?

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Trosväckare Tredje söndagen efter trettondagen

Joh 4:39–42 Jesus väcker tro

Hon är som tagen ur vilken veckotidning som helst. Eller film. Ja, hon finns lite var som helst. Livet hade gått sönder. Det blev inte som det var tänkt. Hon hade gjort fel livsbeslut. Sådant som gav livssår. Och andra hade utnyttjat och använt henne för egna själviska syften. Livskrukan var tom.

Men hon fick ett möte som förvandlade hennes liv. Livsmötet gjorde att hon vågade möta sig själv, det hon var och det hon gjort. Och i hans ögon såg hon vad hon var ämnad att vara. Vem hon egentligen var bakom alla masker.

Hon lät sin kruka stå. Det gamla var förbi. Nu ville hon ge vidare det hon fått. Hon vågade möta sitt förflutna. Allt det som hon tidigare försökt dölja, smugit sig undan. Nu fick alla höra, byborna, skvallrarna, utnyttjarna, förstörarna. "Kom så får ni se en man som har sagt allt jag gjort, månne han är Messias?"

Tron hade vaknat till liv och tron väckts i en hel by. Vad hade hänt? Vad var hemligheten? Vad hade hon mött?

Jesus hade mött henne både med nåd och sanning. Inte med en utslätande billig tillintetgjord nåd: "Gud älskar dig som du är. Han accepterar dig. Forsätt leva som du vill." Inte med en hård, obarmhärtig, exkluderande sanning: "Du har gjort fel. Du är fel. Du har ingenting här att göra, och vill du vara här ska du förändra dig först."

Jesus hade öppnat livsmötet. Han frågade hur hon egentligen hade det med livskraften. Han hade skapat intresse. Han hade öppnat dörren till nya möjligheter för henne. Men så kom det oväntade: hans raka ord om det som hade förstört hennes liv. Det som hon innerst inne visste, men inte ville erkänna och inte hade kunnat slita sig loss från. Synden och såren.

Men han släppte henne inte. Han lät henne inte förvill sig eller fly in i en religiös debatt om vilken religion som egentligen har rätt. Jesus för henne till pudelns kärna: "Vem är jag? Jag som talar med dig är den du sökt fastän du inte vetat om det. Jag är den du söker, den Messias ditt inre längtar efter."

Undret händer. Hon, den föraktade och utstötta blir stadens räddning. Hon, utan utbildning, blir upphov till väckelse. Vad var hemligheten? Jo, hennes budskap var självupplevt, hennes vittnesbörd var äkta och enkelt. Ingen kunde förneka det. Hon vittnade inte i första hand om det som hänt i hennes liv utan om den person som förvandlat hennes liv. Och hennes vittnesbörd var fullt av respekt för åhörarna. Det kom inte uppifrån utan underifrån. Det var inte självsäkert utan frågande. Det svarade inte på frågor ingen ställde utan öppnade ett svar på en fråga som alla bar på.

Hon exemplifierar på ett fint sätt tydlighet, kristuscentrering i budskapet, med öppenhet för medmänniskan. Ibland kan det bli tvärtom: en otydlig kyrka som vill ha så högt till tak att man bryter sönder både väggar och golv. Eller en sådan övertydlighet som blir dömande och uteslutande.

Kvinnans vittnesbörd var präglad av livsmötet med Jesus. Han tvekade inte när det gällde de egna anspråken, men visade samtidigt respekt både för hennes och andras integritet.

Tack Herre För att du möter oss med samma kärlek. Hjälp oss att möta oss själva och andra på samma sätt så att du också får använda oss som trosväckare.

Veckans memorering

Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft som räddar var och en som tror, juden främst men också greken. (Rom 1:16)

Måndag

Vad är tro? Tro kan förknippas med antaganden och tyckanden. Tro blir då motsatsen till vetande. "Ja, du tror, men jag vet." Tro kan bli som en egenskap, något som man äger. "Jag har den och den tron", "jag har tro för det här" eller "orkar du tro?" Tro kan för det tredje kopplas samman med trossatser som till exempel: "Tror du att Gud finns? Tror du på uppståndelsen eller reinkarnationen? Tror du på jungfrufödelsen?" Tro i biblisk mening är något annat. Tron är något fast, inget antagande. Och tro är ett relationsord, inte en egenskap man äger. Tron kan aldrig stå för sig själv. Frågeställningen "Tror du på Gud?" betyder inte i bibliskt tänkande: "Tror du att Gud finns?" Snarare då "litar du på Gud?", "lever du med honom i ditt liv?"

Tisdag

Den danske prästen Helge Pahus beskriver tron med bilden av en träbro. Bron finns där. Den är byggd, den existerar. Bron håller fastän den ser riskabel ut. Man kommer inte över till andra sidan genom att ha den rätta vetskapen om brokonstruktionen. Man kan till och med gå över med liten kunskap, men visst kan det vara till hjälp att veta när den är byggd, hur och när. Men man kommer bara över genom att gå över bron. Genom att lita på att den håller. Tro är förtröstan som uttrycks i handling.

Onsdag

ApG 16:11–40 visar på fyra personer som kommit till tro på olika sätt.

1. Lydia – det stilla växandet – uppfostningskristen.
2. Slavflickan – från mörker till ljus – omvändelsekristen.
3. Fångvaktaren – från lös sand till fast klippa – livskriskristen.
4. Paulus – från lag till nåd – nådekristen. Känner du igen dig i någon av dem? Hur ser din trosväg ut?

Torsdag

Om alla kristna skulle vinna en person om året och de i sin tur skulle vinna en per år och så vidare skulle världen vara kristnad på trettio år! Måste vi vänta på att alla andra ska börja? Helga vårt vittnesbörd, o Herre. I lära och liv. I tydlighet i budskapet och öppenhet inför medmänniskan.

Fredag

Jesus tar upp den samariska kvinnans sexuella problem. Sex ger kroppsminnen. Jesus visar med sitt handlande att en människa inte blir fri genom att hemlighålla saker eller förneka dem. När det gäller förälskelser och frestelser utanför äktenskapet, likaså porrtittande och porrberoende är hemlighållande den sämsta lösningen. Jesus tar tag i problemet, också om det är som att skära i ett gammalt sår. Men det är vägen till frihet för kvinnan. Vägen till frihet är också idag att utsätta det mörka för ljusets makt.

Lördag

Hur ser ditt förhållande till Jesus ut? Vem är han för dig? Hur vill du presentera honom för andra?

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Utan facit Fjärde söndagen efter trettondagen

Matt 8:23–27 (Mark 5:35–41) Jesus hjälper i nöden

Varför väckte lärjungarna Jesus? Vi minns berättelsen. Vi kan den, tror vi. Problemet är att vi vet facit. Och kanske missar poängen.

Den kalla ostanvinden, allmänt kallad för *sharkiye*, drar hastigt ner över sjön. Den galileiska sjön ligger som staden Oslo i en gryta omgiven av berg. Den så lugna sjön är som i uppror. Vågorna slår in i båten. Den håller på att fyllas. Jesus sover. Rädsla griper tag om lärjungarna. Och de ropar ut: "Herre hjälp oss, vi går under!" De väcker Jesus.

Ja, varför väckte de honom? Var det för att han skulle stilla stormen? Och rädda dem. Eller hur?

Nej, någon sådan tanke hade de nog inte. Markus beskriver händelsen detaljrikt. Det hela blev ett kroppsminne för Petrus. Petrus hade berättat: Det var kväll. Jesus var trött. Det var vi som den gången tog hand om honom. Han låg redan i båten när vi skuffade ut den. Också andra båtar följde med. Och då kom den där virvelstormen. Jesus låg och sov på en dyna i aktern. Vi väckte honom. Vi behövde hans hjälp vid årorna och i kampen att få ut vatten ur båten. Och då hände det. Han reste sig. Han hutade åt vinden som om den skulle varit fylld av all möjlig ondska. Och vinden, ja, den lade sig. Kan du förstå, den lade sig, det blev alldeles lugnt! Och så frågade han oss varför vi varit rädda? Om vi inte har någon tro? Vet du vad! Det var då först vi blev rädda! Rädsla och bävan gick från topp till tå. Vem hade vi riktigt med oss? Vi frågade oss vem han var som kunde stilla stormen och vågorna.

Vi behandlar ibland Gud som om han finns till för oss. Han yrke är väl att hjälpa. Ska han inte vara vår livförsäkring? När alla andra garantier och hjälpmedel prövats. Men, nej, Gud placerar vi inte i någon ask. Jesus hjälpte dem, javisst, men inte så att de kunde lägga sig ner på dynan och sova en stund. De leddes in i livets viktigaste fråga: Vem är Jesus? Och svaret är alltid det samma: Han var mer än Petrus och de andra föreställde sig. Han är mer än du och jag anar. Med Bibelns ord, allt från det tysta slaktade lammet till det rytande lejonet av Juda.

Vågar vi be till honom i vår nöd? Det är nämligen inte att ta fram reservdäcket utan att be honom sätta sig vid ratten. Han agerar inte som vi tänkt. Han tar kommandot. Frestelsen är stor att vi räcker honom vårt facit, våra förslag till problemlösning och handlingsprogram. Men det är han som har facit, inte vi.

Javisst vågar vi. Det är vår enda möjlighet. Annars går vi under.

Himmelske Far Tack för att du ser oss i nöden. Vi ropar om din hjälp. Bevara oss från att utnyttja dig. Du är Gud, inte vi. Vi är dina tjänare, inte du vår. Helgat vare ditt namn i våra liv, kärt och fruktat. Tack för din kärlek. I Jesus namn.

Veckans memorering

Ty Gud har inte gett oss modlöshetens ande utan kraftens, kärlekens och självbesinningens. (2 Tim 1:7)

Måndag

Föreställ dig att du är en av lärjungarna. Hur skulle du reagera, göra och känna? Försök sätta dig in i Jesus situation.

Tisdag

Matteus och Lukas hade tillgång till Markus text när de skrev sin. Jämför de olika berättelserna. (Mark 4:35–41, Matt 8:18, 23–27, Luk 8:22–25) Vilka onödiga detaljer har Matteus och Lukas tagit bort? Markus berättelse bygger på det som Petrus berättat. Små detaljer är viktiga för den som varit med om det – därför finns de i Markusevangeliet, men de behövs inte för att det viktiga i storyn ska komma fram – därför tog Lukas och Matteus inte med dem när de använde Markus skrift som källa. Vad har berättelsen för relevans i dag?

Onsdag

Det är inte så lätt alla gånger att göra som vi sjunger i barnvisan att ”med Jesus i båten kan jag le mitt i stormen”. Det är väl inte meningen heller. I berättelsen kommer trötthet, rädsla och bävan fram. Om du har storm i din livsbåt just nu behöver du få dela det med någon medmänniska och med Herren – så tveka inte att göra det.

Torsdag

De synoptiska evangelierna, Matteus-, Markus- och Lukasevangeliet indelas i samma två huvuddelar. Grundkursen handlar om vem Jesus är. När Jesus efter mycket om och men har fått lärjungarna att förstå att han är Messias börjar fortsättningskursen utifrån frågeställningen vad Jesus ska göra som Messias. Samma tvärvändning i berättelsen kommer fram hos dem alla tre. (Matt 16:13–23, Mark 8: 27–33, Luk 9:18–22) Det är svårt att fatta berättelsens djup om vi inte tar av oss våra facitglasögon och försöker se det som hände med lärjungarnas ögon.

Fredag

Ibland har vår bild av Jesus blivit så överandlig att det så befriande självklara suddas ut: Han var vred (Mark 1:40, 3:5), fylldes av kärlek och medlidande (Mark 6:34, 10:21), frustrerad (Mark 9:19), arg (Mark 11:15), i behov av andras hjälp (Mark 14:34), förargad (Mark 19:14), trött och törstig (Joh 3:4–7), ledsen i djup sorg. (Joh 11: 35) Ingen har varit så glad som han. (Hebr 1:9) Vad är dina känslor just i dag? Jesus har garanterat känt samma känsla. Ska man komma någon vart behöver man veta var man är. Eller som stadsreklamskylten så talande proklamerade vid riksvägen: "Om du bor här så är du hemma nu." Jesus är "hemma" med dig.

Lördag

När har du upplevt att Herren hjälpt dig i din nöd? Har du praktiserat också andra delen av Guds telefonnummer Ps 50:15? När vi talar om vad Herren gjort stärks vår tro och vår förtröstan växer. "Lova Herren, min själ. Minns allt det goda han gör ..." (Ps 103:2)

Egen reflektion:

Trettondagstiden

Två slags utsäde Femte söndagen efter trettondagen

Kol 3:12–17 Två slags sådd

Jag har provat det ganska många gånger; läst orden i Kolosserbrevet offentligt. Och så har jag frågat vad avsnittet säger om oss. "Javisst", brukar jag få säga, "det handlar om att vi ska vara ödmjuka, milda, förlåtande ... Men det står något annat också. Det allra viktigaste". Utgångspunkten, källan ... Vi går så ofta förbi det i vår tendens att fastna i det vi borde göra. Småningom är det någon som ger det förlösande svaret: "Guds utvalda, heliga och älskade!"

Identiteten är så viktig. Synen på mig själv påverkar hur jag ser på mig själv, livet och andra. Vi kan hamna in i navelskåderi eller självförakt. Vi går böjda och söker bekräftelse hos andra människor eller något vi själva skapar. Och så sår vi destruktiva tankar i vårt inre och göder den gamla människan. Skörden blir därefter. Vi får det vi sår.

Om vi läser Paulus ord och bara finner krav blir det kvavfullt, ansträngande. Tungt. Vem skulle orka vara allt det där? Och om vi lyckas så växer högmodet i oss, däremellan ramlar vi ner i missmodets djupa dy. Paulus har en helt annan utgångspunkt.

Vi börjar nu småningom lämna julkretsen och börjar söka oss in i påskkretsen. Den tiden hjälper oss ännu mer att förstå hur Gud ser annorlunda på oss. Vi får höra vad Gud gjort för att göra oss heliga, och hur han älskar oss.

Paulus påminner oss vem vi är. Vår identitet. Utvalda, älskade och heliga, kallade att bli lika Jesus. Kallade att följa Jesus. Kallade att förlåta som han, älska som han. Med honom i oss. Med hans Andes kraft i oss. I samarbete med honom så intimt så vi vet inte vad vi gör och vad han gör i oss. För är det ändå inte det som allt handlar om? Att klä sig i ett nytt sätt att tänka, så en annan sådd och få en annan skörd. Så att det vi gör, gör vi i hans namn, i hans gemenskap i tacksamhet till Gud.

Kan det vara så att det viktiga inte är vad vi gör utan att inse vem vi är? Men också handla därefter. Jag tänker på pappan som ville bjuda sin pojke på en god måltid. Men pojken var så smutsig att det först måste bli en ordentlig rengöring. Pappan tog fram nya rena kläder.

. Nu far vi!

. Nej, säger pojken. Jag vill bli kvar i badkaret och berätta för andra hur smutsig jag var och hur god du varit mot mig.

. Förstår du inte varför jag tvättade dig?

Det är det som är utgångspunkten i dagens text i Kolosserbrevet. Att leva ut det vi är. Bli det vi är. Inte att försöka bevisa något vi borde bli. Kärleksidentitet och prestationsidentitet är två skilda världar. Med två helt olika såddar. Och skördar. Att så i Andens åker och köttets åker ger skörd därefter: Andens frukt och köttets gärningar. (Gal 5:16–26) Så vad var det nu textavsnittet handlade om ... ?

Utvald, helig, älskad. Tack Gud för att du säger också så om mig. Hjälp mig att ta in orden djupt i mitt omedvetna jag så att jag ser på min medmänniska med dina ögon och handlar därefter. I Jesus namn.

Veckans memorering

Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom. (Kol 3:17)

Måndag

Identiteten är viktig. I den kristna traditionen har syndamedvetenheten varit stark. Syndens makt kan ingen av oss förneka. Men när undervisningen ibland tagit sikte på att skapa syndakännedom utan att först tala om människans värde som Guds avbild blir konsekvensen en allmän syndajargong utan livsförvandling. Paulus erkänner visserligen gång på gång den gamla människans oförmögenhet till det goda men när han skriver till kristna så riktar han sig till den nya människan, pånyttfödd i Kristus. Vad har du vuxit upp med? Vad innebär det att ta till sig orden i Kol 3:12?

Tisdag

Andens frukt och köttets gärningar. Två slags sådd och två slags skörd. Gal 5:19–26. Jämför gärna olika översättningar. Vad innebär det att så i köttets åker jämfört med Andens åker? (Gal 6:8)

Onsdag

Terrorismen är ett hot mot freden i hela världen. Ofta tänker man sig att bara vi får bort fattigdomen och orättvisorna så försvinner grogrunden för terrorism. Tyvärr sitter det djupare än så. Ytterst handlar det om gärningslära. Alla religioner och ideologier som bygger på att ens egen identitet eller frälsning ska förtjänas andas förr eller senare någon form av terroristtänkande. Där det inte finns rum för nåd, barmhärtighet och förlåtelse blir konsekvenserna därefter om det så handlar om Islamska Staten eller kontakten med grannen på andra sidan staketet. Tanken att vi måste förtjäna oss till Guds gemenskap har en tendens att smyga sig på oss alla. Hur har du det på den punkten?

Torsdag

Om man har två hundar i huset, men ger mat åt bara den ena. Vem överlever? Vem matar vi? Den nya människan, det som Anden vill eller den gamla människan, köttet, det som vårt själviska jag vill? Vad heter Andens respektive köttets maträtter i ditt liv?

Fredag

Att leva under lag eller under nåd, i köttet eller i Anden, i Jaget eller i Kristus, under ett stort "måste" eller ett stort "att få" är två olika sätt att leva. Under lagen: Jag gör mitt bästa och Gud må förlåta resten = $\frac{1}{2}$ lag
+ $\frac{1}{2}$ evangelium = en hel farisé. Under nåden: Jag är mera än jag trodde att jag är, förlåten och får leva med Anden som kraftkälla. "Kom helge Ande, fyll, led mig som du vill!"

Lördag

Varje gång Ordet sås ut vill också Ovännen strö ut sitt. Evangelisten Frank Mangs talade ofta om den atmosfär som fanns i möteslokalen, den öppna och den stängda. En av kyrkohistoriens mest framgångsrika predikanter, engelsmannen C H Spurgeon, sade på sin tid att hans framgång som predikant berodde på förebedjarna som var i bön i källarvåningen i templet där han predikade. Aposteln Paulus var ödmjuk nog att be om förbön. (Ef 6:19) Så nog behöver också dagens präster och predikanter det samma. Tänk om allt som har ett stänk av förtal i stället skulle förvandlas till förbön.

Egen reflektion:

Påskkretsen – Gud för oss

Vad då hjälpa?

Tacksamhet är
friskvård

Fjortonde söndagen efter
pingst.....200

Femtonde söndagen efter pingst
2014

Förfastan

Tomas Kroksmark, professor i pedagogik påstår att Jesus från Nasaret är världens främsta pedagog. I sin bok om Jesus förkunnelse beskriver han hur Jesus också tog skämt, ironi och överdrifter till hjälp för att få fram sitt budskap. Det var otänkbart att en god herde skulle överge hela sin flock för att leta efter och hämta ett enda bortsprunget får. En tjänare kunde inte vara skyldig tio tusen talenter, vilket var en astronomisk summa för en tjänare på den tiden. Man säljer knappast allt för att kunna köpa en enda pärla. Man brukade inte tacka nej till en fest. En samarier brukar inte spela hjälterollen och en person som arbetar en timma får inte samma lön som en som jobbat en hel dag.

Så långt professorn. Det finns många fler exempel. Jesus undervisning har haft en förunderlig förmåga att överleva. Den har, trots många försök till utrotning, bitit sig fast i det mänskliga medvetandet. Varför? Det hänger ihop med Jesus som person, hans handlande och hans budskap. Hans budskap var så oväntat att han måste ta till otänkbarheterna för att få fram budskapet.

Tänk nu på det här med nåd. Vi i det efterkristna Europa är så vaccinerade mot budskapet att vi ibland missar hela poängen. Tänk om man i arbetsmarknadsförhandlingar skulle komma fram till att alla ska ha lika lön. Ja, inte bara så att ojämnheter mellan manligt och kvinnligt jämnas ut eller att alla yrkesgrupper får samma lön. Nej, oberoende av antalet arbetstimmar skulle utbetalningen vara lika för alla. Varför? Jo, därför att alla har samma grundbehov av mat på bordet och tak över huvudet. I liknelsen om vingårdsarbetarna är just det som händer. Jesus budskap är klart. Guds godhet och nåd gäller alla. Där nåden gäller har vi inte någon orsak att förhäva oss, men inte heller någon anledning till förtvivlan. Nåden kör både missmod och högmod på porten.

Nåd betyder inte nått och jämt eller att det får gå för den här gången. Nej, nåd är något helt annat. Nåd och glädje har samma ordstam och hör samman. Nåd står för det som väcker glädje. Den är en attityd av vänlighet, godhet, skönhet, tacksamhet och välbehag. Redan psalmisten utbrister att Guds nåd är bättre än liv, ja mer än liv! (Ps 63:4). Jesus proklamerade och levde ut Guds nåd. Gud är glad i dig.

Men allra svårast hade man på Jesus tid, liksom i vår, att förstå att nåd är något man får gratis. Utan motprestationer och förtjänster. Den är oförtjänt. Jag tänker på en fågelmamma som matar sina hungriga fågelungar. De blir mättade utan meriter. Jesus tar barnets tro som en förebild för oss vuxna. Vad gör en baby när mamman ammar sitt bar? Tar emot näring och värme. Bara tar emot.

Amazing Grace är en av kristenhetens mest populära sånger. Den är djupt förankrad i den tidigare slavhandlarens John Newtons egen omvändelse. De svenskspråkiga översättningarna kämpar med att få fram vidden i Guds nåd. En talar om "förunderlig nåd", en annan "av nåd, av nåd", en tredje "förundrad jag hör". Guds nåd är ogripbar. Mycket större än vad vi kan fatta. Den är plattformen för det övriga i livet. Det ändlösa klättrandets tid är över. Det hade psalmisten insett:

*Jag ägnar mig inte åt stora ting, åt det som övergår mitt förstånd. Nej, jag har lugnat och stillat min själ, jag är som ett litet barn, som barnet i moderns famn.
(Ps 131:1)*

Veckans memorering

Ty Guds nåd har blivit synlig som en räddning för alla människor. Den lär oss att säga nej till ett gudlöst liv och denna världens begär och att leva anständigt, rättrådigt och fromt i den tid som nu är. (Titus 2:11–12)

Måndag

Titus 2:11–12. Ett intressant bibelord. Vad är det, enligt Paulus, som hjälper oss att avstå från ett gudlöst liv och i stället styr vårt liv i en konstruktiv riktning?

Tisdag

Vineyardledaren John Wimber såg i en syn en jättestor bikupa på himlen. Det droppade honung på alla människor, som satt under molnet. En del försökte samla upp det, medan andra glatt fångade den droppande honungen i sina händer och åt den. Den stickiga konsistensen från vaxkakan och kladdet irriterade en del som försökte tvätta bort fett från sina händer. "Det är min nåd, John, och den är till för alla, för en del är den en välsignelse, för andra ett otyg. Tigg inte av mig det som jag redan håller ut över alla."

Onsdag

Den billiga, kraftlösa "nåden": En förkunnelse som bara understryker att Gud är nådig och inte förväntar sig något heligt liv.

Den krävfulla omöjliga "nåden": En förkunnelse där ett heligt liv är förutsättning för rättfärdiggörelse.

Guds befriande och förvandlande nåd: Gud älskar oss precis som vi är men han älskar oss för mycket för att lämna oss i sticket.

Torsdag

Jesus + någonting = ingenting. Jesus + ingenting = allting.

Fredag

"Nåden är den enda kraft i universum som är stark nog att slita av kedjor som förslavar människor. Nåden är det enda som kan smälta ner onåden. Det finns bara en sak världen inte kan göra. Erbjudna nåd. Nåden är chockerande obegriplig. "Med mig i paradiset" – det är ännu en skakande påminnelse om att nåden inte är beroende av vad vi har gjort för Gud utan vad Gud har gjort för oss. Nåd innebär att det inte finns något vi kan göra för att få Gud att älska oss mer. Nåd innebär att det inte finns något vi kan göra för att få Gud att älska oss mindre." (Philip Yancy)

Lördag

Genom nåden ser vi mer, bättre, längre och vågar se bakåt. Ett samtal i Ellis Peters roman mellan deckarmunken broder Cadfael och lagens väktare Hugh Beringer är nog så talande. Det handlar om synen på en mördare. Beringer säger: "Nu tänker du förstås skriva mig på näsan att Guds nåd är större än människors." "Det vill nog till", sade broder Cadfael högtidligt, "annars är vi alla förlorade". Nåden är mänskligt sett orättvis och dåraktig. Ur Guds kärleks perspektiv det enda rättvisa, förnuftiga, kärleksfulla och rätta. Hur lever vi ut Guds rättvisa nåd? Vågar vi tänka annorlunda? Ordet omvändelse kan faktiskt också översättas med "att tänka på ett annorlunda sätt".

Egen reflektion:

Vad då hjälpa?	Fjortonde söndagen efter pingst.....200
Tacksamhet är friskvård.	Femtonde söndagen efter pingst204
Förfastan	

Varför tog inte alla emot Jesus budskap? Han var ju världshistoriens största predikant. Ingen har varken förr eller senare talat som han. Jesus måste själv ha funderat på saken. Hans svar finns i liknelsen om de olika sädesåkrarna. Hans jordanalys är dagsaktuell – låt oss därför lyssna till vad han sade. Det handlar nämligen också om oss.

Väggkanten – hårdheten

En del av sådden föll på upptrampade stigar där marken var hård. Fåglarna plockade i sig sädeskornen. Varje pedagog känner till det: "Det var som att slå vatten på en gås." "Det går in genom ena örat och ut genom det andra." Jesus måste smärtsamt notera att budskapet inte gick hem. Tvärtom, det motarbetades. Hans predikan i hemstaden Nasaret slutade till och med i mordförsök på predikanten. Jesus avslöjar i sin förklaring av liknelsen att det ytterst är motståndaren med stort M, den onde som plockar bort utsädet.

Stengrunden – ytligheten

Somt föll på stengrunden, där fanns bara litet, men varm mylla. Säden grodde snabbt, men växten visnade lika snabbt. Åhöraren tänds fort, blir hängiven, men lika snabbt drar man sig undan när motstånd kommer. "Liten panna blir fort het", sade man visst förr. Ytligheten blir livsinnehållet. Jesus såg med smärta hur många drog sig undan när man mötte motstånd. Jaget med stort J, "köttet" i gammalt kristet språkbruk, träder fram. Det vill inte låta sig besegras av det nya.

Tistlar – världsliga bekymmer

Somt föll bland tistlarna. Det grodde och växte men ogräset förkvävde det. Jesus namnger tistlarna: världsliga bekymmer, rikedomens lockelser och olika begär. Att odla ogräs och säd samtidigt går inte. Med smärta såg Jesus hur pengarna förkvävde det inre livet hos den rike ynglingen och andra med honom. Världen med stort V kväver livet.

Den goda jorden – ofantlig skörd

Men så kommer Jesus till huvudpoängen i sin liknelse. Han talar om en skörd som gav till och med trettiofalt, sextiofalt och hundrafalt. Något sådant hade man aldrig sett. Vilken himmelsk skörd, vilket under! Jesus såg med glädje hur människors liv förvandlades där han gick fram. Den ena människan efter den andra reste sig upp i frimodig tro på förlåtelsens ord, i självrespekt och livstro. Med facit i hand kan vi konstatera att Jesus hade rätt. Jesusplantan växer fortfarande.

Är det inte förunderligt? Jesus scanning av hjärtat håller också idag. Två frågor blir hängande i luften: Hurudan är din och min jordmån? Och kan jordmånen förändras? Svaret på den andra frågan måste vara ett ja. Jesus ropar ju ut sitt angelägna: "Hör, lyssna!" Det utropet skulle ha varit onödigt om hjärtats jordmån var omöjlig att förändra. Och med tanke på den första frågan:

O Gud, låt ditt ord som senapskornet växa i mitt inres trädgård och som en god surdeg genomsyra allt i mitt liv. i Jesus namn.

Veckans memorering

Ty Guds ord är levande och verksamt. Det är skarpare än något tveeggat svärd och tränger så djupt att det skiljer själ och ande, led och märg och blottlägger hjärtats uppsåt och tankar. (Hebr 4:12)

Måndag

Bengt Pleijel visar på tre sätt att ta in Guds ord: Mikroskopmetod är att undersöka bibelordet noggrant. Man använder kanske en bibelkommentar, slår upp parallellställen. Stetoskopmetod är att lyssna in Guds hjärtas pulsslag, ta ett mannakorn, auskultera bibelordet, memorera det, suga på det, låta det bli ett ord man ber utifrån, ett ord som ger kraft, ett ord som bär. Teleskopmetod visar de stora vyerna. Man läser igenom en bibelbok för att se sammanhanget, något som var självklart i början av kyrkans historia, men i dag försummat. Vad vill du satsa på den här veckan?

Tisdag

Bibeln använder många bilder för att beskriva hur Guds ord fungerar för oss. (Ps 119:105, Jer 23:29a, Jer 23:29b, Ef 5:26, Hebr 4:12, Jak 1:23, 1 Petr 1:23) Har du upplevt någon av beskrivningarna? Har du upplevt någon annan metafor?

Onsdag

Herren säger åt sina profeter: "Skriv ner vad du hör." Att föra en andlig dagbok är ett fint sätt att reflektera och ta till sig Guds tilltal. En början kan vara att skriva ned bibelord som blivit levande och betytt mycket för dig. Eller att använda raderna för egna reflektioner i den här boken.

Torsdag

I grekiskan finns orden *logos* och *rhema*. *Logos* är Guds allmängiltiga ord på den kronologiska tidsaxeln i våra liv. Bönen Fader vår och buden är alltid Guds ord till oss. Sen kan det finnas kairostunder när ett bibelord glimmar till; vi får ett *rhema*, ett Guds konkreta tilltal i en speciell livssituation. Vi behöver både ock. Och de är förankrade i varandra.

Fredag

Vart går dina tankar när du hör begreppet "Guds ord"? Man kan tala om Guds ord i flera bemärkelser: Bibeln som det skrivna gudsordet, Jesus Kristus som det personifierade Ordet, det förkunnade ordet och det profetiska ordet i synnerhet, drömmar och profetiska tilltal. Det förkunnade och det profetiska ordet ska alltid prövas mot det skrivna ordet. Det skrivna ordet har ett centrum, Jesus Kristus, som är Bibelns stjärna och kärna.

Lördag

Dietrich Bonhoeffer skrev med Hitlers domderande förkunnelse i sina öron om Guds ord som det "svaga" ordet i motsats till ideologin som propagerar för en idé. Och visst är det så. Guds ord utlämnar sig åt människors förakt och avståndstagande i stället för att som Islamiska staten i dag tvinga sitt ord på människor med våld. Guds ord, svagt som ett frö, måste dö i jorden för att ge liv, svagt som Jesusbarnet i krubban, utlämnat i Jesus på korset, bultande, klappande på vårt hjärta utan en tanke på att våldgästa. Och samtidigt – dess kraft är innesluten i dess svaghet. Fröet gror, Ordet består, det söker sig som vattnet till platser där man minst av allt väntar sig det och är starkt som tallrötter som hittar sig fram bland klipporna.

Egen reflektion:

Förfastan

Kärlek Fastlagssöndagen

1 Kor 13 Guds kärleks offerväg

Fastetiden står för dörren. Vi öppnar dörren och möts av en klar, ren och fräsch atmosfär av kärlek. Paulus ord om kärleken, kärlekens lov, är som en frisk fläkt som vädrar bort det unkna och själviska kärleksbegrepp som vi ständigt utsätts för. För kärleken är mer missförstådd än något annat här i världen.

Vi hör om kärleken som en känsla. "Jag känner för dig." Man kan tala om att älska choklad, att älska att se någon förödmjukad och däremellan att älska på bordeller. I seriösa vetenskapsprogram kan kärleken mellan man och kvinna beskrivas som "en varm mycket stark positiv känsla för någon, en känsla som kännetecknas av ömhet och ibland sexuell åtrå". Pseudonymen Georg Sands vilseledande ord från 1800-talet citeras ofta. "Man kan inte befalla över kärleken. Därför kan ingen förebrås för att han blir förälskad, eller för att han upphör att älska."

Jag läste Søren Kierkegaard och blev förvånad över min egen reaktion. "Kärleken är en plikt, en uppgift, en kallelse". Jag, impregnerad av vår tids syn på kärlek, opponerade mig. Men så insåg jag: "Så är det ju!" Om kärleken är en känsla som kommer och far är Bibelns uppmaningar till kärlek helt onödiga, ja felaktiga. Men Georg Sand hade fel. Det visar Guds ord, tillika med hjärnfysiologi och erfarenhet. Kärlek är något man kan lära sig och bli bättre på.

Javisst, förälskelsen är en känsla. En fin sådan. Men förälskelsen är inte det samma som kärlek. Där förälskelsen blir beskrivningen av kärlek och normen för vad kärlek är lever man farligt. Förälskelsen gör oss blinda. Man skönmålar den andre, är "drogad". Hjärnfysiologin har kommit underfund med att förälskelsen finns i den del av hjärnan där vårt undermedvetna finns. Vi kan alltså inte rå över att den drabbar oss, men vi kan förstås besluta oss för vad vi gör med den.

Kärleken däremot finns i de delar av hjärnan som har att göra med handling, vilja och engagemang. Søren Kierkegaard hade rätt. Den är en plikt. Vårt största uppdrag i livet är att älska Gud och vår medmänniska. Jesus säger: "Du ska älska".

Kärlekens lov är porten in i fastetiden. Den är en härlig beskrivning – inte av en romantisk kärlek – utan av en handlande, aktiv kärlek som inte söker sitt, som uthärdar, som inte ger igen, som är seg, som kämpar till slutet. Den är inte blind, den ser, den öppnar våra ögon för medmänniskan och hennes behov. "Den botar närsyntheten så att den andre inte längre framträder suddigt. Den botar långsyntheten så att möjligheten att komma nära en annan människa blir en välkommen inbjudan." (Eugene Peterson). Och eftersom vi är skapade för kärlek påverkar det också vårt känsloliv. Både när vi gör det som är kärleksfullt och låter oss älskas utsöndras de goda hormonerna. Och omvänt. När vi gör det som är fel eller blir utsatta för kärlekslöshet aktiveras stresshormonerna i oss.

Kärleken är inget mindre än livets DNA, livets väsen. Därför är fastetiden så viktig. Vi ser i Jesus den lidande kärleken personifierad. Vi låter oss älskas för vi vet ... det var för vår skull han sade: "Vi går nu upp till Jerusalem". Fastetiden som öppnar sig hjälper oss att se vad kärlek är och lär oss att älska. Kärlek lever av att kärlek se. Kärlek lever av att kärlek ge.

Paulus ord är radikala. Om vi sätter in nutida benämningar för det han skriver får vi följande utmanande bön:

Helige Fader, all kärleks källa. Fattas kärleken är all homiletik och retorik, karismatik, dogmatik och diakoni, ja, till och med martyriet ingenting värt. Låt fastetiden bli en resa där vi förvandlas av din kärleks offerväg. Genom Jesus, din kärlek till, för och i oss.

Veckans memorering

Men nu består tro, hopp och kärlek, dessa tre, och störst av dem är kärleken.
(1 Kor 13:13)

Måndag

Tänk om USA:s president skulle kungöra att hans huvudsakliga uppgift som president är att tvätta klosetterna åt fångarna på Kuba! Eller att vår egen president meddelar att uppgiften som president allra bäst fullföljs genom att arbeta som skoputsare vid järnvägsstationen! Allas tankevärld skulle gå i baklås. "Det är otänkbart! Du har misstagit dig! Du är sjuk!" Jesus talar om att han som Messias ska behandlas som en slav och dö som en kriminell ...

Tisdag

"Se vi går upp till Jerusalem." Vandringen upp till Jerusalems bergsbygder från Jerikotrakten, världens lägsta plats, kändes i hela kroppen. Desto större var glädjen att komma fram och se staden och templet. Vad månne Jesus tänkte på när han klättrade uppför branterna mot den stora staden?

Askonsdag

Man kan tala om att fasta i olika former: Absolut fasta – avhållsamhet från mat och dryck. Normal fasta – avhållsamhet från mat. Partiell fasta – begränsning av födointaget. Tillfällig fasta – inför viktiga beslut och deltagande i nattvard. Fasta i överförd bemärkelse – begränsning av konsumtion, mat, sex eller annat. På vilket sätt känns det bäst för dig att hjälpa ditt psyke och din kropp att ta in fastetiden? Att fasta i någon bemärkelse är en hjälp att gallra i det myckna för att se det väsentliga. Med Tomas Sjödins ord: "Jag tror inte det är någon slump att vi använder uttrycket "ta fasta på" när vi ska beskriva medvetenhet och inriktning". Fastans huvudsyfte är att öppna våra ögon till att se och älska vår medmänniska. (Jesaja 58:5)

Torsdag

Varför inte memorera hela eller några verser ur kärlekens lov. (1 Kor 13) Det kan vara nyttigt för självkännedomen (och syndakännedomen!) att sätta in sitt eget namn i stället för kärleken. Prova och se hur det känns?! Man vill ganska snabbt sätta in Jesus namn i stället!

Fredag

Lärjungarnas motstånd och oförstånd inför Jesus lidande måste ha utgjort redan det en del av lidandet. (Mark 8:31–33, 9:30–32, 10:32–37). När evangelisterna nedtecknade sina berättelser är lärjungarna kyrkans älskade ledare. Det finns inte någon annan religiös eller politisk rörelse som har talat på det här sättet om sin ledare. Finns det någon annan förklaring än att lärjungarna själva hade berättat om hur det var. Knappast. Det vittnar om berättelsens trovärdighet. Och det visar hur Jesus lidandesväg gick emot allt mänskligt tänkande. Lärjungarnas svårigheter att hänga med i Jesus tankegång är visst en smula tröst också för oss nutida lärjungar!

Lördag

Vägen till Jerusalem kantas av olika människor. Den rike ynglingen sade smickrande "gode mästare". (Mark 10:17) Jesus vill med sitt svar få honom att tänka efter: Vem är Jesus egentligen? Jakob och Johannes säger uppfyllda av egna ambitioner "Mästare". (Mark 10:35) Andetonen är självisk: "Du är ju vår mästare, du ska väl se till att vi får det bra." Den blinde Bartimaïos sade ur sitt hjärtas djup: "Rabbouni, min mästare." (Mark 10:51) Vad säger du? Hur påverkar svaret livet?

Egna reflektioner:

Frestad – av vad? Första söndagen i fastan
Jak 1:12–16 Jesus segrar över frestelserna

Det var ganska bra där på havsbotten. Det fanns rikligt med föda, småkryp och småpartiklar och småfisk av alla de slag. Ja, Fichy, så kan vi kalla honom, vår fisk, var i sitt rätta element, omgiven av vatten. Han hade egentligen bara ett enda ansvar – att se till att han fick i sig av den rikliga föda som fanns till buds.

Men hur det nu var så hade han börjat längta efter något annat. Tänk vad gott det skulle smaka med något annat som omväxling. Han får inte riktigt grepp om vad det är som växer i hans inre, men det är ett begär efter mer, efter något annat. Tomhetskänslan griper alltmer tag i honom. Begäret ligger och slumrar och bara väntar på att väckas till liv.

Och så en dag händer det. Fichy ser det där som han sett också några gånger tidigare. Men då har han varit mätt. Han hade tänkt att ja, somliga faller då för allting och står för ingenting. Det där behövde han inte. Men nu är det annorlunda. Han ser en härlig, saftig, slingrande, levande mask. Ju mer han ser på den desto godare blir den. Fichy minns hur hans kompis och han en dag såg en liknande. Kompisen hann före, hann smaka och tog sig en bit. Det lär ha varit gott. Sedan har han hört att andra också smakat. Han vet inte riktigt vad som hänt dem. Någon har varnat honom för den där masken, man försvinner – andra sa att de bara blivit så till sig av glädje att man inte mera ens hann ifatt dem. Och nu var masken där. Bara en liten bit ifrån honom och inga andra i närheten. Han känner hur hungern griper tag i och om honom. Gälarna arbetar för högttryck. Begäret efter att få sluka masken i sin helhet växer. Begäret att få ta för sig ger honom kraft. Och så – några rörelser med fenorna och masken är hans.

Men knappt hinner han smaka maskens saftighet förrän det hugger till i honom. Det gör ont, så förtvivlat ont. Han försöker slita sig loss. Fichy vet inte från vad och det göra bara ont värre. Och plötsligt är han inte ens mer i sitt rätta element. Vatten omger honom inte mer. Han kippar efter andan. Och om en stund är Fichy död.

Jesus bror Jakob måste ha haft något av det här i sina tankar när han skriver om begäret som frestar och lockar. När han skriver om frestelsen använder han nämligen en term från fisket för hur man lockar sitt byte och fångar det. Resultatet är givet. Död.

I den kristna traditionen har man varit medveten om frestelsernas farliga konsekvenser för livet. Man har talat om de sju dödssynderna: högmod, vrede, begär, avund, girighet, lättja och frosseri. Jakob visar att vi inte kan skylla ifrån oss. Varken på frestelsen i världen eller den onde, och allra minst på Gud. Vi måste vara medvetna om den bundsförvant som ondskan har i vårt eget inre.

Men vi behöver också se skillnad mellan behov och begär. Behov behöver fyllas, begär tyglas. Behov kan bli uppfyllda, begäret vill alltid ha mer. Begäret lurar. Det kan aldrig hålla vad det lovar. Slutresultatet är att man skadar både sig själv och andra.

Själviskhet kan aldrig tillfredställas, den måste korsfästas. Ibland försvarar vi vårt själviska beteende med att "jag har så starka behov, det är min natur". I verkligheten handlar det om en flykt från existentiella frågor som "när duger jag?", "vad lever jag för?" och "vad gör jag med mitt livs bagage"? Alla former av begär leder till att man förlorar det man längtar efter. En alkoholist kan inte mer njuta av vinets gåva, penningbegär leder till att man inte ser det man har, sexbegär leder till att man förlorar den närhet och intimitet som sex är tänkt att vara.

Gud, skydda mig, inte minst då när mitt begär drar mig mot det som vill fånga mig. Skydda mig, så att jag inte fastnar på kroken. Tack för Jesus seger över frestelserna. I hans namn vill jag be.

Veckans memorering

Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har prövats på alla sätt och varit som vi men utan synd.
(Hebr 4:15)

Måndag

När Jesus frestas i öknen möter han frestelsen i form av materialism (förvandla sten till bröd), religiös magi (kasta sig ner från tempelmuren) och makt (få alla riken och deras härlighet). (Matt 4) Det går igen. Materialismen skapar mer hunger. Det finns religion som binder i sensation eller fruktan. Det finns maktbegär som förslavar och splittrar. Observera hur Jesus mötte frestelserna. Något också för oss.

Tisdag

"Inled oss inte i frestelse." Jesus uppmanar oss att be om att inte föras in i frestelse. Jesus var medveten om att vi har en tendens till att välja det destruktiva. Han uppmanade oss därför att be för oss själva mot oss själva. I bönen Fader vår ber vi alltså att Gud inte ska ge oss det som vi i vår själviskhet och våra begär önskar och trånar efter – utan skydda oss från det onda och den onde. På vilka punkter blir du mest frestad? Att identifiera de områden där vi är mest utsatta och sårbara är början till seger. Liksom att när vi tar fram frestelserna i luset förlorar de sin makt. Frestelsen är ljuskänslig.

Onsdag

Vi kan inte förhindra frestelserna, inte heller fåglar att flyga ovanför våra huvuden. Men liksom vi kan hindra fåglar att bygga bo i vårt hår, sade Luther, så kan vi hindra frestelsen att gripa tag om vårt sinne. Han sade också: När vi ber i Jesus namn blir den onde rädd och när vi lovsjunger Gud springer han iväg. Och tillade, realist som han var: Det farligaste är inte att falla för frestelsen, det farligaste är att bli liggande och inte stiga upp.

Torsdag

Evangelisterna skriver sina berättelser under en tid när man i Rom trodde att Gud var oberörd, fjärran från vardagslivet och utan känslor. Inom den judiska tron visste man att Gud inte kan frestas. Och så kommer de judar som trodde på Jesus som Messias och påstår att Gud har blivit människa i Jesus från Nasaret och blivit frestad som vem som helst. Radikalt så det förslår. Och hoppfullt. Det ansåg åtminstone Hebreerbrevets författare! Hebr 4:15–16.

Fredag

På vilka punkter frestas vi? Syndafallsberättelsen, full av realism och psykologi, visar oss de tre huvudfrestelserna (1 Mose 3): att tvivla på det Gud lovat, att vilja vara odödlig och begäret att vara sin egen gud. Känns det hela bekant? De urgamla frestelserna går igen.

Lördag

Kirkegaard ger praktiska råd vid missmod och frestelser: "Framför allt, tröttna inte på promenader. Varje dag promenerar jag till mina bästa tankar, och jag känner inga tankar som är så tunga att jag inte kan vandra bort från dem." Ett annat tips: Den andra tanken vi tänker är oftast den mest viktiga och avgörande. Den första tanken kan vi nämligen inte styra, men nog den andra. Om den första tanken är destruktiv kan vi ge den andra åt Jesus.

Egen reflektion:

Två slags tro Andra söndagen i fastan
Luk 7:36–50 Bön och tro

Tänk om en lättfotad barbröstad kvinna skulle komma stortjutande in i kyrkan och där knäböja med alla de andra vid nattvardsbordet! Det är något av det som händer i texten om kvinnan som tränger sig fram och börjar kyssa Jesus fötter. En skandal av stora mått. Tänk att berättelsen överhuvudtaget finns med i Bibeln. Det vittnar om trovärdighet i allra högsta grad. En sådan här utmanande berättelse hittar man nog inte på för att sätta in i en religiös text.

Berättelsen tvingar oss att tänka till. Om vår tro. Och hurdan tro vi har. Skeendet avslöjar nämligen två olika slag av tro. En självsäker tro, som håller Jesus och medmänniskan – och också sig själv på avstånd. Och en bidande, generös tro, som känner sig själv och därför är tacksam över Jesus.

Jesus, ja. Han hade ett budskap både till fariseen Simon och synderskan. Simon blir avslöjad. Kvinnan, hon hade redan "avslöjat" sig i flera bemärkelser.

Fariseen levde i den självsäkra tron där man har bilden både av andra människor och Jesus klar. Det är så lätt att sätta människor i fack, stämpla dem och därmed komma undan dem. Jesus hjälper Simon till självinsikt. Det hörde till normal sed att åtminstone ge gästen möjlighet att tvätta dammet av de smutsiga fötterna – om man inte lät slaverna göra det. En hälsningskyss var lika vanlig som vår handhälsning och att smörja gästens huvud med välgörande olja var uttryck för vördnad. Inget av det hade Simon gjort. Varför? Han var avvaktande till Mästaren från Nasaret. Bäst att inte låta honom komma så nära. Han hade antagligen inbjudit Jesus för att få litet bakgrundsfakta och kanske få fast honom på någon punkt. Och det tycker han ju att han lyckas med. Om den där rabbinen är en profet så borde han veta vad för slags folk kvinnan är.

Kvinnan, ja. Hon hade tydligen träffat Jesus tidigare. Nu får allt som gäller etikett stryka på foten. Måltiderna var ofta offentliga i den meningen att man kunde gå och se vad som hände. Men inte kvinnorna. De fick hålla sig utanför (jfr Mark 6:24). Men kvinnan trängde sig på, hon blir stående vid Jesus fötter. Längre kom hon ju fysiskt inte, man låg ju till bords. Tårarna faller över hans fötter, hon torkar dem med sitt hår. Också det i sig en skandal. Bara "lössläppt" kvinnfolk gick med utslaget hår; om en gift kvinna gick med obeslöjat huvud hade mannen rätt att begära skilsmässa. Men för kvinnan finns inte mer några etikettregler. Hon öppnar en alabasterflaska, smörjer Jesus fötter och kysser dem häftigt. Berättelsen doftar sensualitet. För kvinnan är det inte sexuella begär utan hjärtat som talar. Hon vet vem hon är, vad hon har gjort. Därför söker hon upp Jesus. Hennes inre har börjat ana vad rening, förlåtelse och upprättelse betyder. Hon har mött en man som inte såg henne som ett objekt utan ett subjekt och hennes kärlek flödar i konkreta, spontana handlingar som krossar allt konventionellt.

Och som ofta mynnar berättelsen ut i den allra viktigaste frågan: "Vem är han?"

Barmhärtige Gud Tack för att du inte skyr verkligheten. Hjälp oss att liksom kvinnan våga vara ärliga mot oss själva, se vårt behov av din hjälp och som hon frigöras till kärlekens spontana uttryck. Genom Jesus Kristus.

Veckans memorering

Tron är grunden för det vi hoppas på; den ger oss visshet om det vi inte kan se.
(Hebr 11:1)

Måndag

Kan det vara så att det vi kallar för svärmeri ibland kan vara det att någon uttrycker sin kärlek till Jesus på ett annat sätt eller till och med mer helhjärtat än vad vi själva gör? Ordet svärmeri kan vara en ödesdiger stämpel både för den som stämplat och den som blir stämplat. Ibland kan den enda motiveringen vara "eftersom han inte hörde till oss"! (Mark 9:38) Ett ord att använda med varsamhet.

Tisdag

Tro är ro bakom ett kors. I bönen utgår vi från Guds löften och ber utifrån dem. Ja, vi till och med påminner Gud om hans löften. (Apg 4:24–25)

Onsdag

Tron i Bibeln är ett relationsbegrepp. Tron är en konkret personlig relation till Gud. Se den här söndagens evangelietexter för de tre årgångarna. (Matt 15:21–28, Mark 9:17–29, Luk 7:36–50) Hur kommer tro som relation fram i texterna?

Torsdag

Tron är som ögat, den ser någon annan. Det är omöjligt att lyfta sig själv i håret. Tron kan inte tvingas fram. Där tron börjar se på sig själv slutar den i missmod eller högmod. Jesus sa ofta: "Var vid gott mod". Tron ser Jesus och frigörs till handling i kärlek. Vi äger inte tron, tron äger oss. Frågan är inte om vi har stark eller svag tro utan om vi har en svag eller stark Herre.

Fredag

Den kristna trosbekännelsen växte tidigt fram. Man frågade den som skulle döpas: "Tror du på Gud Fader, ... Jesus Kristus ... Den helige Ande?" Med andra ord: "Litar du på honom, litar du på det han gjort för dig, vill du leva i gemenskap med honom?" Vi tror inte, litar inte på inkarnationen, jungfrufödelsen och uppståndelsen. De så viktiga dogmerna utgör däremot trosinnehållet, som anger vad den Gud vi tror på har gjort, gör och kommer att göra. Det är inte dogmerna som frälser oss utan Gud, som handlat så att vi fått dogmerna, som är människors försök att med mänskliga ord beskriva Guds eviga handlande.

Lördag

Om man praktiserar Luthers uppmaning att börja dagen med trosbekännelsen upptäcker man ganska snart att den fungerar som proklamation, bekännelse, lovsång och bön. På tal om lovsången. Vår tids individualism har tyvärr också smugit sin in i den kristna sången. Vår tro växer inte genom att vi berättar om för Gud hur mycket vi älskar honom och vad vi är beredda att göra för honom. Vår tro växer när vi lovar Gud för det han är, har gjort, gör och kommer att göra. Där vi får mera av Du och Din – i stället för betoningen på det egna jaget och den egna tron – så får Gud äran och vår medmänniska del av vår kärlek till Gud.

Egen reflektion:

Finns onda andar? Tredje söndagen i fastan

Luk 11:14–23 (Mark 9:17–29) Jesus segrar över ondskans makter

Skulle Jesus ha haft rum i dagens kyrka? Debattens vågor skulle gå höga om de händelser som evangelisterna berättar om skulle äga rum mitt under en högmässa i dag. Jag tänker till exempel på den händelse Markus berättar om: En pojke kastas omkull av onda makter, han skär tänder, tuggar fradga, blir stel som en pinne och faller ner, till synes livlös.

Ett enkelt sätt att lösa problematiken är att säga att det var den tidens sätt att se på sjukdom. I dag räknar vi inte med onda andar som då. En sådan förklaring gör dock våld på texten och är på kollisionskurs både med den kristna verklighetsuppfattningen och nutida erfarenhet. De bibliska texterna skiljer nämligen på sjukdom och besatthet. Jesus botade de sjuka, men drev ut onda makter. När kristen tro möter ockultism och satansdyrkan händer samma sak som i texten: våldsamma fysiska fenomen men också harmoni när utdrivande i Jesus namn fått ske.

Det går inte heller att komma undan realismen i Markus berättelse. Man kan inte annat än förundras över Markus realistiska djärvhet i skildringen. Han berättar att Jesus i hela tre utrop uttrycker sin förvåning och direkta frustration över lärjungarnas otro. Jesus tålmod höll helt enkelt på att tryta över lärjungarnas oförmåga att tro. Och Markus skriver så om kyrkans ledare, de som skulle ha auktoritet över det onda!

Och detaljerna är många. Det är en ögonvittnesskildring. Den intensiva händelsen var ständigt levande inför Petrus ögon. Ofta hade han berättat det åt Markus. Han minns hur anden i pojken blev orolig när pojken närmade sig Jesus. Han minns hur pojkens far målande beskriver det ondas framfart i pojkens liv. Vi får höra Jesus diagnostiserande fråga och pappans svar i hans stora nöd. Vi får ta del av Jesus uppmuntrande ord om trons möjligheter och mannens utrop. Pappans tro på Jesus hade fått sig en törn när Jesus lärjungar inte kunde hjälpa pojken. Nu undrar han om Jesus kan hjälpa. Jesus uppmuntrar mannen när han säger att allt förmår den som tror och med de orden syftar han ytterst på sig själv. Mannen tar fasta på Jesus ord och ropar om hjälp. "Hjälp mig att tro, du som har all tro." Nu var det inte pojkens besatthet som var det stora problemet för mannen utan hans egen otro.

Frågorna tränger sig på när man tar del av händelsen. När är vi nutida lärjungar orsak till att människors tro på Jesus får sig en törn? Och i mötet med den alltmer öppna ondskan – kan vi som kristen kyrka undvara den kraft som finns i Jesus Kristi namn? Självfallet inte. Men hur hålls vi på vägen? C S Lewis talade på sin tid om de två diken: att se onda andar överallt och att förneka existensen av onda makter. Livet är ingen lekstuga. Livet är ingen dans på rosor. Livet är kamp på liv och död, inte bara vid dödsögonblicket. Det onda är aktivt. Det vill oss illa. Det vill förstöra våra personliga liv, så in osämja i hem och församlingsliv och slå sönder goda samhällsstrukturer.

Men Gud är god. Gud vill dig gott. Jesus frågar efter dig. Här på jorden var hans kunskap begränsad. Han frågade "hur länge har det varit så med honom?" I dag hos Fadern vet han hur du har det. Men han vill likafullt att du liksom pojkens far ropar ut ditt nödrop. Och han, inte vi, går i närkamp med den yttersta ondskan.

Kyrkan är kallad att utöva Jesus auktoritet. Lärjungarna undrade över varför de inte kunde hjälpa pojken. Jesus svar anger att det inte handlar om tro på metoder, utan om att leva i hans ledning. Det gäller också i dag. Och att veta i vems namn det onda ger vika. Med sångens ord:

Vi har härlig seger, vi har härlig seger, seger i Jesus namn Alla onda andar, alla onda andar, vika i Jesus namn. Vem kan Jesus makt förstå, Jesus kärlek likaså? Uti namnet, Jesus, Jesus, seger i Jesus namn.

Veckans memorering

Han avväpnade härskarna och makterna och utsatte dem för allas förakt, när han triumferade över dem genom Kristus. (Kol 2:15)

Måndag

Ondskan vill förstöra och efterapa, kan inget skapa. Det finns en ohelig treenighet, köttet, världen och den onde, vilket gör att det inte alla gånger är lätt att veta vad som beror på vad i vår tillvaro. Kan man förklara nazismens råa handlingar bara med dåliga sociala förhållanden i Tyskland och revanschlystnad efter förlusten i första världskriget? Jag tror inte det. Kan sådana grymma saker som gaskamrar, koncentrationsläger och folkutrotning ha något att göra med att Hitler sysslade med spiritism? Jag tror det ...

Tisdag

Jesus kom uttryckligen för att gå i närkamp med onskan. (1 Joh 3:8) Onskan föredrar att vi inte lever i ljuset, utan hemlighåller saker och ting. Den vill skapa rädsla, fascination och nyfikenhet. Bibeln avråder klart från spiritism, ockultism och kontakt med avlidnas andar. (5 Mose 18:10–11) Likaså befrämjar det inte ett liv i ljuset att leva i hemliga ordnar där man inte vet vad som följer i nästa grad. Gudsfruktan både beskyddar och befriar. Vägen till frihet är att lyfta fram saker och ting i ljuset. Och att ta avstånd från det mörka. Se också Apg 19:18–19.

Onsdag

Hon hade tidigare varit en häxa och gått omkring och förbannat folk. En gång märkte hon att hennes förbannelse inte bet på en person hon försökte förbanna. Det visade sig vara en kristen präst. Den omvälvande händelsen blev början till befrielse. Se löftet i 1 Joh 4:4b.

Torsdag

Åke

Vad då hjälpa?

Fjortonde söndagen efter
pingst.....200

Tacksamhet är
friskvård.

Femtonde söndagen efter pingst
.....204

Samuelsson, känd för sin härliga berättarserie om Munken och Kulan, berättar i ett avsnitt om den förklädda lögnen och den nakna sanningen. Sanningen och Lögnen hade varit och simmat. När Lögnen gick upp klädde den sig i Sanningens kläder. När Sanningen kom upp låg bara Lögnens kläder på marken. Sanningen ville inte klä sig i Lögnens kläder utan gick i väg naken ...

Fredag

Luther sa att all bön i en mening är emot den onde. Särskilt gäller det böneämnet i Herrens bön om skydd mot det onda och den onde. Det onda vill att vi antingen lever i mörker eller kastas in i mörker. Guds reaktion mot ondska är vrede, sorg och bedrövelse. (Mark 3:5) Kristen tro varken idealiserar lidandet eller resignerar inför det. Det är himmelsvid skillnad mellan Kristus på korset och en stillasittande likgiltig Buddha.

Lördag

I Efesierbrevet 6:1–10 uppmanar oss Paulus att klä oss i Kristus och ta på oss vapenrustningen. Texten kan formuleras till bön, lika naturlig på morgonen som att ta på sig kroppens kläder. Har du provat kläderna?

Egen reflektion:

Vi har nått en viktig rastplats mitt i fastan. En plats med djärva näringsrekommendationer. En rastplats med ett vägskepp där ena vägvisaren visar liv, den andra död. Man kan tycka att Jesus medvetet spetsar till saker och ting. Går det inte bara att vara så där måttligt intresserad, så där lagom kristen? För Jesus är det mer än så. Hans anspråk är oerhörda: "Jag är livets bröd. Jag är det levande brödet som kommit ner från himmelen. Jag är av kött och blod, en verklig människa, som ger mitt liv för världen. Ett bröd ska ätas. Den som äter mig, han ska leva." Orden från Kafernaum är gamla, men aktuella. De går hand i hand med motivationspsykologins rön om vad det är som vi människor behöver för att leva.

Människan behöver något att leva av.

Motivationspsykologin talar om en känsla av autonomi. Det handlar om mer än

yttre frihet. Autonom kan man vara i fängelse och bunden kan man vara trots yttre frihet. Skillnaden beror på vad man lever av. Jesus sade att hans bröd var att göra Faderns vilja. Det gav honom mättnad. Det finns mycket bröd som inte mättar. "Vad blir det av ett folk som har det här som sin morgonbön", undrade jag när jag befann mig på metrostationen i Stockholm och bläddrade i gratistidningar som innehöll egentligen bara nöjen, sexuella anspelningar, kändisar. Svaret är ytbrändhet. Man orkar inte leva, trots all yttre välfärd. Kosten är urusel. Jesus säger med eftertryck att liv, det är att leva i hans gemenskap.

Människan behöver något att leva för.

Motivationspsykologin talar vidare om kompetens, att känna att man gör skillnad. Enbart yttre belöningar ger inte någon tillfredsställelse. Må bra hormonerna infinna sig när man styrs av inre motiv. Låter det bekant? "Vad hjälper det en människa att vinna hela världen men få betala med sitt liv. Den som vill vinna sitt liv, ska förlora det, men den som förnekar sitt liv för min och evangeliets skull, han ska vinna det." (Mark 8:34–36). Jesus visste varför han levde: för att ge sitt liv för världens skull. Hans liv fortplantas. Det lever vidare i den som äter honom, i den som lever i hans gemenskap.

Människan behöver någon att leva med.

Det tredje människan behöver är tillhörighet. Vi lever i en tid som kännetecknas av individualisering. Talet om självförverkligande på bekostnad av andra och språkvetarnas iakttagelser hur vårt språk förändrats och blivit mer självcentrerat är symptom på det. En farlig väg. En väg som går på kollisionskurs med livet självt eftersom vi är skapade till gemenskap. Individualism är motsatsen till personalism. Individ kan man vara på egen hand, men en person i gemenskap med andra. Gemenskap är nyckelordet i Jesus fastetidsväg. Ensam fick han gå för att skapa gemenskap mellan Gud och människa och människa och människa. Gud vill gemenskap. Gud är en treenig gemenskap. Han har "skapat" gemenskap. Därför vill den onde på allt sätt slå sönder gemenskapen. Jesus lärde oss att be om vårt dagliga bröd, inte mitt. Vi är varandras bröd. All gemenskap börjar med att ge. Så är det med Gud själv. Ta bort givandet och bara ensamhet återstår.

Himmelske Fader, du som gett oss det himmelska mannat livets bröd, Jesus Kristus. Vi ber för alla som inte har något att leva av, något att leva för och någon att leva med. I Jesus namn.

Veckans memorering

Jesus svarade: "Jag är livets bröd. Den som kommer till mig skall aldrig hungra, och den som tror på mig skall aldrig någonsin törsta." (Joh 6:35)

Måndag

Jesus "Jag är"-ord är radikala. Många ansåg att Jesus hädade. Man förstod att Jesus anknöt till det gudsnamn som uppenbarats för Mose. (2 Mose 3:14) Vad kan Joh 6:35, 8:12, 10:7, 11, 11:25, 14:6 och 15:1 konkret betyda för dig? I Mark 6:50, 13:6, 14:62, Joh 4:26, 6:20, 8:24, 28, 58 och 13:19 anspelas också på det heliga gudsnamnet.

Tisdag

Antingen är Jesus livets bröd eller livets gift, världens ljus eller världens mörker, den gode herden eller den värsta bedragaren. Den så vanliga tanken att Jesus var en god människa och en fin lärare, men inte Guds son är intellektuellt ohållbar. En god människa ljuger inte. Man gör då Jesus antingen till en bedragare eller en person, som är sjukligt bedragen, en mytoman. Är det rimligt att han som hållit världshistoriens mest berömda predikan och visat mer kärlek än någon annan skulle ha levt i ett självbedrägeri eller medvetet bedragit andra? Det låter osannolikt. Och om han är Guds son, ja då kan man bara inte vara likgiltig inför honom och hans budskap.

Onsdag

Brödet symboliserade på Jesus tid det man behövde. När man angav att man skulle dela en måltid sade man att man skulle äta bröd. Ords 15:5 utmanar oss i fastetid: "Bättre knapphet och gudsfruktan än överflöd och oro." Jag minns en ortodox präst jag hämtade från tågstationen. Jag undrade var han hade resväskan. "Den är här", sa han och visade sin portfölj. "Varje gång jag reser lämnar jag hemma en sak jag inte behövde förra gången." Vad är absolut nödvändigt för dig, vad är "brödet" i ditt liv?

Torsdag

Jesus uppmaning är alltjämt: "Ge ni dem något att äta, ni själva." (Mark 6: 37a) Vi kan reagera på två sätt: 1. Den stora utmaningen blir en förvandling för likgiltighet, lathet och uppgivenhet (6:37b). 2. Vi överränner de begränsade resurserna åt honom. (6:38) Undret börjar där våra resurser slutar ...

Fredag

"Det är ingen vits med att försöka vara andligare än Gud. Gud tänkte sig aldrig människan som en rent andlig varelse. Det är därför han använder materiella ting som bröd och vin för att ge oss det nya livet. Vi kan tycka att det är ganska vulgärt och oandligt. Men det gör inte Gud: han uppfann ätandet. Han gillar materian. Han uppfann den." (C S Lewis)

Lördag

När Johannes beskriver Jesushändelsen är gemenskap nyckelordet. (1 Joh 1:3) Den existentiella filosofin kämpar med människans ångest och ensamhet. Den filosofiska riktningen som går under namnet personalism med dess betoning på att människans väsen är relation har mer matnyttigt att ge. Vi har övergett *tWorld*, det traditionella samhället med klara normer och modeller, kastats in i *iWorld*, det individualistiska, men behöver nu göra allt för att skapa en *rWorld*, en relationsvärld. Och det går inte utan det bröd som Jesus från Nasaret ger och är.

Egen reflektion:

Lidandets problem Femte söndagen i fastan

Joh 11:47–53 Lidandets söndag

Hur kan Gud tillåta lidande? Vad har gjort att jag måste straffas så här? Om Gud är god, hur kan det finnas så mycket ont i världen? Vad är det för mening med allt lidande – för det finns väl en mening med allt som sker? Hur ska man efter det som hänt i Auschwitz eller Hiroshima kunna tro på Gud? Tankarna är bekanta för oss alla. De finns på ett allmänt plan, där filosofer och teologer under hela världshistorien har kastat fram sina olika lösningsförslag. De finns framförallt hos oss personligen när sjukdom, olyckor och död drabbar oss. Då det som bara händer andra också plötsligt händer oss själva.

Ja, det finns en märklig mekanism i frågeställningen. Trots att vi vet hur ondskan härjat under hela historien och gör det i dagens värld är det oftast först då vi själva drabbas som frågeställningarna blir påträngande. Är det vår själviskhet som avslöjar sig?

Den här söndagen kallas för lidandets söndag. Den för oss in i passionstiden, den djupa fastan, de två sista veckorna i Jesus liv. Vi ställs inför ett kroppsligt lidande som är så barbariskt att den som inte sett en korsfästelse inte kan förstå det. Vi ställs inför ett psykiskt lidande där Jesus, som visat mer gemenskap och kärlek än någon annan, blir utkastad i ensamhet och utsatt för den mest nitiska djävulska ondska. Vi ställs inför ett andligt lidande där den lidande i sin egen kropp bär mänsklighetens totala ondska och blir till en förbannelse, drabbad av Guds vrede. Och i allt ser vi Gud som lider.

Frågorna kring lidandets problem tystnar. Den Gud som har sår ger oss ett annat perspektiv. Frågeställningar förändras. Tänk att Gud, trots människans ondska, låter människan leva! Vi ser en Gud som inte är frånvarande utan kämpar till sista blodsdroppen för sin mänsklighet. Talet om korset var en hädelse för de första kristnas samtid. Det var omöjligt att fatta för grekerna som tänkte sig gudarna avlägsna och känslökalla. Det var omöjligt för romarna som under gladiatorernas och kejsarnas tid förknippade storhet med makt. Det var omöjligt för Jesus landsmän som bara i Jesus övergivenhetsrop på korset hörde en bekräftelse på att han var en hädare och förbannad av Gud.

Men för en del judar växte en annan övertygelse fram. Uppståndelsen gav lärjungarna en helt ny syn på Jesus lidande.

Corrie ten Boom hade en syn där hon såg sig själv och hennes familj föras bort på en hästkärra. Fängslad, på väg till koncentrationslägret Auschwitz, känner hon igen synen hon haft. Hon utbrister spontant till sin syster Betsie: "Han visste. Han är med oss."

Inget är mer sig likt efter Jesus lidande. Gud medlider, lider med oss. Gud förlider, lider i stället för oss. Gud avlider. Dör i stället för oss. Lidandets problem får en ny skiftning. Från att ha varit en filosofisk fråga som vi kastar Gud i ansiktet eller en frågeställning som är gastkramande när lidandet drabbar en själv förvandlar Jesus kors problemställningen. När vi ser Guds lidande hjärta blir frågan alltmer: Hur kan vi hjälpa den som lider? Hur kan vi vara medlidande som Jesus var?

För är det inte så att någons närvaro är det viktigaste när hjärtat blöder och kroppen värker? Om det är något som passionstiden mer än något annat lyfter fram så är det just det. Guds närvaro i den lidande Kristus. Guds närvaro i en medmänniska hos den som lider.

O Gud, förlåt din mänsklighet som gång på gång anklagar dig för det onda. Tack för din närvaro i Jesus mitt i allt det svåra. I hans namn.

Veckans memorering

Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden så som i himlen.
(Matt 6:10)

Måndag

Korset är Guds närvaro framom intellektuella svar. Jobs vänner satt tysta hos honom sju dygn innan de sade något. (Job 2:12–13). Författaren Max Lucado berättade om en tävling där man skulle utvälja det mest empatiska barnet. En fyraårig pojke vann. Grannen hade blivit änkling. När pojken såg att mannen grät gick han och satte sig i hans knä. När mamman frågade vad han hade sagt sade han: "Ingenting, jag bara hjälpte honom gråta."

Tisdag

En biskop berättade om ungdomar som kom instormande i kyrkan för att göra ofog. Prästen utmanar gängledaren: "Vågar du komma hit till altaret, knäböja, se på altartavlan med den korsfäste Jesus och säga: 'Det här har du gjort för mig och det struntar jag fullkomligt i'. "Det är klart", säger gängledaren. Han går tufft fram till altaret, knäböjer och börjar säga: "Jesus, det här har du gjort för mig, och det, det ..." Orden stockar sig i halsen. Han kommer inte längre. Biskopen som berättade det här sade: "Jag vet att det har hänt, för gängledaren, det var jag."

Onsdag

För den som älskar Gud kan allt samverka till det bästa (Rom 8:28, jfr 1 Mose 50:20). Bibelfordet säger inte att allt i tillvaron per automatik samverkar till det bästa. Det är skillnad på att ta allt ur Guds hand och att lämna allt i Guds hand. Det är skillnad på att vara tacksam för allt och att vara tacksam i allt. (1 Tess 5:18) Det förra avslutar livet, det senare öppnar livet. Det förra kräver underkastelse, det senare öppnar sig för Guds möjligheter i det svåra.

Torsdag

När Jesus lär oss att be om Guds vilja och hans rike är det en bön för en sargad värld. Det är en hoppets bön, en protestens bön mot allt ont. Jesus utgår från att Guds vilja sker i himlen, men inte på jorden. Om hans vilja redan sker i allt är ju den bönen onödig. Jesus böneämne driver oss in i förbön för människor, folk och länder. Vad klappar ditt förbönshjärta för i dag?

Fredag

Tanken på att allt har en mening kan kännas trygg och förknippas av många med kristen tro, men är långt från kristen tro. Om det finns en mening med allt skulle Jesus inte ha behövt komma, vårt liv här på jorden skulle vara en himmel där Guds vilja sker i allt. Ödestron leder till förträngning av sunda psykologiska mekanismer hos den enskilde och till förlamning i strukturer och samhälle. Gud gör inga fel – det stämmer. Men tillvaron är full av fel, därför att mycket som sker inte är enligt Guds vilja och mening.

Lördag

Livet har en mening. Därför att livet är av Gud. Allt i livet har inte en mening. Därför att den onde stjälar, slaktar och dödar. (Joh 10:10) Det svåra kan få mening när det överlämnas åt Gud. Därför att det onda är besegrat genom Jesus död och uppståndelse.

Egen reflektion:

Vem, vad och var? Palmsöndagen

Fil 2:5–11 Årans konung på lidandets väg

Ibland kommer allt så nära. Paulus sitter fängslad mindre än tre decennier efter att Jesus hade "ridit in" i sitt lidande, sin död och sin uppståndelse. Paulus skriver ett glädjens brev till församlingsborna i Filippi som säkert mindes Paulus dramatiska fängelsetid hos dem (Apg 16: 25–34) Paulus hade också då varit fängslad, och sjungit lovsånger i fängelset till Gud. Vi vet inte vad han sjöng den gången, men i det brev han nu dikterar citerar han en urkristen hymn. (Fil 2:5–11) Den rikssvenska skalden och prästen Anders Frostenson har i sin tur skrivit en underbar psalm utifrån samma text.

Alltså, när vi sjunger Frostensons psalm *För att du inte tog det gudomliga* bygger den psalmen på ett bibelavsnitt som i sin tur går tillbaka till en hymn i urkyrkan! Vi sjunger samma kärnfulla material som de första kristna gjorde. Den hymn Paulus citerar är fantastisk. Frostenson har i sin tur på ett snillrikt sätt formulerat konsekvenserna av det lidande som Jesus medvetet går in i när han rider in i Jerusalem. Det måste ha varit en stor glädje att få till den psalmen. Vad handlar den om? Vi ska se närmare på den.

Törnekrona i stället för kungakrona.

För att Jesus "*valde* smälek och fattigdom vet vi *vem* Gud är". Gud blev personlig. Vi ser Guds person allra mest i Jesus lidande. Jesus talade om att han själv förhärligades och att Gud blev förhärligad i Jesus lidande (Joh 13:31). Vilken tröst har det inte varit för många under seklers lopp ... Också för Paulus i fängelset.

Lydnad till sista blodsdroppen.

För att Jesus "*lydde* fram till det yttersta, döden på korset, vet vi vad seger, vet vi vad väldighet, vet vi *vad* Gud är". Gud är inte nyckfull utan trofast. Guds kärlek driver honom själv in i den yttersta kampen. Och i allt ser vi Guds verkliga väsen, hans sinnelag, hans seger över ondskan när den visar upp sitt värsta ansikte. Vi ser Guds verkliga storhet när han blir den minste av alla. Vilken drivkraft har det inte varit för många under seklers lopp, också för Paulus när han tog del av hymnen i fängelset.

Ner i den djupaste smärta.

För att Jesus "nedsteg hit till de plågade, ... de dömda, vet vi att ingen ensamhet finnes mer, vet *var* Gud är". Den mänskliga naturen vill synas, bli stor, ärad och aktad. Jesus går en annan väg. När vi känner oss vara lägst nere, övergivna av alla, så finns det en som delar smärtan och plågan. Det visste Paulus. Därför kunde ett glädjens brev skrivas i fängelsemiljö.

Vi som i dag firar palmsöndag har facit. Folkskaran väntade sig en politisk kung, som skulle befria dem från det romerska oket. Mantlarna kastades som en hyllning framför honom. Palmkvistarna vajade som de hade gjort 200 år tidigare när Judas Mackabaios hade tågat in i Jerusalem efter att ha besegrat den syriska övermakten. (1 Mack 13:51). Den befrielsen hade man sedan firat varje år vid Chanukka högtiden. Och nu var befrielsen nära igen.

I dag vet vi mer. Jesus intåg handlade om något annat. En ännu större befrielse. En befrielse från det som finns bakom allt ont. En seger över synd, död och djävul. Inte att undra på att segertonen sedan också fanns med i den urkristna hymn Paulus citerar. Och med Anders Frostenson sjunger vi ut:

*Därför skall alla sargade, döende, alla de dömda, säga med alla heliga, saliga ...
Därför skall alla världar och varelser, allt som har varit, är och skall komma en
dag bekänna det: Jesus är Herre!*

Veckans memorering

Vi gick alla vilse som får, var och en tog sin egen väg, men Herren lät vår skuld drabba honom. (Jes 53:6)

Måndag i stilla veckan. Jesus i Getsemane.

Getsemane är övergivenhetens plats. Jesus kämpade med den förbannelsens bågare han skulle dricka när han identifierade sig med hela mänsklighetens synd. Jesus var sant mänsklig, han behövde de tre lärjungarnas stöd. Men han blev utan. De somnade. Ser vi varandras Getsemane eller blundar vi? Vem behöver ditt stöd just i dag? Närvaron är det viktiga, inte att ha alla intellektuella svar.

Tisdag i stilla veckan. Jesus förhörs.

Domen var avkunnad redan på förhand. De religiösa ledarna sökte legitimitet för sin inre avsikt. Jesus var oskyldig, men samtidigt skyldig på ett andligt plan. Därför avkunnar han sin egen dom i sin bekännelse inför översteprästen. (Mark 14:62) Det är lätt att som de religiösa ledarna ha sin dom klar på förhand. Men följderna är ödesdigra, man förlorar sin egen integritet. Jesus behöll sin.

Onsdag, dymmelonsdagen i stilla veckan. Jesus döms.

Kontrasten mellan översteprästen Kajafas och Jesus är stor. (Mark 14:53–65) Kajafas hade fångslat Jesus av rädsla för att förlora sin makt – Jesus talar om sig själv som den som ska sitta på maktens högra sida. Kajafas strävade med alla medel att behålla sin makt – Jesus säger sitt ”Jag är” och lägger ner sin makt. Kajafas makt var bräcklig – Jesus makt, som till synes var så sårbar, var odiskutabel, han skulle sitta på Maktens högra sida.

Skärtorsdagen. (se sida 106)

Den heliga nattvarden. Kärt barn har många namn. Altarets sakrament, ett nådemedel, Herrens heliga nattvard, kommunion, brödsbrytelse, den sista måltiden, Herrens måltid och eukaristin. Tänk att nattvarden för de första kristna var så till brädden fylld av glädje att tacksägelsebönen, eukaristibönen, kom att ge namn åt hela måltiden! Man talade om eukaristin, tacksägelsen. Hur gestaltas det i vårt nattvardsfirande?

Långfredag. (se sida 108)

Jesus dör. På Golgata fanns tre kors. På det ena korset: Rövaren dog *i* synd. (Luk 23:39). På det tredje korset: Rövaren dog *från* synd. (Luk 23:40–42). På det mittersta korset: Jesus dog *för* synd. (Luk 23:43)

Påsklördagen, den stilla lördagen.

Jesus i graven. Jesus uppmuntrade och tröstade sina lärjungar med orden "en liten tid", som betydde tre dagar, sedan skulle de få se honom igen. (Joh 16:16) En kristen är "den tredje dagens människa". Att vara kristen realist är att räkna med under. Vi ger inte upp, Jesus lever ju. Det finns alltid möjligheter efter livets påsklördagar, dagar när allt känns så fel, så bottenlöst hopplöst. Lärjungarna hade ingenting av hoppets vetskap i sin påsklördag. Men vi vet vad som hände. Och vet att Jesus lever. Det gör skillnad.

Egen reflektion:

Ett yttersta kärleksbevis Skärtorsdag

Luk 22:14–22, Joh 13:1–15 Den heliga nattvarden

De finaste nattvardsmåltiderna jag varit med om är tillsammans med förståndshandikappade. Mysteriet blir så stort. Jag inser att nattvarden handlar om något mer än att förstå. När teologer har försökt börja bena ut vad som riktigt händer sker det ironiska att den måltid, som är gemenskapsmåltiden framom andra, blir en måltid som skiljer kristna ifrån varandra. Inför mysteriet är vi alla förståndshandikappade. Vår kunskap är ett styckverk.

Lärjungarnas kunskap kommer till korta. De grälar om de bästa platserna. Petrus protesterar när Jesus tar fram vattenfatet och en handduk. De frågar vem det är som ska förråda. "Inte är det väl jag", frågar de alla. De tänker bara på sig själva. Ingen tänker på honom som ska bli förrådd. Och de blir i högsta grad förvånade när Jesus talar om att stunden nu är kommen. Det nya förbundet, som profeterna talat om, är nu inne. De ser Jesus ta brödet och kalken och hör honom säga: "Det här är min kropp, det här är mitt blod. Ät, drick." De var alla judar. Förbudet att äta blodmat rådde både i judendomen och senare också i urkyrkan. Agne Nordlander skriver: "Att beteckna vinet i bågaren som Jesus blod var en teologisk hädelse för en jude. Enbart Jesus själv hade djärvheten att våga säga: 'Denna bågare är det nya förbundet i mitt blod'."

Nattvarden kom att bli den handling som den kristna högmässan kretsar kring. Ett så viktigt faktum. Det centrala för det grekiska tänkesättet är en idé eller en lära. För judarna är handlingen i fokus. På samma sätt som judarna samlades till det gamla förbundets påskmåltid och genom den rekapitulerade exodus, räddningen från Egyptens land, så blev nu eukaristin det nya förbundets tecken, som gestaltade den räddning som Jesus utförde.

Johannes börjar sin skildring av allt det intensiva som hände den kvällen med att säga att Jesus älskade sina lärjungar intill slutet, med 1917 års översättning "gav dem ett yttersta bevis på sin kärlek". Jesus kärlek var hel ända till det sista andetaget på korset. Jesus hade under hela sitt liv, med moderna termer uttryckt, visat sin kärlek på "kärlekens alla fem språk", nämligen han gav människor tid, gjorde tjänster för dem, gav beröring, talade goda ord och gav gåvor. Men det finns två tillfällen när Jesus i samma sammanhang använder alla de fem kärleksspråken. Det ena är när Jesus välsignar barnen. Det har jag behandlat i boken *Öppen famn*. Det andra tillfället är nattvardsmåltiden. Låt oss se närmare på den.

Tid. Trots allt det som Jesus inre var fyllt av gav han dem mycket tid den sista kvällen. **Beröring.** Jesus går in i en slavs uppgift och tvättar lärjungarnas dammiga fötter. **Ord.** Jesus avskedstal och översteprästerliga förbön (Joh 14–17) var fyllt av omsorg och hans ord vid nattvardsbordet upprepas som en bekräftelse på Guds kärlek varje söndag världen över. **Handling.** Hela kvällen är fylld av den ena kärlekshandlingen efter den andra. **Gåva.** Jesus gav ytterst sig själv, något vi får del av vid varje nattvard, när han gav dem det nya förbundet.

Vi tar alla emot kärlek på olika sätt. När vi tar emot bröd och vin finns alla kärleksaspekterna närvarande ... Till att ge kärleken vidare. "Så som jag, så ska också ni ..."

*Tack för det dukade bordet.
Tack för ditt rike som öppnas
för var och en som hungrar och törstar.*

Förunderligt Långfredag
Jes 53 Guds lamm

Det är förunderligt. Korsets symbol finns i så gott som alla kristna kyrkor. Den döpte korsas med korsets tecken, konfirmander får ett kors som konfirmationspresent och prästen formar ett kors av sand på kistan vid en jordfästning. Många börjar sin dag med att göra korstecken.

Vad är det märkliga? Jo, korset är ju ett avrättningsredskap. Korset är mänsklighetens grymma svar på frågan hur länge man kan plåga en människa före hon dör. Och inte bara kroppsligt. I den judiska skam- och hederskulturen var korset det mest skamfulla som kunde hända en människa. Romarna korsfäste tusentals människor uteslutande landsvägar och lät kropparna bli kvar som asföda. Inte undra på att filosof Celsus utropade: "Ordet kors, låt det vara fjärran ifrån mig!"

Och så händer det gåtfulla. Det mest grymma blir symbolen för det mest vackra. Det mest djävulska uppenbarar det mest gudomliga. De första kristna börjar mot alla odds påstå att Gud själv har lidit på det grymma avrättningsredskapet. Så påstår man fastän man vet att det för ickejudar var en dårskap och en förbannelse för judar. Sämsta möjliga PR. Det var en förkunnelse som gick emot allt mänskligt tänkande. I den antika världen såg man på Gud som avlägsen och oförmögen att lida och känna. Därför steg också en och annan fram och sade att Jesus lidande var skenbart eller att någon annan avrättades i hans ställe.

Men, nej, de kristna hade sett. De hade hört hans rop på Golgota. Hans lidande var på riktigt. Det har sagts att inget ord i historien är sannare än Jesus ord fulla av förtvivlan. Kyrkan skulle aldrig ha vågat hitta på ett så orimligt jämmerskri. "Min Gud, min Gud varför har du övergivit mig." De skriftläste som gick nedanför korset gnuggade händerna av tacksamhet och lättnad: De hade ju rätt. Gud hade övergett honom. Han var förbannad av Gud. Men varför började då de kristna tala om korset? Hur kunde Paulus säga om sitt besök i storstaden Korinth att "det enda jag ville veta av, det var Jesus Kristus, den korsfäste Kristus Messias"?

De första kristna fick någon dag senare uppleva dagen som förändrade världen. Uppståndelsedagen. I ljuset av den började de ana att något märkligt hade hänt. Det stora draperiet i templet, den konkreta symbolen på människans oförmåga att möta en helig Gud hade rämnat sönder när Jesus gav sitt liv. De började förstå att Gud inte var avlägsen utan så nära att vår smärta, vårt lidande och vår skam kändes i hans egen kropp. Han var en av oss, han hungrade, han törstade, han led, han ropade ut förtvivlans skri. Den omtanke, omsorg, kärlek och det förbarmande de mött i Jesus från Nasaret kulminerade nu i hans grymma lidande i korsdöden. Själv hade han antytt det gång på gång. Men de hade inte förstått. Men nu ropade de ut det radikala budskapet att man i Jesus lidande ser Guds personlighet och hur Gud tog vår skuld på sig.

Det här förändrade deras liv och miljontals människors efter dem. Eftersom han så har älskat oss vill vi älska. Eftersom han så har förlåtit oss vill vi förlåta. Eftersom han så har delat vår smärta vill vi dela varandras smärta. Att fira långfredag på riktigt är därför att låta Gud i dag komma in i vår smärta. Och att dela andras. Och veta att Gud är nära.

Jesus du kunde ha försvarat dig, men du teg. Du kunde ha bett om änglabeskydd mot alla gisselslag, men du tog emot dem, om att slippa träbjälkarna, men du lät dig kastas ned på dem. Du valde gudsövergivenheten. Varför? Var det därför att du visste att du trots allt var skyldig – i vårt ställe.

Vilken pangnyhet! Påskdag

Mark 16:1–8 Kristus är uppstånden!

Det påminner om ett nyhetsreportage. Journalister rusar till platsen där något omvälvande har skett. En strid ström av information väller fram. En icke-samordnad info kablas ut, olika detaljer lyfts fram, olika personer intervjuas. Ingen slutkommuniké finns att tillgå. Allt är ännu i sin linda. Men huvudstoryn om det helt oväntade är den samma.

Händelserna vid den tomma graven skildras likadant. De fyra evangelisterna lyfter fram olika detaljer, olika personer kommer i fokus. Ingen av de fyra evangelisterna ger någon sammanställning av händelserna. De ger ingen rapportering om hur uppståndelsen gick till. Till och med orden "enligt skrifterna" saknas. Berättelserna är så långt från teologiska rapporter om dogmatiska orsaker eller följder av uppståndelsen man kan tänka sig. Men huvudstoryn är hos dem alla den samma: Det som ingen hade väntat sig har hänt. Det otänkbara blir tänkbart. Jesus lever! Gud har uppväckt Jesus.

Det är fascinerande. Det är som att se en nyhetssändning. Kvinnor springer hit och dit, har praktiska bekymmer om hur man ska få bort stenen, blir rädda, springer därifrån så förskräckta att de först inte vågar säga något. Vi tar del av obetydliga detaljer som att ängeln satt "till höger". Och till råga på allt: Alla evangelister berättar om att kvinnorna var de första som fick reda på nyheten. Kvinnor som inte ens hade rätt att vittna i en domstol.

Den som kallar skildringen för en legend har nog stora problem! Likaså den som utan tro på uppståndelsens faktum ska förklara den kristna kyrkans tillkomst och lärjungarnas förvandling från en räddhågad lärjungskara till frimodiga vittnen.

Med den kristna kyrkan världen över ropar vi i dag frimodigt ut: Kristus är uppstånden! Ja, han är sannerligen uppstånden!

Och visst har uppståndelsen konsekvenser!

- Påskdagen bekräftar sanningshalten i de härresande anspråk Jesus gjorde. Han var och är Messias, Guds son.
- Livsgemenskapen med Gud öppnades på grund av Jesus försoning. Uppståndelsen bekräftar att det är sant att Jesus verk är fullbordat. Vi får som urkyrkan jubla över att syndernas förlåtelse hade stigit upp ur graven.
- Gud har besegrat ondskan. Döden och den onde besegrades. Lidande kristna världen över i dag har sitt hopp i det faktum att trots att ondskan härjar så har den avgörande drabbningen skett.
- I tron på Jesus uppståndelse finns medvetenheten om Guds närvaro här och nu med alla de möjligheter det innebär. Påskdagen understryker med all tydlighet att möjligheterna aldrig är uttömda.
- I det faktum att Gud uppväckte Jesus finns bekräftelsen och garantin inte bara för vår egen personliga uppståndelse utan för hela skapelsens återupprättelse.

Men inget av det fanns i kvinnornas tankevärld när de med tunga steg gick till graven eller när de rusade därifrån i förskräckelse. Småningom förbyttes förskräckelsen och förvåningen i glädje. Jesus levde! Livet levde igen. Livet lever!

*Himmelske gode Far som gjorde påsken till en omvälvande och det nya livets tid.
Skaka om oss så att vi som så ofta begraver vår herre och vår tro erfar trons
uppståndelse i våra liv. Genom, Jesus, den uppståndne.*

Pilgrimsvandring på gång Annandag påsk
Luk 24:13–35 Mötet med den Uppståndne

När man deltar i en pilgrimsvandring i hemknutarna, vid någon europeisk vallfartsort eller i Israel, brukar nya dimensioner öppna sig. Bara att få ta det lugnt, känna marken under fötterna i kombination med ett bibelsammanhang kan bli ett starkt tilltal i den inre vandringen.

Emmausvandrarna var med om en vandring som de sent skulle glömma. Händelsen kom att påverka också många andra. Kanske också dig och mig. Vi gör en djupdykning!

Det är påskdagskväll. Kleopas, troligen bror till Josef, och en kamrat går med tunga steg ner från Jerusalem. "De talar med varandra om det som har hänt." Det är grundläggande i all sorge- och livsbearbetning. Det öppna hjärtats gemenskap kan nämligen öppna för nya dimensioner. En tredje person finns med i samtalet. "Deras ögon var förblindade och de kände inte igen honom." Inte så ovanligt. Han tar initiativ och frågar vad de talar om. Han visste, men han vill att de ska få ge uttryck för sin nöd. Så viktigt i all kommunikation. Vår nästa behöver inte i första hand goda råd utan ett lyssnande öra. Emmausvandrarna stannar, ser bedrövade ut och berättar för Jesus vad som har hänt. Ganska komiskt – eller hur?

Deras sammandrag av Jesusstoryn är intressant, också den personliga notisen att "vi hoppades att han skulle befria Israel". Lukas anger deras tankar just då. Han ger inte någon efterkonstruktion, utan så som man såg det: Jesus skulle vara en politisk befriare. Och så berättar de om ryktena att den korsfäste skulle leva. Men ingen vet riktigt vad som hänt. De är konfunderade. Då tar den nye vandraren över. Han undrar varför de inte förstår skrifterna bättre än så. Han har ett bibelstudium med dem där på vägen om hur Messias måste lida och sedan uppstå. Han för dem till Skriften. Han skulle ju ha kunnat visa dem, "här är jag". Men han ville att deras tro skulle vara skriftbaserad. Vad hjälper det att se under om man inte ser Herren i Skriften? Och vi som har Nya testamentet att läsa behöver påminna oss om att Jesus utlägger Gamla testamentets vittnesbörd om honom.

De närmar sig Emmaus. Vandraren gör sig beredd att gå vidare. Gästfriheten tar över och de bjuder hem främlingen till sig. Sedan händer det. Vid måltiden är det han som går in i världens uppgift. Bryter brödet och tackar. De tar emot brödet ur händer som är sårmärkta. Och deras ögon öppnas. De förstår. Och han är fysiskt borta. Men ändå så nära ... och de delar upplevelsen av bibelstudiet de varit med om.

Vägen ner till Emmaus hade varit tung för de två lärjungarna trots att det gick nedför, nu springer de uppför bergslutningen till Jerusalem! Trots mörkret runtomkring dem så brinner ljuset i dem.

De skulle sedan vara med och få erfara hur tecken och under följde på den urkristna förkunnelsen. Kanske det var någon som blev så begeistrad över tecken och under så att man blev upptagen av dem. Då var säkert Kleopas och hans vandringskamrat de första att betona förankringen i Ordet och sakramenten. Tecken och under behövs. Det får vi be om (Apg 4:29) för att understryka – inte stryka över – budskapet att Jesus är en levande verklighet. (Hebr 2:4)

Öppna våra ögon, Herre till att se dig på vår livsväg, och framför allt öppna Ordet så att det får leda vår väg i livet.

Påskveckans memorering

Bland det första jag förde vidare till er var detta som jag själv hade tagit emot: att Kristus dog för våra synder i enlighet med skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen i enlighet med skrifterna.

(1 Kor 15:3–4)

Tisdag

Påskan var för lärjungarna en ny start i livet, men ännu mer liv till en ny start. Guds möjligheter börjar där våra tar slut. Vad betyder det rent konkret för dig i dag att Jesus lever?

Onsdag

Vi som har facit har svårt att sätta oss in i lärjungarnas tankevärld. Lärjungarna räknade inte med någon uppståndelse. De satt inte i buskarna i trädgården och räknade minuterna till uppståndelsen. De var i en helt annan värld. Allt hade slagits i spillror och de visste att chansen var stor att de också skulle fängslas. Påskan är de stora överraskningarnas tid! Man brukar säga att på påskdagen värper tuppen och solen dansar av glädje. Hur kan vi uttrycka påskens överraskande innebörd att död man lever?

Torsdag

Vi säger ofta språkligt slarvigt att Jesus uppstod. Det grekiska verb som används står i passiv form eller så står det att Gud uppväckte Jesus. Liksom det inte stod i Jesus makt att stiga ner från korset så kunde han inte heller gå ut ur graven. Han var sann människa, inte en skenfigur. Han var stendöd. Det bibliska vittnesbördet säger att Fadern uppväckte Sonen i Andens kraft (Ef 1:20). Samme Anden bor i den som tror. Det finns hopp där det är stendött ...

Fredag

Hoppet är aldrig ute, det är inne. En kristen är inte en realist, som bara ser kalla fakta, absolut inte en pessimist, och står inte för den typ av optimism som blir ansvarslös. En kristen är kallad att vara en possibilist, som räknar med en påskdag medveten om att tiden i Getsemane, långfredag och påsklördag ska ha sin tid. Vad tenderar du att vara?

Lördag

Luthers förklaring till andra trosartikeln är en klassisk beskrivning av konsekvenserna av Jesus lidande och uppståndelse, värd att memorera och ta till sig. "Jag tror, att Jesus, Kristus, sann Gud, född av Fadern i evighet, och tillika sann människa, född av jungfru Maria, *är min Herre*. Han har förlöslat, förvärvat och vunnit mig, förtappade och fördömda människa, *från* alla synder, *från* döden och *från* djävulens våld, inte med guld eller silver, utan *med* sitt heliga, dyra blod och *med* sitt oskyldiga lidande och sin död, *för att* jag skall vara hans egen, leva under honom i hans rike och tjäna honom i evig rättfärdighet, oskuld och salighet, liksom han är uppstånden från de döda, lever och regerar i evighet."

Egen reflektion:

Tvivlaren och bekännaren Första söndagen efter påsk
Joh 20:19–31 Uppståndelsens vittnen

Du Tomas var inte med. Därför har du alltid fått kallas för Tvivlaren. Jag vill hellre kalla dig för den första bekännaren. Låt mig berätta varför. Javisst, du tvivlade ordentligt. Om man ens kan kalla det tvivel. Du räknade nog inte alls med möjligheten att Jesus skulle leva. Sannolikhetsprocenten var noll. Så uppfattar jag åtminstone dina provokativa ord om att du vill sätta fingret i såren i Jesus händer och din hand i Jesus sida. Det var mer än snudd på oförsämdhet. Du överdrev grovt och såg allt som otänkbart.

Men egentligen är jag glad att du uttryckte det du innerst kände. Du förträngde inte tvivlet. Du kunde ju ha låtsats tro för att få vara med i gemenskapen. Du kunde också ha tackat för dig och lämnat fanatikerna. Men det gjorde du inte. Du blev kvar med dina funderingar, sådan du var.

Och tänk att du fick bli kvar! Har du tänkt på den möjligheten att de övriga skulle ha bildat en grupp för de sant troende där allt ifrågasättande skulle ha varit portförbjudet? De andra föll, tack och lov, inte för frestelsen att bilda den "sanna" och "rena" gemenskapen. Du fick vara med, sådan du var.

En hel vecka hade gått. Dörrarna var fortfarande stängda. Då händer det, som du inte hade räknat med. Jesus var där. Dörrarna var stängda på grund av rädsla. Fridshälsningen behövdes också den här söndagen. Men nu fick du del av hälsningen tillsammans med de andra. Jag undrar vad du hann tänka. En blandning av fruktan, bävan, förhoppning och glädje måhända? Jesus vänder sig till dig. Du får hans specialmöte. Han förringar inte ditt tvivel. Han går inte som katten kring het gröt utan han tar tag i dina tidigare uttalanden och hjälper dig till tro. Mer behövde han inte göra. Du behövde inte vidröra honom för att få dina bevis. Du föll på knä och knäböjde inför honom och gav söndagen efter påsk embryot till den kristna trosbekännelsen. "Min Herre och min Gud." Jesus gudomligförklarad. Du, Tomas, satte igång den process som ledde till att vår trobekännelse skriven med blodig fjäderpenna till ljudet av lejonens skri på Colosseum började formuleras. Därför vill jag kalla dig för den första bekännaren – men inte den sista.

Jag är full av förundran och förvåning. Hann du alls tänka desto mer på vad du egentligen sa? Varje morgon bekände du att Herren Gud var en. Bara en. Det fanns ingen annan. Du kände till alla de verop som drabbat dem som upphöjt sig till Gud eller tillbad en människa. Och nu befann du dig på knä framför den Jesus du vandrat med i tre år. Sett, hört, tagit på. Jag ser med förundran hur en bekännelse mot alla odds växer fram. Ja, Gud är en, men Fader, Son och Ande.

Käre Gud Hjälp oss att handskas med tvivlet på rätt sätt. Otroshjärtat söker sig bort från dig. Det vill aldrig finna, bara söka. Tvivlet, att vilja, men inte kunna tro bär vi ibland med en gnagande oro. Tack för att vi inte behöver förtränga det utan får ge utlopp för det. Till dig vill vi bära det. Bevara oss Herre, från att skapa trosmiljöer där tvivlaren känner sig ovälkommen. Hjälp oss att leva en sådan gemenskap som gör att du vill bekänna dig till den och där genom ditt ord och din Ande uppenbarar dig för den som kämpar. Så att allt flera skulle få ta del i trosbekännelsens jubel. I Jesus namn.

Veckans memorering

Tänk efter själva om det är rätt inför Gud att lyda er mer än honom. Vi kan inte tåga med vad vi har sett och hört. (Apg 4:19–20)

Måndag

Uppståndelseberättelserna skildrar en kosmisk händelse av stora mått, den största sedan skapelsemorgonen. Men det storskaliga skildras så personligt. Ängeln säger till kvinnorna vid graven, enligt 1917 års översättning "hälsa särskilt Petrus". (Mark 16:7). De skräckslagna och villrådiga kvinnorna på väg från graven (Mark 16:10) får möta Jesus. (Matt 28:9) Den gråtande Maria Magdalena får höra den uppståndne säga sitt eget namn. (Joh 20:16) Den av fruktan instängda lärjungahopen får höra fridshälsningen. (Luk 24:36, Joh 20:21,26) Tomas får en specialbehandling (Joh 20:24–29), likaså Petrus. (Joh 21). Det hela påminner om mamman som fick frågan om hon älskar alla sina barn lika mycket: "Nej, jag älskar den mest som för tillfället behöver mig allra mest!"

Tisdag

I 1 Kor 15 behandlar Paulus uppståndelsen. Paulus anger vittnen till uppståndelsen. Han nämner inte det kvinnliga vittnesbördet. Helt naturligt, eftersom hans förteckning fungerar som ett rättsligt protokoll. Ingen skulle bry sig om det kvinnliga vittnesbördet. Paulus anger också uppståndelsens konsekvenser och vår uppståndelses natur. Paulus uppståndelsekommuniké är värd att begrunda i sin helhet.

Onsdag

Bevisen för Jesus uppståndelse är många. (Apg 1:3) Tänk att Johannes skriver om Jesus möte med Maria Magdalena, hon som varit besatt av sju andar. (Luk 8:2) Ett inte så trovärdigt vittne med samtidens ögon sett! Tänk att Paulus skriver att 500 män såg Jesus på en gång. De flesta levde ännu. (1 Kor 15:6) Paulus kunde alltså peka ut många av dem. Tänk att lärjungarna efter att de mött Jesus i Galileen på nytt vågar gå upp till Jerusalem, som ju var en dödsfälla för dem. Ja, vi kan tänka på den tomma graven, de realistiska berättelserna, lärjungarnas förvandling, kyrkans födelse och de teologiska nytolkningarna som till exempel dop och nattvard. Uppståndelsetron är i allra högsta grad förnuftsförankrad. "När hjärtat håller sig fast vid ordet, så följer även förnuftet med." (Luther)

Torsdag

Lärjungarnas vandring med Jesus är ett dramatiskt skeende från ett stort frågetecken till ett ännu större utropstecken. Lärjungarna började efter påsken samla ihop de pusselbitar som Jesus gett dem under de tre åren. Jesus död och uppståndelse gjorde att pusselbitarna kom på sin plats. Är det inte så också för oss? Människan utan vetskap om den uppgörelse med ondskan som påsken handlar om är förvirrad och lever utan hopp och utan Gud.

Fredag

"Vi för vår del kan inte låta bli att tala om vad vi har sett och hört!" (Apg 4:20) Motståndarna kom ihåg att lärjungarna varit med Jesus. (Apg 4:13) Vittnandet kan aldrig pressas fram. Det äkta vittnesbördets grund är alltid livsgemenskap med Jesus.

Lördag

Vilka har varit föredömen för dig? Tacka Gud för dem! Och vem tackar i dag eller kommer att tacka Gud för dig?!

Egen reflektion:

En god själavårdare Andra söndagen efter påsk
1 Petr 2:2–25, Joh 21:15–19 Den gode herden

Petrus skriver om Jesus som "våra själs herde och vårdare". Det var självupplevt.

Under de tre åren med Jesus hade Petrus många gånger känt sig villrådig, men Jesus hade fört honom vidare ut på nya, okända, gröna betesmarker och till friskt vatten som han inte ens visste om. Men så dräptes herden och fåren skingrades. Petrus själv förvillade sig i förnekelsens snår med dess plågsamma sår. Han höll på att förblöda. Livssaften och livsviljan rann ur honom. Tron på Gud, tron på livet och tron på sig själv begravdes med Jesus. Vad hjälpte det att Jesus levde när Petrus var död? Förnekelsen hängde som en tung slöja i form av självgrämselse och självfördömselse. Det så stora självförtroendet var som bortblåst. Tilltron till jaget var borta. Självkänslan var skadad. Vad kunde Jesus ha för nytta av en sådan som han? Vad fanns nu att leva för? Man måste väl återgå till det gamla fiskandet igen.

Men vad hjälpte det? Allt påminde ändå om det Petrus varit med om. Livet hann ikapp honom. Det förflutnas mönster går igen. Det var på den här sjön han kallats av Mästaren. Liksom den gången (Luk 5:1–10), ingen fisk den här natten heller. Tankarna mal på. Det förflutna spökar. Hinner ikapp. Också om Jesus lever, så kan det inte vara som förr.

Men så händer det. Någon står på stranden, på Petrus "livsstrand". Personen ropar och frågar om de har fått någon fisk. Igen var fiskelyckan som bortblåst. Det förflutna ger sig till känna. Han hör uppmaningen att kasta ut på högra sidan om båten. Också nu som då fylls näten. Nu var han en syndare liksom då. Kamraten bekräftar de inre tankarna: "Det är Herren". Petrus impulsiv som vanligt plumsar i. Skyndar sig och möts av en koleld. Han kan inte undgå att känna den inre smärtan från kolelden på översteprästens gård.

Tänk om man skulle få en scanning av Petrus hjärta och hjärna! Pulsen, tankeverksamheten gick hög. Vad ville Mästaren säga med det här? "Hämta några fiskar!" Av Mästarens egen fångst, det var ju han som sagt var de skulle kasta ut nätet. "Kom och ät." Han erbjuder gemenskap. Han ger bröd och fisk. Det fanns mat för en frusen och skadad själ.

Men ännu var helande processen inte klar. Jesus helar såret genom att leda Petrus både till den första kallelsen och till elden vid översteprästens gård. Men det viktigaste återstår. Jesus ställer frågor som rör vid pudelns kärna. Tre själavårdande frågor, en fråga för varje förnekelse. "Har du mig kär, älskar du mig mer än ... de andra?" Det vågade Petrus inte påstå, han hade ju flytt som de andra.

Petrus har bara ett svar på de tre frågorna. "Du vet Herre, du känner mig bättre än jag själv gör. Du vet, jag har dig kär." Petrus får förlåtelse och förnyat förtroende. "Följ mig." "Var en herde för mina får." Det är som om Jesus skulle säga: Kom ihåg Petrus, de är inte dina, de är mina. Fiskarnas antal avslöjade missionsuppdraget som väntade Kristi kyrka.

Inte att undra på att Petrus i samma brev prisar Gud för att han i sin barmhärtighet genom Jesus uppståndelse fött oss till ett levande hopp (1 Petr 1:3) och uppmanar de äldste att hängivet och utan tvång vara herdar för hjorden. (1 Petr 5:2-3) Allt var självupplevt.

Barmhärtige Gud du som i Jesus Kristus är vår gode herde, som inte fördriver, utan enar den splittrade hjorden inte stöter bort, utan uppsöker de förlorade inte slår, utan förbinder det sargade inte förkastar, utan stärker de svaga. För oss i bet och till friskt vatten genom honom, Jesus Kristus, vår gode herde.

Veckans memorering

Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren.
(Joh 10:11)

Måndag

Det finns en tillbakablick som kan vara förödande. Ett ihärdigt fasthållande av det gamla gör oss förstenade och handlingsförlamade. (1 Mose 19:26) Bottnar svårigheten att förlåta oss själva för det dumma vi gjort ytterst i vårt högmod? Skammen binder. Vi har svårt att erkänna att vi skulle vara så "dåliga" att vi gjorde det som vi gjorde.

Tisdag

Till dej som gett upp – det hade Petrus gjort. Till dej som undrar om Gud är död – det hade Petrus undrat. Till dej som tvivlar – det gjorde Petrus. Till dej som är besviken på Gud – det var Petrus. Till dej som är besviken på andra – det var Petrus. Till dej som är besviken på dej själv – det var Petrus. Till dej som har svårt att förlåta dig själv – det hade Petrus. Till dej som tvivlar på uppgiften i livet – det undrade Petrus. Till dej som känner att du inte mera duger – det kände Petrus. Till dej som har gett upp lärjungaskapet – det hade Petrus gjort. Petrus mötte den gode herden – Jesus är samma herde för dig.

Onsdag

Herren är min herde. Vilken *Herre*? Jo, han som gett sitt liv. *Är*, inte bara var och kommer att vara utan är. Vems herde? Inte bara de andras, utan också *min*. Vad är han? Jo, en *herde*, inte en kofösare med piska i handen. Herden använder käppen och staven mot fienderna, inte mot fåren ... Vad mer gör en herde?

Torsdag

Jag har under några år idkat fårskötsel. Jag lärde mig att fåren är utan orienteringsförmåga, fungerar som flockdjur och är lättskrämda. En god herde springer inte efter dem utan leder dem genom att vinna deras förtroende. Hur märks det om Jesus har vårt förtroende?

Fredag

"Du dukar för mig ett bord i mina fienders åsyn." (Ps 23:5) I Mellanöstern dukar man fortfarande upp ett bord i stor gästfrihet för att markera fred med fienderna. Herren ger oss redskap för att skapa fred. Kan du gå någon ovän till mötes i dag med hjälp av "det dukade bordet"?

Lördag

Mark 6:34 innehåller ett starkt grekiskt ord som betyder att Jesus hela personlighet engagerades. Prästen Carl-Erik Sahlberg, känd för sitt arbete bland de utslagna på plattan i centrala Stockholm, har skrivit en parafras på markusordet: "De var illa medfarna och hjälplösa, som får utan herde, och han sade till sina lärjungar: 'Skörden är stor bland ungdomen, missbrukarna, de psykiskt sköra, de nyfattiga och invandrarna men arbetarna få. Be därför skördens herre att han sänder ut arbetare till sin skörd'." Liksom bland högavlönade som tappat kompassen i livet och arbetaren som knogar på ...

Egen reflektion:

Himlen – vad är det? Tredje söndagen efter påsk
Joh 17:11–17 Guds folks hemlängtan

Längtan är en stark drivkraft. Ibland kan vi ha glimtar av något som känns nästan fullkomligt. En blick hos ett nyfött barn, en soluppgång, ett kärleksmöte. Men när det är som bäst grumlas det av insikten att det inte varar för evigt. Som stunden när jag och vitsvanshjorten en tidig morgon stod och såg på varandra en lång stund. Men så rörde jag mig och den sprang in i skogen. Finns det något gott, vackert, skönt och rättfärdigt som varar? Längtan tänds och växer efter något varaktigt. Tänk om all längtan är en önskedröm.

Jo, det finns något varaktigt. Det vackra som varar för evigt finns. Hur kan vi veta det? Jo, därför att Jesus är uppstånden! Men vad har det med saken att göra?

Jo, det vackra, sköna, goda och sanna har funnits på jorden. Överallt där Jesus gick fram blommade öknen. En ton från en annan värld hördes. En ny sång stämde upp. Hjärtan slog sina lätta slag som vitsvanshjortens graciösa hopp. Det kallas Guds rike. Sjukdomar botades, döden besegrades, skuld togs bort, ondskan avslöjades. I Jesus person och hans handlande ser vi en glimt av nya himlar och ny jord där rättfärdighet bor. Johannes beskriver det som ska komma: "Han ska torka alla tårar från deras ögon. Döden ska inte vara mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta ska finnas mer. Och han som satt på tronen sa: "Se jag gör allting nytt." (Upp 21:3–4) Allt är förankrat i Jesus egen uppståndelse: "Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet. Jag har nycklarna till döden och dödsriket." (Upp 21:18)

Himlen, Guds rike är en verklighet. Jesus uppståndelse är bekräftelsen. Men vad står egentligen "himlen" för? Vi tänker ofta på himlen i första hand som en plats och att himlen är avlägsen och vi kommer till himlen när vi dör. "Långt bortom rymder vida, längre än solar nå, högre än stjärnor tindra, den bedjandes suckar gå." Vi tänker vertikalt. Vi lever på jorden och det himmelska är någonstans långt där uppe (med andra ord "där nere" för de som bor på andra sidan jordklotet!)

Bibelns svar på vår inre längtan är mer dynamisk än så. Det vi ofta menar med himlen är det som Bibeln avser med mellantillståndet: att vara hos Herren i väntan på uppståndelsens morgon. Men den bibliska "himlen", Guds rike är mer ett tillstånd än en plats. Det är ett tillstånd där Guds goda, vackra vilja råder i allt och allt det som Johannes såg förverkligas. Vi ser Jesus och blir honom lika, han med det vackraste, skönaste, dyraste namn som finns.

Jag tror det är mera bibliskt att tänka sig det eviga livet, Guds rike, horisontellt med vår verklighet. Vår värld och Guds rike är parallella världar. Guds rike är nära, inte långt borta. Guds rike är redan närvarande som en annan dimension som vill påverka och ingripa redan här i livet. Och vi väntar på den stora dagen när det på allt sätt bryter igenom när Jesus kommer tillbaka. Därför att han är uppstånden och har nycklarna i sin hand.

Det blir spännande. Något att längta efter. Något att med kyrkan i alla tider be om. "Herre Jesus kom!"

Himmelska Far, Förnya oss ständigt i vår tro, så att vi på vår livsvandring till det eviga riket lever av dig, med dig och för dig och så bär frukt som består. Genom Jesus, vår herre.

Veckans memorering

Han skall torka alla tårar från deras ögon. Döden skall inte finnas mer, och ingen sorg och ingen klagan och ingen smärta skall finnas mer. Ty det som en gång var är borta. (Upp 21:4)

Måndag

Skriv ner eller berätta för någon om några vackra livsögonblick du haft. Då himlen varit öppen ...

Tisdag

Boken *"Himlen finns på riktigt"* är en förunderlig bok. En liten pojke får se in i det himmelska, in i den tillvaro där de döda är, i väntan på uppståndelsens morgon. Fyraåringen hade ingen möjlighet att själv hitta på allt det han började berätta om. Innehållet i pojkens berättelse går hand i hand med Bibelns vittnesbörd. Boktips!

Onsdag

Kommer vi att känna igen varandra? Förstås. Kvinnorna och lärjungarna kände igen Jesus i hans uppståndelsekropp. Allt är nytt, men igenkänningsfaktorn är hög. Bo Giertz formulerar både den längtan vi känner nu och det som ska komma så fint: "Den jord som förgick var dock full av Guds härlighet, som lyste fram i solnedgångens prakt, i blommors färg och i en fjärils vinge. Den klingade i barnens lyckliga skratt, i fågelsången en sommarmorgon, i den musik som lät hjärtat ana att det fanns något bakom vardagens verkligheter. Allt som rymde något av Guds härlighet, rymde något som inte kan förgås. Det kommer att föras in i den nya världen och möta oss, alldeles annorlunda och ändå märkvärdigt välbekant: melodier och rytmer, färger och dofter, former och linjespel, klangen i en dikt och värmen i en röst."

Torsdag

Att vänta på det som ska komma är inte en flykt från livet utan en kraft i livet. Vad kan det betyda att ha hjärtat i himlen och fötterna på jorden?

Fredag

Kärleken består. (1 Kor 13:14) Det betyder att allt som varit av rättfärdighet och kärlek på något sätt kommer att finnas med i det nya. (Upp 21:24–25) Livet här och nu är viktigt. Vi får till och med vara med och forma det som ska komma! Vad spännande! Det som är gjort och sagt i kärlek både berör och består.

Lördag

Kommer du och jag vara med? Finns det rum också för oss? Tänk dig att du är en livstidsfånge. Dömd för upprepade mord. Utestängd från det vanliga livet. För hela livet. Men så en dag öppnas dörrarna i fängelset. Du ser inga vakter. Fängelsedörrporten står på vid gavel. Det är bara att gå ut, eller snarare att gå in i livet igen. Utan begränsningar. Någonting av samma känsla måste ha drabbat dem som såg det som hände i templet när Jesus dog. Förlåten, det tjocka draperiet, tjugo meter långt och tio meter högt rämnade i två delar, uppifrån och ända ner. (Mark 15:38). Lägg märke till riktningen. Uppifrån och ända ner. Han gjorde det vi borde ha gjort. Låt oss därför frimodigt gå fram till nådens tron. (Hebr 4:14–16) Det finns rum. (Joh 14:2) Han vill att vi ska vara där han är.

Egen reflektion:

Redan här – inte ännu Fjärde söndagen efter påsk
Rom 8:9–11 Himm rikets medborgare i världen

Livet är fullt av paradoxer. Det finns framför allt en paradox jag inte klarar mig utan. Vi lever alla i den. Och vi har stor glädje av att se den. Den gör det kristna livet dynamiskt, sunt och fräscht. Ju mer vi tar den på allvar desto fler fallgropar undviker vi på vägen. Jag tänker på paradoxen "Guds rike är här – dock inte ännu". Det hela kan också uttryckas så här:

Tiden är inne – dagen är ännu inte här.
Vi är redan frälsta – men inte ännu.
Vi har kunskap om Gud – men vet inte ännu allt.
Vi är förlåtna – men är inte ännu fullkomliga.
Vi är heliga – men är inga helgon.
Vi är nya skapelser – men är inte färdiga.
Vi är Guds barn – men är ännu inte som hans son.
Gud helar – men vi är ännu sjuka.
Jesus har all makt – men ännu är allt inte lagt under honom.
Guds rike är en verklighet – men inte ännu en verklighet i allt.

En för stark betoning på det ena eller det andra rubbar balansen och leder till att man missar det Gud tänkt. Om man lägger betoningen bara på den första delen blir man tvärsäker i sina åsikter eftersom man tror sig äga all kunskap och hela tron. Ödmjukheten lyser med sin frånvaro. Man får en framgångsteologi som inte håller. Man frestas att tro att himlen redan är här och glömmer att livet präglas av syndafallets konsekvenser. Man får brottas med frågor som "Varför helar Gud inte alltid? Hur kan jag bete mig som jag gör? Borde jag inte vara syndfri? Hur kan det finnas ondska när Jesus har all makt? Och församlingen, borde den inte vara helig?" Om man däremot lägger betoningen bara på den andra delen glömmer man att Gud är en levande realitet i livet redan nu. Man tar inte Jesus uppståndelse och pingstens Ande på allvar. Man får en motgångsteologi: Ju mera syndig man känner sig desto bättre. Man vågar inte be Gud om hjälp här och nu. Man resignerar inför ondskan och tänker att det blir väl bra en gång. Sen i det himmelska. Tanken på himlen blir en flykt från livet. Och man glömmer att det himmelska riket ska genomsyra livet här och nu.

Paradoxen behövs. Insikten att Guds rike är här och nu föder oss med kraft och mod, hopp och förväntan på vad Gud ska göra i dag. Insikten att vi väntar på Jesus ankomst gör att vi inser att vi inte ännu är framme. Livet här på jorden är en mix av Guds skapelseverk, syndafallet och frälsningen.

Jesus bar syndafallets konsekvenser, synd, sjukdom och död i sin Golgatagärning och därför kommer de livsförstörarna inte att existera i det Guds rike som kommer. Men i och med att vi ännu inte är framme blir vi, trots att Jesus tog vår synd på sig, inte syndfria här i tiden. Trots att han bar våra sjukdomar drabbas vi av sjukdom i någon form. Trots att han dödade döden kommer vi alla att dö (om inte Herren kommer före det). Trots att Jesus har all makt och har besegrat Satan så är ondskan en realitet fram till den dag då den slutgiltigt vid Jesus ankomst ska läggas under hans fötter.

Men framförallt: Att leva i spänningen mellan "redan här – inte ännu" innebär att redan här och nu få erfara att udden i det onda är borta. Det fantastiska i Guds rike i dag är att synden förlåtes och en helgelseprocess är på gång i en kristen människa; sjukdomen överlämnad i Guds hand kan tas bort eller förvandlas till välsignelse; svårigheter i livet kan vändas till något gott och döden hinner visserligen upp oss, men den kan inte behålla oss.

Tillkomme ditt rike här och nu och sedan på den stora dagen därför: Må din vilja ske, som den sker i himlen, låt den ske på jorden ...

Veckans memorering

Och till och med vi, som har fått Anden som en första gåva, också vi ropar i vår väntan på att Gud skall göra oss till söner och befria vår kropp. (Rom 8:23)

Måndag

Att bara betona "redan här" leder till att man får en uppstånden Herre utan sårmärken. Jesus lever, livet ska gå som på räls. Att bara betona "inte ännu" leder till man har sin Herre fortfarande begravnen. Livet här på jorden är ett elände. Ju mer bekymmer desto mer välsignad. Båda dikena är farliga. Det behövs balans mellan redan här – icke ännu. Var har betoningen funnits i den tradition du vuxit upp med? Vad lever du i just nu?

Tisdag

I stället för "framgångsteologi" och "motgångsteologi" är "ärlighetsteologi" att föredra. En ärlighet som vågar se livet som det är och vågar räkna med Gud som han är ... Vad kan det betyda för dig just nu? I dag.

Onsdag

En kristen har två medborgarskap. Ett jordiskt och ett himmelskt. Är det inte så att det dubbla medborgarskapet "öppnar" livet här och nu? Det är som att tvätta ett smutsigt fönster och öppna vädringsluckan i ett instängt rum. Solen lyser in och frisk luft kommer in. Att leva utifrån tanken att det inte finns något annat än det jordiska kan göra livet krampaktigt. Man måste få ut som mycket som möjligt, man har inga andra resurser än sina egna. Samtidigt, att vara himmelsvänd är att vara jordnära. Ingen har varit så jordnära som Jesus.

Torsdag

"Allt

det Vad då hjälpa?

goda

vi Tacksamhet är

får, friskvård.

Fjortonde söndagen efter

pingst.....200

Femtonde söndagen efter pingst

.....204

varje fullkomlig gåva, kommer från ovan, från himlaljusens fader", skriver aposteln Jakob. (Jak 1:17) Någon har sagt att en ateists största problem är att inte ha någon att tacka när glädjen finns i hjärtat. "Jag vill tacka livet" känns så magert. Större är då att få tacka Gud som gett livet. Eller är det någon skillnad?

Fredag

I Mark 9:43–10:37 finns sex synonymer om det som redan är och ska komma: livet, himlen, Guds rike, evigt liv, den kommande världen och Jesus härlighet. Några av dem används ganska mycket, andra sällan. Alla säger en hel del om riket, som redan är och ska komma. Vad säger de dig?

Lördag

Jesus huvudärende var Guds rike. Han var personligen riket, han förkunnade det, han konkretiserade det, han levde det, han öppnade det för oss på Golgata och han sänder alltfört ut sina egna för att leva ut det och sprida det. Tänk att få vara med?!

Egen reflektion:

Jag hade problem i skolan att lära mig åttans tabell. Det märkte tydligen läraren. Han bad mig därför att stiga upp och inför hela klassen upprepa tre gånger: "sju gånger åtta är 56." Och visst lärde jag mig! Det är till och med så att när jag i dag använder sjuans och åttans tabell så utgår jag från "sju gånger åtta är 56". Repetition är lärdomens moder. Vår svaghet kan bli vår styrka.

När Jesus ska förklara för sina lärjungar att Gud hör bön säger han samma sak hela tio gånger. Du läste rätt. Jesus säger samma sak på olika sätt tio gånger. Låt oss ta en närmare titt på vad Jesus säger.

Först ger Jesus en liknelse om en person som fått oväntat besök och väcker sin vän mitt i natten för att få bröd eftersom det egna skafferiet är tomt. Vännen kan inte annat än stiga upp och öppna dörren. Sedan uppmanar Jesus hela sex gånger till bön genom verben att be, söka och bulta. Då är vi framme vid sju. Jesus tar sedan två händelser ur livet för att visa att inte ens en ond far vill ge dåliga saker åt sitt barn när det ber om något. Ingen ger en giftig orm istället för en fisk, eller en livsfarlig skorpion i stället för ett ägg. Sju plus två är

nio.

Sedan kommer slutsatsen, efter liknelsen, uppmaningarna till bön och jämförelsen med oss pappor. Jesus säger att om nu vi, som dessutom är själviska, vill ge varandra det som är gott – hur skulle då inte Gud, som är alltigenom god, vilja ge goda gåvor och helig Ande åt den som ber!

När Jesus säger samma sak tio gånger måste det vara viktigt! Jag fick höra i konfirmandundervisningen att be är det viktigaste vi kan göra. Bön är det viktigaste i livet. Varför är det så? Kan det ha att göra med att vi är skapade till gemenskap med Gud? Bön är gemenskap, en dialog, samarbete, ett kärleksmöte, vänskap och ett hjärtats samtal med Gud.

Bön är det andliga livets andning. Som fiskens rätta element är vattnet, är bönen det rätta elementet för oss människor. Då är bönen det naturligaste vi kan göra. Det inget konstlat, så att man måste använda ett högtidligt fromt språk eller ett annat tonläge. Nej, bön är som ett samtal, ibland bara en suck, ibland ett rop om hjälp, ibland tystnad, också lyssnande, ibland ett tack.

Men har vi rätt att be? Gud är ju helig och vi är onda, som Jesus sade. Påsken har lärt oss att Jesus har öppnat vägen till Gud. Vi får be i Jesus namn, vi behöver inte be i vårt eget. Guds famn är öppen. Jesus sa i sin sammanfattning att Gud vill ge helig Ande åt den som ber. Bönens viktigaste gåva är den helige Ande. Det är därför bra att börja med att be: "Kom helige Ande, hjälp mig att be." Eller som Paulus uttryckte det: genom Jesus, alltså på grund av det Jesus gjort, ber vi till Fadern, i Anden, alltså med Andens hjälp (Ef 2:18).

I avsnittet före i texten finns bönen Fader vår. Där ger oss Jesus det som är viktigt för oss att be om. Och han lär oss att be. Tänk att den bönen också är botemedel mot rabblande böner! (Matt 6:7– 13) Den öppnar sig när vi ber den, inte läser den. Vi upptäcker böneämnen för livet: Att Gud får vara viktig och kär för oss. Att hans rike ska komma och hans vilja ske. Att vi får det vi behöver och kan använda det rätt. Bön om förlåtelse. Bön om beskydd.

Fader vår, som är i himmelen. Helgat vare ditt namn. Tillkomme ditt rike, ske din vilja såsom i himmelen så ock på jorden. Vårt dagliga bröd giv oss i dag. Förlåt oss våra skulder, såsom också vi förlåter dem oss skyldiga äro. Och inled oss inte i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo.

Veckans memorering

Den dagen kommer ni inte att fråga mig om någonting. Sannerligen, jag säger er: vad ni ber Fadern om i mitt namn, det skall han ge er. (Joh 16:23)

Måndag

Läs Matt 6:5–11. Jesus ger bönematerialet Fader vår som medicin mot slentrian och tanklöshet i bönen. Hur har det då blivit så att botemedlet självt förvandlats till en slentrian? Eller med Luthers ord: "Fader vår är den största martyren i kristenheten." Så misshandlad. Pröva att sänka hastigheten! Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det första vara att bli medvetna om vad vi ber?

Tisdag

I Luk 11:1–6 ger Jesus sin undervisning om bönen Fader vår som ett konkret svar på frågan "hur vi ska be?". Hur kan då böcker om bön skrivas utan att Fader vår ens nämns? Hur kan gudstjänster och möten hållas utan att man ber Fader vår? Är det så att vi tycker om frågeställningen? Men svaret söks på andra håll. Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det andra vara att ta Jesus svar på allvar?

Onsdag

Jämför Matt 6:5–11 och Luk 11:1–6. Du märker att det finns skillnader. På vilket sätt? Vad saknas helt och hållet hos Lukas? Matteus skriver sitt evangelium för judar. Därför använder han parallellismer, ett välbekant formuleringssätt för judar. I en sådan säger man med en mening en sak, med en annan mening samma sak med andra ord. Lukas var däremot icke-jude. När man tar i beaktande parallellismen, så vanlig på Jesus tid, märker man att samma böneämnen finns hos de två evangelisterna. Ingen av dem har för övrigt med den avslutande lovprisningen. Den saknas eftersom Jesus visste att de skulle använda en sådan. En jude avslutade alltid sin bön med en sådan, det var lika självklart som vårt "amen". Jesus ärende var att ge dem böneämnen. Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det tredje vara att inse att Jesus ger böneämnen för livet, ett böneutkast, bönelivets ryggrad?

Torsdag, Kristi himmelfärdsdag (se också nästa sida) När man utgår från de fem böneämnen som Jesus ger, sex om man inkluderar den avslutande lovprisningen, så leds vi in i bönelivets alla former: tillbedjan, förbön, behovsbön, syndabekännelse, befrielsebön och lovprisning. Vilken böneform håller du just nu på och växer i? Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det fjärde vara att leva i de olika böneformerna?

Fredag

Det är en stor förmån att konkret få be för andra utifrån materialet i bönen Fader vår. Jag vet att då är jag på säker mark. Jag ber ju utifrån det som Jesus vill. "Jag ber att Gud ska vara viktig för dig, att du får leva i hans rikes kraft och att hans vilja får ske (konkreta livsområden), att du får det du behöver på olika sätt i livet, att du lever i renhet, ber om förlåtelse och förlåter och att du blir beskyddad från det och det." Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det femte vara att be för andra utifrån det Jesus vill?

Lördag

Från fornkyrkan har vi fått tre klenoder, Herrens bön, trosbekännelsen och buden, att förankra vårt eget (andakts)liv i. De innefattar allt. De är med Luthers ord "de kristnas lära, liv, vishet och konst". Och också kost för livet. Kan ett återupprättande av bönen Fader vår för det sjätte vara att inse att det finns ständigt mer att upptäcka i Herrens bön?

Egen reflektion:

Bekänn Jesus till dig Kristi himmelfärdsdag
Apg 1:1–11 Den upphöjde Herren

Kristi himmelfärdsdag är en härlig dag, men en knepig sådan.

Det är härlig dag. Det är en segrers dag vi firar. Jesus tas upp till Gud och får sätta sig på Faderns högra sida. Det innebär bekräftelse på att Jesus försoningsverk är godkänt. Det är en tronbestigning. Ingen annan har rättighet att sitta på maktens tron. Inte djävulen, ingen jordisk despot. Kristi himmelfärdsdag är en segrers dag på ett helt annat plan än att bestiga prispallen vid olympiska spelen eller att få ett Nobelspris.

Det är en knepig dag. Våra tankar kan fara så fel. Jesus hade varit hos sina lärjungar i tre år. Han var fysiskt närvarande. Nu lämnar han dem. Och så tänker vi: "Vad tråkigt att Jesus överger dem, nu är de utelämnade åt sig själva." Och så blir det här en dag när vi bekänner Jesus ifrån oss.

Verkligheten är den motsatta. Jesus lämnar sina lärjungar inte för att överge dem – utan för att kunna vara hos dem! Hos oss alla och alltid. Under de tre åren Jesus verkade var han bunden till tid och rum. Som vi andra. När han var i Jerusalem kunde han inte vara i Kafarnaum. När han ibland tog Petrus, Jakob och Johannes med sig så lämnade han de övriga. Han var begränsad till det som hör det mänskliga livet till. Det är en del av julens och inkarnationens stora mysterium. Men i och med himmelfärden upphör den begränsningen. På grund av den kan Jesus genom sin Ande vara hos alla sina lärjungar alla dagar och alla slags dagar.

Lärjungarna fick också tänka om många gånger. Bibeln är realistisk och trovärdig. Den avslöjar gång på gång hur lärjungarna tänkte fel när de hörde Jesus undervisning. De tänkte i politiska termer. Ännu under de fyrtio dagarna efter påsk frågar de Jesus när han ska återupprätta Israel som kungarike. (Apg 1:6) Himmelfärden gjorde att de definitivt förstod att ett annat slags rike var på gång. Ett totalt annorlunda rike. De hade sett Jesus korsfästas. Fastspikade händer är maktlöshetens symbol. Borta är förmågan att handla, att agera och utöva makt. Men nu är det han, den maktlöse, som upptas till Faderns högra sida för att utöva makt. Det finns mycken falsk makt, men egentligen bara en äkta makt: en makt som är beredd att avstå från sin position. Sann makt är relation, inte position. Jesus sätt att leva var relationsinriktat. Han var värd att upptas. Kristi himmelfärdsdag konkretiserar Jesus egna ord: "Den som upphöjer sig ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd." (Luk 18:14)

Att ta del i trosbekännelsens ord och bekänna att Jesus for upp till himmelen är alltså inte att bekänna Kristus bort från sig, utan tvärtom, till sig. Det är inte att uttrycka deltagande i lärjungarnas sorg utan att med dem prisa och lova Gud. Det är att med dem knäböja och hylla kungars Kung och alla herrars Herre. (Luk 24:52)

Vad gör då Jesus på Faderns högra sida? Han manar gott för oss. Han ber för oss. Han ger sin helige Ande så att Guds rike kan ta gestalt i människor och förhållanden. Han fortsätter att välsigna. Det sista lärjungarna såg var hans utsträckta och välsignande händer. "Medan han välsignade dem lämnade han dem och fördes upp till himlen." (Luk 24:51)

Himmelske Far Tack för att Jesus visat oss att verklig makt inte är att bestämma utan att älska. I hans namn, vi ber.

Vem är Anden? Sjätte söndagen efter påsk
Ef 1:15–23 Väntan på den heliga Anden

En söndagsskolklass skulle gestalta Fadern, Sonen och Anden i form av ett rollspel. När turen kommer till barnet som skulle gestalta den helige Ande hände ingenting. Då säger ett av barnen: "Han som skulle spela Anden är borta i dag." Ja, så kan det vara ibland. Den kristna undervisningen har ibland varit tyst om Anden. Det är lättare att föreställa sig Gud som skapare. Och berättelserna om Jesus är konkreta. Men Anden? Det låter så diffust.

Ja, vem är den helige Ande? Den helige Ande är Gud, en person i treenigheten tillsammans med Fadern och Sonen. Med fornkyrkan bekänner vi att "en är Gud och Fadern *av vilket* allting är, en är Herren Jesus Kristus *genom vilket* allting är och en är Anden, *i vilket* allting är." Fadern är källan, Sonen är kanalen för denna källa och den helige Ande är vattnet som flödar genom denna kanal. Fadern är i himlen, Sonen på hans högra sida, men Anden är utgjuten på jorden. Han är som Jesus säger en annan Hjälpare. Anden är hos oss som en talesman, advokat, hjälpare, tröstare och lärare. Den helige Ande är vårt livsområde, vår livsprincip och kraftkälla. Att vara kristen är att låta sig styras av den helige Ande. (Rom 8:14) Vi får hissa seglen och låta Andens vind blåsa i stället för att ro på i egen kraft.

En oerhörd resurs. Det är omöjligt för någon av oss att skriva Shakespeares romaner. Det är omöjligt för oss att leva som Jesus. Men om Shakespeares snille skulle bo i oss skulle det vara annorlunda och tänk om Jesus ande skulle ... Ja, just det! Den helige Ande innebär något oerhört för den kristne och församlingen. Anden som uppväckte Jesus från de döda bor i oss! Vilka resurser! Det knakar i Paulus språk när han ber för de kristna i Efesos. Han ber att de ska förstå den överväldigande kraft (det grekiska ordet som gett dynamit och dynamo används) och den Guds "styrkas krafts energi" som finns i den som tror (Ef 1:19). Aposteln radar upp tre substantiv (bl.a. orden som vi har i energi och krater) efter varandra så att det knakar i språket. Så föddes också kyrkan under den första kristna pingsten i en "kärleksexplosion" i den helige Andes kraft. Anden är inte bara en kraft. Anden är Gud, en person i treenigheten. Att se den skillnaden är oerhört viktigt. Om Anden bara skulle vara en kraft så skulle vi kunna kontrollera den. Vi skulle vara stolta över att äga den. Vi skulle känna oss överlägsna dem som inte har den. Men nu är den helige Ande en person, som vi i ödmjukhet får överlåta oss åt och lära känna. Vi ber att Anden får äga mer av oss.

Anden gör levande, skapar liv. (Joh 6:63) Allt det som ges oss av Fadern genom Jesus Kristus förverkligas av Anden. Som en modern ortodox teolog, Ignatios av Latakia, formulerat det: "Utan den helige Ande vore Gud långt borta, Kristus stannar i det förflutna, evangeliet är död bokstav, kyrkan är bara en organisation, auktoriteten är dominans, mission är propaganda, liturgin är besvärjelse, kristet handlande är slavmoral." Därför är aposteln så angelägen: "Utsläck inte Anden!" "Låt er uppfyllas av Ande!" Och Jesus intygar att Gud ger Andens gåva åt den som ber om Anden. När de första kristna bad, om att Guds rike skulle komma och att hans vilja skulle ske, var det så intimt förknippat med bönen "kom helige Ande" att några grekiska handsskrifter har det som en formulering i Fader vår. Bönen om Andens närvaro var djupt förankrad i deras hjärtan och erfarenhet. Därför:

Kom du käre, gode, helige Ande. Kom till Jesus kyrka, församlingar, varje enskild kristen, till var och en av oss som just nu ber.

Veckans memorering

Men Hjälparen, den heliga Anden som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er.

(Joh 14:26)

Måndag

Vad säger följande bibelställen om Anden som person? Mark 3:29, Joh 14:26, 16:13, 16:15, Apg 7:51, 13:2, 15:28, Rom 8:16, 26, 1 Kor 12:11, Ef 4:30, 1 Tess 5:19.

Tisdag

Anden

- hjälper oss att se vår synd (Joh 16:8) och vår Frälsare (Joh 15:26)
- föder tro (Joh 3:5) och vittnar i oss att Gud är vår Far (Rom 8:15)
- producerar frukt, Jesus karaktär, Andens frukt (Gal 5:16–18, 22–23)
- hjälper oss i vår bön (Joh 4:24), manar gott för oss (Rom 8:26–27)
- utrustar med Jesus förmågor, nådegåvorna (1 Kor 12 och 14, Joh 14:12)
- kommer att uppväcka oss (Rom 8:11).

Onsdag

Bibeln ger många beskrivningar av Anden. Helig är den vanligaste beskrivningen. När den används i den grekiska testen så kommer oftast substantivet före och adjektivet efter. Alltså, Anden den heliga/helige. Ibland används bestämd artikel, men oftast saknas den. I och med Bibel 2000 fick vi formuleringen "den heliga Anden". Själv föredrar jag den gamla versionen "den helige Ande", men använder också den nya eftersom det inte är frågan om någon egennamnsändring utan en beskrivning av Guds Ande som helig. Guds Ande är kärlekens, kraftens, självbesinningens, sanningens och livets Ande men är också – och så viktigt – helig.

Torsdag

Bibeln talar om den helige Andes *koinonia*, gemenskap. Ordet som används betyder något som är allmänt, öppet; något som man äger gemensamt och delar i kontrast till något som är förbehållet bara några få. Det finns inga elitkristna. Anden vill leva i en djup och innerlig gemenskap med oss. Anden skapar gemenskap. Vad betyder det för dig?

Fredag

Lärjungarna lydde Jesus och blev kvar i Jerusalem. Jesus levde. De hade möjligheter att göra sensation och börja springa runt och berätta om att en död man levde. Men man behöver ta in innan man ger ut. Man behöver ta emot för att ha något att ge. Jesus uppmanade dem att stanna i Jerusalem, be och invänta Anden som Jesus lovat. Epiklesbönen, bönen om Anden är så viktig. "Kom du helige Ande". "Fyll oss du helige Ande". Anden finns i en kristen, men vill också komma över oss, utrusta och sända. Känns det naturligt eller ovanligt för dig att be epiklesbönen?

Pingstafton

Vi förbereder oss för pingst. Pingsten är lika fantastisk som jul och påsk. Olika samfund betonar olika saker i den kristna tron. Katolikerna betonar inkarnationen, lutheraner långfredagen, ortodoxa påskdagen och frikyrkliga, främst pingstvännerna, pingsten. Vi behöver alla de tre helgerna. Hur kan vi fira pingst för att markera att den är livsviktig?

Egen reflektion:

Pingstkretsen – Gud i oss

Pingsttiden

Är det möjligt?! Pingstdagen

Apg 2:1–13 Den heliga Andens utgjutande

Hur var det möjligt? Petrus och de andra lärjungarna darrade som asplöv när Jesus blev fångslad. De visste att de var i fara. Men femtio dagar efter påsk står de i centrala Jerusalem inför Jesus fiender och förkunnar! Hur är det möjligt att några enkla, olärda fiskare började resa runt i den dåtida världen och vittna om sin tro? Vad hade hänt?

Ibland kan man läsa att orsaken låg i att de ville sprida Jesus budskap om kärlek till nästan. Det måste finnas en djupare förklaring. Det måste finnas en orsak till lärjungarnas förvandling och till att det kristna budskapet, mot alla odds, spreds som en löpeld. Att försöka knäcka den koden utan att räkna med att Gud hade uppväckt Jesus och att den helige Ande gavs åt lärjungarna är nog svårt.

På pingstdagen hände det. Anden gavs åt varje lärjunge personligen. Folk kom springande och frågade varför lärjungarna var glada. Det första tecknet på den kristna kyrkan var alltså glädje. Till den grad att man gycklar med dem och frågar om de var påstrukna. Ingen hade planerat och beslutat att kyrkan skulle grundas den dagen. Nej, Gud själv satte suveränt igång alltsammans. Han gav visionen, målsättningen, strategin och passionen. Samma Guds Ande är tillgänglig i dag. Det finns inget kristet liv utan Guds Ande. Att vara kristen är att drivas av Guds Ande, säger Paulus.

Vad gör då Anden? Anden är med i allt den treenige Guden gör. Han var med vid skapelsen, talade till profeterna, var utgjuten över Jesus och verkställer Guds plan i dag. Kort sagt: Han gör liv. Allt det som ges oss av Fadern genom Jesus förverkligas av Anden. Det gäller på livets alla plan, på de tre trosartiklarnas plan: skapelsens, frälsningens och helgelsens plan. När vi får uppleva våren har Anden förnyat jorden ... när en människa ser sin synd och sin Frälsare har Anden använt Ordets två strålkastare ... när en trött och uppgiven människa får ny kraft ... när man får kraft att bära sin sjukdom eller sjukdomen botas ... när enhet sker i en församling ... när döda uppstår och när nya himlar och jord kommer att skapas; allt är Andens verk.

Bibeln använder många symboler för Anden. Med hjälp av deras inne
börd kan vi be:

Kom helig Ande, du himmelska duva och sänk dig över det förkunnade ordet.

Kom helig Ande, du livets vatten och vattna stilla hjärtats hårda mark.

*Kom helig Ande, du friska vind och blås genom det som är unket och instängt.
Kom helig Ande, du läkande olja och hela oss till kropp, själ och ande.*

Kom helig Ande, du förtärande eld och bränn bort allt vårt eget.

Kom helig Ande du levande ljus och håll bönen levande i oss.

Pingstveckans memorering

Herren, det är Anden, och där Herrens ande är, där är frihet.
(2 Kor 3:17)

Måndag

Pingsten i det gamla förbundet var lagens födelsedag, i det nya förbundet kyrkans. Vid Sinai skulle folket hålla sig borta, i Jerusalem sökte folk sig nära. Det gamla präglades av fruktan, det nya av glädje. I det gamla sade man: "Låt inte Gud tala till oss!" I det nya frågade man "Vad har hänt?" Mose gick ensam in i molnet. I det nya gavs Anden till alla. Det gamla präglades av krav, det nya av gåva. 3000 dog, 3000 fick liv. Det gamla var exklusivt, det nya inkluderande. Lagen skrevs på lagtavlor och ledde till köttets gärningar, det nya skrivs i hjärtan och leder till Andens liv. Varför kan det nya förbundet därför också kallas för förmågans förbund?

Tisdag

Skapelsegåvor är gåvor vi har i vår personlighet. Någon är musikalisk, en annan matematiskt begåvad. Nådegåvorna är vi inte födda med. Ibland kan en nådegåva skärpa en skapelsegåva. Gränsen är inte skarp, men den finns. Vi uppmanas att söka och be om nådegåvor. (1 Kor 14:1) Vilka är dina skapelsegåvor respektive nådegåvor?

Onsdag

Nådegåvorna är många. Ett femtiotal gåvor nämns i Bibeln. De är arbetsredskap, inte medaljer för trogen tjänst. De nådegåvor som Paulus nämner i 1 Kor 12 kan indelas i

- Inspirationsgåvor som tungomålstalandets gåva, uttydning och profetians gåva. (Kraft att säga).
- Kraftverkningarnas gåvor som helbrägdagörelsens, kraftgärningarnas och trons nådegåva. (Kraft att göra)
- Uppenbarelsens gåvor som att skilja mellan andar, kunskapens ord och visdomens ord. (Kraft att veta). Arbetsredskap att be om.

Torsdag

Pingsten är kyrkans födelsedag. Gud satte på ett suveränt sätt igång församlingen. Samma suveränitet skedde när också icke-judar togs med i gemenskapen. Gud visade Petrus på ett dramatiskt och humoristiskt sätt att evangeliet är för alla. (Apg 10–11:18) Finner du Guds humor i texten?

Fredag

Paulus använder i 1 Kor 12:12–30 bilden av kristna som Kristi kropp. Bilden av kroppen är fantastisk. Alla behövs. Alla behöver varandra. Avundsjuka och högmod måste stryka på foten. Den gåva en annan har är ju också din gåva. Vi är varandras gåvor. Vad kan tanken på Kristus kropp betyda med tanke på det sammanhang du är med i? Är det så att olika församlingar på en ort kan ha sina olika nischer och uppdrag och så gemensamt tjäna helheten?

Lördag

Man kan inte tro på Jesus utan Anden. Men vi "läcker". Det är stor skillnad på att köra med tomma cykeldäck jämfört med fulla. Paulus uppmanar människor som har Guds ande att låta sig fyllas av Anden. (Ef 5:18) Uppmaningen finns i en verbform som anger en pågående process. Också för apostlarna var det en pågående process. (Apg 4:31) Paulus ger också exempel på hur uppfyllelsen sker: genom lovsång, tacksägelse och genom att underordna sig varandra. (Ef 5:19–21)

Egen reflektion:

Gud verkar trefaldigt Treenighetssöndagen

Matt 28:18–20, Joh 3:1–15

Den fördolde guden

Lille Olle ritade en bild av Gud. Mamman påpekade försiktigt att ingen egentligen vet hur Gud ser ut. "Men nu vet de!" utbrast Olle med stor övertygelse.

Treenighetssöndagen innehåller både mammans insikt och Olles frimodiga bekännelse. Hur så? Ja, Gud är alltid mer än vad vi kan föreställa oss. Han är fördold för det mänskliga förnuftet. Större, mer än det vi menar med begrepp som Gud och kärlek och helighet. Så visst hade mamman rätt.

Men ändå. På treenighetssöndagen tar vi fram pappret och ritar den bild som början av kyrkoåret gett oss. Vi har julens, påskens och pings-tens händelser bakom oss. Med Olle säger vi frimodigt: Vi vet! Det är inte en påhittad kunskap. Gud har uppenbarat sig i sitt handlande. Vår gemenskap med Gud tar alltså inte sin början i något abstrakt, osäkert och fördolt. Den bygger på något som har hänt. "Börja där Gud själv började, i jungfruns liv, i krubban och vid modersbrösten", skrev Martin Luther på sin tid.

Jag tycker den här söndagen är fantastisk. På så många sätt. Tron på att Gud är treenig är egentligen ett historiskt under. Tänk att lärjungarna som var judar och varje morgon bekände att Gud är en började tillbe Jesus och Anden! Trots att de visste att de skulle anklagas för hädelse och bli förföljda. De fick inte det de hade varit med om att gå ihop på något annat sätt. Tron på den treenige guden är inte en produkt av filosofiska resonemang eller kejsarligen beslut utan bygger på historiska erfarenheter.

Tron på en treenig Gud hjälper oss också att förstå och leva livet helt och fullt. Allt det som Gud gör som skapare är viktigt. Ansvar för miljön, naturen, människovärdet, livet växer fram. Allt det som Gud gör som Frälsare är viktigt. Befrielsen från synd, seger över onskan. Allt det Gud gör som Anden, som helgar oss och ger liv är viktigt, i församlingssamfund, bikt, nådegåvor med mera.

Gud handlar alltid trinitariskt. Det är inte så att Fadern först träder upp på världsarenan, sedan Sonen och sedan Anden. Livet i alla dess former är av Fadern genom Sonen i Anden. Knepig? Javisst. Men bilder kan vi använda. Jag fick en sådan när jag såg en dörr med tre stora nycklar till en kyrkas sakristia. Jag frågade vaktmästaren om det fanns tre lås på dörren. "Nej", sade hon, "det är ett lås, men tre nycklar. Och alla behövs för att öppna dörren." På samma sätt som jag såg tre nycklar så "ser" vi tre personer i Guds handlande. Och på samma sätt som det dolda låset var ett, så är Gud en. Och liksom det fanns ett samröre mellan de tre nycklarna så finns det en enhet mellan de tre i gudomen. Alla tre verkar i en härlig intimitet och samtidighet.

Evangelietexten talar om den lärde Nikodemos. Jesus målar upp en bild för den förvirrade nattliga sökaren. Se på vinden! Du kan inte gripa den, behålla den, men du hör dess sus, ser dess verkningar. Så är det med Gud. Jesus målar också en annan bild. Se på ormen som hängdes upp i öknen. På samma sätt skulle Människosonen, Jesus själv, hängas upp och upphöjas. Se alltså på Guds handlande. Där ser du Gud. Lev i det. Genom det får du evigt liv.

*Treenige Gud fyll oss med kunskap till att veta med insikt till att förstå det vi vet
och med vishet att rätt tillämpa det vi förstår.*

Veckans memorering

Nåd från vår herre Jesus Kristus, kärlek från Gud och gemenskap från den heliga Anden åt er alla. (2 Kor 13:13)

Måndag

Kristen förkunnelse och undervisning innehåller tre dimensioner: Gud *med* oss, *för* oss och *i* oss. Julen skänker: Gud med oss. Påsken proklamerar: Gud för oss. Pingsten möjliggör: Gud i oss. Där betoningen ligger bara på att Gud är med oss blir resultatet andlig sömn, ingen omvändelse behövs. Om förkunnelsen bara handlar om Jesus och frälsningen riskerar vardagskallelsen att tonas ner. Där det finns en överbetoning på Gud i oss är världsfrånvändhet nära till hands. Var finns betoningen i ditt liv?

Tisdag

Trobekännelsen är de första kristnas svar på frågan vad som är centralt i kristen tro. Den indelas i tre trosartiklar. Den första lyfter fram saker som livets värde, miljövard och förvaltarskap. Den andra talar om Jesus som Frälsare. Den tredje aktualiserar gemenskapen. De tre artiklarna kompletterar varandra på livets olika områden. Ett exempel: Vi behöver den kunskap som psykologin ger. Men också påsken med försoning och förlåtelse. Och likaså den tredje trosartikelns bidrag med bikt och Andens nådegåvor som kunskapens ord i en själavårdssituation.

Onsdag

Herren vår Gud är en. Gud är en och ändå tre. Det hebreiska ordet, *ehad*, som används om att Adam och Eva skulle bli ett kött (1 Mose 2:24) är det samma som används när Bibeln proklamerar att Herren är en. Ordet står för en enhet som innefattar en mångfald. Fascinerande. Det samma kommer fram när Johannes skriver att Ordet (Sonen) var Gud (Joh 1:1). Han skriver inte att Ordet var guden eller att Ordet var en Gud. Johannes varken sammanblandar gudomens personer eller särar på enheten i Gud. Och när Johannes skriver att Gud är kärlek så antyder också det treenigheten. (1 Joh 3:16) Kärlek innebär gemenskap.

Torsdag

Som barn växte jag upp i en miljö där betoningen på Jesus var central. Som gymnasist fick jag de första intrycken och erfarenheterna av Andens nådegåvor. Som ung präst mötte jag undervisning om vikten av att förvalta skapelsen och det sociala engagemanget. Allt hör tron till. Hur ser din trosresa ut i förhållande till de tre trosartiklarna?

Fredag

Vi firar, förkunnar och förverkligar. Tiden efter pingst vill hjälpa oss att förverkliga det som vi tagit del av under jul, påsk och pingst. Vi är nu inne i förverkligandets tid. Tillämpandets tid. Vishetens tid. Är det något speciellt som du skulle vilja se förverkligat i ditt liv och i den kristna gemenskap du lever i?

Lördag

Många olika bilder har tagits för att beskriva att $1+1+1$ paradoxalt nog blir 1. En illustration är äpplet. Ett äpple består av skalet som skyddar (Fadern), kärnan, vars frön dör för att ge liv (Sonen) och fruktköttet som smakar gott (Anden). Skalet är äpplet, kärnan och fruktköttet likaså, men skalet är inte det samma som fruktköttet, kärnan är inte det samma som skalet och så vidare. Alla bilder till trots, vår kunskap om treenigheten är ofullkomlig, vilket är skönt. Den är ingen människoprodukt utan Guds sätt att genom sitt handlande uppenbara sig själv.

Egen reflektion:

Pengarna eller livet! Andra söndagen efter pingst
Luk 16:19–31 Förgängliga och oförgängliga skatter

Nu är det upp till bevis! Söndagarna efter pingst vill hjälpa oss att integrera och praktisera det som jul, påsk och pingst gett oss. Och det börjar med pengar! Egentligen är det inte så märkvärdigt. Jesus talade mycket om pengar. Vårt liv kretsar mycket kring pengar: löneförhandlingar, lån och skulder, bankkort, skatter, räntor och valutakurser, rea och rabattkuponger, lotto och för att inte tala om den ekonomiska oron och de diffusa marknadskrafterna på det internationella planet.

Lukasevangeliets sextonde kapitel handlar om pengar, vår inställning till och vårt förvaltande av dem. Där finns två liknelser – bland annat liknelsen om den fattige Lasarus och den rike mannen. Och där finns Jesus bevingade ord: "Ingen kan tjäna två herrar... Ni kan inte tjäna både Gud och mammon." Mammon står för pengar och rikedomar.

Pengar är neutrala i sig. Aposteln Paulus skrev inte att pengar är roten till allt ont, utan att kärleken till pengar är roten till allt ont. (1 Tim 6:10) Han nämner också att en osund inställning till pengar hade förstört livet för många. Är det så att den som inte kan avstå, egentligen inte äger något? Han är ju själv ägd. Är det så att det egentligen är bara det som vi är villiga att avstå som vi äger? För i annat fall så äger det andra oss. Styr oss. Jag kommer att tänka på en smalfilm för flera decennier sedan. Budskapet var att den som springer efter och jagar pengar förr eller senare själv blir styrd av sitt penningbegär. Jagad.

Jesus berättar om den rike mannen. Han, som såg allt med Mammons ögon och där förblindelsen för den fattige vid hans port var total. Vad är poängen i berättelsen? Är det en undervisning om vad som händer efter döden? Nej, det är att pressa berättelsen. Att alla fattiga kommer till Abrahams sköte vid sin död? Nej, det skulle ju ta bort all motivation att hjälpa den fattige i dag.

Det handlar ytterst om omvändelse. Också av plånboken och bankkontot. En omvändelse till honom som profeterna och lagen talar om. En omvändelse som vittnar om att allt är hans. Vi är bara förvaltare. Och att vi egentligen bara äger, som redan nämnts, det som vi är beredda att avstå. Och att vi en dag ska avstå från allt.

Undersökningar visar att yttre belöningar i form av högre lön, pensionsfallsskärmar och lottovinsten inte leder till någon tillfredsställelse. Det är nog så avslöjande. Tänk hur hela vårt samhälle vill lura oss in i fällan att Mammon ska tillfredsställa oss. De yttre belöningarna ger oss en kick för stunden och så behöver vi något mer häftigt efter det. Jesus sade redan för två tusen år sedan att den som vill rädda sitt eget liv han ska mista det. Och vad hjälper det en människa att vinna hela världen, men förlora sig själv? Med vad ska man då köpa tillbaka sitt liv?

Pengarna eller livet? Vi måste välja om vi vill tro att pengarna är vägen till livet, eller om vi med deras hjälp vill tjäna livet.

Det är den inre motivationen som ger tillfredsställelse, en inre drivkraft att göra skillnad och betyda något. Hur var det nu Jesus sade det? Jo, "den som mister sitt liv för min och evangeliets skull, han ska vinna det." (Mark 8:35)

Gud, jag ber varken om rikedom eller fattigdom, men ge mig det jag behöver och förmåga att förvalta det. I Jesus namn.

Veckans memorering

Håll falskhet och lögn ifrån mig, och gör mig varken fattig eller rik. Ge mig bara mitt beskärda bröd. (Ords 30:8)

Måndag

Jesus liknelse utgör en smärtsam bild av världssituationen. En tredjedel av världens befolkning lider. Våra hundar och katter har det bättre än medmänniskor på andra håll i världen. Skillnaden mellan den rike mannen och den rike Abraham, som också nämns i liknelsen, var att den senare förvaltade sin rikedom till glädje, inte bara för sig själv, utan också åt andra och samhället. Den rike mannen däremot utnyttjade sin egendom för egna syften. Penningbegäret hade gjort honom blind för medmänniskan vid hans fötter. O, Gud, ge oss öppnade ögon för den synliga och den dolda nöden, vid vår egen port, hos vår granne, släktingen och den medmänniska vi kan hjälpa. Var hon än bor och vad hon än heter.

Tisdag

Rik är inte den som har mest, utan den som behöver minst. Vad har du att förvalta? Vad innebär ett gott förvaltarskap av det du äger?

Onsdag

På vilket sätt kan ett regelbundet givande vara en andlig övning som hjälper oss från att bli bundna av penningbegär? Hur fungerar det i ditt liv? Författaren John Maxwell berättar om en händelse från sin pastorstid. En rik affärsman delade bekymret att det blivit svårt att ge tionden när inkomsten blivit avsevärt större. Maxwell tog honom avsides och började be kring saken. "Gud, låt inkomsten bli som förr så att problemet kan lösas!" Affärsmannen utbrister spontant: "Nej, nej"!!

Torsdag

Människan är en samlare, frågan är närmast vad vi samlar. Vad är oförgängligt? Hur ser din skattkista ut? Vad har du i din himmelska skattkista?

Fredag

Thomas av Aquino skrev på sin tid att bönen om det dagliga brödet – inte morgondagens – hjälper oss att undvika avundsjuka, en omåttlig strävan av att ha mera, revirtänkande, utnyttjande av andra, överdrivna omsorger, frosseri och befrämjar tacksamheten. Tacksamhet smittar av sig. "När tacksamhet vårt hjärta andas, den tröttes börda lyftes av." (Psb 482:2)

Lördag

Vad har Matt 6:33 att göra med veckans tema? Och första budet att inte ha andra gudar och första böneämnet i bönen Fader vår att Guds namn ska vara helgat i vårt liv?

Egen reflektion:

Bröllop på gång Tredje söndagen efter pingst
Luk 14:16–24 Kallelsen till Guds rike

Det är bröllopstider. En och annan har fått inbjudningskort med vigseldatum och allt. Vi har meddelat att vi gärna kommer på fest. För vem skulle vilja gå miste om ett bröllop!

På Jesus tid var festyran ännu större. Inget, inte ens läsning av Lagen, fick gå före ett bröllop. Och bröllopfesten varade i flera dagar. Inte att undra på att Jesus ofta anknöt till bröllop i sin förkunnelse. Nu berättar han igen en liknelse så att folk berörs. Budskapet är formulerat på ett sådant sätt att man måste tänka till. Det som inte får ske händer. När bröllopsdagen är inne, maten tillredd och bordet dukat börjar nämligen återbuden droppa in. Och de följs av ytliga ursäkter, alltför genomskinliga.

Jag måste se vad som händer på jobbet!

Jag måste testa min nya bil!

Jag har inte fått tillräcklig tid med min fru på den senaste tiden ...

Jesus liknelse är solklar. Ingen kunde undgå att förstå vad han menade. Guds rike är som ett bröllop. Det är fest, glädje, gemenskap. Så hade redan profeterna målat upp Guds rike i härliga bilder. Åh, vad man längtade efter dagen då bröllopsdagen var inne! Nu hade brudgummen anlänt. Jesus från Nasaret. Tiden var inne. Men så får han uppleva att den ene efter den andre som glatt sig över kallelsen nu avvisar den. Vilken skandal och vilken tragedi! Berättelsen i liknelsen fortsätter: nya gäster bjuds in, gatans folk.

Liknelsen hade en allvarlig ton till Jesus samtida. Men den har också en allvarlig ton till oss. Hur många har inte fått kallelsen redan i dopet: "Tag det heliga korsets tecken ... som ett vittnesbörd om att Jesus Kristus, den korsfäste, har friköpt dig och kallat dig att vara hans lärjunge."

Inbjudan nådde fram. Men vad hände sen? Finns det en risk att bortförklaringar och ursäkter som liknar dem i liknelsen dyker upp? Inbjudningskortet drunknar bland allt annat. Men också missförstånd. Det största av dem torde vara att den kristna tron upplevs glädjelös och tråkig. Jag är säker på att ingen av Jesus lärjungar hade tråkigt. Vi kallas till bröllop, inte till begravning!

Och samtidigt – det blir en verklig fest först då vi valt att begrava vår egen egoistiska vilja och våra felaktiga ambitioner. Där vi låter ytliga ursäkter och bortförklaringar styra livsprioriteringen stänger vi själva dörren till bröllopsfesten. Men där vi omvänder oss och låter Jesus ta hand om dem kommer allt på rätt plats. "Sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall också allt det andra tillfalla er."

Ett annat missförstånd är att man inte duger. Man tror att man borde köpa bröllopskläder, piffa upp sig. Guds rike är ett märkligt bröllop. Bröllopskläderna ges vid festen. Alldeles gratis. Det enda som inte duger är egna sydda eller med hårt arbete inköpta kläder. Jul, påsk och pingst ropar ut: "Välkomna, allt är färdigt!" Bordet är dukat. Dörren är öppnad för Jesus skull.

*Gode Gud, Tack för inbjudan. Tack för att allt är redo! Hjälp oss att bevara
bröllopsstämningen i din kyrka och i våra liv! I Jesus namn.*

Veckans memorering

Därför, mina kära, ni som alltid har varit lydiga: arbeta med fruktan och bänan på er frälsning, inte bara så som när jag var hos er utan ännu mer nu när jag är långt borta. Ty det är Gud som verkar i er så att ni både i vilja och gärning förverkligar hans syfte. (Fil 2:12–13)

Måndag

Det finns två huvudstråk av glädje. En glädje som är beroende av yttre omständigheter och en glädje som kommer inifrån. Inre och yttre glädje. Den senare har sin glädje i "glädje över" och den förra i "glädje i". Paulus brev till filipperna från fängelset (!) kallas för glädjens brev. Jmf Fil 3:18 med Fil 4:4, 8. Ibland talas det föraktfullt om den yttre glädjen i motsats till den inre fördolda. Men också den inre, djupa glädjen syns och hörs i ord, gester, kroppshållning och attityder! Kommer du att tänka på någon person som utstrålar den inre glädjen? Hur kan du vara en sådan? Det är en kristens kallelse!

Tisdag

Kallelsetider är härliga tider, men också allvarliga tider. (Upp 2:5) Har vi orsak att bära bönen i Jer 22:29 djupt i vårt inre?

Onsdag

Herren såg både hög och låg i Jeriko. (Mark 10:46–52, Luk 19:1–10) Jesus kallar både affärsbossen och mannen i rännstenen. Den första klättrade ner från "(samman)trädet" och den andre steg upp ur vägdammet. En sak hade de gemensamt trots att den ene badade i pengar och den andre i smuts. Folkets förakt. Chefen för tullen var en svikare, en som samarbetade med ockupationsmakten och oförmögen att hålla lagen. Den blinde tiggaren måste ju vara förbannad av Gud själv, eländig som han var där vid vägkanten. En sak till kom att förena dem: rösten av honom som såg och hörde dem. Jesus stannade och såg upp mot Sackaios och han stannade och såg till Bartimaïos vid vägkanten. Vad säger det oss? Jfr Jak 2:1–4

Torsdag

Hur kan vi vara med och sprida bröllopsinbjudan? Skörden är upp till Gud, vår uppgift är en annan. (Matt 9:38)

Fredag

Pojken frågade sin far: "Är det här en kristen häst?". "Hur så?", frågar pojkens far. "Jo", "den ser så ledsen ut"! Pojken hade tydligen mött en förvanskad kristen tro. Humor och allvar är gifta med varandra. Djupaste allvar och bästa humor är rumskamrater. "Det stora allvaret är aldrig utan ett stänk av humor." (Dietrich Bonhoeffer) Där de går skilda vägar blir humorn ironisk och allvaret livsfarligt. Personer som saknar humor förstår sällan allvar. En del tar sig själv på så stort allvar så det blir omöjligt för någon annan att göra det. Glädje tas på allvar i himmelen säger C S Lewis, som gav sin självbiografi titeln *Surprised by Joy*. Forskaren i församlingstillväxt Christian A Schwarz ser tråkighet i en kristen miljö som ett andligt problem. Enligt honom tyder det på avsaknad av kärlek. Hans forskning visar att sambandet mellan humor och kärlek är slående. Kärleksfaktorn är avgörande för församlingstillväxt. Jfr Matt 9:36.

Lördag

Det finns besökelsetider för oss som enskilda och som folk. Det är tider när Gud på ett speciellt sätt kallar. Vilka besökelsetider har du haft? När har det varit besökelsetider för vårt land?

Egen reflektion:

Den springande pappan Fjärde söndagen efter pingst
Luk 15:11–32 Förlorad och återfunnen

Kan det vara världshistoriens mest bekanta berättelse? Jag tror det. Till och med serietidningen Fantomen har gjort en egen version av den, placerad i Vilda Västermiljö. Jag tänker på berättelsen om den väntande, springande, omfamnande pappan. Eller som den ofta kallas: liknelsen om den förlorade sonen. Eller som den kanske borde heta: berättelsen om de två bortavarande sönerna.

Den är otrolig. Men för att förstå den måste vi veta litet, ja inte om Vilda Väster, utan om den kultur den berättades i och varför. Jesus berättar liknelsen för att förklara varför han umgås med sämre folk. Jag föreställer mig att det fyra gånger går ett sus av förvåning och chock genom åhörarskaran när Jesus berättar liknelsen. Jesus låter oväntade saker hända för att få fram sitt budskap. Därför finns den bevarad.

Den första chocken. En ung man går till sin far och vill ha ut sitt arv. Folket protesterar. "Så kan man bara inte göra. Det är att dödförklara sin far." Mannens handlande visar vad synd är. Synd är otro: att veta att Gud finns, men inte vilja ha honom som Gud. Eller som en serie i tidningen IltaSanomat illustrerade det. En ung man Sami säger till sin vän munken. "Jag tror inte på Gud!" Sedan fortsätter han och frågar: "Tror du Gud blir arg!" Just det, han visste nog att Gud finns, men han ville inte att Gud skulle vara Gud i hans liv. Synd är otro.

Den andra chocken. Jesus berättar hur mannen försöker pressa allt ur livet. Han söker sig till det klassiska: vin, kvinnor och sång. Men så börjar det gå utför, som så ofta när pengarna är slut. Mannen börjar nämligen vakta svin och har det till och med sämre ställt än de. Han skulle vilja äta svinmat. Folket slår sig för bröstet av bestörtning. Svin var ju oheliga djur för judar. Att äta griskött var otänkbart. Syrierkungen Antiokus IV hade några århundraden tidigare försökt tvinga judar att äta svin med många martyrer som följd. Och nu måste sonen vakta svin och önskar att få äta deras mat! "Nej, nej, nej!!" Jesus vill med sitt ordval säga att mannen faller så djupt som en människa överhuvudtaget kan falla. Ännu idag är svingårdanas antal få i Israel. De som finns måste dessutom vara upphöjda någon meter från jorden så att svinen inte rör vid markytan och smutsar ner den! Berättelsen om mannens öde visar på syndens konsekvens: destruktivitet.

Den tredje chocken. Jesus berättar att mannen börjar fundera på att återvända hem. Jag föreställer mig att folkskaran protesterar, om inte högljutt så åtminstone i sitt inre. "Där hemma har han inget att göra. Han har ju redan tagit ut allt!" Jesus säger att mannen kom till besinning. Ordagrant skriver Lukas att "han kom till sig själv". Det är fin definition av vad syndabekännelse är. Att inse, erkänna och säga som det är. Bortförklaringarnas, generaliseringarnas tid och den tid när man skyller på andra är förbi. Man tar sitt livsansvar.

Den fjärde chocken. Mannen är på väg hem. Smutsig, trasig, hungrig. Pappan ser honom på långt håll. Det är som om han skulle ha spanat dag efter dag. Folket väntar andlöst på vad Jesus ska säga. Nu blir nog pojken säkert avvisad en gång för alla. En ordentlig örfil, en spark i baken, det vore det rätta. Men till folkets förvåning får de höra att pap-pan tappar all värdighet, springer emot sonen, kyssar och omfamnar sin svinluktande son. Och ännu mer. Pappan avbryter pojkens önskan om att få arbeta som slav. Han ger honom nya kläder, skor på fötter som vittnar om att sonen är en fri man, inte en slav. Han får ringen på fingret, sigillet som tecken på att han igen har del i pappans egendom och kan göra affärer i hans namn! Och det blir fest. Syndaförlåtelse – ja, det är upprättelse, att få börja på nytt som om inget skulle ha hänt.

Tack Gud för att berättelsen är bevarad. Vi önskar så att det ofta skulle få bli änglajubel. Tack för att du i Jesus har sökt upp oss. I hans namn vi ber.

Veckans memorering

Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare. (Rom 5:8)

Måndag

Sonen räknade med att han skulle bli tvungen att förtjäna sitt uppehälle hos fadern. Men han fick komma som han var. Och det var ju enda möjligheten. Han hade inga pengar att köpa sig nya kläder. Ibland förkunnas det indirekt: "Kom, men bli bättre först." I så fall är porten stängd för oss alla. Det moderna evangeliet säger i sin tur: "Kom som du är och förbli som du är." Det är som att börja göra en trevlig svinstia åt sig och fortsätta att leva i den. Jesus liknelse säger: "Kom som du är, men du behöver inte förbli som du är." Du blir upprättad, förlåten, får en ny början på livet. Det var därför Jesus umgicks med syndare och tullindrivare. Hur upplever du dagens förkunnelse?

Tisdag

Liknelsen handlar egentligen om två bröder. Man kan vara borta fastän man är hemma! Den äldre brodern hade inte förstått faderns kärlek och den rikedom han ägde hos fadern. Han trodde att han måste förtjäna pappans kärlek. Vem identifierar du dig mera med? Den yngre eller äldre sonen?

Onsdag

Jesus övriga liknelser i Luk 15 uttrycker samma grundton som liknelsen om sonens hemkomst. Glädjen finns i omvändelsen. Det är glädje hos Guds änglar när en människa återvänder till Gud. Det är glädje att få leda en annan människa till Gud. Och det är en glädje hos den som mitt i sin smärta får del av Guds uppsökande kärlek, hans längtan efter gemenskap och hans förlåtelse och upprättelse. Nåden och glädjen har samma rötter, både språkligt och innehållsmässigt. Varför inte gå nådens och glädjens väg? Också i förhållande till andra.

Torsdag

En ung man hade stulit sin mors pengar och flytt från Sverige till Amerika. Mamman, som var en fattig änka, kom i kontakt med en norsk predikant, Albert Lunde, som skulle resa över till Amerika till de trakter där skandinaver höll till. Hon skickade hälsningar. Albert Lunde har själv berättat om mötet med sonen på flykt. "Jag har hälsningar från din hemtrakt." Mannen blir intresserad, vill veta senaste nytt. Predikanten säger småningom: "Jag har hälsningar från din mor." Mannen brister ut i gråt. Skulden som han burit på under alla år väller över honom. Längtan efter hemmet griper tag i hela hans kropp. Han utbrister skälvande och rädd för vad han ska få höra: "Min mor! Vad sa hon?" Lunde fick förmedla budskapet. Hon sade: "Jag längtar så efter att höra något från dig!" (jfr 1 Mose 3:9)

Fredag

Omvändelse är vägen till välsignelse. (Apg 3:26) Finns det något i ditt liv som just nu blockerar Guds välsignelse? På vilken punkt behöver du "komma till dig själv", erkänna fakta och be om förlåtelse? Faderns armar är utsträckta också i dag.

Lördag

Vad skulle ha hänt om den förlorade sonen först mött sin storebror? Det hade inte blivit någon hemkomst. Tänk om församling och vi som enskilda kör iväg någon som är på väg till Gud ... Gud bevara oss för det.

Egen reflektion:

Hjärtat på rätt ställe Femte söndagen efter pingst
Luk 6:36–42 Var barmhärtiga

Jesus praktiserade sin undervisning. Ord och handling var integrerade i honom. Det gällde också hans ord om barmhärtighet. Han levde i och utstrålade barmhärtighet. Han hade hjärtat på rätt ställe. Men vad innebär det för oss att vara barmhärtiga och inte döma?

Yanit och Reven Ross, mångåriga missionärer i Israel och Sydafrika, definierar barmhärtighet i sin undervisning utifrån bergspredikan så här:

- Barmhärtigheten tillåter andra att misslyckas och ändå får de vår kärlek. Vi förlöjligar eller kritiserar inte andra när de misslyckas.
- Barmhärtigheten älskar och behandlar en annan som en person med värde också när han eller hon gör det som är ovärdigt. Barmhärtigheten försvarar, älskar och beskyddar.
- Barmhärtigheten väljer att se det goda, också när det finns bara litet gott att se.
- Barmhärtigheten vänder förläget bort huvudet när den konfronteras med andras fel och brister.
- Barmhärtigheten känner smärta när andra skäms. Barmhärtigheten gläds inte när någon misslyckas utan täcker snabbt över synden med förlåtelse. Barmhärtighetens motsats är enligt Jesus att döma. Paret Ross beskriver olika former av felaktigt dömande:

- Juridiskt – att snoka i andras officiella eller civila angelägenheter.
- Övermodigt – att döma utifrån misstankar eller tro på obekräftade rykten.
- Skenheligt – att upptäcka små fel hos andra och samtidigt vara likgiltig inför egna synder och verka helig samtidigt som man ger efter för begär eller kompromisser.
- Skyndsamt – att tänka det värsta om någon innan saken är utredd eller innan det finns bevis för att misstankarna stämmer.
- Orättfärdigt eller orättvist – att ignorera allt som är gott och rätt i en annan och bara se det som är otillfredsställande.
- Obarmhärtigt – att vara obarmhärtig och snabbt döma andra.

Hur hör uppmaningen att inte döma ihop med att stå för det som är sant och rätt? Vissa saker är ju riktiga och andra felaktiga. Ingen mår till exempel bra av att bryta mot de tio buden. Stöld, äktenskapsbrott, svordomar, snikenhet är fel. Eller hur? Men om man inte ska döma? Får man då inte säga att något är fel? Jovisst får man det. Sanning och barmhärtighet är syskon.

När jag dömer en person tar jag avstånd ifrån personen. Jag distanserar mig med min förkastelse från honom. Också när jag inte bekymrar mig om när min medmänniska gör något fel så dömer jag honom! Indirekt. Mitt handlande säger att min medmänniska är så litet värd att det inte lönar sig att ödsla tid på personen ifråga.

Barmhärtigheten däremot utgår från den andra människans behov och situation. Man går i den andres skor ett tag och försöker se situationen från hans synvinkel. Barmhärtigheten kan då utmynna i uppmuntran, men också i tillrättavisning och förmaning. Men innan man börjar ta ut flisan ur den andres öga så har man först tagit itu med bjälken i sitt eget.

För att ännu anknyta till undervisningsmaterialet jag nämnde. "Vi kan bara hjälpa dem som vi har en relation till ... Grunden är att de upplever att vi bryr oss."

*Öppna mina knutna händer, Herre Slut dem sedan ömt och varsamt om min
broders knutna hand. I Jesu namn (Bönbok)*

Veckans memorering

Bemöt alla lika och håll er inte för goda att umgås med dem som är ringa. Var inte självklara. Lön inte ont med ont. Tänk på vad som är riktigt för alla människor. (Rom 12:16–17)

Måndag

Kännetecken på en person som tar sitt eget och andras liv på allvar: Han ställer frågor tills han förstår vad det handlar om. Han sätter sig in i situationen för att hitta orsaken till problemet. Han accepterar den som gjort fel som den han är och inväntar rätt tid att ta upp problemet. Han rannsakar sitt eget liv för att se om han kämpar på samma område. Han vinner den andras förtroende och kan sedan dela med sig av hur han gjort för att övervinna samma problem. Han visar ansvar för att delta i upprättelsen av den som gjort orätt och hjälper den som behöver hjälp. (Yanit & Reven Ross)

Tisdag

Den engelska författaren G K Chesterton (1874–1936) låter i sina kriminalnoveller Fader Brown lösa kriminalgåtorna med en speciell metod. Fader Browns grundtanke är att det kunde ha varit han själv som varit brottsling. Hur skulle han då ha handlat? Utifrån den tanken hittar han lösningar. "Ingen människa duger på allvar till något förrän hon vet hur dålig hon är, eller skulle kunna vara." Är det där barmhärtighetens väg börjar?

Onsdag

Barmhärtighet börjar när jag ser en annan människa som Jesus ser henne. Det kan innebära att tillsammans med Jesus gå fram till en medmänniska och att stiga ner från sin självgjorda position och lämna fördörelsens blindhet och låta kärleken göra en seende. Har du någon relation just nu där den attityden behövs?

Torsdag

Hur kan vi hjälpa och stöda varandra? Vilka svar ger Rom 12:1, 16–21, 14:13–19? Hur kom det här fram i Paulus eget liv?

Fredag

Herre, låt mig i dag vara till välsignelse för andra, hjälp mig att våga ta emot välsignelse av andra. Bevara mig så att jag inte skadar någon, skydda mig så att jag inte skadas av någon.

Lördag

Vad månne Jesus ritade i sanden? (Joh 8:6) Några exegeter föreslår att han ritade bara "gubbar" som man gör i förströelse på en tråkig lektion! Någon annan anser att han skrev ner 2 Mose 23:1b. Självt håller jag mig till bibelläraren Fjellstedts förklaring: Jesus ville påminna fariseerna om Jer 17:13. "Alla som överger dig kommer på skam. De som avfaller från mig liknar en skrift i sanden" SFB (Bibel 2000 förklarar texten och tar tyvärr bort sandillustrationen). Kan det vara så att Jesus ord om att inte döma har en tendens att missbrukas? Används de för att försvara synden? Jesus själv lät inte barmhärtigheten gå en annan väg än rättfärdigheten. (Joh 8:11)

Egen reflektion:

Alla är lärjungar – frågan är vems? Apostladagen

Text: Mark 3:13–19 I Herrens tjänst

Lärjungaskap och att göra lärjungar, det låter så exklusivt. Det är väl till för dem som vill ta sitt kristna liv på allvar mer än andra, eller hur? En variant av att gå i kloster helt enkelt. Elitkristna. Sådana som tror att de är bättre än andra? Nej och åter nej! Alla är lärjungar! Att vara människa är att vara lärjunge och att göra lärjungar. Ingen kommer undan det. Inte ens ateisten eller agnostikern. Hur så?

Vi följer alla någon. Frågan är vem. Vi blir alla lik någon. Frågan är vem. Vi formar alla andra. Frågan är hurdana lärjungar vi formar.

Lärjungaskapets söndag är aktuell oberoende om vi vill det eller inte. Men söndagen kommer med ett härligt budskap. I tre bemärkelser.

Jesus säger: Följ mig! Kan det finnas någon finare och bättre person att följa? En som dessutom inte bara är ett historiskt exempel och en god förebild utan en levande Herre som vill leda oss.

Jesus vill att vi ska bli lik honom. Kan det finnas någon finare målsättning med livet? Att bli lik honom i attityder, karaktär och handlande. Poängen med allt lärjungaskap är ju att bli lik sin Mästare.

Jesus sänder ut oss att göra lärjungar till honom. Kan det finnas något större uppdrag i livet? Att få leda människor in i det som de var skapade till och till gemenskap med Gud som vill dem det allra bästa. Och veta att han är med i uppdraget.

Gäller det oss alla? Ja, det får vi vara säkra på. Redan Jesus sätt att välja ut de tolv första lärjungarna visar det. Några från landsbygd och några från stad. Någon från societeten och någon från gerillarörelsen och en del från medelklassen. En framfusig, andra bullersamma, någon tvivlande, någon skrivkunnig, andra analfabeter och så vidare. Personlighetskartans alla typer var nog representerade.

Men måste man inte kunna mycket? Och vara så där tillräckligt religiös? Ja, hur mycket visste lärjungarna när de kallades? Egentligen ingenting. De hade troligtvis hört Jesus några gånger. Någon av dem hade varit Johannes döparens lärjungar. Men det skulle visa sig att de fick börja helt och hållet från noll. Först måste Jesus få dem att förstå vem han var. De trodde att de hade följt en vanlig rabbi. Efter mycket om och men och många, många frågetecken och utropstecken förstår de att de har Messias, Guds smorde bland sig. Och då börjar följande lektion som var ännu svårare att förstå: Messias lidande, död och uppståndelse.

Det kristna budskapet bärs av paradoxen: Styrka mitt i svaghet. Det självsäkra, det hårda, det framfusiga är lärjungaskapets motsats. Propaganda och påtryckningar är fjärran från Mästarens väg. Den tyske nazimotståndaren Dietrich Bonhoeffer sa på sin tid: "Den lärjunge som inte vet något om Guds ords svaghet, kan aldrig förstå Guds förnedring." Och samtidigt: "Det svaga ordet" är ensamt det starka, barmhärtiga ord som kan förändra hjärtan. När Guds personifierade ord, Jesus Kristus, valde svaghetens väg finns det då någon annan väg för den som följer honom? Och därmed öppnas också möjligheterna för var och en att få vara med i hans följe. Finns det någon annan som ytterst är värd att följa, bli lik och kalla andra till?

*Gud, ge mig ögon som ser din väg Vilja att handla och mod att gå den. I Jesus
namn*

Veckans memorering

Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt, frukt som består, och då skall Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn. (Joh 15:16)

Måndag

Lärjungaskap är att lära sig. I flera bemärkelser: att lita, lyssna, lära, lyda, lida, lova, likna, lysa, leda och leva. Men allt handlar om ett pågående lärande. Som inte blir färdigt. Vilket "L" lever du i? Vad har du att utveckla?

Tisdag

Lärjungamaterialet som Reuven och Yanit Ross har utarbetat har gett mig nya infallsvinklar och frågeställningar: Jesus huvuduppgift till oss enskilda kristna, församlingar och kyrkor är att göra lärjungar. Jesus visade med sitt eget liv hur det går till. Man är tillsammans med andra i en gemenskap. Man delar livet. Man växer tillsammans. Man investerar tid i andra. Man blir lik sin Mästare. Eller sagt i klartext: Man gör inte lärjungar genom en ensidig informationsöverföring. Man gör inte lärjungar genom att i första hand vara verksamhetsorienterad utan personorienterad. Däri består utmaningen. Och glädjen. Och engagemanget. Och kallelsen. Och befallningen.

Onsdag

Det grekiska ord som används när Jesus utväljer de tolv (Mark 3:14) betyder ordagrant: "Jesus gör tolv". Så också i dag. Han kallar, sänder, utrustar, formar, leder ... Är det inte så att slutet av vers 5 i Joh 15:e kapitel är avstressande, men samtidigt till brädden fyllt av kreativitet? Varför försöka pressa oss till det yttersta om vi inte kan något utan honom? I stället får en lärjunge slappna av; öppna sig för honom och hans kreativa ledning och kraft. Vad betyder Joh 15:5 för dig?

Torsdag

Jesus förnyade kallelse av Petrus är ett helt bibelstudium. (Joh 21)

1. "Lägg ut på djupet"! Att leva bara på ytan gör oss ytbrända.
2. "Mästare, vi har arbetat hela natten." Ärlighet är början till något nytt.
3. "På ditt ord kastar jag ut näten!" Jesus får ta och har huvudansvaret.
4. "Gå bort ifrån mig, Herre. Jag är en syndare." Inför Guds helighet ser vi oss själva.
5. "Frukta inte, du skall fånga människor." I vår ofullkomlighet och svaghet finns nya möjligheter.

Fredag

Lärjungaskap är inte att i första hand överföra kunskap utan att dela och att forma liv. Vad innebär det i praktiken? Hjärnforskare menar att hjärnans programmering följer olika inlärdas schemata. De kan inte ändras på djupet bara genom att prata eller läsa nya saker. Det som snabbast kan förändra hjärnans schemata är gemensamma erfarenheter av att arbeta mot ett mål. (Mikael Mogren) Hur delar du troslivet med andra?

Lördag

Lidande för Jesus skull, förföljelse i någon form är enligt Nya testamentet något självklart för en Jesus lärjunge. Jesus själv led. Den onde och ondskan i världen tolererar inte Jesuslivet. Hur har du fått känna på det? Och hur kan det till och med vara en förmån? Fil 1:29.

Egen reflektion:

Kärlekens övertag Sjunde söndagen efter pingst
Luk 6:27–31 Kärlekens lag

Världshistorien är full av berömda tal och uttryck. Martin Luther Kings "I have a dream", John F Kennedys "Fråga inte vad landet ska göra för dig utan vad du kan göra för landet!" och Winston Churchills ord om "blod, svett och tårar" när England stod på randen till ett krigsutbrott är några bevingade ord. Det finns ändå en predikan som är hästlängder före i spridning och aktualitet. Jesus bergspredikan är världshistoriens mest berömda tal.

Jesus uppmaning att vända andra kinden till är kanske de mest uppseendeväckande, bekanta och kanske mest stötande orden i bergspredikan. Är något sådant möjligt och realistiskt? Vad menade Jesus egentligen? Ja, han menar åtminstone inte att du ska bli en dörrmatta som andra trampar på. Han talar inte om att man ska stå oberörd och likgiltig när människor handlar orättvist mot varandra. Jesus säger inte att om någon slår ditt barn på högra kinden så ska du också vända barnets andra kind till! Vad kan det då handla om?

Att slå någon på den högra kinden innebar att man använde handens baksida, något som på Jesus tid uttryckte förakt. Den som uttryckte föraktet väntade sig en motattack i någon form. Vad händer när någon vänder andra kinden till? Jo, den som slagit blir överrumplad. När man vänder andra kinden till får man ögonkontakt. Man ser in i sin motståndares ögon. Kärlekens överraskande manöver gör att den andre gapar av förvåning. Ondskan blir ställd, den rusar ut i tomma intet när den inte finner det motstånd den väntade sig. Den slagne har plötsligt övertagat. Att ta emot det första slaget är det passiva motståndets lag. Att vända andra kinden till är den oväntade aktivitetens väg och åstadkommer undret, en ny vändning. Kärleken tar på ett oväntat sätt initiativet. Den agerar. Ondskan missar sitt mål. Den lyckas inte åstadkomma ny ondska och står ensam kvar.

Andra tillvägagångssätt är alltför vanliga. Man kan välja att tillämpa djungelns lag, den obegränsade och otyglade hämnden. Eller man kan välja rättvisans lag, den begränsade hämnden; "öga för öga och tand för tand". Lika för lika. Jämt ska vara jämt. Djungelns lag vill krossa den andres huvud. Rättvisans lag tar sikte på att det onda inte ska spridas och bli ännu värre.

Jesus målsättning i bergspredikan är något mera, ingenting mindre än förvandlade hjärtan. Den offensiva kärleken ser längre än rättvisa: fienden försöker krossa ditt huvud, du försöker som kristen att beröra hans hjärta.

Jesus motiverar sin uppmaning till nästankärlek med att fienden också är föremål för Guds kärlek och omsorg. Ofta gör vi tvärtom. Vi utgår från att Guds ord gäller oss på ett annorlunda sätt än de andra. Vi är nådiga mot oss själva, men hårda mot andra. För Jesus är den gyllene regeln en helt naturlig konsekvens: tänk efter hur du själv skulle vilja bli behandlad, gör så mot din nästa. Och dessutom: det förbarmande som jag mött hos Jesus vill jag ge vidare. Han har ju visat kärlek till oss som ofta är fiender till det han vill.

Herre Jesus Hjälp mig att se dig i min nästa och se på min nästa med dina ögon.

Veckans memorering

Så som ni vill att människor skall göra mot er, så skall ni göra mot dem.
(Luk 6:31)

Måndag

Var uppmärksam på hur du konkret kan tillämpa den gyllene regeln (Matt 7:12) den här veckan. Övertygelser och värderingar är värdelösa om de inte uttrycks i praktisk handling.

Tisdag

Varför inte läsa bergspredikan i sin helhet denna vecka? Matt 5–7. Strecka under, be och begrunda. Dela gärna det du tagit in med någon.

Onsdag

På tal om berömda tal. Vilka tre predikningar, andakter eller undervisningstillfällen har gjort mest intryck på dig? Vad minns du? Vad grep dig? Vad betydde och betyder de fortfarande för dig?

Torsdag

Bergspredikans etik: Kämpa till döds för din nästas bästa och rättigheter, men var inte så snarstucken när det gäller dina egna. Då kan det hända att du också får hjälp när du själv blir nedtrampad. Så att det inte går som för den tyska teologen Martin Niemöller, som arresterades av nazisterna: "I Tyskland hämtade de först kommunisterna, och jag protesterade inte, för jag var inte kommunist; sedan hämtade de fackanslutna, och jag protesterade inte, för jag var inte fackansluten; sedan hämtade de judarna, och jag protesterade inte, för jag var inte jude; sedan hämtade de mig, och då fanns ingen kvar som protesterade."

Fredag

Josef visade exempel på en kärleksfull rättfärdighet när han valde att inte utsätta sin trolovade Maria för spott och spe, eller i värsta fall till att stenas, utan i hemlighet tänkte lämna henne. (Matt 1:19) Att ha rätt behöver inte alltid innebära att man gör rätt. Att låta rättvisan ha sin gång behöver inte alltid var det mest kärleksfulla. Den som handlar i kärlek har rätt, också om han inte får rätt. Vad hjälper det att vinna en debatt men förlora en medmänniska? Ibland kan det vara, som i Josefs fall, att när man beslutar sig för att inte ge igen så kan nya fakta och perspektiv plötsligt öppna sig.

Lördag

Kärlek är att överraska. Ett sätt är att ta reda på de närmastes kärleksspråk och lära dig att tala de språken. Tar de emot kärlek genom ord, beröring, tid, tjänster eller gåvor? Kärlekens väsen är att ge. Då kan man också själv bli överraskad. En man sa om sitt äktenskap: "I femton år har jag lyssnat bara på mina egna behov, nu har jag börjat lyssna på hennes och vi har det mycket bättre."

Egen reflektion:

Påklädd och avklädd Kristi förklarings dag
Matt 17:1–8 Kristus förhärligad

Jesus var samtidigt Gud och människa. Han var inte ibland det ena och ibland det andra. Utan att upphöra att vara Gud avstod han från det som hör det gudomliga till. Ingen människa skulle annars ha uthärdat skönheten, härligheten, glansen och heligheten ifrån honom. Han måste bli en av oss för att kunna bära vår skuld och reparera mänsklighetens skada. Han avstod från att kunna vara överallt, veta allt och kunna allt. Han bad. Han var beroende av sin Fader och Anden.

På förklaringsberget händer något som inte hör till den här världen. Jesus uppenbaras i sin fullhet och härlighet. Lärjungarna vet inte vad de ska säga och de vet inte hur de ska beskriva det de ser. De klarar inte av att se Jesus person och hans ansikte i all dess glans. De beskriver hans kläder, eller åtminstone försöker de så långt det nu går med mänskliga termer.

Stunden måste ha varit viktig för Jesus. Mose och Elia stärkte honom i övertygelsen om lidandets väg. (Luk 9:30) Lärjungarna var efteråt upptagna av alla möjliga funderingar. Men Jesus däremot tänkte bara på en enda sak, sitt lidande. Man brukar säga att när man är frisk tänker man på allt möjligt, när man är sjuk bara på en sak. Jesus var visserligen inte sjuk, men alltmer grubblade han över och levde utifrån det lidande som väntade. När lärjungarna kommer med sin fråga om Elias roll styr Jesus deras tankar till sin egen frågeställning. "Varför står det i Skriften att Människosonen måste lida mycket och bli föraktad." (Mark 9:12)

Stunden blev också viktig för lärjungarna. Petrus återkom till den. Han lyfter fram händelsen och betonar dess trovärdighet. (2 Petr 1:16–18) Skeendet på berget blev ett kroppsminne för livet. Markus berättar att de blev så rädda att de inte visste vad de skulle säga. Matteus nämner att de kastar sig till marken av förskräckelse. De klappar inte i händerna och sjunger lovsånger över den Guds ära och härlighet de ser. Så skulle däremot en legend som vill lyfta fram de urkristna ledarna och deras position sannolikt formulera det.

Stunden på berget är viktig också för oss. Uppmaningen "Lyssna till honom!" gäller i alla tider. Likaså iakttagelsen att när allting var över och de ser sig omkring såg de ingen utom Jesus. Det är lätt hänt att man bygger på sina egna andliga upplevelser, framför allt i en tid när känslorna står högt i rang. Det är lätt hänt att man dras till andra auktoriteter – dagens Elia och Mose – i en tid som erbjuder en marknad av olika slags andlighet.

Tänk vilken målsättning Gud har med våra liv. Att bli lik Jesus! Vi ska bli lik honom som han var där på förklaringsberget. Vi människor avstod – det är hemskt att skriva det – frivilligt från Guds härlighet. Jesus avstod frivilligt från härligheten för att vi skulle få den tillbaka. Han håller på att förverkliga sin målsättning i sina lärjungars liv. Liksom Guds härlighet i Jesus var fördold under hans jordeliv så är också vår.

Men en dag ska det ske! På vår förklaringsdag när han återkommer ska vi bli lika honom. När vi ser Jesus ansikte ska vi bli som han. Vi blir det som vi en gång skapades till, återupprättade Guds avbild utan synd! Vi kan den stunden inte undgå att förvandlas av hans närhet, hans god-het och kärlek. Och den processen är på gång redan nu när vi lyssnar till honom. Och har honom som vår yttersta auktoritet.

Himmelske Fader Låt oss, som en dag ska få se Jesus ansikte och då bli lika honom redan i dag alltmer förvandlas av hans härlighet och så leva ut din godhet.

Veckans memorering

De lyfte blicken, och då såg de ingen utom Jesus. (Matt 17:8)

Måndag

Jesus kunde ha valt att tas upp till himlen. Men han valde att gå nerför berget. Från den stunden är den kristna tron korsmärkt. Med andra ord, om vi råkar ut för någon strömning som verkar bra men inte har rum för Jesus som den korsfäste frälsaren, så bör en varningslampa tändas. Ett besök i de stora varuhusens bokavdelningar och nyandlighetens bokhylla är nog så avslöjande. Där kan nog Jesus som en andlig mästare finnas med, men inte som korsfäst och kroppsligt uppstånden. Varför är det så?

Tisdag

De andliga upplevelserna och erfarenheterna har sin givna plats, men inte sin upphöjda plats. "Nechushtan-fenomenet" är intressant och ganska allmänt. Israeliterna hade börjat tillbe kopparormen (2 Kung 18:4) som de en gång hade sett upp till för att befrias från de giftiga ormarna. (4 Mose 21:8–9) Man kan göra en "Nechushtan-gud" av en erfarenhet, av sina känslor, eller man lyfter upp en sak som varit försummad i den kristna traditionen på ett sådant sätt att det överskuggar allt annat. En frestelse för varje kristen och kristen rörelse. Känns det bekant på något sätt?

Onsdag

Den andliga prövningen behövs. Först kommer Skriften, sedan traditionen, sen den egna erfarenheten. Eller sagt med andra ord. Om jag går emot bibelordet och hänvisar till mina egna upplevelser så far det fel. Likaså, att motivera ett handlande "med att så brukar vi göra" och tydligt gå emot det skrivna ordet är livsfarligt. Hur ser du på prövningens roll?

Torsdag

G K Chestertons ord från 1800-talet är aktuella ännu i dag: "När människan slutar tro på Gud, börjar hon tro på vad som helst." Vilka moderna exempel kommer du att tänka på?

Fredag

Stunden på förklaringsberget ger rikligt material till den lära om Kristus, kristologin, som senare skulle formuleras. Snickarsonen Jesus från Nasaret är Messias, Guds son. Sonen är inte en människa som blir Gud utan Gud som blivit människa. Han är Människosonen med både gudomligt och mänskligt ursprung. Han är inte skapad men född in i skapelsens värld. Han, den ende Sonen, full av renhet, skulle ta på sig mänsklighetens samlade, smutsiga avfall. Han renar oss genom den försoning han samtalade med Elia och Mose om. Inga hyddor behövde byggas eftersom det gudomliga Ordet tagit sin boning bland oss människor.

Lördag

Lärjungarna på förklaringsberget föll ner inför Herrens härlighet. Samma sak sker med Johannes på ön Patmos. (Upp 1:17) Kristenheten har fått en världsvid lovsångsrörelse som lovar Herren med lyfta händer, helt enligt Bibeln. Men jag frågar mig ibland: Ska vi inte vara lika ofta på knä? Min kontakt med de kristna i Lettland som hade haft det trångt under sovjettiden gav mig ett starkt intryck: när de kom in i en kyrka gick de fram till altaret och knäböjde. Den knäböjande böneställningen var naturlig för dem ...

Egen reflektion:

Trångt, men rymligt Nionde söndagen efter pingst
Matt 7:13–14 Sanning och sken

Ord och bilder kan börja leva sitt eget liv utanför det sammanhang där de hör hemma. Och det kan innebära att budskapet går om intet. Jesus undervisade om den smala och breda vägen, och om den trånga och vida porten. Han berättade om den kloke mannen som byggde på klippan och dåren som byggde på lösan sand. De två vägarna blir ofta en illustration av vägen till himlen eller förtappelsen. Den trånga porten blir igen en bild för att det inte går att komma genom porten med en ryggsäck full med egna goda gärningar eller synder. Den kloke mannen kommer att symbolisera den som tror på Jesus och dåren, den som inte tror.

Ovanstående tolkningar kan säkert fungera i en predikan. Men frågan är om vi förlorar något på vägen. Om vi ser till sammanhanget, vad säger Jesus egentligen? Orden om de två portarna och de två vägarna finns i slutet av bergspredikan efter Jesus tal om den gyllene regeln. De finns före Jesus tal om den goda och dåliga frukten och före hans slutkläm, illustrationen om de två männen som byggde ett hus. När vi läser texten i dess sammanhang så blir vandringen genom den trånga porten den gyllene regeln och principen i funktion. Den trånga porten i våra liv är att välja Jesus goda vilja fram om vår själviska. Vägen är så smal att den enda möjligheten att inte hamna i diket är att se ryggen på den vi följer, Jesus. Då bygger vi på klippan.

Bergspredikan handlar om livet här och nu. De två männen är för Jesus en illustration av alla de som hörde hans undervisning. Den som byggde på klippan lyssnade och praktiserade ordet. Den som byggde på lösan sand valde att inte handla i enlighet med Jesus undervisning. Jesus visar alltså på flera sätt de två kontrasterna: jagets och kärlekens väg. Det är lätt att följa med mängden och göra som alla andra, men risken är att man förlorar sig själv och livet. Däremot öppnar sig livet där man väljer att säga nej till själviskheten och i stället lever i Jesus efterföljd. Luther påpekade på sin tid att helighet är att upphöra med inkrökthet. Kärleken till Gud uttrycks i att man vänder sig utåt, till tjänst för andra.

Kent Keith skrev som nittonåring "ledarskapets paradoxala budord", några satser som spridits världen över, framför allt därför att Moder Theresa tog dem till sig. De paradoxala satserna är förankrade i bergspredikan, som ju talar om Guds rikes livsprinciper. Paradoxerna är ypperliga exempel på vad det innebär att färdas på den smala vägen, gå genom den trånga porten och att bygga sitt liv på klippan.

- 1 Människor är ologiska, oförnuftiga och självupptagna. Tyck om dem i alla fall.
- 2 Om du gör en god gärning kommer människor att anklaga dig för att ha dolda, själviska motiv. Gör goda gärningar i alla fall.
- 3 Om du är framgångsrik kommer du att få många falska vänner och lika många sanna fiender. Var framgångsrik i alla fall.
- 4 De goda gärningar du gör i dag är bortglömda redan i morgon. Gör goda gärningar i alla fall.
- 5 Ärlighet och öppenhet gör dig sårbar. Var ärlig och öppen i alla fall.
- 6 Stora människor med stora visioner kan med lätthet krossas av små och trångsynta människor. Tänk stort i alla fall.
- 7 Människor gillar folk som är i underläge men de lyder bara folk som är i överläge. Kämpa för dem som är i underläge i alla fall.
- 8 Det du ägnar årtal åt att bygga upp kan raderas över en natt. Bygg i alla fall.
- 9 En del människor behöver verkligen hjälp, men de kan angripa dig om du faktiskt hjälper dem. Hjälp människor i alla fall.
- 10 Om du gör ditt allra bästa får du kanske bara ett slag i ansiktet tillbaka. Gör ditt bästa i alla fall.

Tack Jesus för att du gått före, öppnat porten, är vägen och går med oss på den.

Veckans memorering

Han förde mig ut i frihet, han räddade mig, ty han älskar mig. (2 Sam 22:20)

Måndag

Är någon av godhetens paradoxer aktuell för dig just nu? På vilka punkter i livet står du vid ett vägskäl, där du måste välja mellan att gå den smala eller den breda vägen?

Tisdag

Livet är på riktigt. Ingen lek. Det är mycket glädje och humor, men seriöst. Jesus talar om den trånga och den vida porten, om den smala och den breda vägen. Liv och fördärv. Förespråkar Jesus trångsynthet? Tvärtom. Han värnar om livet. Men ändå blir det ibland så att talet om den smala vägen och den trånga porten utnyttjas för trångsynthet och lagiskhet. Har du upplevt det? Men också andra ytterligheterna kan finnas: att aldrig våga tala om den smala vägen och den trånga porten.

Onsdag

Det är energikrävande att leva i falskhet. Idrottaren som är rädd att bli avslöjad för doping, affärsmannen som försnillat pengar, äktenskapsbrottet som kan komma i dagen, skattefusket som kan avslöjas. Den stora skillnaden mellan sanning och sken, äkthet och falskhet är inte om vi misslyckas eller inte. Skillnaden består i vad vi gör med våra misslyckanden; lyfter fram dem i ljuset eller försöker dölja dem.

Torsdag

Vad har det inneburit för dig att gå den smala vägen? När har du upplevt att porten har varit trång, men att livet paradoxalt nog öppnats när du valt att gå in genom den. Du kunde andas ut och andas fritt. Känner du igen dig i veckans memoreringsord?

Fredag

Sammanblandningen av förälskelse och kärlek är ödesdiger för vårt samhälle. När man är förälskad är man hög av hormoner, man tänker och ser inte klart. På samma sätt som det i dag är förbjudet att köra bil påverkad borde det vara förbjudet att flytta ihop och inleda ett samlevnadsförhållande efter några veckors eller månaders förälskelserus! Jag inser det orealistiska i tanken, men vi bör vara medvetna om att en förälskelse ger liknande effekter som när man är berusad. I dag har vi tvärtom fått den märkliga situationen att de som går in för att lära känna varandra och låta förälskelsen övergå i kärlek och väntar med att flytta ihop till efter vigseln anses udda.

Lördag

Allt är inte ibland som det verkar. Skenet kan bedra. Det gäller inte minst på relationsområdet. Man brukar säga att kärleken är blind, vilket inte är sant. Förälskelsen däremot är blind. Kärleken gör seende. Kärleken älskar trots att den ser. Sådan är Guds kärlek. Förälskelsen drabbar oss, den bestämmer vi oss inte för. Men vi kan avgöra vad vi gör med den. Så när tidigare svenske finansministern Anders Borg, nyförälskad, förklarade sin skilsmässa med att "man inte rår över känslor och livet" så stämmer det inte. Så fungerar varken uppgörande av statsbudget eller kärleksliv. För-älskelse är bara ett förstadium till kärlek. Kärlek däremot är ett val, en viljehandling. Därför kan vi uppmanas till kärlek och att lära oss att älska.

Egen reflektion:

Glad förvaltare Tionde söndagen efter pingst
1 Petr 4:7–10 Trofast förvaltning av Guds gåvor

Jag blir glad då jag tänker på henne. Och hon var glad. Som pensionär hade hon på ett oväntat sätt fått nytt innehåll i sitt liv. Hon hade fått ett arv som gav henne helt nya utmaningar. Inte hade hon någon större erfarenhet av hur man sköter det ekonomiska. Men den nya värld som öppnade sig var spännande. Det var ju inte frågan om hennes pengar, så tänkte hon. Det hon fått var ett arv att förvalta på bästa sätt. Till vad då? Jo, till Guds ära och för Guds rike. Så hon förkovrade sig, tog hjälp av experter, kalkylerade, analyserade, bad och gjorde vad hon kunde för att ta hand om den oväntade gåva hon fått.

Min amerikanska vän ställde frågan: "Var finns de största skatterna på vår jord?" Det blev tyst. Tankarna gick till olika platser och länder på vår planet. Var finns oupptäckta fynd? Eller finns det sådant som någon eller kanske bara några få vet om? Hemliga skatter? Han gav själv svaret: "Begravningsplatsen!" Och sen kom förklaringen: På begravningsplatsen finns mycken visdom och erfarenhet nedgrävd som aldrig blivit förmedlad till nya generationer. Punden, gåvorna blev nedgrävda.

Jag måste få berätta för dig om en skatt jag funnit. Jag hade sökt efter skatter på många håll och hittat en del. Men så stötte jag till något på den egna gårdsplanen. Det visade sig vara en skattkista. Det var som att få del av ett arv. Att förvalta.

I skattkistan fanns tre rariteter. Den ena klenoden var en tresidig diamant. Den sida i diamanten som jag först blev fascinerad av gjorde att jag såg mitt människovärde, min personlighet, olika färdigheter och talanger, skapelsen som jag är en del av. Äktenskap, barn, ja livets gåva. När jag vände på diamanten såg jag konturerna av ett kors och en tom grav. Också den tredje sidan pockade på min uppmärksamhet. Jag såg den kristna gemenskapen, bikt, nådegåvor och det eviga livets hopp. Du anar dig till skattens namn, trosbekännelsen.

Men det fanns två dyrbarheter till. Den andra var en lagtavla. De tio buden. Min första reaktion var att det är väl ingen skatt, bara varningar. Sådana brukar ju finnas i olika skattsökningshistorier. Men jag såg något som glimmade till. Lagtavlan var en förteckning över tio Guds gåvor. Jag läste att jag har en Gud, jag behöver inte göra mig gudar eller vara gud själv. Jag har fått hans namn, uppenbarat i en historisk person, Jesus från Nasaret. Jag upptäckte vilodagens gåva, relationer att hedra och utveckla, livet att ta vara på, äktenskapet och sexualitetens gåva och ägodelar att förvalta. Jag fann den fantastiska gåva som kommunikation mellan människor är och ville därför hålla tungan rätt i mun och påmindes om att bevara framför allt mitt hjärta, för därifrån utgår allt.

Det fanns ännu mer i kistan. En dyrgrip till. Jag fann en bön som är översatt till mer än 2500 språk. När jag började tyda texten märkte jag att den också är full av gåvor: Gud som vår gode Pappa, hans rike att leva i, hans vilja att söka, bröd jag behöver, förlåtelse och beskydd ...

Han som ledde utgrävningen, Martin Luther, sa en gång: "Gud själv blygs inte för att dagligen lära oss det här (trosbekännelsen, buden och bönen Fader vår), han vet inte något bättre att lära oss ... hur kan vi då inbilla oss att på en enda timme bli fullärd i det som Gud själv aldrig blir färdig med att lära oss?!" "Guds nåd är mångfaldig", skriver aposteln Petrus. Och han uppmanar oss: "Var goda förvaltare av den." Och hur sker det? Petrus ger svaret: Använd gåvorna till Guds ära. Låt Gud förhärligas i allt. Det tjänar livet, det tjänar kärleken, det gör medmänniskan gott.

Det visste hon, pensionären.

Tack Gud, för alla dina gåvor ... Hjälp oss att förvalta dem

Veckans memorering

Tjäna varandra, var och en med den nådegåva han har fått, som goda förvaltare av Guds nåd i dess många former. (1 Petr 4:10)

Måndag

Vad har vi fått att förvalta? I dag kan vi tänka på gåvorna på den första trosartikelns plan. Allt det som har att göra med att vi är människor, skapade av Gud. Personlighet, kropp, miljö, natur, djur, färdigheter som att vara musikalisk, matematisk, konstnärlig. Vad lever vi i? Vad har vi upptäckt? Har vi grävt ner något? Att leva i det Gud har gett ärar honom.

Tisdag

Vad har vi fått att förvalta? I dag kan vi tänka på gåvorna på den andra trosartikelns plan. Allt det som har att göra med att Gud sände Jesus till vår frälsning. Guds allra största gåva är Jesus. Lever vi i tro på honom, växer tron, förvaltar vi den eller har vi begravt den? Att leva ut tron på Jesus ger Gud ära.

Onsdag

Vad har vi fått att förvalta? I dag kan vi tänka på gåvorna på den tredje trosartikelns plan. Allt det som Gud gör i den kristna gemenskapen. Möjligheten till bikt. Gudstjänst- och nattvardsgemenskap, bön med andra, inre helande från gamla sår, Andens nådegåvor, mission, evangelisation ... Vad lever vi i? Vad har vi upptäckt? Vad har vi begravt? Att leva fylld av Anden ger Gud ära.

Torsdag

Vad beror det på att så många tror att Gud ger gåvor man ska akta sig för? Till exempel nådegåvorna. Beror det på okunskap, en vilja att klara sig själv och vara sin egen gud eller på att gåvorna ibland missbrukats? Eller är det helt enkelt ett problem därför att de ges gratis och inte är medaljer eller förtjänsttecken? Hur tänker du?

Fredag

De tre skatterna trosbekännelsen, buden och Herrens bön ger rikligt material för följande:

Vad är det primära i kristen tro? I den stora religiösa mångfalden behöver vi veta vad vi tror på.

Hur växer jag som kristen? Den kristna tron är ämnad att vara en integrerad kraftkälla i livet.

Vilken andlig vägledning har urkyrkan gett oss? Kyrkan behöver ständigt söka sig tillbaka till rötterna, till det urkyrkliga livet. Vilken av de tre skatterna har du upptäckt mest? Vilken återstår att upptäcka?

Lördag

Vad kan ligga i Luthers angelägna uppmaning att börja varje dag med att ta del av trosbekännelsen, Herrens bön och buden? Och att avsluta dagen på samma sätt. Tänk att de tre skatterna trosbekännelsen, Fader vår och buden alla fungerar som lovsång, bikt, bön och vägledning. Behöver vi upptäcka dem på nytt? Vid en upptäckt tas något bort så att något blir synligt. Vad är det som har täckts över de tre skatterna så att vi har svårt att se dem? Är det dags att uppskatta dem på ett nytt sätt? Uppskatta = ta upp en skatt.

Egen reflektion:

Ett rop till mänskligheten Elfte söndagen efter pingst
Luk 19:41–48 Kallelsetider

Vad är tillvarons första rop? Finns det ett rop som ständigt går genom hela mänskligheten? Jag tror det. Guds rop.

När människan i sin olydnad hade vänt Gud, hans vilja och hans ord ryggen började hon gömma sig, skämmas och spela rollspel. Rädsla kröp in i tillvarons innersta. Människan blev rädd på tre plan: för sig själv, för medmänniskan och Gud. Människan började kämpa med tre grundläggande frågor i livet: Vem är Gud? Vem är jag? Vem är min nästa? Allt det avslöjar 1 Mosebokens tredje och fjärde kapitel för oss.

Men så hörs Guds rop. Ett rop fyllt av kärlek och nöd. Ropet går genom tillvaron, varje århundrade, varje generation, varje människa, varje cell. "Människa, var är du?" (1 Mose 3:9). Gud vet förstås var vi är. Men han vill att vi ska komma fram. Han söker oss och gör det möjligt för oss att finna honom. Och samtidigt öppnas svaren på de tre grundfrågorna.

Gud söker

- en mänsklighet. Han gör det så intensivt att han blir en av oss. Vid en alldeles speciell tid blev det en så kallad *kairos*-tid. Tiden var inne. Jesus föddes.
- en nation. "Land, land, hör Herrens ord", ropade den gråtande profeten Jeremia ut till ett land som inte ville höra. Ett land kan ha speciella tider när Gud ropar.
- en församling. Alla sändebreven i Uppenbarelseboken har en sak gemensam: "Hör, hör, du som har öron att höra med." Herren söker sin församling och står utanför församlingsdörren och bultar. Varje församling har sin speciella besökelsetid.
- en familj. "Ni kan inte tjäna både Herren och andra gudar. Välj i dag vem ni vill tjäna" ropade Josua ut till folket och tillade: "Jag och mitt hus vill tjäna Herren." (Jos 25:5 i 1917 års övers) Familj och släkt har sin besökelsetid.
- dig. Han vill se hela dig, han vill möta hela dig. Kom fram ur gömstället oberoende av vilket namn det har, om det sedan är skam, rädsla eller skuld.

Tillvarons första rop hörs också i dag. Kallelsen har två toner. Den ena: "Hör, du som har öron att höra med." Och den andra: "I dag är frälsningen dag", i morgon kan det vara för sent. De två tonerna uttrycker båda angelägenhet och allvar. Lukas berättar om hur Jesus skakar av gråt när han ser staden Jerusalem framför sig och anar att den inte skulle ge akt på sin besökelsestid. Knappt fyrtio år senare besannades Jesus oro. Vid Jerusalems och templets förstörelse jämnades staden med marken.

Livet består av viktiga val och vägskäl. Ett vägval får konsekvenser. "Välj i dag vem ni vill tjäna!" Att vara likgiltig inför Jesus är också ett val. Hela den röda tråden i Bibeln är Guds rop, Guds sökande efter oss människor och en mänsklighet som gått bort ifrån honom. Visst har du vänt om? För omvändelse till Jesus är inte bara frånvändelse från det som förstör livet utan också tillvändhet till livet, till medmänniskan, till det som du var ämnad för.

Himmelske Far Ingen kan komma till dig om du inte i din kärlek kallar och drar. Därför besök oss, ge väckelse- och förnyelsetider i vårt eget liv, församling, vårt land, ja hela vår värld. Hjälp oss att akta på din kallelse och leva i den så att Jesus får lön för sin kärleksfulla möda. Om det ber vi genom honom, vår Frälsare och Herre.

Veckans memorering

Jag är den förste och den siste och den som lever. Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet, och jag har nycklarna till döden och dödsriket.

(Upp 1:17–18)

Måndag

Jesus visiterar sin församling i de så kallade sändebreven. Varje församling får ett tilltal utifrån sin kulturella och andliga situation. Uppmuntran, tillrättavisning, ibland både ock. Jesus presenterade sig olika utifrån vad den enskilda församlingen behövde få höra. Varför inte under bön läsa Upp 2–3 den här veckan och fråga hur Herren ser på dagens situation. Hur skulle Jesus presentera sig för den församling du tillhör?

Tisdag

När man kommer in i St Pauls Cathedral i London ser man målningen *Light of the World* av konstnären Holman Hunt från mitten av 1800talet. Konstverket har beskrivits som ett av de finaste sakrala konstverk som finns. Målningen avbildar Jesus utanför en dörr. (Upp 3:20–21) Dörren har inte öppnats på länge. Den är övertäckt och igenväxt av murgröna och ogräs. Dörren är utan handtag. Dörren måste öppnas inifrån. Målningen är talande. Han som har all makt tränger sig inte på. Han är mån om den enskildes integritet och församlingens. Han knackar, bultar på i kärlek. När har du upplevt det senast i ditt liv?

Onsdag

Teologerna har under historiens lopp funderat på människans roll i frälsningen. Är allt Guds verk från början till slut? Har människan något ansvar? Tron och frälsningen är en hemlighet. Det är bra att låta det förbli så – och uthärda och leva i de paradoxer Bibeln ger oss. Som till exempel i Joh 6:37 där Jesus talar om Faderns utkorelse, men samtidigt om människan som kommer till Jesus. Eller i Matt 11:27–28 där Jesus först betonar Faderns verk och sedan inbjuder folk att komma. Fil 2:12–13 visar på samma paradox.

Torsdag

Den unge Samuel fick lära sig att höra. Aktivt lyssnande är en konst. Också inför Gud. Det börjar med en ödmjuk attityd. Samuel, vars namn betyder "Gud hör", svarade inte: "Tjänare, din herre hör!" (!) utan "tala, din tjänare hör!" (1 Sam 3:9).

Fredag

Att se på kallelsen ur trosbekännelsens synvinkel breddar perspektivet: Första trosartikeln betonar vardagskallelsen i hem och arbete. Andra trosartikeln handlar om kallelsen till en personlig gemenskap med Frälsaren. Och den tredje trosartikeln lyfter fram både kallelsen till ett liv i församlingsgemenskap (ordet för församling betyder de kallade) och kallelsen till det eviga livet. Är du lyhörd för kallelserna eller döv för någon av dem?

Lördag

Hur ska folk få veta om ingen berättar? Hur kan vi föra kallelsen vidare? Kan några sätt vara kvällsbönen vid barnens säng, att visa våra tonåringar vilken väg vi vill att de ska gå utan att tvinga dem, att inbjuda till en Alphakurs eller ett annat församlingstillfälle och i stället för att säga "jag ska tänka på dig", säga "jag ska be för dig?" Ibland kan det handla om att vara en Filippus (Joh 1: 46) och ibland en Andreas (Joh 1:40–41).

Egen reflektion:

Två män på väg hem Tolfte söndagen efter pingst
Luk 18:9–14 Självpövning

Två män på väg från templet

Jag ser Fariseus. Han går från templet med stolta och självsäkra steg. Han hälsar till höger och vänster och noterar den aktning han har. Han vet, han är inte som de andra. Han tar lagen och templet på allvar. Han är ingen tjuv, lögnare eller svikare. Han är nöjd med sig själv. Stunden i templet gjorde honom gott. Han känner en tillfredsställelse över det han gjort, som när man utfört ett välförrättat jobb. Om alla andra skulle vara som han skulle det inte vara något problem. Han fastar inte bara på försoningsdagen utan två dagar i veckan. Han ger tionde också av de minsta kryddor som finns att hitta. Men vad gör den där tullindrivaren här i templet egentligen? Tänk att sådana som han smutsar ner det heliga. Bäst att inte gå så nära honom. Man kan ju bli tvungen att utföra reningsriterna på nytt.

Jag ser Publicanus. Blicken är riktad mot marken. Han ser skymten av Fariseus i ögonvrån, men vågar inte titta upp. Han hade kommit till templet med blytungasteg. Han märker hur folk tittar och drar sig undan som om han skulle vara spetälsk. Han gör sig så liten som möjligt. Ångesten, skulden är svår. Han möter Guds rättfärdighet och Guds måttstock, inte sin egen. Han är medveten om att han inte har uppfyllt kraven. Hans kropp är ett enda "Herre förbarma dig". Men något händer. Stegen känns litet lättare. Kroppen håller på att få en ny hållning. Det var som om det onda som han bar på gav vika. Han känner på sig att hans rop inte har varit förgäves. Han har mött förbarmande. Han vågar så smått börja lyfta på blicken. Benen får ny spänst.

På vägen hem – de möter varsin ovän

Fariseus ser sin ärkefiende, en av saddukeerna, på långt håll. Han kopplar på allt vad han har av extra krafter och försöker sig på en så avspänd hälsning som möjligt. Samtalet går i smickrandets tecken och fördömanden över tullindrivarens fräckhet. När han väl blivit av med sadduken börjar han umgås med tankarna om hur han ska avslöja vilken bedragare den personen egentligen är.

Publicanus ser också sin ovän, just han som sårat Publicanus många gånger. Det började egentligen redan när de gick i lärdomsskola i synagogan. Inte kunde ju Publicanus rå för att hans ena hand var skadad från födelsen. Men ständigt fick han höra att det var Guds straff över honom och hans föräldrar. Han går rakt fram och ser till sin överraskning att mannen är bedrövad. Publicanus hör sig fråga vad som har hänt. Han får höra att ett barnbarn fötts med ett skadat ben. Frågan är om barnet någonsin kommer att kunna gå. Det blev ett förunderligt samtal på stigen mellan klipporna.

På väg från templet – de kommer hem

Fariseus stiger över tröskeln med en stark övertygelse om att det måste bli annorlunda i hemmet. Mera ordning och reda. Han måste få hustrun på andra tankar. Hon måste bli annorlunda om han ska fortsätta. Det finns ju andra kvinnor, hon som han träffat här om kvällen var inte så illa. Hustrun måste nog uppfylla sina plikter mot honom. Och barnen – om det fortsätter så här blir han utskämd, ja, utskrattad i hela byn. Vad ska folk säga? Han rätar på sig och fylls, som han tycker, av en helig vrede när han kliver över tröskeln.

Publicanus blir allt gladare ju mer han närmar sig hemmet. Han gläds när han tänker på sin hustru. Inte har han varit någon exemplarisk man. Det är nog dags att be henne om förlåtelse och visa henne uppskattning och värde. Helt enkelt låta henne känna sig som kvinna – inte bara som en hushållsassistent, dörrmatta eller madrass. Och barnen – visst behöver de honom. Han fylls av glädje över att få vara far. Pappas famn behöver de. Det börjar han märka allt mer. Med spänning och iver böjer han sitt huvud och går genom dörren.

Två män på vägen hem – hur såg det ut sen, i deras hem?

Veckans memorering

Det var han som gick hem rättfärdig, snarare än den andre. Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd.

(Luk 18:14)

Måndag

Det finns två sätt att leva. Att styras av verbet Måste eller av verbet Får. Det förra leder till lagiskhet och tvingar oss att vara mer än vad vi förmår. Det andra är att leva under nåden och gör att vi upptäcker att vi har fått och är mer än vi förstod. Den första livshållningen är envis och vill inte släppa taget om oss. Den andra är Guds erbjudande och vilja varje dag. Känns de två livshållningarna bekanta?

Tisdag

Sackaios i "sammanträdet". (Luk 19:1-10) Hur kommer de två sätten att leva fram i Sackaios liv? Sackaios före Kristus och efter Kristus? De två livssätten kan också illustreras med bokstäverna A och V. Att klättra uppåt på bekostnad av andra och omvänt att få vila i det man redan är. Förlåten, Guds barn och öppen för Andens kraft.

Onsdag

Självprovning behövs. Det sunda självförverkligandet är relationsorienterat, inte jagcentrerat. Självkänsla hör samman med vår subjektiva uppfattning om vårt objektiva människovärde. Självkänslan har blivit skadad under livets gång. Den helas i mötet med Guds och människors kärlek och när vi väljer att förlåta den som gjort oss illa. Kärlek gör hel. Det är vanligt att man talar om god eller dålig självkänsla. Jag finner att det är bättre att tala om en skadad eller helad sådan. En helad självkänsla gör att man kan känna sig fri att ha gott självförtroende i att göra en del saker och inser sin begränsning i annat utan att det påverkar uppfattningen av ens värde som människa. Hur har du det med självkänslan? Och på vilka områden har du gott självförtroende och på vilka dåligt?

Torsdag

Det var aktuellt med en temavecka kring hälsa. Jag skulle hålla en lektion om den andliga hälsan. Vi talade i lågstadielklasserna om hur det som finns i vårt inre styr kroppen. Vårt inre liv bestämmer om handen slår eller smeker, foten går fel eller rätta vägar, munnen skriker eller tröstar. Jag tog fram en spegel. Jag bad dem alla se in i den. Och jag sade att den de såg i spegeln var älskad. Alla såg i spegeln, en i gången. Det blev litet fnissande. Några var förlägna. Men också det djupa allvaret fanns med. Och så utropade någon: "Jag ser också alla de andra!" Han såg kamraterna som satt bakom honom.

Fredag

Finns det månne en farisé i var och en av oss? Jag tror att det, som en konsekvens av syndafallet, finns en liten eller större farisé hos oss alla; en farisé som har svårt att se det egna värdet och därför antingen i missmod ser ned på sig själv eller på olika sätt måste hävda sig och närmed ser ned på andra. Känns det bekant? Vad kämpar du med?

Lördag

Vad kännetecknar fariséen Simon och kvinnan i Luk 7:36–50? Kan man se en parallell till berättelsen i Mark 2:16–18? Finns det orsak att i självprovningens vecka göra bönen i Ps 139:23–24 till vår?

Egen reflektion:

Jag tog livet av en kamrat Trettonde söndagen efter pingst
Mark 7:31–37 Jesus är helare

Orden har en väldig makt. De skadar och de helar. Jag minns hur gymnasieflickans ord grep mig: "Jag tog livet av en kamrat. Det var så lätt, bara att öppna munnen, så var det över." Ord kan vara så kraftiga att de förstör livet för en medmänniska för en lång tid framöver.

När någon dött blir de sista dagarnas händelser viktiga. Man går igenom det som hänt gång på gång. Man återkommer till den dödes sista ord. Jag har tänkt på det sista Jesus sade. Hans "sju ord" på korset. Helande ord. Vi ska se litet närmare på dem och vad de betyder för våra ord.

Förlåtelseordet – "Fader förlåt dem ..."

Orden riktas till dem som i övermod mobbat och torterat Jesus. Förlåtelsen är förvandlande, alltifrån förlåtelsen i hem och äktenskap till förlåtelseprocessen efter apartheid i Sydafrika. Det finns ingen annan livsväg – allt annat är bara förlängt lidande och destruktivitet.

Omsorgens ord – "Mor, se din son. Son, se din moder."

Orden riktas till Jesus mor Maria och lärjungen Johannes. Jesus uttalar orden i stor omsorg. Ord av omsorg, kärlek, tröst, uppskattning och omtanke frigör oxytocin, de goda hormonerna i kroppen. Till helande.

Övergivenhetens ord – "Min Gud, min Gud, varför ..."

Övergivenhetens rop ekar också i dag. Syndafallet med dess följder gör att många varför ropas ut över världen. Och ändå, en kristen vet att eftersom Jesus bar ondskans konsekvenser och genomled övergivenheten gäller psalmens ord: "För att du nedsteg ... vet vi att ingen ensamhet finnes mer, vet vi var Gud är." Mitt i smärtan. Hos den som vill ha honom vid sin sida.

Svaghetsens ord – ”Jag törstar.”

Jag behöver hjälp. Jag har det svårt. När vi vågar visa oss svaga öppnas porten till livet. Gemenskap växer inte i duktighet utan i svaghet. Företagsledare som vågar visa sig sårbara är de mest framgångsrika. De makar som vågar visa sårbarhet har mycket närhet i relationen. De barn som får uppleva att föräldrarna medger fel respekterar sina föräldrar. Det är när vi öppnar våra hjärtan som vi och andra får hjälp. Vi bär varandras bördor. Inte bara andras. Det är skönt att få vara svag ... man blir stark.

Segeordet – ”Det är fullbordat!”

Triumfens rop mitt i smärtan. Världshistoriens mäktigaste jubelrop ljuder till ackompanjemang av spikslag, spott och spe. ”Det är fullbordat!” Det tjocka draperiet i templet rämnar. Synden är övervunnen, djävulen är besegrad. Vägen till Gud är öppnad. Människa fröjda dig! Därför finns lovsång, ibland tyst och stilla, ibland högljudd i en kristen människas liv.

Hoppets ord – ”I dag skall du vara med mig i paradiset.”

Ingen människa orkar leva utan hopp. Utan hopp stannar hjärtat. Orden till mördaren anger att det inte finns några hopplösa fall. En sådan syn behöver vi ha på oss själva och andra. Och också tala ut den.

Överlämnandets ord – ”I dina händer befaller jag min ande.”

Jesus överlämnar livet åt sin himmelske Fader. Att överlämna saker och ting åt någon annan är svårt, men viktigt. Det vet varje människa som stått inför en operation. Varje kväll utgör en förberedelse inför det stora uppbrottets dag. Överlåtelse är både en övning i att leva och att dö.

Herre, hjälp oss att tala mera med ditt sinnelag.

Veckans memorering

Hur Jesus från Nasaret blev smord av Gud med helig ande och kraft och hur han vandrade omkring och gjorde gott och botade alla som var i djävulens våld; Gud var med honom. (Apg 10:38)

Måndag

Du finner de "sju orden" i Matt 27:36 (Mark 15:24), Luk 23:34, 37, 46 och Joh 19:26–27, 28, 30. Anhöriga återkommer ofta tillbaka till den avlidnes sista ord. Evangelisterna gav Jesus sista ord vidare. Johan Ludvig Runebergs psalm "Vår herre Kristus talat har" (Psb 75) är en hjälp att ta in det dyrbara innehållet i Jesus sista ord.

Tisdag

Det finns olika slag av helande med olika behandlingsformer. Synd. Vi ber om förlåtelse. Sår. Vi förlåter. Osunda band. Behöver brytas. Ockulta makter. Bindas i Jesus namn. I en helandeprocess är det viktigt att inse vad som är vad. Ofta sker en sammanblandning på det känslomässiga planet. Vilken process lever du i allra mest just nu?

Onsdag

Ordens kraft och en holistisk syn på människan framkommer redan i Psaltaren och Ordspråksboken. (Ps 6:3–4, 31:10–11, 32:1–5, 38:4–11, 74:21–22, 102:1–9 och 109:22–25. Ords 12:25, 15:1, 15:4, 15:30, 16:24, 18:20) Ord kan slå undan benen för en annan. Ord kan omfamna. Tänk på ord som människor sagt som påverkat dig, både positivt och negativt. Dina ord påverkar andra på samma sätt. Oxytocin eller stresshormoner aktiveras i oss. Varje gång vi möter en människa förändras både vi och hon. I mötet med andra blir vi till. Också i dag.

Torsdag

Sår är det som andra gjort illa mot oss. Det inre helandets två grundförutsättningar är en sund vrede mot det som var fel och en vilja att förlåta. Då kan helandeprocessen ta vid. Ett sår kan börja helas först när det rengjorts och fått ett skyddande omslag. Rengörningen utgörs av samtal, terapi, insikt om vad som hänt och vrede mot det som skett. Det skyddande omslaget är förlåtelsen, som gör att allt inte måste rivas upp på nytt. Men såret behöver skyddas och helandet ha sin tid. Viljan att förlåta sätter igång helandeprocessen.

Fredag

Jesus hade talat arameiska. I Markusevangeliet finns några ord av Jesus som blev så starka för Petrus att han ofta nämnde dem. Markus i sin tur skriver ner dem trots att han i sin grekiska text blev tvungen att förklara vad de betydde. (Mark 5:41, 7:34, 14:36, 15:34) De arameiska orden vittnar om närhet till ögonvittneskällan Petrus. Har du ord som positivt eller negativt satt sig i kroppen?

Lördag

Så en tanke, du skapar en attityd, uttalar ord och skördar handling. Handlingen skapar en vana, formar din karaktär och bestämmer din framtid. Mycket börjar på tankeplanet. (Rom 12:2) Men också den omvända ordningen gäller. Bibeln innehåller många direkta uppmaningar till handling. Hjärnforskningen visar att våra handlingar förändrar vår hjärna, hormonforskningen att handlingar påverkar våra känslor. "Förändra ditt liv så förändras dina tankar. Det är först när man gör något som man förstår varför man ska göra det." (Sjödin)

Egen reflektion:

Vad då hjälpa? Fjortonde söndagen efter pingst

Luk 10:25–37 Vår nästa

Man kan vara hemmablind på många olika sätt. Det gäller också bekanta texter och berättelser. Det tragiska händer att en berättelse, som ursprungligen var dynamit, möts med en gäspning.

Alla såg händelsen framför sig. Det som hände kunde hända vilken dag som helst. Ett överfall på den livsfarliga vägen, prästen som gick förbi en landsman, kanske skyllde han på att han inte ville bli rituellt oren. Leviten kanske tänkte: Man hjälper väl bara den som förtjänar att hjälpas.

Jesus ord om samariern kommer som en våldsam chock. Ingen hade väntat sig något sådant. Samariern, han av alla, blir en förebild.

”Blixten slog ner i deras bil” läste jag i dagstidningen. Bilisterna blev förstås chockade. En bil anses ju vara en trygg plats när åskan går. Men det var något annat som gjorde dem ännu mer förvånade: Ingen stannade för att erbjuda dem hjälp där de stod och väntade i regnväder flera timmar på bärgningsbilen.

Jesus liknelse avslöjar tre olika sätt att tänka i vardagsmötet med andra:

- Allt ditt är mitt – destruktivitetens väg. Det är rövarnas tänkesätt om det sedan gäller pengar, egendom, tid, en annans kropp eller något annat.
- Allt mitt är mitt – likgiltighetens väg. Prästen och leviten går förbi. De vänder bort blicken. De ville inte se. Man vill inte engagera sig, varken innanför eller utanför hemmets väggar.
- Allt mitt är ditt – givandets väg. Man ser livets mening: vi finns till för varandra. De två andra vägarna skadar alla parter. De åstadkommer stresshormoner. Det tredje alternativet bygger upp. Hälsosamma hormoner förlöses. Ibland är det så att det är bara det vi har gett som finns kvar ...

Den lagkloke försökte utnyttja en teologisk fråga för att komma åt en medmänniska, i det här fallet Jesus. En alltid lika aktuell frestelse. Jesus gav mannen ett och annat att tänka på. Mannens ytliga fråga: "Vem är då min medmänniska?" blev till bumerang i form av en uppmaning: Var du själv en medmänniska!

Kan vi då vara medmänniskor för alla? Är det vår uppgift att hjälpa alla? Nej. Ingen har kraft och resurser till det. Liknelsens konkreta svar är: Hjälp den du möter på livsvägen. Hjälp dem du kan hjälpa.

Men hur ska vi orka? Var finns kraften och motivationen? Psalmen ger svaret.

*Men hur skall du kunna älska trofast, utan själviskhet? Han som älskat in i döden,
han allena lär dig det.*

*Öppna därför först ditt hjärta för den Gud som har dig kär. Ös utav hans kärleks
fullhet. Kärleken dig älska lär. (Psb 460:4–5)*

Veckans memorering

Genom att Jesus gav sitt liv för oss har vi lärt känna kärleken. Också vi är skyldiga att ge vårt liv för bröderna. (1 Joh 3:16)

Måndag

Läs liknelsen om den barmhärtige samariern på nytt. Vem identifierar du dig mest med? Rövarna, prästen, leviten, samariten? Se också Jesus som samariern och dig som den slagne ...

Tisdag

Samariern hjälpte en jude. Kyrkan har ofta som prästen och leviten gått förbi den lidande och slagne juden. Antisemitismen växer. Många vill slå ner judar som rövarna slog ner den judiske mannen. Judarna är Guds egendomsfolk. Jesus och lärjungarna var alla judar. En Jesus-troende älskar alla folk, men får gärna ha en förkärlek till det judiska folket och landet Israel. För många har ett besök i Israel blivit det femte evangeliet. Man ser Jesushändelserna på ett nytt sätt när man fått besöka de platser där Jesus själv gått. Om du har möjlighet, varför inte byta ut en södernresa till ett besök i Israel?

Onsdag

Matt 5:43–48. Mose sade att man inte skulle hysa vrede mot någon i sitt eget folk utan älska sin nästa som sig själv. (3 Mose 19:18) Då måste det väl vara ok att hata människor som hörde till andra folk! I bokrullar från Qumran kan man läsa en modern uppmaning: "Hata din fiende, hata dem som inte hör till oss". Vi behöver Jesusmodellen, en modell som behövs såväl hos terroristorganisationer och i kontakten med grannen som grälar om rågränsen och allt däremellan. "Älska fienderna och be för dem som förföljer er!" Om alla följde principen öga för öga, sade Gandhi, skulle till slut hela världen bli blind. Om vi vill bibehålla värdigheten som människa, vår egen livshälsa och gemenskapen på den här jorden har vi ingen annan möjlighet än att ta Jesus ord på allvar.

Torsdag

Vem har du svårt med? Vem har du svårt att tänka vackra tankar om? Varför inte praktisera och be för personen och välsigna ...

Fredag

Jag hörde Shahbaz Bhatti, minoritetsminister i Pakistan, berätta om sitt liv några månader innan han mördades i Pakistan. Han berättade bland annat att han en gång kom till ett område som drabbats av den stora jordbävningen i landet år 2005. Han såg ett hus uppe på ett högt berg. Huset hade rasat samman, taket låg på marken. Man var på väg därifrån när man hörde ljudet av en man som låg under ruinerna. När Bhatti såg sig omkring på de raserade väggarna såg han islamistiska slagord och frågade vad det var för ställe. Mannen berättade att huset var ett terroristträningsläger och att han själv var ansvarig för utbildningen. Minister Bhatti berättade att de som nu hjälpte terroristen var kristna, vars uppgift var att ge liv och förmedla liv, inte döda. Mannen blev så gripen av att ha mött kärlek av sina fiender att han gjorde deras vittnesbörd till sitt eget. Bhatti blev själv en martyr, i dess kristna betydelse, en martyr som i kärlek gav sitt liv för andra.

Lördag

Min nästa, den som jag kan hjälpa. Vem är det i dag? Kan en annan aspekt vara att jag själv också gör mig sårbar och vågar ta emot hjälp? Vad är svårare: att hjälpa eller att ta emot hjälp? Evangelisterna berättar ofta att Jesus stannade, såg och satte sig (för att lyssna eller säga något riktigt viktigt). Stanna, se och sätta sig – vägen till medmänniskan.

Egen reflektion:

Tacksamhet är friskvård Femtonde söndagen efter pingst
Luk 17:11-19 Tacksamhet

Jesus i gränslandet

Jesus befann sig på vandring. Han går längs gränsen mellan Samarien och Galileen. Där i gränslandet har nöden fört människor samman. När lepran drabbade hade härstamning och börd inte mer så stor betydelse. Jesus möts av tio spetälska män; människor med förvridna lemmar, sår och infektioner. En del av dem kan bara med knapp nöd använda händer och fötter. De är klädda i trasor och ovårdade. De ropar ut, som lagen påbjöd dem, "oren, oren" för att varna folk. Jesus i gränslandet, då som nu, i sådana trakter som vi människor undviker.

Nödens rop

De sjuka stannar på avstånd som lagen bjöd dem. Många har stämbanden förstörda. De ropar ut ett hest: "Mästare, förbarma dig över oss". Vad väntar de att han ska göra? Ge dem mat? – Ännu mer. De bär på ett spirande hopp att han ska förbarma sig över dem, bota dem, som han gjort med andra. Han hör. Jesus hör också nu ett hest rop på hjälp.

Trons lydnad

"Gå och visa er för prästerna." Det blir rörelse bland de tio. Vad menar han? Ska vi gå och visa upp våra sår och bli bortschasade än en gång? Hur vet vi att vi blir friska? Någon undrar kanske varför Jesus inte här och nu botar dem. Men förtröstan på Jesus och hans ord vinner småningom. Undret sker. Det blir glädje och stoj när de börjar märka förändringen hos sig själva och varandra. "Jag är ren, jag är frisk! Också du! Vi alla!" Att gå på Jesus ord är alltid riskfyllt – men alltid i någon mening friskfyllt!

Tacksamheten

En kommer tillbaka. Fötterna hade tidigare gett vika – nu hoppar och dansar han av glädje. Han kraxar inte mera sitt "oren, oren" utan prisar Gud med hög och klar röst. Han blir inte som tidigare på avstånd utan springer fram till Jesus. Han tackar och tackar. Tacksägelsen hade hittat hem. Gud, alla goda gåvors givare – tacksägelsens hem.

Var är de nio?

Jesus spanar förgäves efter de andra. Varför kom de inte tillbaka? Var de redan uppslukade av förändringen som helandet innebar? Anade de att Jesus ville något mer i deras liv? Förvandling, inte bara förändring. Ville de bara ha gåvan, inte Givaren? Blev de förstelnade av stolthetens lepra? Ingen annan kom än denne samarier – och samarierna som beskylldes för att vara ett ohederligt och otacksamt släkte! Tacksamheten saknas ofta där man tycker den borde finnas och dyker upp där man minst av allt anar det.

Tacksamhetens multiplikation

Mannen får mycket mer än han kunde tänka sig. Han blir en upprät(t) ad människa, upptagen på nytt i gudsgemenskapen av översteprästen Jesus själv. Hans sinne som förr genomsyrats av "oren, oren" förvandlas och renas av Jesus ord. "Jag är ren, friförklarad. Jesus har sagt så." Ännu mer tacksam stiger han upp. Ännu mer tacksam, hoppande och skuttande går han sin väg. Tacksamheten smittar av sig, förökas, blir en livsattityd och berikar livet mångfalt.

Tack, himmelske Far, för att jag har någon att tacka! I Jesus namn.

Veckans memorering

Allt det goda vi får, varje fullkomlig gåva, kommer från ovan, från himlaljusens fader, hos vilken ingen förändring sker och ingen växling mellan ljus och mörker.
(Jak 1:17)

Måndag

Tacksam i allt, inte för allt. Tacka Gud i alla förhållanden, inte för allt. Skillnaden kan verka hårfin, men är himmelsvid. Vad är för övrigt skillnaden mellan ett Ack och ett Tack? Svar: T, korset, Jesus kors.

Tisdag

Att välsigna betyder ordagrant "att tala goda ord". Tacksamheten och välsignelsen är syskon. Att välsigna maten är i biblisk mening att tacka Gud och prisa Gud för den. Talmud, den judiska efterbibliska skriftsamlingen, säger att det är förbjudet att njuta av något i den här världen utan en välsignelse. I Talmud finns tacksägelser i form av välsignelser för så gott som allt, till och med en speciell när man ska urinera! Har du något speciellt, något vardagligt konkret, som du skulle vilja göra en välsignelsebön för?

Onsdag

Slentrianen är en av de stora bovarna i alla närrelationer. När man börjar ta varandra för givet går närheten förlorad. Tacksamheten har en härlig förmåga att bryta slentrianens makt. Hur kan man leva ut tacksamheten till dem som står en nära? I de nära relationerna är det fint om det finns en balans mellan de tre viktiga orden förlåt, hjälp och tack. Vi ber om förlåtelse, vi uttrycker vår svaghet och vi ger uttryck för tacksamhet. Oftast är det så att vi har lättare för något och svårare att få sagt något av de tre orden. Vilka ord är din svaghet och din styrka?

Torsdag

Varför inte skriva en tacklista – att sätta på kylskåpsdörren! Övningen tar några minuter men gör att du bli ännu gladare. Den som är tacksam för det man har, har mycket att vara glad över.

Fredag

Det var en man som bodde ensam i en dåligt utrustad stuga. Varje vecka kom han in till byn och klagade. Under en sjukhusvistelse beslöt byborna att glädja honom genom att rusta upp stugan. Han kom hem och blir till bybornas överraskning flyförbannad. Varför? Livsinnehållet i form av självömkan och klagan var borta. Vi skapar lätt "mantran" som etsar sig fast i vårt sinne. Hjärnforskningen visar att hjärnan förändras där tacksamheten levs ut. Ju mer man tackar desto lättare blir det att fortsätta på det spåret. Men också omvänt, tyvärr.

Lördag

Psalmen "Tack min Gud för vad som varit" är en av våra mest kära psalmer. Psalmens innehåll får ibland vara en kanal för äkta och fin tacksamhet men kan också vara direkt livshämmande eftersom den utgår från ödestron att allt kommer från Gud. Paulus ord i Romarbrevet 8: 33–39 ger en annan synvinkel. Paulus räknar med svårigheter och nöd för Jesus skull. Han ser inte det svåra som Guds kärleksbevis. Nej, det svåra ska inte accepteras utan besegras. Paulus vet utifrån sin egen erfarenhet att inget av det svåra kan skilja honom från Guds kärlek och att den kärleken gör honom till en segrare i och över det svåra.

Egen reflektion:

Att satsa rätt Sextonde söndagen efter pingst

Matt 6:19–24 Guds omsorg

Kyrkoåret behandlar det ena viktiga temat efter det andra. Den här veckan hjälper oss texterna med våra ambitioner. Det handlar om att satsa rätt, att prioritera.

Många följer TV-programmet Idol. Vem ska blir årets nya stjärna? När man intervjuar ungdomar som stått och köat i timmar om orsaker till att de deltar är många svar: "Jag vill bli berömd och tjäna mycket pengar." Det är en vanlig dröm, som finns litet hos oss allesammans, men ack så bedräglig. Redan den romerska filosofen Seneca sade att "pengar har aldrig gjort någon rik".

Pengar är inget ont i sig själv, men tron att pengar innebär lycka är en bedräglig och falsk tro på Mammons makt. Vad är då Mammon? Luther säger i kyrkopostillan: "Mammon är sådana ägodelar och pengar som man inte använder utan samlar till en skatt och ett förråd och lägger på kistbotten." Pengar och ägodelar blir en avgud om vi förlitar oss på dem och tror att de är avgörande för vårt liv.

Jesus sade: "Ni kan inte tjäna både Gud och Mammon", "där din skatt är, där är också ditt hjärta", "samla inte skatter på jorden". Hans konstaterande och varningar är om möjligt ännu mer angelägna i dag. Ägodelar, kläder, popularitet, status och vackert utseende är så bedrägliga. När som helst kan något av det tas ifrån oss. Jesus rekommenderar något annat: "Samla er skatter i himlen"! Vad kan det betyda? Han är inne på samma ämne när han sade:

att det viktigaste är att älska Gud och sin nästa
att vi framförallt ska be att Guds namn är helgat i våra liv
att vi först ska söka Guds rike och hans rättfärdighet.

Jesus visste att då hjärtat styrs i riktning mot Gud och hans vilja har det övriga en tendens att falla på rätt plats. Människan är aldrig sin egen herre. Frågan är alltid vad/vem vi tjänar: Mammon eller Gud?

"Visa oss era skatter" ropade några romerska soldater en gång när de bröt sig in i den fornkyrkliga kristna församlingen i Rom. Lorencius, en av diakonerna, öppnade dörren till ett angränsande rum där änkor, föräldralösa, sjuka och fattiga satt och sade: "Här är vår skatt!"

Blommorna på bordet och chokladaskarna vittnade om att det hade varit födelsedagskalas. Födelsedagsbarnet var inte något barn längre. Hundra ljus skulle det ha behövts på tårtan. Jag bokstavligen knäböjde framför henne för att nå hennes öra och framföra gratulationerna. Jag hänvisade till blommorna och presenterna. Och så hör jag henne säga: "Tänk om man hade gett pengarna till missionen i stället. Jag skulle ha varit så glad om de fattiga barnen skulle ha fått mumsa i sig mat för de pengarna."

Hon tänkte tillbaka på dagen som varit, med glädje, men också med litet vemod när tanken gick till de fattiga som också borde ha fått en del av kakan. Och jag tänkte: "Tänk att få leva 100 år och bevara ett hjärta där det också finns rum för andra."

Gode Gud Jag ber om ett rymligt hjärta som Jesus har. I hans namn.

Veckans memorering

Kasta alla era bekymmer på honom, ty han sörjer för er. (1 Petr 5:7)

Måndag

Det är stor skillnad på att *göra sig* bekymmer och att *ha* bekymmer. Nya testamentet ger oss två handlingsmodeller: 1. Att inte bekymra oss i onödan. Alltså, att inte göra sig bekymmer och skapa bekymmer. (Matt 6:25) 2. Att kasta de verkliga bekymren på Herren, som har och vill ha omsorg om oss. (1 Petr 5:7)

Tisdag

Berättelsen om Marta och Maria har fascinerat generation efter generation. (Luk 10:38–42) Var Marta förargad på att Maria bröt mot det brukliga? En kvinna brukade inte sitta vid rabbinernas fötter. Ville Marta fly in i aktiviteter bort från sig själv? Vad gick fel i Martas fokusering? Det grekiska ord som anger hennes agerande betyder att hennes sinne var okoncentrerat. Funktion utan relation blir prestation. Vad är enligt Jesus det enda nödvändiga? Hur kan vi sovra och prioritera rätt?

Onsdag

Handen är en fin illustration för en sund prioritering. Tummen rör vid de övriga fingrarna. Alla människor har något som påverkar allt det övriga i livet. Bibelns undervisning (Matt 6:33, Mark 12:2, första budet, första böneämnet i Fader vår och trosbekännelsen) är att den personliga gudsgemenskapen är tummens plats i livet. Sedan kommer i prioriteringsordning: partnern (vänner för den som är singel), barn-föräldrar, arbetet och församlingsgemenskap. Ordningen är viktig. Maken/makan behöver komma före barnen; relationen mellan föräldrarna är barnets hem. Där arbete blir viktigare än partner och barn är otrohet förhanden. Där församlingsaktiviteter blir viktigare än familj och arbetet går något snett. Vad väcker illustrationen för tankar hos dig? Hur ser din/er prioritering ut just nu?

Torsdag

Det var en tupp som varje dag måste se till att han steg upp före solen. För det var ju han som skulle väcka solen och se till att en ny dag grydde. Det kändes visserligen bra att vara behövd, men ansvaret för hela tillvaron blev tung att bära. En dag hände det som inte fick hända: tuppen försov sig. När han sent omsider vaknar byts förskräckelse i förvåning och glädje. Solen hade ändå kommit upp. Nästa morgon steg tuppen gärna upp för att jubla över att solen inte var beroende av hans ansträngningar. Det är skönt att sluta försöka spela Gud.

Fredag

Orealistiska planer och stora ambitioner kan vara en ursäkt för att inte behöva kavla upp ärmarna. Kan det också vara så att benägenheten att ständigt vara sysselsatt är tecken på moralisk lathet? Man är på flykt och vågar inte ta tag i livet. Var det en del av Martas problem? Är det aktuellt i dag?

Lördag

Jesus ord om att han är med oss alla dagar är ett härligt löfte. Löftet ges när Jesus sänder ut lärjungarna att göra lärjungar. Löftet får inte tas som en ursäkt för att Gud är med oberoende av vad vi gör. Bibeln ger flera exempel på hur Gud måste dra bort sin välsignelse från en människa eller ett folk som envist vägrar att lyssna till honom.

Egen reflektion:

Gråt och ändå inte Sjuttonde söndagen efter pingst
Joh 11:1–44 Jesus ger liv

Det är en av Bibelns vackraste meningar. Den kortaste meningen. (Joh 11: 35) En mening som väcker och frigör känslor när livet är som svårast.

Jesus är på begravning. Egentligen så hann han inte till den. Han kom för sent, men ändå inte. Berättelsen rymmer mycket. Uteblivet bönesvar. Anklagelser mot Gud. Guds kallelse i den mörkaste sorg. Och så den korta meningen: "Jesus grät". Vad jag är tacksam över den.

Lasaros, en kär vän till Jesus hade dött. Systrarna, Maria och Marta hade bett: "Kom, din vän är sjuk." Men Jesus kom för sent. Marta och Maria sörjer på olika sätt. Sorgen har många ansikten. Maria bara sitter. Hon orkar inget annat. Marta springer på. Det är hon som ordnar allt. Men båda anklagar de Jesus.

Jesus går ut till graven. Då händer det. Jesus faller i högljudd gråt. Hela hans kropp skakar av sorg. Varför? Han sörjde en god vän. Jesus upplever dödens grymma verklighet. Jag antar att han kände sorg blandad med vrede. Han vredgas över att döden finns, denna hemska fiende till livet, som definitivt klipper av vänskapsband.

Jesus handlande frigör fördämningar i vårt inre. Vi får bejaka det som gått sönder, sörja och vara arg. Luther skriver ärligt om sin sorg när hans tvååriga dotter Magdalena hade dött: "Jag blev herre över fadersmärtan i hjärtat endast genom att jag knotade och grälade på döden. Så har vreden lindrat mina tårar. Jag hade henne mycket kär. Men döden ska få sitt straff tillsammans med honom som fört den in i världen."

Jag tänker på änklungen som frågade om han höll på att bli tokig när han ibland gick ner i källaren och skrek ut sin ilska. "Nej", svarade jag. Om man förtränger ilskan och vreden så får psyket och kroppen lida. Sjukvården talar om "brustet-hjärta-syndromet", som har samma symptom som en hjärtattack och kan vara livsfarlig. Den psykiska pressen leder till höga halter av stresshormonerna adrenalin och noradrenalin. Förträngningar på det psykiska och andliga planet kan bli till kroppsliga dito.

"Mika befriade mannen till att gråta" (översatt till svenska) kunde man läsa på löpsedlarna. Den finländska formulaföraren Mika Häkkinen hade dragit sig avsidet och gråtit ut besvikelsen över att motorn igen krånglat. Tidningen intervjuade också några andra kändisar och menade att Häkkinen genom sin gråt hade frigjort den finländska av vinterkriget förfrusna mannens känsloliv! Saken i sig var fin. Men Jesus var 2000 år före.

Gråten är viktig. Den öppnar bokstavligt talat kanalerna. Till livet. Tårögd kan man småningom ta till sig ett annat kort ord. Orden till änkan i Nain: "Gråt inte" (Luk 7:11–16). Eller som Marta säger till Maria: "Mästaren är här och kallar dig till sig." Herren står vid vår sida och går in i sorgprocessen.

Marta såg det inte. Hon anklagade Jesus. Hon hade honom som är uppståndelsen och livet bara en meter ifrån sig! Hoppet, de stora möjligheterna fanns mycket närmare än hon trodde. Så är det alltid när vi kommer inför Gud med våra frågor. Han som gick in i dödens smärta står vid vår sida, med önskan att frigöra fördämningarna som hindrar livet.

Så kunde också Luther sen skriva till en kär vän som förlorat sin hustru: "Sörj därför som ni har orsak att göra. Men Guds nåd är bättre än liv. En liten tid sörjer vi, sedan ska vi gå in i den glädje dit min Magdalena och din kära hustru gått." Eller som mitt fyraåriga barnbarn tröstade mig när jag skulle besöka en döende släkting. "Moffa, sen när du dör, så får du ju träffa henne, så du behöver inte vara lessen."

Hjälp oss att sörja men inte sörja, som den som är utan hopp.

Veckans memorering

Bröder, vi vill att ni skall veta hur det går med dem som avlider, så att ni inte behöver sörja som de andra, de som inte har något hopp. Om Jesus har dött och uppstått, vilket vi tror, då skall Gud också genom Jesus föra till sig de avlidna tillsammans med honom. (1 Tess 4:13–14)

Måndag

Själavårdaren Erik Ewalds brukade berätta: En man hade dött. Han lämnade efter sig en änka, men också en god vän. Vännen vågade inte ta kontakt med änkan och beklaga sorgen. Han visste inte vad han skulle säga. Tröskeln till kontakt blev högre och högre. En dag mötte han änkan på torget och förstod att han måste gå fram till henne. I sin nervositet och sorg hörde han sig säga: "Grattis"! Han skulle ha velat sjunka genom asfalten. De träffades några veckor senare. Änkan tackade för stödet hon fått, det som gav henne kraft att orka en stund igen. Mannen utbrast: "Minns du vad jag sa?" Hon sade: "Nej, men kramen du gav."

Tisdag

Sorg har olika skeden.

1. Chockfas. Vi inregistrerar inte verkligheten. En kvinna som förlorat sin son berättade att hon tog emot sorgebudet och fortsatte att steka köttbullar som om inget skulle ha hänt. Chocken kan vara kortvarig, men behöver lösas upp för att inte bli kronisk.
2. Reaktionsfas. Man börjar förstå vad som har hänt och reagerar med ilska, frustration och vrede.
3. Bearbetningsfas. Man börjar känna efter vad som hänt. Man talar om den döde.
4. Nyorienteringsfas. Man börjar igen se ljusare på livet. Man bejakar det som hänt. Man anpassar livet till det som hänt.

Onsdag

Psalmerna "Nu öppnar saknad sina öde vidder" är en underbar psalm. (Psb 376) (evl.fi/psalmboken) En psalm om ensamhetens okända sträcka att vandra. Man vandrar i livets riktning fastän man ständigt ser tillbaka. Många har kunnat identifiera sig med beskrivningen av sorgen.

Torsdag

Sorg kan finnas av många slag. Är det så att det ibland kan vara svårare att sörja en person som lever än en som är död? Som till exempel vid skilsmässa. Kan det också vara så att sorgen över det oundgängliga, det som kunde ha varit annorlunda är svårare än sorgen efter en kär person som man haft ett gott förhållande till? Jag tror det. Jesus gråter med oss vid många sorters "gravar". Och han vill visa sin möjlighet till något nytt.

Fredag

Den kristna bekännelsen om kroppens uppståndelse är samtidigt en avgränsning. Vi tror inte på reinkarnation, inte heller att vi ska bli änglar när vi dör. Nej, något mycket större. Vi blir de Guds avbilder vi skapades till, med en förhärligad ny kropp. Föräldrarna satte fyra dateringar på sin treåriga dotters gravsten: när den treåriga flickan fötts, sagt första ordet, tagit första steget och dött. På sin egen gravsten bredvid ville de att det skulle stå endast ett ord: "förenade". Föräldrarna levde i hoppet om återseende. Hur kan vi våga tala om återseende och ett evigt liv? Är allt bara en önskedröm? Nej, allt bygger på det faktum att Gud uppväckte Jesus. Jesus uppståndelse är grunden för vårt hopp.

Lördag

På vilket sätt har du fått tröst och av vem? I vilka situationer? Vad var viktigt? Orden, attityden, handlingar? Vad fungerade inte? Hur kan du ge det fina vidare?

Egen reflektion:

Frihet Adertonde söndagen efter pingst
Gal 5:1–6 En kristen människas frihet

Historikerna talar om livsutrymme. Människan behöver ett livsutrymme med därtill hörande resurser för att göra skillnad, för att göra historia. Man tänker främst på det yttre livsutrymmet. Men det finns också ett inre. På korset var Jesus bunden till händer och fötter, men han använde sitt inre livsutrymme och uttalade ord av förlåtelse. Ord som ännu gör skillnad.

Friheten är en förunderlig sak. Ju mer fri man vill vara, desto mer löper friheten ifrån en. En man i fängelse kan vara mer fri än en miljonär badande i pengar. Där man ropar efter frihet och slår sig loss från all auktoritet för att uppnå den frihet man strävar efter kedjar man fast sig själv, i sitt inre. Vad är det för frihet att ha rätt att demonstrera och samtidigt bränna bilar och slå sönder butiksfönster? Riktigt eländigt blir det när det förenas med en tro att man gör det därför att Gud så vill. Där man tror att Gud ska ha våra gärningar blir medmänniskan utan dem. Bundenhet i alla möjliga former blir konsekvensen. Friheten är långt borta. Man tappar allt. Luther tar bilden av hunden som med en köttbit i munnen nappar efter bilden i vattnet och därför förlorar både köttbiten och spegelbilden. Både tron och det goda går om intet.

Men den som vågar ta emot kärlek, göra sig sårbar och ytterst ta emot det Jesus gjort blir fri att leva. Fri att både ge och älska. Och därmed är man fri att vara allas tjänare. I stället för att ropa efter det man inte har, så använder man det livsutrymme man har. Man lever i paradoxen att samtidigt vara den friaste av alla människor, men också den mest bundna. Eller med Luthers ord:

En kristen är en fri herre över allting och ingen underdånig.
En kristen är allas tjänare och varje människa underdånig.

Lyckoforskningen säger att den personliga friheten är viktig för livskvalitén, eftersom friheten utgör en väsentlig förutsättning för att ta sitt liv på allvar och engagera sig i andra. Motivationspsykologin lyfter fram att vi behöver en känsla av tillhörighet, kompetens (att man får betyda något för någon) och autonomi för att må bra och för att bli motiverade. Med autonomi menar man att man har möjlighet att påverka sitt liv med sina handlingar. Med andra ord historikerns "livsutrymme". Man är mån om att betona att det handlar mera om en inre attityd än den yttre friheten. Motivationspsykologin tar Viktor Frankls erfarenheter från koncentrationsläger som exempel. De människor som var fria i sitt inre att tänka på andra överlevde i högre grad än de självkoncentrerade.

Luther avslutar sin skrift om frihet med orden: "En kristen lever i Kristus och för sin nästa. I Kristus genom tron och för nästan genom kärleken." I Kristus finns vår yttersta tillhörighet. I den frihet Gud gett genom Jesus finns den tro som kan bli kompetensskapande och sträcka sig ut mot medmänniskan och göra skillnad.

Finns det överhuvudtaget någon verklig frihet utan tillhörighet? Någon frihet utan relationer? Och är det så att frihet kan mätas i kärlek? Är vi fria i den mån vi älskar? Och är det så att sanning och frihet är tvillingar, med kärlek och nåd som föräldrar?

Låt mig Herre vara "het" och fri i din fri-het.

Veckans memorering

Till den friheten har Kristus befriat oss. Stå därför fasta, och låt ingen lägga på er slavoket igen. (Gal 5:1)

Måndag

Broder Yun från Kina som förföljts för sin kristna tro och gått igenom oerhörda lidanden skriver: "Vi ska inte be om att få bära en lättare börda, utan om en starkare rygg att orka med den. Då skall världen se att Gud är med oss och ger oss kraft att leva på ett sätt som återspeglar hans härlighet. Det är sann frihet. Be inte att förföljelser ska upphöra!" Men aposteln var inne på samma sak när han talade om lidandet för Jesus skull som en förmån. (Fil 1:29) Ord som vi i västvärlden har svårt att riktigt förstå – eller ...?

Tisdag

Paulus kämpar i Galaterbrevet mot två ytterligheter som förekom i de kristna församlingarna. Somliga förkunnade: "Gör vad du vill". Som kristen är du fri. Alla stängsel är borta. Andra förkunnade: "Gör inget du vill." Livet var omringat av stängsel och förbud. Paulus visade på vägen mellan dikena: "Ni är kallade till frihet. Men låt inte er själviska vilja styra ert frihetstänkande. Tjäna varandra i kärlek." Hur ser din bakgrund ut? Har du fått en "fri andlig uppfostran" eller var den fylld av trafikmärken som skymde vägen?

Onsdag

Där Herrens Ande är, där är frihet, säger Paulus. (2 Kor 3:17) Smaka på frukten i Gal 5:22–26. I den grekiska texten står frukt i singularis. Det är *en* frukt med många härliga smaknyanser. En frukt med olika klyftor. De skiljetecken vi har i våra biblar är översättarnas. Grundtexten har inga skiljetecken. Det innebär att Paulus text också kan förstås så här: Andens frukt är kärlek: glädje, frid, tålmod ... Det korrelerar med Johannes som skriver att Gud är kärlek. De övriga substantiven i Paulus text blir då beskrivningar av den kärlek Gud är.

Torsdag

Vad är det yttersta hotet mot frihet? Vad binder livet? Jesus har saken alldeles klar: "Var och en som syndar är slav under synden". (Joh 8:34) Där Andens frukt innebär frihet blir köttets gärningar det motsatta. Läs gärna förteckningen i Gal 5:19–21 utifrån frågeställningen på vilket sätt de saker som där nämns binder livet. Vad utgör hot mot din inre frihet? Jesus visar i fortsättning av sitt tal vägen ur bundenheten. (Joh 8:36)

Fredag

Församlingsforskaren Christian A Schwarz sammanfattar Bibelns undervisning om kärlek i tre relationsbegrepp: rättvisa, sanning och nåd. Rättvisa i Bibeln innebär en genuin medkänsla med andra som går bortom lag och rätt. Det är helt enkelt att se till att medmänniskan har det bra. Sanning är mer än enbart ärlighet. Sanning står för det hållbara, det pålitliga. Nåd inkluderar förlåtelse, men är mer än så, det är att bokstavligen ge sig själv.

Lördag

"Frihet är det bästa ting som sökas kan all världen kring." Orden i biskop Thomas frihetsvisa från år 1439 är alltför aktuella. Då var det svearnas kamp mot danskarna som gällde, i dag är det många andra som med förtvivlan i rösten ropar efter yttre frihet. Det finns otaliga diktaturer och i över 130 länder är det livsfarligt att vara kristen. Den inre och yttre friheten är två olika saker. Vilken är viktigare?

Egen reflektion:

Viktigast av allt Nittonde söndagen efter pingst
Mark 12:28–34 Det dubbla kärleksbudet

Vad får man göra och vad får man inte göra? Vad är det viktigaste i livet? Hur kommer man till paradiset? Om det finns några saker att hålla sig till, vad skulle de vara? För de skriftlärdade på Jesus tid var frågorna i allra högsta grad aktuella. När det fanns 613 förhållningsregler, av vilka 365 var negativa och 248 positiva så förstår man frågan: "Vad är det viktigaste budet?"

Frågar man massmedia i dag så blir svaret något i stil med: att man är tolerant, kärleksfull och jobbar för jämlikhet. Frågar man nyandligheten så blir svaret: att man hittar sin inre gudomlighet och förstår att allt hör ihop med allt, ja att man ytterst själv är gud. Hinduismen vill leda oss bort från dålig karma genom meditation och yoga. Buddhismen antyder att vägen till Nirvana går genom att släcka livsbegäret och förneka känslorna. Islam predikar att vi ska tro på Allah, Mohammed som profet, ge allmosor, fasta och resa till Mekka. För en del extrema grupper att döda de otrogna.

Jesus förankrar sitt svar i en bekännelse han varje morgon som jude tog del i. Det finns endast en Gud, en är Herren. Att älska honom av hela sitt hjärta, med hela sitt förstånd, av hela sin själ och med all sin kraft och sin nästa som sig själv, ja det är det viktigaste av allt. Jesus avstår från att göra någon detaljerad lista på vad man måste göra och vad man måste avhålla sig ifrån. Han visar på livets väsen: relationer. Livets mening och tanke är att leva i relation med Gud, medmänniskan och sig själv. Relationer är livets DNA och de är inskrivna i hela vår varelse. När relationer fungerar mår psyket och kroppen bra. När de inte gör det går allt sönder.

Jesus sätt att svara visar att kärleken till Gud gäller allt, hela personligheten och hela livet. Tron är ingen isolerad hobby vid sidan av det övriga. Den omfattar förnuft, engagemang (kraft), livsinriktning och prioriteringar (hjärtat) och psyket med dess vilja och känslor.

Kärleken beskrivs ofta som en gåva. Det gäller den kärlek vi tar emot av Gud och människor. Men kärlek är något mer. Jesus svar visar att kärlek är en frukt. Den är en konsekvens av vad vi fyller vårt inre med. Kärleken är en livshållning och livsattityd. Att älska är en viljehandling. Relationen till Gud, medmänniskan och oss själva är som en triangel där kärlekens liv strömmar i alla riktningar. Det ena påverkar det övriga. "För att kunna älska vår medmänniska måste vi först kunna älska oss själva", får vi ofta höra. Det är en förenkling. Det finns ingen äkta självkärlek som inte också innehåller kärlek till vår medmänniska. Liksom man inte heller kan säga att man älskar Gud och hatar sin ovän.

Sammanhanget i Markusevangeliet är intressant. Jesus säger till den skriftlärd som responderat positivt på Jesus att mannen inte har långt till Guds rike. Jag undrar om Jesus sade det med humor i blicken. Mannen var ju nämligen fysiskt bara en meter ifrån Jesus! Det finns nämligen en annan fråga som hör intimt samman med frågan om det viktigaste budet och det är frågan "Vem är Jesus". Efter att Jesus gett sitt svar tar han strax upp frågeställningen om vem han själv är. Han vill med den frågan få den skriftlärd och de andra att inse att han som Messias är mer än Davids son: Han är Davids Herre, Guds egen son. (Mark 12:35–37)

Var står vi i förhållande till Jesus? Nära eller på avstånd? Det öppnar svaret också på den första frågan. Det dubbla kärleksbudet lämnar oss med en insikt om att vi inte har älskat Gud över allt och inte vår nästa som oss själva. Däremot, Jesus gjorde det. Hans uppfyllelse innebär Guds kärlek till oss när vi gjort fel och en ny vilja att i Andens kraft ta det dubbla kärleksbudet på fullt allvar. För det är livets väg. Den enda.

Tack Gud för din kärlek.

Vi bekänner våra felsteg.

Vi vill med din hjälp vandra livets väg

med vårt förstånd, vår kraft, vår själ och vårt hjärta.

I Jesus namn, han som uppfyllde det viktigaste budet också för oss.

Veckans memorering

Viktigast är detta: Hör, Israel, Herren, vår Gud, är den ende Herren, och du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft. (Mark 12:29–30)

Måndag

En av vår tids grundsatser har blivit: "Du skall älska dig själv". Den sitter som hand i handske för en individualistisk kultur. Och vi blir sjuka. Psykoterapeuten Larry Crabb påstår att bakom det som vår kultur kallar psykiska störningar finns en själ som ropar efter det som endast gemenskap kan ge. Johannes av Korset visar på vägen: "Där det inte finns kärlek, där ska ni lägga kärlek, så kommer ni att finna kärlek."

Tisdag

En predikant sa i ett tal i Hyde Park: "Du ska älska Herren din Gud med hela ditt hjärta." En hycklare responderade: "Det är löjligt. Vetenskapen har visat att det mänskliga hjärtat bara är en pump." Predikanten frågade: "Är du gift?" Mannen svarade: "Javisst. Hur så?" Predikanten sa: "Gå då hem och tala om för din fru att du älskar henne med hela din pump!" Kärleken innebär visst mer än så. Hur kan din kärlek ta sig uttryck i dag?

Onsdag

Det var skriftskollektion på gång. Jag kom att nämna att aposteln Paulus välsignade sina förföljare och bad för sina motståndare. Han valde att inte ge igen med samma mynt. En pigg grabb utbrast spontant: "Vad löjligt! Inte kan man göra så!" Det kom så spontant. Jag tror att det hjälpte oss alla att se att så där fungerar vi. Alla bär vi ibland på tanken att det enda rätta är att ge igen. Att hävda sin rätt och hämnas om det är möjligt. Men ändå förstår vi att aposteln hade rätt. Det alltid så moderna "elfte budet" är visserligen lätt att följa: Älska först dig själv och så dig själv och sen din nästa, om det gagnar ditt bästa. Men det för inte livet framåt. Jesus budskap om att älska sin nästa som sig själv är den enda möjligheten till överlevnad. Och också en övning i förlåtelse ...

Torsdag

Kärleken fördubblas när den delas. Livet består av "kronostid" och "kairostid". Kronostiden är vardagsrutinerna, regelbundenheten. Kairostiden är de där speciella stunderna som kan bli så avgörande. Ett Guds tilltal i en predikan, ett möte med en människa i butiken, en sjukdomstid, en process av helande. Kärleken är både uthållig i den vardagliga livslunken och öppen för livets kairosstunder. Kairosstunderna har en tendens att bli fler när vi är öppna för livet, Gud och medmänniskan.

Fredag

Kärleken är grundhållningen och helt avgörande. Kyrkofadern Augustinus sammanfattade livet kort och gott i orden: "Älska – och gör vad du vill." Kan man säga det så enkelt? Kan det utifrån vårt tids kärleksbegrepp missförstås?

Lördag

De tio buden sammanfattas i orden "att älska sin nästa som sig själv" (Rom 13:10). Första budet hjälper oss att ta in Guds kärlek för att ha något att ge vår nästa, det andra till en riktig gudsbild. Gudsbilden påverkar ju synen på vår medmänniska. Det tredje bevarar oss från stress som drabbar vår nästa. Det fjärde påminner oss om närrelationers betydelse, det femte om livets värdighet, det sjätte om hur kärleken till nästan slås sönder där man bryter sig in i andras äktenskap. Det sjunde, åttonde, nionde och tionde om ...

Egen reflektion:

I tro till Jesus Tjugonde söndagen efter pingst

Mark 2:1–12 Tro och otro

Ryktet har gått att Jesus är tillbaka i Kafarnaum. Stugan fylls. Jesus förkunnar. Petrus försöker bereda plats för fler och fler men till slut går det inte längre. Petrus hus fylls till den grad att man inte ens via dörröppningen kan få syn på Jesus.

Men det är några som ännu borde få komma in. Några män med sin lama vän. De försöker tränga sig igenom dörren, men det går bara inte. Nöden har ingen lag. Kärleken är uppfinningsrik. Förtroendet för Jesus styr deras steg. De ser trappan som leder upp till taket. Taket rivs sönder, kvistar och lera flyger iväg och ramlar delvis på Jesus och dem som är samlade runt honom. Den sjuka mannen hissas ner.

Jesus ser skeendet, säkert med ett småleende. Han avbryter sin förkunnelse, vänder sig till mannen. Alla, också vännerna där uppe, väntar på ett helande. Jesus säger till allas häpnad: "Dina synder förlåtas dig!" Långt före allt tal om psykosomatiska sjukdomar och en holistisk syn på människan är Jesus medveten om att mannens kropp inte kan helas om mannen inte först får ett inre helande.

Det var en utbredd judisk föreställning att Gud ensam ägde makt att döma, skapa liv och förlåta synder. Inte att undra på att det blev liv i folkmassan som i en myrstack: Profeten från Nasaret hädar! Hur kan Jesus säga så? Om person A gör något tokigt mot person B, hur kan då person C komma och säga till person A att jag förlåter dig! Vad hade Jesus att göra med mannens synd? Inte var den ju riktad mot Jesus! Hur kan han då förlåta synder? Jesus gjorde sig själv till Gud! Sådant var hädelse och straffet för det var stenande till döds.

Jesus visste vad de tänkte. Han frågade vad som är lättare, att förlåta synder eller bota sjuka. Båda sakerna var ju egentligen omöjliga men för att visa att hans förlåtande ord inte är tomma ord säger han till mannen: "Tag din bädd och gå hem!" Markus tecknar ner ett folkligt ord, som närmast står för en enkel bärbar bår som användes av tiggare. Med stor sannolikhet kan man anta att den lame mannen brukade placeras ut vid allmänna platser när en ny dag grydde för att tiggare ihop sitt uppehälle. Men nu öppnades en ny framtid.

Ett rabbinskt talesätt sade att ingen sjuk kan helas från sin sjukdom om inte hans synder förlåtas. Och nu var denne man frisk, alltså var han förlåten. Jesus handlande visade att hans anspråk på att vara Gud var sant.

Berättelsen fascinerar – Tänk att Jesus alltid är före sin tid. Berättelsen frågar – Vem var/är Jesus? Är något annat än att han är Guds son intellektuellt hållbart? Berättelsen utmanar – Vilka är hindren i dag för människors väg till tron på Jesus? Berättelsen lär – Förbön är att i omsorg bära människor i tro till Jesus. Berättelsen tröstar – Jesus ser också oss som individer. Nya möjligheter är en verklighet också i dag.

*Fader Vi bär fram det förlamade: i våra egna liv i våra familjer i församlingar
och kyrka i vår värld Just nu tänker vi på ... i Jesus namn.*

Veckans memorering

Så bygger tron på förkunnelsen och förkunnelsen på Kristi ord.
(Rom 10:17)

Måndag

Utgrävningar i kombination med gamla uppgifter talar för att vi vet var Petrus bodde med sin familj (och Jesus). Markus anger också att huset fanns i närheten av synagogan (Mark 1:29), vars golv man i dag kan se. Att få stå i ruinstaden Kafernaum och se platserna gör händelsen ännu mer levande och verklig. Det var på riktigt. Och är på riktigt ...

Tisdag

Berättelsen om den lame mannen är en fin illustration av förbön. Förbön är att bära fram det förlamade, snedvridna och sargade till Jesus. Det är att drivas både av kärlek till medmänniskan och tro på Jesus. Förbön är kärlek på knä. Det är uttryck för omsorg. Man engagerar sig. Man kan bli tvungen att "gå upp på taket". Vännerna mötte trängsel och hinder. Ibland när man ber för någon kan det kännas som om Guds välsignelse strömmar över den människan. När man ber för en annan om samma sak kan man uppleva att det finns något som hindrar välsignelsen att flöda. Det finns bönehinder. Något måste brytas sönder (Mark 2:4) eller tas bort (Luk 5:19). Männen firar sedan ner sin vän och överlämnar honom åt Jesus. Själva blir de kvar och ser på vad Jesus gör – en bild av hur man i förbön överlämnar saken i Jesus händer. De fyra männen utgjorde ett bödens bärarlag.

Onsdag

Berättelsen om den lame mannen är fin beskrivning av vad tro är. Vännerna har tro på Jesus. De hade förtroende för honom. De kom utan meriter i tilltro till Jesus. Det finns mycket visdom i professor Ole Hallesbys klassiska definition av tro: "Tro är att komma till Jesus med sina synder." Tro är ro bakom ett =.

Torsdag

Tron är som ögat, den ser någon annan. Det är omöjligt att lyfta sig själv i håret. Tron kan inte tvingas fram. Man kan inte tvinga sig att tro. Där tron börjar se inåt, på sig själv, så slutar det antingen i missmod eller högmod. Det var det som hände i berättelsen. Fariseerna sluter sig för Guds handlande i sitt ifrågasättande av Jesus. Känns missmodet och högmodet bekant?

Fredag

De hebreiska och grekiska orden för substantivet "tro" och verbet "att tro" som används i Bibeln har att göra med pålitlighet och trofasthet i förhållande till någon. Tron är mer än antaganden. Tron är inget man äger. Det sägs ofta att tron är en gåva. Men tro i Bibeln är ett relationsord. Den kan aldrig stå för sig själv. Det är som i livet i övrigt. Vi börjar lita och tro på någon när vi umgås med någon, hör om personen i fråga, får fakta. Då växer tron fram som en konsekvens av relationen till personen i fråga. Så är det också med tron på Gud. Därför kan Paulus skriva att tron kommer av hörandet och hörandet i kraft av Kristi Guds ord. (Rom 10:14–17)

Lördag

Tron är inte var mans. Man kan ärva välsignelsen, men inte tron. Ibland ska det andliga arvet förvaltas, ibland avsägas. Vilken process har du fått arbeta med? Kanske både ock?

Egen reflektion:

Kallelse till bröllop Tjugoförsta söndagen efter pingst
Matt 22:1–14 Jesus sändebud

Bröllop har alltid varit en viktig händelse. Det gällde också den kultur där Jesus levde. Jesus använde ofta bilden av bröllop i sin förkunnelse och gjorde det med en oerhörd djärvhet. Han talade om sig själv som brudgummen, en bild som annars användes om Gud! Texten berättar om ett mycket märkligt bröllop. De inbjudna gästerna vägrar att komma fastän självaste kungen ställer till stort bröllop för sin prins. Man är fräck nog att säga nej. Det blir hårda bud: mord, nya inbjudningar och utkastning av den som vågade träda in i festen utan bröllopskläder. Jesus anknyter till aktuella strömningar i tiden. Man ville inte delta i regentens bröllopfest eftersom det innebar att man understödde hans förtryck. Beskrivningen av den despotiske kungens handlande är också det tidstypiskt.

Jesus använder alltså en händelse som kunde ha hänt under hans tid och låter det bli en bild av vad som är på gång där han förkunnar. En liknelse har oftast en poäng, vi ska inte försöka hitta tillämpningar till alla detaljer. Gud är framför allt ingen despot. Men liknelsen satte igång tankar då och gör det fortfarande.

- Vilka (sken)orsaker finns i dag till att säga nej till Guds bröllopskallelse?
- Allt är ordnat. Nattvardsbordet är dukat till fest. Kommer vi?
- Duger evangeliets bröllopskläder, Jesus försoning, eller vill vi komma i egna kläder?
- Många utsända tjänare misshandlas också i dag.
- Gud är fast besluten att det skall bli bröllop. När är bruden redo?

Det kristna budskapet är ett glädjebud. Eller som missionspredikanten Verner Söderström en gång sade så fint, stilla och lugnt: "Vi kallar till bröllop, inte till begravning." Glädjen motiverar. Jag tänker på kvinnan som första gången blev farmor. Hon berättade hur hon ville omsluta hela världen i sin famn. Som vigselpräst ser jag ofta hur bröllopspar stolta träder fram till altaret. "Se vem jag funnit? Tänk att hon/han utvalt mig bland alla de andra. Jag känner mig älskad och älskar!" Budskapet bär budbäraren. Så var det också för maratonlöparen som löpte från Maraton till Aten med budskapet "vi vann". Budskapet gav kraft. De första kristna sade när motståndet var hårt. "Vi kan inte låta bli att tala om vad vi har sett och hört." Vi får ha samma stolthet över att tillhöra Kristus. Berömmelsen finns i honom och över honom. Frimodigheten har en tendens att börja avta när vi börjar se på oss själva. Det är honom vi får presentera, inte oss själva.

Budbärarna är olika. Sättet att frambära budet är många. Har du hittat din plats i sändebudskedjan? Hur ska någon kunna tro om ingen berättar, frågade Paulus och så är det också i dag. Ibland kan det sägas om någon "att han är en så god kristen, han talar aldrig om sin tro". Och visst är det sant att livet är det bästa sändebudet. En kristen är den Bibel världen läser. Men vi kan inte dra oss undan det muntliga vittnesbördet. Vi har olika gåvor, somliga har gåvan att evangelisera, men alla som tror på Jesus har uppdraget att vittna om sin Frälsare. På det sätt som Herren leder. Finns det egentligen någon större glädje och förmån?

Herre, Tack för dem som fått vara sändebud för mig. Hjälp och led mig så att jag i min tur i ord och handling kan bära budskapet vidare. Till Jesus ära. I hans namn.

Veckans memorering

Vi är alltså sändebud för Kristus, och Gud väddar genom oss. Vi ber på Kristi uppdrag: låt försona er med Gud. (SFB, 2 Kor 5:20)

Måndag

Vad handlar missionsbefallningen om? Jesus säger att de tolv ska göra lärjungar genom att döpa, lära och att hålla allt det han befallt dem. (Matt 28:18–20) Vad hade Jesus befallt dem att göra? Matteusevangeliet ger svaret: Jesus hade förkunnat, botat sjuka och drivit ut onda andar. (Matt 9:32–35, jmf Apg 10:38) Han lärde lärjungarna att göra samma sak. (Matt 10:1, jfr Mark 6:7–12) I missionsbefallningen sänder Jesus efter sin uppståndelse ut dem till samma uppdrag. De lydde. Samma tre saker präglade också fornkyrkan. Utvecklingshjälp i olika former behövs och är en del av kyrkans diakonala gärning, men om vi tappar huvuduppdraget förlorar vi allt.

Tisdag

Att vara kristen är att vara mänsklig. Att vara Jesus sändebud är att leva med Jesus i vardagen för sin nästa. Vid Jesus himmelfärd fick lärjungarna uppmaningen att inte bli stirrande upp mot det himmelska. Deras ögon skulle vändas till jorden, till vilken Jesus skulle komma åter. I Jesus gemenskap får vi bli mer människa, mer naturlig och mer lik Jesus. Inte mer religiös. Vad kan det innebära? Och när går det fel?

Onsdag

De ord som används i Nya Testamentet om den kristna förkunnelsen är talande. Ordet *kerusso* innebär att på Guds uppdrag proklamera hans budskap, att vara en härold. Ordet *euangelizo* betyder att ropa ut ett glädjebud. Budskapets grundton är glädje, vilket också ska få påverka budbärarens utstrålning och utformning av budskapet. Ordet *katangelo* betyder ordagrant att vara budbärare. Den kristna förkunnelsen har ett ärende. Ordet *anangelo* igen betyder att återrapportera och att tillkännage. Ordet används om ett fräscht och auktoritativt budskap. Är det så att de ord som används säger en hel del om budskapet och budbäraren?

Torsdag

Nya Testamentet har ännu fler ord för att uttrycka förmedlandet av evangeliet. Det finns ord som hör samman med profetia, ord som har att göra med undervisning och ord som står för att vittna och berätta. Känner du dig hemma i något av det? Vad skulle du vilja tjäna i?

Fredag

Alf B Svensson lyfter fram våra olika funktioner i Jesuskroppen: Någon är öra, en annan öga, en tredje mun, en fjärde hjärna, en femte hand, en sjätte fot, en sjunde hjärta, en åttonde hjärna, en nionde lillhjärnan (står för balansen). Vad är du?

Lördag

Det verb som används om lärjungarnas tungomålstalande och Petrus tal är ett ord som anger att deras ord var mäktiga och med en gudomlig laddning men – just därför – inte extatiskt. Ordet används i samband med sunda och förnuftiga ord i motsats till allmän yrsel. I pingstskildringen är det däremot motståndarna som är i förvirringens extas! Ambrosius på 300-talet talar om att den som blir berusad av vin raglar och snavar, men att berusning i Anden verkar sinnets nykterhet. Varför har det blivit så att glädje i Anden ofta betraktas som något extatiskt och märkligt? Beror det på missbruk? Eller handlar det, som på pingstdagen, om oförstånd och ovilja att se vad det är frågan om?

Egen reflektion:

Tro är livsförvandling Reformationsdagen

Rom 5:1–11 Trons grund

Det är förunderligt hur begrepp kan urvattnas. I ett lutherskt land har vi lärt oss att man får det rätt ställt med Gud, blir så att säga rättfärdiggjord av tro utan gärningar. Och så tänker vi kanske att det gäller att tro på den rätta läran och på syndernas förlåtelse. Bara man nu sedan orkar tro och kan tro! Och så händer det förunderliga att tron, trots allt tal om att det inte handlar om gärningar, blir en prestation.

Det kan till och med bli så att Jesus inte behövs. Man kan förkunna syndernas förlåtelse som något man kan ta emot utan att egentligen vilja ha att göra med Jesus överhuvudtaget. Budskapet blir att bara man tror på syndernas förlåtelse, eller på sitt dop eller sin tro så är allt bra. Livet blir därefter. Det blir som att köra en bil utan motor. Man försöker själv skuffa fram bilen med sina egna krafter. Kontakten till troslivets motor, Kristus, är bruten. Det blir tungt, tråkigt och instängt att vara kristen. Eller så struntar man i bilen helt och hållet. Man är ju redan framme och har sin sak säkrad.

Att bli rättfärdiggjord av tro är något annat. Det är uttryck för liv, kraft och dynamik. Så var det för aposteln Paulus och så var det för reformatorn Luther. Paulus var totalt hjälplös när han vid Jesumötet låg i vägdammets på väg till Damaskus. Han måste till och med ledas in i staden. Den så tidigare självtillräcklige fariseen såg sig nu som den störste av syndare. Jesus mötte honom som han var. Livsmötet förvandlade Paulus, den tidigare terroristen, till en kärleksmissionerande apostel. Luther i sin tur hade kämpat sig dödstrött i sina försök att vinna tron, rättfärdigheten och frälsningen. Men så får han, i sin så kallade tornupplevelse, se att allt det han har försökt kämpa sig till har han redan fått i Kristus. Han får som ett barn ta emot. Han förlöstes i sitt inre. Nåden förvandlade.

Tron är inte en idé, att ha en åsikt. Tro är relation. En relation till Jesus. Det är inte tron som ytterst rättfärdiggör oss! Det är Jesus. Vi tar emot det som Jesus gjort för oss genom tro. Vi blir inte rättfärdiggjorda på grund av att vi tror utan vi tar emot Jesus som Frälsare och det han gjort för oss. Rättfärdiggörelsen är knuten till Jesus verk och person. Han rättfärdiggör och är själv vår rättfärdighet. Tron kan sägas rättfärdiggöra bara i den bemärkelsen att den innehåller, omfattar och äger den skatt, som är den närvarande Kristus. Kristus är reellt närvarande genom tron. Tro är en livsgemenskap, inte bara försanthållande. Vi får Kristus själv som gåva, inte "bara" syndaförlåtelsen.

Det är viktigt att se skillnaden. Annars får vi en tro på läran – inte på Jesus. Tron blir en egenskap vi tror oss äga. Rättfärdiggörelsen blir då ett logiskt försanthållande, inte att äga både Kristi person och hans verk genom tron. Kvar återstår en billig nåd som med Bonhoeffers ord "befriar oss från Kristus" och "utesluter efterföljelsen". Men nu är nåden dyr, den har kostat Gud allt, hans egen Son och den är samtidigt också slutet på alla våra försök att med egna medel förtjäna den.

Tron blir dynamisk och livsförvandlande. För kärlekens makt att förändra är starkare än allt annat. Gud ser med välbehag på en genom tron rättfärdig människa. Hon är ren, fullkomligt härlig i Guds ögon, accepterad, upprät(t)ad och Guds vän. Gud är glad i henne; hon är visserligen syndare i sig själv men dock rättfärdig i Kristus.

Tack Gud för att du i Jesus gjort det så att jag har det rätt ställt med dig. Tack för att iklädd Jesus rättfärdighet är jag lika skön för dig som Jesus. Genom honom, han som är min rättfärdighet och helgelse.

Veckans memorering

Men vi vet att människan inte blir rättfärdig genom laggärningar utan genom tron på Jesus Kristus. Därför har vi också satt vår tro till Kristus Jesus för att bli rättfärdiga genom tron på Kristus och inte genom laggärningar, ty av laggärningar blir ingen människa rättfärdig. (Gal 2:16)

Måndag

Identiteten är viktig. Insikten att vi är "samtidigt rättfärdiga och syndare" är befriande själavård. Vår identitet finns i det nya, inte i det gamla, vilket ofta blivit fallet i pietistiskt präglad tradition. Det gamla finns kvar, vilket inte kan förnekas, men vi får bejaka det nya och leva i glädjen över att Gud också ser oss som sina älskade. "Kom min älskade, min sköna ... låt mig få se dig, låt mig höra din röst, ty din röst är så ljuv." (HV 2:13–15)

Tisdag

Rättfärdiggörelsen och helgelsen hör samman, men är två olika saker. Gud har fullbordat vår rättfärdiggörelse. Han håller på att fullborda vår helgelse. Rättfärdiggörelsen befriar oss från det felaktiga vi gjort i det förflutna, helgelse är att leva ut kristuslivet i dag. Rättfärdiggörelsen gör oss till en ny skapelse. Helgelse är att genom Anden leva ut det vi redan är i Kristus.

Onsdag

Aktuellt ord av Luther. (I) "Även om några predikar om tron, genom vilken vi blir rättfärdiga och saliga, ger man dock inte tillräckligt tydligt till känna hur man ska komma till tro. Nästan alla försummar ett stycke av den kristna läran, och utan det kan ingen förstå vad det är att tro! Kristus säger i Luk 24:47 att vi ska predika omvändelse och syndernas förlåtelse. Men nu talar många endast om syndernas förlåtelse och säger alls inget om omvändelsen. Detta trots att utan omvändelse ingen förlåtelse ges och förlåtelsen inte heller kan förstås utan omvändelse. Därför kommer folk i den inbillningen att de utan att ha omvänt sig redan skulle ha syndernas förlåtelse och blir säkra och ofruktsamma."

Torsdag

Aktuellt ord av Luther. (II) "Rättfärdiggörelse genom tro är den prøvosten, med vilken vi säkert och fritt kan bilda oss ett omdöme om alla människors läror, gärningar, gudstjänstbruk och seder. Alla som lär, att något utöver evangelium om Kristus är nödvändigt för att vinna frälsning ... någon mänsklig stadga i den meningen att de därigenom vill vinna syndernas förlåtelse, rättfärdighet och evigt liv, för dem är Kristus till intet gagn."

Fredag

Aktuellt ord av Luther. (III) "Många av de våra är dåliga pingstpredikanter, för de säger ingenting om den helige Andes helgande och förnyande verk, utan talar bara om Kristi försoning ... Kristus har inte bara förlänat oss nåden, utan också den helige Andes gåva, för att vi inte bara ska ha syndernas förlåtelse, utan också kunna avstå från synden. De som inte förkunnar det sista, gör honom till intet."

Lördag

Aktuellt ord av Luther. (IV) "Dock är det sant att samma Kristi kraft och verkan alltid blir i kristenheten, så att dessa tecken likaväl än i dag kan ske om det behövs. Så har det ofta skett och sker fortfarande, att djävulen drivs ut i Kristi namn, att genom bönen och samma namns åkallan de sjuka blir friska och att många blir hjälpta i stor andlig och kroppslig nöd."

Egen reflektion:

Livshoppet Tjugotredje söndagen efter pingst
Ef 4:25–32 Förlåt varandra

Han berättade om hur han förstört sitt liv och också själv blivit svårt misshandlad. När olyckskamraterna såg livsförvandlingen, hans väg ur misären och hans vilja att förlåta tändes hoppet hos dem. Hoppet om något bättre, något nytt. Och visst är det så?! Utan förlåtelse är livet kört.

Vi gör bort oss. Vi skadar livet, det fina och heliga som Gud tänkt. På så många sätt. Andras liv, men också vårt eget. Vi gör synd. Vi har misslyckats. Vi bär på skuld. Och det mår ingen bra av. Helt enkelt därför att vi är skapade till relation. Varje gång vi gör fel mot livet utsöndras stresshormoner. När samvetet blir smutsigt drabbas också våra celler av den inre miljöförstöringen. Skulden suger krafter ur oss, är en energitjuv, gör livet tungt. Okej, visst kan vi generalisera, bortförklara och förneka. Men skulden finns där. Den tränger sig allt djupare i vårt psyke och vår kropp. Påverkar och styr livet. Hoppets väg är att ta livet och sitt människovärde på allvar. Att inse sitt ansvar. Att reda upp det som går att reda upp. Att be om förlåtelse. Att inte be om förlåtelse är att riva den bro vi ska gå över. Att bygga hinder.

Men också motsatsen finns. Andra har skadat oss. Andra har gjort oss illa. Vi blöder på grund av sår som andra gett. Sår gör ont när vi påminns om något liknande. Vi undviker situationer och människor. Och vi ger omedvetet igen. Sårerna kan vara olika och många. De kan finnas redan när man föds. Det finns nyfödda som fötts med blåmärken på kroppen eftersom mamman misshandlats under graviditeten. Hur många föds då inte med psykiska sår? Småbarnstiden kan ge sår; om man inte blir sedd, hörd, bekräftad och accepterad. Skolgården, arbetslivet och en skilsmässa kan ge sår. Och det förunderliga händer att man känner sig skyldig, misslyckad och full av skam fastän man inte gjort något fel.

Hur gå vidare? Förträngningens och förnekandets väg kan verka lockande i ett febrilt försök att skydda sig för smärtan. Men också då får både psyket och kroppen lida. Förr eller senare kommer signalerna, kanske i form av depression eller utmattning, på att något är som det inte ska vara. Vägen till helande börjar öppna sig när man vågar inse att något hänt som var fel och man ger sig rätt att vredgas över det som hänt. Och så kommer vändningen. Man tar beslutet att förlåta. Att vägra att förlåta är att bygga sig ett fängelse och frivilligt gå in i det. Men att ta beslutet att förlåta, ja, det är att i stället för att vara offret bli en segrare. Och livskraften och livsenergin återvänder.

Att be om förlåtelse och att förlåta är alltid ett val. Vi lägger ner våra känslor och väljer hoppets väg. Vi praktiserar bönen Fader vår och ber om förlåtelse och förlåter. Vi inser att vi behöver be både Gud och människor om förlåtelse. Vi inser att vi inte har någon rättighet att räkna med Guds förlåtelse om vi själv inte vill förlåta. I Jesus namn förlåter vi den som skadat oss. Skulden, ja, den flyr fältet när vi ber om förlåtelse och tar emot Guds. På samma sätt ger den falska skammen och skulden vika när vi förlåter den som gjort oss illa.

Att förlåta är inte en handling i svaghet. Det är en handling som fordrar mycket mod. Att förlåta betyder att släppa "fri". Den du släpper fri är dig själv. När du förlåter betyder det inte att du glömt. Det innebär endast att du släppt ditt beroende av den oförrätt du anser dig åsamkats av någon eller av dig själv och därför inte längre plågas av bitterhet. Allt vi behöver för att kunna förlåta är viljan att göra det. Gud sköter resten ... (okänd)

Veckans memorering

Och när ni ställer er och ber, skall ni förlåta dem som ni har något otalt med. Då skall också er fader i himlen förlåta er era överträdelser. (Mark 11:25)

Måndag

Luther talar om tre olika slag av skriftermål. Det första är syndabekännelse inför Gud. (Ps 32:5) Det andra är att bekänna synder för varandra. (Jak 5:16) Det tredje är i biktens form. Man bekänner i bikt konkret sina felsteg inför en präst eller en annan kristen, som får förkunna evangeliets ord att "den som tror på Kristus, alla hans synder ska vara förlåtna." Luther är inte bunden till någon speciell formulering i avlösningsordet utan ser också Jesus fridshälsning och nattvardens instiftelseord som ord för avlösning, ord som anger att synden är förlåten.

Tisdag

Svårt att förlåta? Corrie ten Boom, f.d. fånge i Ravensbrück reste efter krigsslutet runt och talade om Guds förlåtelse. Efter ett möte där hon hade predikat kom en fångvaktare som var ansvarig för systemen Betsies död fram och bad henne om förlåtelse. Corrie ten Boom beskriver hur hon frös till is. Hon fann ingen känsla till förlåtelse hos sig själv. Men hon bad en "skottbön" till Herren om hjälp, medveten om att förlåtelse är en viljeakt, inte ett känsloläge. Hon gav sin hand, Gud gjorde res-ten. Och hon översköldes av kärlek till fångvaktaren. Förlåtelsen kan ibland vara en process, men den börjar alltid med ett val.

Onsdag

Olika hebreiska ord för synd fångar upp det förfärande destruktiva som synden utgör. *Hattat* betyder att förfela ett mål, att ta miste och att misslyckas. *Åwon* är starkare och betecknar att direkt med vett och vilja avvika från vägen och ådra sig skuld. Det starkaste ordet är *päsa* som betyder att i öppet uppror vända sig mot Gud. Jesaja 53 som handlar om Herrens lidande tjänare, som bär vår skuld, innehåller alla de olika syndaspekterna. Tack och lov!

Torsdag

Att förlåta gäller alla och allt. Också dem som har dött eller aldrig kommer och ber om förlåtelse. Varför inte skriva ner namnet på dem som du inser att du behöver förlåta? Förlåt och välsigna dem.

Fredag

Ibland kan det svåraste av allt vara att förlåta sig själv. Tankarna plågar en: "Hur kunde jag vara så dum, tänk att jag inte förstod bättre?" Finns det någon medicin mot sådana tankar? Jag tror det. Medicinen är att bekänna sitt högmod! Grundorsaken till svårigheten att förlåta sig själv kan ha att göra med att vi inte vill erkänna att vi är så fördärvade som vi är. Vi vill inte inse att vi är syndare. Att se att högmodet ligger bakom gränelsen gör oss beroende av Guds nåd.

Lördag

Är det någon som du under den här veckan ska bygga en bro till och gå och be om förlåtelse?

Egen reflektion:

Hemma bäst Tjugofjärde söndagen efter pingst
Matt 22:15–22 Medborgare i två riken

Som bondson lärde jag mig att det är viktigt att lasta hö på skrindan ordentligt. Man fick inte hem höet om höskrindan lutade åt något håll. Då hjälpte det inte hur bra kvalité det var på höet. Bilden har talat till mig många gånger. Man kan ha så fel fastän man har rätt. Det gäller också den här söndagens tematik. Jag vill söka balansen med hjälp av två satser.

En kristen är mer hemma än någon annan.

Livets är Guds. Skapelsen är hans. När man ser att det finns en Skapare får man en ökad motivation att ta vara på livet. En kristen ser Guds skaparhand i naturen och tror på en Gud som i Jesus Kristus konkret satt sina fotspår på vår planet. När Gud så konkret har gjort sig hemmastadd i världen, hur skulle inte den som tror på honom göra det! Miljövård, arbete, samhällsengagemang är "kristet" i allra högsta grad, något en gudstjänstfirande församling bekänner sig till varje söndag när man tar del av trosbekännelsen på en Gud som skapare. Att sortera avfall, arbeta, aktivera sig politiskt, rösta i politiska val, engagera sig i den tredje sektorn, gå på en motionsrunda och sköta om kroppen, delta i en äktenskapskurs för att vårda parrelationen, ta hand om barn, allt det och mycket, mycket mer får sin motivation utifrån att vara hemma i livet och världen.

Ofta glömmar man att den judisk-kristna synen på tillvaron är grunden för den moderna vetenskapen. Vetenskapen och dess arbetsmetoder skulle aldrig ha kunnat växa fram ur en österländsk syn på tillvaron och verkligheten. Om man anser att tillvaron bara är en skenföreställning, *maya*, och inte lagbunden i sina strukturer utan beroende av tidigare återfödelser och dess karmalag blir det svårt med samhällsutveckling. Där man däremot ser att skapelsen har sina givna lagar och att en Skapare finns bakom dem så ges grundförutsättningarna för vetenskaplig forskning.

Och samtidigt. Det finns också en annan sida av saken.

En kristen känner sig mer främmande än någon annan.

Det har kommit något gudsfrånvänt in i hela tillvaron. En nedbrytande kraft, en isande kall nordanvind går genom hela tillvaron som gör att en kristen känner främlingskap. Hemmet har fått en inkräktare. Man ser hur livet slås sönder. Man förstår Jesus vrede när han såg hur sjukdomen bröt ner en människa (Mark 1:41), hans gråt vid en kär anhörigs grav (Joh 11:35), hans upprördhet inför det andliga avfallet i Jerusalem (Luk 19:41) och hans verop inför en andlighet som begränsar och förstör livet (Matt 23). Syndafallets konsekvenser genomsyrar allt. Men ändå. Det får inte leda till världsfrånvändhet. Man vet ju att Jesus kom för att restaurera och frälsa.

Låt oss ta arbete som exempel. Gud arbetade och satte människan i arbete att förvalta livet. När Gud sade om sin på skapelse att "allt var gott" så gällde det också arbetet. Arbete är till sitt väsen livsbefrämjande, karaktärsdanande och förvaltande. Syndafallet ledde till att det kom in något främmande i arbetet: svett och möda, åkrarnas tistel. Jesus själv arbetade. Han var förtrogen med det. Han använde ständigt vardagsbilder som visade att han uppskattade det människor gjorde i sin vardagskallelse. Allt det står i skarp kontrast till den antika synen som såg arbete som något tarvligt och smutsigt, slavgöra. Jesus gick in under all förbannelse. Han tog på sig syndafallets alla konsekvenser i sin kropp. Han frälste livet till vad det ska vara. Det gällde också arbetet. Jesus tog alltså bort udden av det onda, också i arbetet. En kristen får därmed se på arbete som något välsignat, som något som Gud skapar och upprättar. Vi får gå in för att göra allt i Jesus namn väntande på den nya tillvaron där all svett och möda är borta, också i arbetet.

Tack Gud för jorden, tack för himlen, hjälp oss att gör mer himmel på jord.

Veckans memorering

När vi kom till er gav vi er som föreskrift: den som inte vill arbeta får inte heller äta. (2 Tess 3:10)

Måndag

Känner du igen spänningen mellan att vara hemma på jorden och främmande på jorden. På vilka områden känner du dig som mest hemma och när känns det atttillvaro är ockuperad av en fiende. Läs hur aposteln tänkte. (Fil 3:18–21)

Tisdag "Äntligen, det är fredag" tänker vi ofta. Vi arbetar för att vara lediga, i stället för att inse att vi är lediga för att orka arbeta. Kan det vara så att en negativ inställning till arbetet redan i sig sänder ut stresshormoner i kroppen, medan en positiv i sig är avstressande? Jag tror det. Att se arbete som en kallelse är en kraftkälla. Vi förvaltar och tjänar livet när vi går till vårt arbete.

Onsdag

En del ser på arbete enbart som en möjlighet att få lön. En del som en möjlighet att göra karriär. Arbete är kristet sett en gudstjänst, en form av tillbedjan när vi utför det i kärlekens tjänst. Ett av de hebreiska orden för tillbedjan betyder till och med arbete. Vi tillber inte Gud bara i söndagens gudstjänst utan också genom vardagskallelsen. Behöver vi en omvändelse på den här punkten? Hur ser du på ditt arbete? Finns det en kallelse också i icke-avlönade uppgifter?

Torsdag

"Det här livet är inte helighet, utan helgelse. Det är inte hälsa, utan tillfrisknande. Det är inte överhuvudtaget ett varande utan ett vardande, inte vila utan övning. Vi är ännu inte, men vi blir. Det är ännu inte färdigt, men går mot fullkomning. Det är inte målet, men vägen, ännu glimmar och glänsar inte allt, men allt ska renas och förklaras." (Luther)

Fredag

Paulus koncentrerade sig mer på Guds rike än att förbättra det romerska rike han levde i. Riktiga lagar är viktiga. Men en kristen kyrka ska koncentrera sig mer på att förändra livet än lagarna. För historien visar att det är livet som förr eller senare också förändrar lagarna.

Lördag

Att söka en arbetsetik utifrån de tio buden är spännande:

- 1 Arbetet är ingen gud.
- 2 Gör arbetet med integritet.
- 3 Sök balans mellan arbete och vila.
- 4 Låt inte arbetet slå sönder närrelationer.
- 5 Döda inte livet genom flykt från eller in i arbete.
- 6 Var inte "gift" med arbete.
- 7 Stjäl inte andras tid, arbetsgivarens egendom och samhällets skattemedel.
- 8 Tala gott om och till arbetskamrater, arbetsgivare och patienter.
- 9 Satsa på att förvalta de egna talangerna, ha inte begär efter andras kunnande eller tjänst.
- 10 Tänk på att tjäna – inte i första hand på att förtjäna.

Egen reflektion:

Vi ger inte upp Tjugofemte söndagen efter pingst
Kor 5:1–10 Från död till liv

När jag läser söndagens text blixtrar några satser till: "Därför ger jag inte upp", "därför är vi alltid vid gott mod", "vi är vid gott mod". Hela tre gånger utropar Paulus det som tydligen var ett livsmotto för honom. Han vägrar att ge upp. Nog skulle det ha funnits skäl, alltid. Han kämpade med sjukdom, var förföljd och misshandlad, flera gånger nästan till döds. Men i stället skriver han att fastän hans yttre bryts ner så förnyas han till det inre dag för dag.

Jag ser framför mig några äldre människor. Människor som levt helt och fullt livet ut, som till och med fått en nystart på ålderns höst. Prästen, som gick in i en ny diakonal tjänst när han blev pensionerad. Paret som vid 80 års ålder samlade sargade ungdomar kring sig. Den avsidestagna mannen med den inre glöden och nöden för medmänniskan kvar i hjärtat. Människor som visste att vissheten om det eviga, det himmelska ger sunt perspektiv på det jordiska.

Man kan vara död fastän man lever. Och man kan vara andligt levande fastän man nästan är fysiskt död. Man behöver inte stelna i formerna som människa. Livet behöver inte vara kört när man fyllt femtio eller uppnått pensionsåldern.

Var låg hemligheten i Paulus livsmod? Hemligheten, tror jag, var och är den verklighet som finns i dagens bibeltext. Paulus hade erfarit "från död till liv" flera gånger. Som terroristledare reser han iväg för att ta livet av de kristna. För Guds skull, som han trodde. Han möter Kristus och blir liggande blind, avslöjad, utblottad på damaskusvägen. Men när han får begrava allt det gamla börjar det nya, så att han senare kan tala om att välsigna och be för också dem som förföljer.

När han blodig och torterad sitter i en unken fängelsegrop med fötterna i stocken i ett fängelse i Filippi hämtar han styrka ur bönen och lovsångerna. Han hade lärt sig av erfarenhet att den Gud han trodde på inte hade övergett honom. En modern "Paulus", broder Yun, säger: "Jag led inte för Jesus i fängelset. Nej, jag var med Jesus och upplevde hans påtagliga närvaro." Paulus för sin del säger om sig själv att han "utlämnas för Kristi skull ständigt till att dö, för att Jesus liv skall bli synligt i hans kropp." Hårresande ord! Samma livsmotto: Från död till

liv. I svagheten uppenbaras Guds makt som allra mest.

Jesus uppståndelse och Anden i oss garanterar att när den bräckliga kroppen bryts ner ska en ny förhärligad kropp uppstå vid Jesus ankomst. Jesus uppståndelse är trons grund. Allt hopp, all förväntan grundar sig på att Jesus dog och uppstod. Vi kämpar och arbetar eftersom vi har satt vårt hopp till den Gud som förmår uppväcka de döda.

Därför ger vi inte upp. Eftersom Gud uppväckte Jesus och besegrade död och djävul kommer inte ondskan att få sista ordet på jorden, trots bombdåd och terroristhot. När Jesus gett sitt liv för vår skull behöver vi inte låta skulden trycka ner oss. Gud kan göra något gott också av våra misslyckanden när de läggs i hans hand.

Fader, vi ber för dem som håller på att ge upp både livet och tron. Öppna våra ögon till att se att livet aldrig är kört därför att Jesus lever.

Veckans memorering

Gud är trofast, han som har kallat er till gemenskap med sin son Jesus Kristus, vår herre. (1 Kor 1:9)

Måndag

Vilka kraftkällor har du hittat när det gäller livsmodet? Har du upplevt korsets princip, från död till liv? Vad betyder för dig Jesus ord om att förneka sitt liv för att vinna det?

Tisdag

Den tyske naturforskaren, målaren, statsmannen, riksrådet, teaterdirektören och den litterära giganten Johann Wolfgang von Goethe hade gett ut den känsloladdade romanen *Den unge Werthers lidanden* där Werther på grund av olycklig kärlek skjuter sig själv, vilket ledde till en våg av självmord. Goethe hade förklarat: "Människan måste tro att hon är odödlig, hon har rätt att göra det. Det hör till hennes natur." Läkaren Carl Vogel i Weimar som satt vid den åttiotvååriga Goethes dödsbädd gjorde anteckningar om dödförloppet. "Anletsdragen var förvridna och huden askgrå... ögonen uttryckte den mest fruktansvärda dödsrörelse." Hebreerbrevets författare hade funnit något helt annat. (Hebr 2:14–15)

Onsdag

Hur förstår du följande: C S Lewis: "Ingen är redo för att leva på jorden förrän han är redo att leva i himlen." Erik Ewalds: "Den som har lärt sig att dö har lärt sig att leva."

Torsdag

När jag samtalar med sörjande inför en begravning kan jag inte undgå att lägga märke till hur rädda vi är i vår kultur att tala om det mest självklara, att vi ska dö. Det hör till undantagen att till exempel makar emellan tala om känslor och tankar inför döden. Vid sjukbäddar kan vi tala om allt möjligt, men har svårt med det som alla ändå tänker på, den annalkande döden. Ibland händer det att den avlidne har gett önskemål om hur begravningen ska gå till och till exempel vilka psalmer som ska sjungas. En sådan vägledning är ofta till stor hjälp för de sörjande. Varför är vi så rädda att tala om döden? Hur vill du att din begravning ska vara? Och kanske en ännu angelägnare fråga: Vad vill vi att man ska säga vid din minnesstund? Frågeställningen kan ge ett viktigt bidrag i livsprioriteringen här och nu.

Fredag

"Vi vet naturligtvis att Gud och djävul strider i världen och att djävulen också har något att säga till om när det gäller döden. Inför döden kan vi inte bara fatalistiskt säga "Gud vill det", vi måste ställa det mot det motsatta: Gud vill det inte. Döden avslöjar att världen inte är som den borde vara, utan den behöver försoning, Kristus allena är dödens besegrare. Här kommer de skarpa motsatserna "Gud vill det och Gud vill det inte till ett avgörande. Gud går med på det som inte Gud vill. Gud vill att den besegras genom Jesus Kristi död. Endast genom korset och Jesus Kristi uppståndelse har döden ställts under Guds herravälde och den måste tjäna hans syften. De som lever med Kristus dör varje dag från den egna viljan. Kristus i oss överlåter oss åt döden så att vi kan möta döden utifrån. Alltså blir den fysiska döden inte slutet utan snarare fullbordan av livet med Kristus." (Boenhoeffer)

Lördag

Kung David sade att det är endast ett steg mellan livet och döden. (1 Sam 20:3) Men det är också bara ett steg mellan döden och livet. (Joh 11:25) Därför att Jesus lever ...

Egen reflektion:

Håller det? Tjugosjätte söndagen efter pingst

Matt 24:1–14 Den tro som håller i nöden

Vårt jordklot har skakats. Jordbävningar och tsunamivågor berör hela världen. Den 11:e september 2001 förändrades världen. Islamiska staten gör det. Terrordåd sker också i Norden. Vi som hör till världens välfärdsstater måste igen inse att det inte går att skydda sig från allt ont. En otrevlig otrygghetskänsla kryper sig in på bara skinnet. Finns det någon trygg plats fri från terrorister och den rörliga jordskorpan?

Det är ett faktum att vi också i framtiden får räkna med sådant som vi nu fått se i TV-rutan. Vi kommer att se ännu större tragedier i framtiden. Varför det?

För det första. Vetenskapsmännen har gång på gång försökt få oss att förstå att vårt sätt att smutsa ner atmosfären förr eller senare slår tillbaka. Växthuseffekten leder till att livet på Tellus kommer i olag. Smältande ismassor, ändrade väderleksförhållanden kan få konsekvenser som vi inte kan ana oss till.

För det andra. Det tycks finnas en koppling mellan den andliga nersmutsningen och den yttre. Redan profeterna Jeremia och Hosea utropade att naturen kommit i olag på grund av folkets brott mot Guds goda vilja. Hosea säger att "Herren väcker talan mot landets invånare, ty ingen trofasthet och kärlek och ingen Guds kunskap finns i landet." Och så anger han orsakerna: förbannelser, lögner, dråp och äktenskapsbrott breder ut sig, och blodsdåd på blodsdåd. Och så kommer konsekvensen för naturen: "Därför sörjer landet, alla som bor där tynar bort, också markens djur och himlens fåglar och fiskarna i havet förgås." Och ansvaret ligger enligt Hosea framför allt på prästerna och de falska profeterna. (Hos 4:2–5)

För det tredje. Mycket av det som sker i världen i dag går hand i hand med det som Bibeln talar om ska ske. Vi kan tänka på miljöförstörelsen, våldsspiralen, kärnvapnen, förföljelser och händelser i Mellanöstern.

Jag har många gånger tänkt på det oerhörda som Jesus påstod. Tänk att han vågar säga: "Himmel och jord skall förgå men mina ord skall inte förgå." (Mark 13:31) Hans ord yttras i en värld utan de yttre hot som vi har i dag. Men redan då talade han om den tid när människor skall stå rådlösa inför havets och vågornas dån. (Luk 21:25)

Vi behöver inte domedagsprofeter, men det är viktigt att leva med öppna ögon. Vi behöver ha vår yttersta förankring i något som håller. Det gäller både vid jordbävningar på det personliga planet som sjukdomar eller ekonomiska svårigheter eller när det som händer ute i stora världen också når trygga Finland med sina svallvågor.

Den yttersta förankringen. Vad är den? Kan vi vara trygga? En kristen går inte skyddad genom livet. Men den kristna erfarenheten säger: Gud vet hur jag har det; han känner med mig; han överger mig inte; det finns en kärlek som är starkare än det hat och den ondska som omringar mig; det finns ett liv som är starkare än den död som hotar mig. Med sångens ord:

Inget kan mig skilja från Guds kärlek. Inget kan mig skilja från Guds nåd. Varken liv eller död, den djupaste nöd kan mig skilja från Guds kärlek.

Veckans memorering

Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre. Rom 8:38–39.

Måndag

Bevarar vi tron eller bevarar tron oss? Tron är så god som den vi tror på. Tron är så stark som den vi tror på. Är det skillnad på att säga: "Jag vet på vad jag tror" jämfört med att säga "Jag vet på vem jag tror"?

Tisdag

Det var missionsfest med besök från det afrikanska missionsfältet. Värden ursäktade den något ålderstigna deltagarskaran vid festen. Han visste att gästen var van med mycket ungt folk i kyrkan. "Men det är ju härligt med de äldre", sade den afrikanska gästen, "det visar ju att tron håller hela livet". Världsevangelisten Luis Palau är på samma linje: "Äldre kristna borde vara entusiastiska! De har en tjänst som yngre människor aldrig kan ha. De kan trösta andra på grund av sin erfarenhet. De har gått igenom livets svårigheter, och kan erbjuda uppmuntran."

Onsdag

Det var rättegång. Bonden hade stämt transportfirman vars fordon hade kört på honom så att han skadades. Transportfirmans advokat pressade honom svårt: "Är det sant att ni vid olycksplatsen sade att 'Jag mår fint'? "Jo, men låt mig förklara: Jag körde min bagge i min bil. Vi blev påkörda. Baggen hamnade i det ena diket och jag i det andra. Vi låg båda två och jämrade oss. En polis kom till platsen och såg att baggen var svårt skadad, så han sköt honom. Han kom till mig och förklarade att min bagge var så illa därän att han var tvungen att skjuta honom och sedan frågade han hur jag mår. Det var då jag svarade att jag mår bra!" Saker är inte alla gånger sådana som de ser ut att vara ... Ett ärligt menat: Hur mår du? och ett ärligt svar kan vara en början på en väg ur nöden.

Torsdag

Det berättas att Luther hade tappat orken och motivationen. Hans hustru, Katarina von Bora, som han kallade för "mitt revben, min kära Käthie, morgonstjärnan i Wittenberg", satte på sig sorgkläder. Luther blev stum av förvåning när han får se sin hustru: "Katarina, vad är det? Varför är du sorgklädd?" Hon vände sig om djupt bedrövad: "Å, det är så förfärligt, det är förfärligt!", "Vad då?" frågar Luther. "Jo, Gud är död!" Luther dundrade till: "Vad då död? Vad talar du om?" "Jo", säger Katarina, "att döma av ert handlingssätt de senaste veckorna så är Gud död!"

Fredag

"Jag led inte för Jesus i fängelset. Nej, jag var med Jesus och upplevde hans påtagliga närvaro. Det är inte de som sitter i fängelse för evangelium som lider. Den person som lider är den som aldrig upplever Guds omedelbara närvaro." (Broder Yun)

Lördag

Diakonissan gav uttryck för sin nöd. Tidigare hade hon träffat många äldre som hade böneansvar för församling och bygd. Diakonissan upplevde att skaran glesnade. Väckelse börjar med nöd för den situation som är för handen. En församlings näst sista ord är: "Så har det alltid varit." En församlings sista ord är: "Allt står väl till." Finlands folk behöver bedjande händer och folk på knä. Nöden är stor på så många plan. Är du med i bönen?

Egen reflektion:

Är du med eller inte? Uppbrottets söndag
Matt 25:1-13 Vaka!

Natten väcks av ropet man väntat på: Brudgummen kommer! Festen börjar! De tio till det yttre så lika flickorna söker sina facklor och gör sig redo att ta emot brudgummen. Så lika de är – men ändå så olika. Fem kom innanför, fem blev utanför.

Jesus liknelse om de fem förståndiga och fem oförståndiga jungfrurna lämnade säkert ingen oberörd. Bilden av bröllopet var bekant. Det var fest att få vara med. Det var en stor tragedi att lämnas utanför och dessutom på grund av egen dårskap.

Liknelsen lämnar inte heller oss oberörda. Ibland kan man som textutläggare känna att man bara skulle vilja låta texten stå som den är. Budskapet kan inte sägas klarare: man kan bli utanför. Men något ska vi säga. De gick alla ut för att möta brudgummen. Det är fint att få vara med. Det är fint att få vara döpt och med i en kristen församling. Men liknelsen säger dock klart: Det handlar inte bara om att vara med.

”De blev alla dåsiga och föll i sömn”. Det är i sig en skön mening. Herren fordrar inga andliga armhävningar och det omöjliga av oss.

Fem var kloka och fem var oförståndiga. De dåraktiga hade gått ut bara med den olja som råkade finnas i facklorna. Som att åka iväg på en okänd båtfärd utan reservtank. De kloka tog oljekärl med sig. Oljan är i Bibeln en symbol för Anden. De kloka säger med katekesens ord: ”Jag tror att jag inte av mitt eget förnuft eller min egen kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komma till honom; utan den helige Ande har kallat, upplyst, helgat, behållit...” De kloka vill ha Andens olja i hjärtats kärl; de oförståndiga vill skapa en egen tro och leva det kristna livet i egen kraft. Och det bränslet räcker inte så långt.

”Ge oss av er olja, våra facklor slocknar.” Javisst, tron delar vi med varandra. Tron, den vill vi vittna om, men ändå – det går inte att leva på och av andras tro. Här hjälper inte fädernas tro och traditioner hur goda de än är. Brudgummens stämma är alltid personlig. ”Se, jag står vid dörren och bultar. Om någon hör min röst och öppnar dörren ska jag gå in till honom och äta med honom och han med mig.” (Upp 3:20)

Det heliga allvaret i de glädjrika bilderna om bröllop och fest kommer vi inte undan. Om han, som gett sitt liv för oss förgäves måste knacka på vår dörr så skall vi i vår tur en dag förgäves bulta på dörren till himmelriket och tvingas höra: "Jag känner er inte."

Jesus ord om förberedelse och vaksamhet är uttryck för omsorg och kärlek till oss var och en. Han vill inte att någon ska stå utanför. När är vi då redo att möta tillvarons Herre? Svaret är lika enkelt som viktigt: När du lever med honom idag. Lika självklart som den förlovade flickan vill umgås med sin blivande brudgum. Frieriet är redan avklarat. Han har bekräftat sin kärlek till dig och mig i sitt fullkomliga utgivande liv och i sin död när han led för all vår sömnaktighet på syndens område. Han, brudgummen förskjuter ingen som kommer till honom. "Den som kommer till mig honom kastar jag aldrig ut" intygar han.

*Kom helige Ande med ditt ord krossa det självsäkra hjärtat väck det som sover
och trösta det som anfäktas så att vi alla vakar och lever nu som den stora dag
då Jesus kommer*

Veckans memorering

Var på er vakt så att inte era sinnen fördunklas av omåttlighet och dryckenskap och livets bekymmer, annars överraskas ni av den dagen som av en snara, för den skall komma över alla som bor på jorden. (Luk 21:34–35)

Måndag

Jesus varnade många gånger för möjligheten att bli utanför Guds rike. Han som var mer fylld med kärlek än någon annan, som gjort allt för att ingen skall behöva vara utanför varnade mer än någon nutida predikant för den möjligheten. Varför? Var det därför att han i sin kärlek ville göra allt för att det inte ska drabba någon. Har vi åtminstone något av samma nöd för medmänniskans både jordiska och eviga väl?

Tisdag

Vakna, vaka och vakta. Vaksamhet behövs i olika bemärkelser, som enskilda kristna, församling och kyrka. Också som förälder! Pappa, varför säger du alltid "hm", frågade en dotter av mig, när jag var fysiskt närvarande, men inte psykiskt. "Pappa du måste lyssna" fick jag höra när jag i tankspriddhet kört fel när jag skulle skjutsa henne till ett tillfälle. Det aktiva lyssnandet är viktigt. Både till Herren och medmänniskan. Handlar det egentligen inte om annat än att som Herren vara närvarande i livet?

Onsdag

Vad är det allra finaste med det kristna hoppet? Återseendet? Att döden och ondskan är besegrad? Jag tycker att aposteln Johannes har fångat upp något av det allra mest fantastiska i sitt brev. (1 Joh 3:2)

Torsdag

Jesus ankomst kommer oväntat och överraskande. Det är som med vår död. Vi vet att den kommer, ibland kan man ana sig till dess ankomst, men man vet aldrig timmen och stunden. "Det här är första dagen på resten av livet", brukar jag hälsa konfirmanderna på morgnarna för att påminna dem om att varje dag är en gåva att ta vara på. Men tänk om den här dagen är den sista? Hur skulle du leva om du visste att det vore så? Skulle du göra allt som du annars gör?

Fredag

Vi har nu gått igenom söndagarna efter pingst, växandets tid med den gröna liturgiska färgen då Guds rike får ta gestalt i en kristen människas liv på område efter område. Då och då ersätts den gröna av den röda och den vita. Den röda färgen förkunnar att kampen fortsätter. Det kostar på att vara kristen. Den vita färgen påminner oss om att festen är på gång och att den stora festen närmar sig. Vilken färg dominerar i ditt liv just nu?

Lördag

Kyrkoårets höjdpunkt är inne! Kyrkoåret upplevs ofta som ett sluttande plan. Det börjar med "höjdpunkterna" första advent och jul. Sedan kommer påskhelgen, när man kanske reser på slalomresa till Lappland. Pingsten går ganska obemärkt förbi, den liknar alltmer en vanlig helg. Söndagarna efter pingst är obekanta för många. Och domsöndagen som föregår första advent upplevs av de flesta som en bottennotering. Julkommersen är då redan igång. Verkligheten är den motsatta: Advent och jul, påsk och pingst möjliggör höjdpunkten. Domsöndagen är den stora finalen i kyrkoåret! En allvarlig dag, förvisso, men en dag som ger en föräning om den dag när Jesus kommer åter. (Upp 21:1–6)

Egen reflektion:

Vilken festdag! Domsöndagen

Matt 25:31–46 Kristi konungaväldes söndag

Domsöndagen är en festdag!? Varje söndag bekänner en kristen församling att Jesus ska komma för att döma levande och döda. Domen är en källa till tacksamhet och glädje! Jo, du läste rätt. Domen är mitt i sitt djupa allvar en positiv sak. Varför det?

Det finns en slutgiltig dom!

Tänk om vi inte hade någon garanti för att det onda en gång ska ta slut. Tänk om all djävulskap skulle få bestå och besegra det goda för evigt. Nu kommer den dag när Gud på grund av vad Jesus gjort på Golgota att säga sitt slutgiltiga STOP till allt ont. Det onda för höra: Hit, men inte längre.

Vi behöver inte döma!

Hämnden är ljuv brukar man säga. Innerst inne vet vi att så inte är fallet. Döm inte om du inte har gått i någons skor brukar man säga. Det finns ett rättvisepatos, till och med själva skapelsen suckar efter en dag av rättvisa. (Rom 8:19) Domsöndagen förkunnar befriande till oss: Den sanna hämnden och domen är Herrens, inte vår! Ondskan ska få sitt straff, men vi får låta Gud sköta den handlingen.

Jesus dömer.

Domen är Herrens. Varken den onde eller hans anhang; varken despotiska diktatorer eller vi småpetiga egoister har rätt att öppna domsböckerna. Vem har rätt att döma? Vad är tecknet på en rätt maktutövare? Är det inte att man är beredd att avstå från sin makt. Ack, så svårt för många som smakat på maktens sötma. Men Jesus avstod från makten och satte sig på de dömdas bänk. Endast Lammet, Lejonet av Juda har den värdighet som krävs. Han som känt folkets gråt, dess smärta, upplevt i sin kropp dess hunger, törst, känt det kalla fängelsegolvet, varit utan kläder. Var så säker på att domen blir skakande rättvis, fylld av kärleksfull sanning och sanningsfull kärlek.

Domen understryker människovärdet.

En hund bär inget ansvar. Men människan som Guds avbild bär ansvar inför levande Gud. Domen bekräftar att våra liv är viktiga och värdefulla. En folkhögskolrektor möttes en dag av en elev med kniven i högsta hugg och de hotfulla orden: "Jag mördar dig, jag är omyndigförklarad, jag kan göra vad jag vill!" Rektorn lägger lugnt sin hand på elevens skuldra och säger med fast röst: "Du är lika mycket ansvarig på den här platsen som någon annan." Ett nytt kapitel började den dagen i tonåringens liv. Ansvar är ett tecken på värde.

Sanningen befriar.

Lars-Åke Lundberg skriver i psalmen om Guds kärlek: "O döm oss, Herre, frisäg oss i domen. I din förlåtelse vår frihet är." (Psb 553:4) Utmaningen är att låta domen redan i dag gå över våra liv. Vi har möjlighet att i dag gå in under domen och så vara frikända när den slutgiltiga domens dag är inne.

Domen driver oss till Jesus Kristus.

Då Herren Jesus får vara sanningen i våra liv befrias vi till att se "de minsta". För domsberättelsen ska inte läsas som en beskrivning av vad vi måste göra för att hamna bland de rätta fåren. Lagens förmåga att skapa missmod och högmod är välkänd. De på den högra sidan blev ju förvånade av att höra vad de gjort. Ytterst driver oss domsöndagen till Jesus Kristus. Vi behöver honom som vår herre och Frälsare. Då kan vi frimodigt möta honom som domaren på den stora dagen.

*O döm oss, Herre,
frisäg oss i domen.
I din förlåtelse vår frihet är.*

Veckans memorering

Sannerligen, jag säger er: den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han faller inte under domen utan har övergått från döden till livet. (Joh 5:24)

Måndag

"Min kära svägerska, det finns en glädjeric resa, som vi alla måste ge oss ut på. En del måste gå till sin Fader tomhänta, men du kommer till honom med fulla händer". "Alla dina föreningar", insköt moster Anna. "Allt du skrivit", tillade mamma. "Alla fonderna du grundat", sa Betsie. "Dina tal", började jag. Men våra välmenande ord betydde ingenting. Inför våra ögon krympte det stolta ansiktet; hon började gråta. "Tomhänt, tomhänt", stammade hon till slut. "Hur skulle vi kunna komma med något till Gud?" Med tårarna ännu strömmande utför kinderna viskade hon: "Käre Jesus, jag tackar dig för att vi måste komma till dig med tomma händer. Jag tackar dig för att du har gjort allt, och att allt vi behöver i liv eller död är att vara förvissade om detta." (Corrie ten Boom)

Tisdag

För många härskare har maktutövningen handlat om hur undersåtarna ställt sig till dem. Jesus utgår från härskarens sätt att tänka, så bekant också på Jesus tid. Men han förändrar bilden totalt. Jovisst, det handlar om vad man gjort för eller icke gjort för kungen. Men det kommer fram i det sätt man behandlar varandra, inte kungen! (Matt 25:40,45)

Onsdag

John Stott ger följande berättelse, här i förkortad form: Vid tidens ände ställer några Gud till svars för lidandet. En jude, en mörkhyad, en person från Hiroshima, en deformerad krympling, ett neurosedynskadat barn. De ifrågasätter Guds rättighet att döma och kräver: "Låt honom födas som en jude! Låt människor tvivla på äktheten i hans börd. Låt hans familj anse honom vara galen. Låt honom bli bedragen av sina bästa vänner! Ställ honom inför falska anklagare, fällas av en partisk jury och dömas av en feg domare. Tortera honom så mycket som det bara är möjligt! Låt honom uppleva vad ensamhet är! Döda honom!" När den sista hade föredragit domen blev det länge tyst ... Man insåg.

Torsdag

Det var domsöndag. Jag var konfirmand. Prosten Melin predikade. Jag minns ännu var jag satt. Jag plitade ner i min skriftskolbok prostens ord, citerade ur 1943 års psalmbok: "Domen fruktar jag ej stort, fast jag haver illa gjort, ty den trösten jag ej glömmer, att min broder Jesus dömer." En broder som gått in under domen i stället för oss andra. Tomas Sjödin noterar att det finns bara två slags människor. Inte de lyckade och misslyckade, utan de som gjort upp med sitt misslyckande, tagit det på allvar och bekänt det och de som bortförklarar och inte vill vidkännas det.

Fredag

Shalom ersätter Sjukdom, Skam, Synd, Skuld, Smärta, Sår. (Upp 21:1–6)

Lördag

Kyrkoårets sista dag är inne. Vi har sett att advent och jul är viktiga högtider. Messias kom med Guds rike. Påsken innebar försoningen mellan Gud och människa. Vägen till Gud och hans rike var öppnad. Men ännu var Guds rike inte etablerat överallt. Pingstens händelser satte igång det. Missionsbefallningen kunde börja förverkligas. Och så kommer höjdpunkten vid Jesus ankomst när ondskan döms slutgiltigt. Guds rike blommar ut i all dess glans. Vi blir åter fullkomligt de Guds avbilder vi skapades till i nya himlar och en ny jord. Hur ser du på kyrkoåret? Vad har höjdpunkten varit för dig under det kyrkoår som nu är till ända?

Egen reflektion:

Övriga helgdagar

Helgdagar med anknytning till julen

Ljuständare! Kyndelsmässodagen

Lukas 2:22–32
härlighet

Kristus, utstrålningen av Guds

Jag är liturg i en helt vanlig österbottnisk kyrka. Jag ser honom stå framför altaret. Han väntar att få knäböja med de andra vid nattvardsbordet. Jag vet att han av andra betraktas som litet enkel. Läpparna rör sig. Vi andra får del av hans förbön.

Det är natt. Husfar i villan vaknar. Han hör en svag röst. Gästen, den grånade pensionären talar tyst i nattens timmar. Han talar med Gud. Han nämner alla som bor i byn. Bönevandringen går från gård till gård och bär ung och gammal, sjuk och frisk inför Gud.

Det är kväll. Några vänner, män och kvinnor samlas för att studera Skriften. Händerna knäpps till bön som så många gånger förr. Plötsligt sänker sig bönens ande över gruppen när en av damerna stilla tackar Jesus för allt han är.

Jag ser många framför mig. Jag ser människor till vilka jag oftare skulle vilja säga: Välsignade människor – jag är så glad att ni finns. Ni stilla i landet.

Symeon var en sådan. Troget hade han gått upp till templet. Ibland hade han blivit bedrövad. Slentrianen i växelläsningarna, bönerna och sångerna hade gjort honom illa. Ibland såg han igenom skenheligheten. Men ibland hade han gått hem med förnyat mod och nytt hopp. En längtan växte allt starkare fram: "Tänk om jag skulle få se Messias!" Längtan växte under bön inför den Helige till en förvissning: "Jag ska få se Messias." Symeon hade lärt sig att vara lyhörd för Anden. Nu var det som om en stilla röst skulle ha talat till honom. Det var med lätta, förväntansfulla steg den gamle den här morgonen kom till templet. Anden gjorde inte honom besviken. Symeons lovsång ljuder ännu i dag, till och med varje kväll i kompletorieläsningen världen över: "Nu kan jag dö, jag har sett frälsningen, ljuset som uppenbaras för hedningarna och härligheten som ges åt Israel." Symeon fick ett möte med Jesus.

Jag tänker på dig, som går med en längtan i ditt liv. En längtan efter något mer. Kanske det är en diffus längtan att få hjärtats tomhet fyllt med liv. Och jag tänker på dig, som längtar efter väckelse i din närmiljö, i din församling och i vårt land. Hämta inspiration från Symeon. Släck inte din längtan! Guds Ande har tänt den. Bär den fram till levande Gud!

Vårt land behöver många som Symeon. Kyndelsmässodagen trängde på 400-talet i Rom undan en hednisk fest som var full av tro på skrock och olycksdagar. Ljus, som tidigare hade tänts till romerska gudar, tändes nu som en påminnelse om Jesus. I dag är risken överhängande att det motsatta sker. Jesusljuset med bud om förlåtelse och frid trängs undan av moderniserat skrock i olika former.

Därför behövs ljuständare. Är du beredd att vara en av dem?

Tre prins kandidater fick i uppdrag att fylla en tom lada med något material på en begränsad tid. En skyfflade in jord som fanns i en hög utanför ladan. Bara ett hörn fylldes. Den andre fyllde rummet med halm. Knappt halva rummet hann han fylla. Den tredje tog med sig en tändsticksask. Han gick in i rummet, tände på ett ljus. Och hela rummet fylldes ... En gammal andlig sång ger en innerlig bön:

*O att den elden redan brunne, som du, o Jesus, tända vill!
O att all världen redan
funne den frid, som hör Guds rike till!*

Veckans memorering

Sedan talade Jesus till dem och sade: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus. Joh 8:12

Måndag

"Detta barn ska bli till fall eller upprättelse för många i Israel och till ett tecken som väcker strid – för att mångas innersta tankar ska komma i dagen." (Luk 2:34–35) Varför är det så känsligt att uttala Jesus namn? Att tala allmänt om Gud går an men nämns Jesus namn bränner det till. Har det något att göra med Joh 3:19–21? Om att erkänna mörkret.

Tisdag

Vårt mörker – Jesus är ljus. Jag är ful, ingen tycker om mig – Jesus: Du är värdefull. Jag har gjort bort mig, jag gjorde fel – Jesus: Jag förlåter. Jag vet inte vart jag ska gå, vad jag ska bli – Jesus: Jag vill leda dig, som går bedjande fram. Jag orkar inte, bekymren trycker ner mig – Jesus: Jag vill bära din börda med dig, kom till mig. Jag är i mörker, arg på en medmänniska – Jesus: Jag vill hjälpa dig att se på henne på ett annat sätt. Jag tycker tillvaron och världen är så otrygg – Jesus: Jag kommer snart. Jag är rädd för döden – Jesus: Jag är starkare än döden.

Onsdag

Det finns två slags ljus. Det ambienta och det koherenta. Det ambienta omger oss på alla sidor. Som ett ljus på bordet. Det koherenta är koncentrerat som i en ficklampa eller laserstråle. Den kristna traditionen talar om den allmänna och särskilda uppenbarelsen. Den allmänna omger oss, den ser vi i skapelsen, i samvetet och i ledning i det egna livet. Jesus är den särskilda uppenbarelsen. Guds ljus koncentrerat i en enda punkt, en person. Eller för att säga det med andra ord: Vi ser "Guds ryggtavla" i den allmänna, vi anar oss till hans närvaro; i den särskilda ser vi "Guds ansikte", vem och hurudan Gud är. (Joh 1:18)

Torsdag

Symeon gick och bar på en längtan. Vad är din längtan i livet i stort, konkret i dag? Symeon bar sin längtan i bön, inför en öppen Bibel, ledd av Anden. Vi har samma möjlighet. "Sluta aldrig önska, sluta aldrig be, sluta aldrig hoppas, under kan ske ..."

Fredag

Vilka människor har fått betyda mest för dig? Vilka tre? Varför inte förverkliga Matt 5:16 och prisa Gud för dem. Och be om att du får vara sådan att du i din tur för många skulle få vara en av de tre ...

Lördag

Jag hade besökt församlingens dagklubb, kyrkans barntimme. När andakten inleddes tände ett barn ljuset. Jag fick hedern att släcka ljuset när andakten var över. Jag försökte visa mig okunnig och svängde ljussläckaren fel väg – till barnens förtjusning. Prästen visste inte det de visste – hur man ska släcka ljuset! Efteråt berättade ett av barnen med stor inlevelse för dagklubbsledaren: "Han försökte släcka ljuset med bakändan!" Ja, visst behövs det ett och annat ibland för att få sprått också på nutida lärjungar. Eld i baken är ju en möjlighet, men nog är det förstås ännu bättre att ha Jesusljuset i hjärtat som en drivkraft i livet ...

Egen reflektion:

Helgdagar med anknytning till julen

Snart jul! Maria bebådelsedag

Luk 1:26–55 Herrens tjänarinna

Det är nio månader till jul! Vi påminns om den historiska stund när evigheten höll andan. Skulle den unga tonåringen i Judeen säga ja eller nej till det stora uppdraget. Himlen andades ut och jublade när Maria svarade jakande. Hon var beredd att ställa sin kropp, sitt liv till förfogande. Det stod mycket på spel. Med stora konsekvenser, också för oss.

Bebådelsen.

Maria, en ung oansenlig tonåring blir en av huvudpersonerna i Guds handlande. Hon får höra ”du högt benådade, du har funnit nåd hos Gud”. Gud handlar inte på grund av hennes kvalifikationer utan trots avsaknad av sådana. Gud använder inte heller oss på grund av vår duktighet. Det är nåd.

Maria delade sin upplevelse.

Maria får höra att släktingen, den till åren komna Elisabet också är gravid. Elisabet hade i sin glädje hållit det hemligt flera månader. Maria skyndar sig bort från Nasaret med sin hemlighet. Hon delar den i förtrolighet med Elisabet. Gravida kvinnor och blivande föräldrar känner igen sig. Man vill både bevara en hemlighet och berätta om det stora som är på gång. Marias agerande ger oss en viktig insikt: Vi ska vittna om Guds handlande, men inte prata av oss. Insidan bör bevaras större än utsidan.

Fostrens glädje.

Berättelsen om när Elisabet möter Maria är förunderlig. Ett under. Det handlar egentligen om mötet mellan två ofödda barn. Fostret i Elisabets moderliv sparkade till i glädje när det hörde Marias stämma. Kan man få någon starkare skildring av det ofödda barnets värde? Skulle Maria för övrigt ha fått föda sitt barn i dagens så kallade upplysta Europa? Hon var ju fattig, ung, utan pappa till barnet och i andras ögon psykiskt instabil i sitt envisa påstående att hon inte haft samlag med någon. Argumenten för en abort skulle ha varit många. Ett samhälle som gör abort till ett preventivmedel lever farligt. Livets värde är relaterat till det ofödda barnets värde.

Marias lovsång.

Maria jublar i en innerlig lovsång. Marias lovsång är revolutionerande och bes varje morgon i tidebönen Laudes världen över. Maria jublar över att Herren ser till det ringa och störtar ner det upphöjda. Diktatorer i alla tider har fruktat och fruktar den lovsången.

*Helige Gud Vi gläds inför dig över Marias beredvillighet att vara din tjänare.
Hjälp också oss att i våra liv tro på dina möjligheter. I Jesus namn.*

Veckans memorering

När Jesus sade detta hördes en kvinna i mängden ropa: "Saligt det moderliv som har burit dig, och saliga de bröst som du har diat." Men han svarade: "Säg hellre: Saliga de som hör Guds ord och tar vara på det." (Luk 11:27)

Måndag

Gud använde en ung flicka för en avgörande händelse i världshistorien. Jesus möte med barnen (Mark 10:13–16) lär oss att ta barnets tro på allvar. Jfr Matt 18:10, 21:16.

Tisdag

Läs om det som sedan hände i Marias liv. Det är nämligen fräscht att läsa evangelierna. De saknar den legendbildning som sedan kom att prägla synen på Maria. Vi hedrar nog Maria allra bäst om vi låter henne vara den kämpande, ofullständiga, tvivlande, sökande mamma till Jesus hon var. (Luk 2, Luk 2:1 ff, 22 ff, 41ff, Matt 2:13ff, Joh 2:1ff, Mark 3:20ff, 31ff, Joh 19:26, Apg 1:14)

Onsdag

Maria sade inte: "Va jag är stor som är Guds mor", utan "Gud, jag vill prisa dig som vill bruka lilla mig". Gud använder det som i sig självt inget är. Där vår förmåga tar slut börjar hans. (1 Kor 1:26–31, Joh 15:4–5)

Torsdag

De första kristna påstod att Maria blev gravid utan mans medverkan, trots allt det förakt ett sådant påstående innebar. Lukas skildring av bebådelsen och jungfrufödelsen är häpnadsväckande knapp och realistisk. Den är fri från spekulationer om hur avlelsen gick till och beskrivningen av Jesus födelse är också den fri från legendens yviga och fantasifulla framställningssätt. En jämförelse med skriften Jakobs protoevangelium, som skrevs långt senare, vittnar om Lukas trovärdighet i allra högsta grad. Det samma gäller Lukas berättelse i ljuset av beskrivningar av gudomliga födelser i den grekiska, babyloniska och egyptiska mytologin.

Fredag

Varför behövdes jungfrufödelsen? Har det att göra med Jesus preexistensen? Ordet (Jesus), som var av evighet, skapades inte utan blev människa. Man kan inte skapas om man redan är till. Har det att göra med gammaltestamentliga profetior som 1 Mosebok 3:15 och Jesaja 7:14?

Lördag

Ibland kan "intellektuella problem" vara samvetsproblem. Professor Ole Hallesby i Norge ställdes inför en studerande som sade att han inte kunde tro på jungfrufödelsen. Hallesby replikerade med frågan: "Vad har du gjort?" Professorn insåg att mannens problem inte i grunden var intellektuellt. Intellektuella invändningar kan ibland vara en flyktväg som man tar för att komma undan udden i Jesus ord och anspråk (jfr Joh 3:20).

Egen reflektion:

Övriga kyrkliga helgdagar

En dagsaktuell text Midsommardagen, Johannes döparens dag

Mark 6:14–29, Ords 13:34 Vägeröjaren

Midsommarafon och midsommartiden är en härlig tid, men är samtidigt en våt och destruktiv helg i vårt land. Herodes avrättning av Johannes döparen var en av de texter som tidigare lästes på midsommardagen, som ofta dessutom var konfirmationsdag i många församlingar. Texten med huvudet på fat ansågs tydligen så opassande att texten nu förekommer bara som alternativ predikotext. Tyvärr. För visst är texten på många sätt passande. Tyvärr också det. Låt mig förklara.

Det legitima i att festa. Då som nu fanns det vissa tidpunkter och tillfällen när det hörde till att festa. En kungs födelsedag var en sådan, midsommarhelgen är en sådan. Det är livsfarligt för ett land när festandet med alkohol blir kultur, något som hör till och den som inte gör det betraktas som avvikande.

Festandets destruktivitet.

Berättelsen ger exempel på hur huvudlöst grym och oförnuftig synden är. Kombinationen av sexuella begär och dryckenskap gjorde att Herodes totalt tappar vanligt bondförnuft. Han som var kallad att leda ett folk styrs av människofruktan. Herodias utnyttjar sin dotters sexualitet för egna intriger och slår sönder tonåringens framtidsdrömmar. En profets huvud på ett fat är nog inte mycket att bygga en framtid på. Paralleller till midsommarfirandet är inte svåra att dra. Varför ska firandet av sommarvärmen och naturens skönhet leda till att många drunknar, andra våldtas, barn måste ta hand om druckna föräldrar eller stänga in sig på sitt rum av rädsla? Det är lika oförnuftigt som att fira skolavslutning och examen med att visa vad man lärt sig genom att supa sig stupfull.

Festandets konsekvenser.

Den mäktige kungen hade börjat se spöken mitt på ljusa dagen. Han inbillar sig att Johannes Döparen hade uppstått. Han som han avrättat. Ett dåligt samvete är alltid en dålig huvudkudde. Också om man är kung. Det finns ännu något hopp om samvetet säger till. Man kan nämligen genom att upprepade gånger säga nej till samvetets röst slipa av spetsarna på det "kugghjul" som roterar när något gått snett så att man blir helt avtrubbad, förhärdad. Herodes ångrar inte sin avrättning av Johannes, utan det är rädsla som fyller honom.

Ryktet om Jesus.

Det går inte att smita undan Jesus. Där man minst av allt anar det så dyker han upp. Också i Herodes liv.

Vägröjaren. Bakgrunden till avrättningen av Johannes Döparen låg i en sexskandal med politiska och militära följder. Herodes Antipas hade flyttat ihop med sin bror Filippos hustru. Kung Aretas i Perea gick till angrepp mot Herodes för att hans egen dotter ratats till förmån för Herodias. Johannes för sin del hade inte sparat på orden. Rättvisa och rättfärdighet gäller också en kung. Det kännetecknande för vägröjaren Johannes Döparen var att han frimodigt pekade både på synden och på Frälsaren. Det var ju han som också hade sagt: "Se, Guds lamm, som borttager världens synd."

Vårt land behöver många som han. Också i midsommartid.

O Gud, ge vårt land sanna vägröjare!

Övriga kyrkliga helgdagar

Vilka änglar?! Mikaelidagen

Upp 12:7–12 Änglarnas dag

Tänk vad saker och ting kan förändras! Och tänk hur ord kan förvanskas och tömmas på sitt innehåll!

Jag tänker på ordet änglar. Änglar uppfattas och avbildas ofta som söta, rara och litet naiva varelser. De förknippas med sagoväsen eller med någon form av diffust beskydd. Den bibliska verkligheten är en annan. Änglarna är soldater. De är krigare. För att nu ta julnatten som exempel. Gud mobiliserade en stor himmelsk här, en armé, som skulle strida mot de onskans makter som inte kunde tåla att en befriare skulle födas. Det var ett kosmiskt drama på gång av stora mått. Dagen D, den stora invasionsdagen var inne. Änglar fungerade som budbärare om det goda men också som stridsmän för det goda. Vapnen var intressant nog lovsång ...

Ibland undrar jag om vi har omtolkat det kristna budskapet så att det blir nallebjörnsaktigt och en napp som ska trösta oss i livets stora frågor.

Märkliga saker har hänt i vår kultur. I en tid när den kristna kyrkan har tonat ner talet om onskan och den onde, av rädsla för att verka medeltida, så stiger andra aktörer fram. Genom Internet, TV-program, veckotidningar, rocklåtar och prylar marknadsförs det ockulta, det mörka, det okända och det hemlighetsfulla "från andra sidan". Och det visar sig att det mörka och onda har en dragningskraft. Men de här makterna är ingenting att leka med. Målsättningen är klar: att fascinera oss för att sedan binda oss i rädsla.

Man anar att den engelska författaren C S Lewis hade rätt när han sade att onskan vill att vi antingen förnekar dess existens eller om det inte går, hyser ett överdrivet intresse för den. Så här profetiskt skrev han redan 1944 när han lät Tumskruv delge onskans strategi:

"Vår taktik går för tillfället ut på att hålla oss dolda. Det har ju inte alltid varit fallet. Vi befinner oss i själva verket i ett fruktansvärt dilemma. När människorna inte tror på vår existens, så går vi miste om de angenäma resultaten av direkt terror, och vi kan inte skapa någon religiös vidskepelse. Men å andra sidan: När de tror på oss, så kan vi inte göra dem till materialister och skeptiker. Åtminstone inte ännu. Jag hyser starka förhoppningar om att vi i sinom tid skall lära oss konsten att ge deras vetenskapliga läror rangen av myter med stort emotionellt värde, och i så hög grad, att någonting som faktiskt är en tro på vår existens (fast det inte kallas så) kommer att insmyga sig i människornas sinnen, fastän de förblir oemottagliga för tron på Fiendens existens. I det här avseendet kan livstron, kulten av det sexuella och vissa sidor av psykoanalysen visa sig vara till nytta. Om vi en gång lyckas producera vad som skulle bli vårt mästerverk: materialisten som tror på magiska krafter ... som formligen tillber det som han med ett svävande uttryck kallar "krafter" allt under det att han förnekar tillvaron av "andar" – då kan vi börja skymta slutet på kampen."

Vi är delvis där nu. Människor kan vara hur andliga som helst, men religiös är man inte!

Vi behöver Guds stridsänglar mot det onda. Men vi söker inte kontakt med dem, vi behöver inga änglaskolor. Vi tillber deras Herre. De är bara tjänare. Hebreerbrevets författare ropade ut till sin tids ängladyrkare: Jesus är mer än änglar! Vi tackar Gud för den himmelska armén. Vi ber om dess beskydd och hjälp i kampen mot det som vill förstöra. Varför inte damma av bönen i Lilla katekesen? Där uppmanas vi att göra korstecken, påminna oss vem vi tillhör genom att ta del i trosbekännelsen, be Herrens bön och sedan i vår morgon- och aftonbön be:

Låt din heliga ängel vara med mig, så att den onda fienden inte får någon makt över mig.

Veckans memorering

Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: "Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem. (Mark 10:13–16)

Måndag

Vilken syn på änglar har du vuxit upp med? Har du upplevt änglabeskydd? Vad är skillnaden mellan att be änglar om hjälp och att be Gud sända sina änglar?

Tisdag

Mikaelidagen är av gammalt också barnens dag. Att läsa om synen på barnen under historiens lopp är en dyster läsning. Också i dag finns kulturer där barnen med filosofen Aristoteles ord "existerar endast som en möjlighet, en potentialitet att bli vuxen". Jesus kom med något helt annat. Hans syn på barnen var revolutionerande. (Matt 18:1–5, 9:42, 18:10, 21:14–16, Mark 9:33–37, 10:13–16)

Onsdag

När Jesus välsignar barnen (Mark 10:13–16) möter han deras grundbehov och ger indirekta uppfostringsprinciper: att bli sedd och hörd, accepterad, respekterad och få uppleva att man blir involverad och upplever tillhörighet. Hur var din egen barndom? På vilka punkter blev dina grundbehov mötta? Var fanns det brister?

Torsdag

Jesus uttrycker i världslitteraturens mest bekanta berättelse om barn, berättelsen om när han välsignar barnen, alla de fem kärleksspråken. Han ger dem beröring, han handlar, talar goda ord, ger dem tid och en gåva (Guds rike). Du som är förälder: Har du tänkt på hur ditt barn tar emot kärlek?

Fredag

Samma berättelse lyfter starkt fram den kristna fostrans betydelse. Barnen behöver också i dag få ledas fram till Jesus. Vem gör det i dag? Hur kan vi göra det? Vem och vad hindrar barnen i dag att få kristen fostran? Hemmet och föräldrarna är den allra viktigaste platsen för fostran. Det vinnns ingen neutral fostran. Att inte ge kristen fostran är också att forma attityder och värderingar. Den kristna församlingens uppgift är att stöda föräldrarna i den kristna fostran, uppmuntra och ge verktyg, inte att ta över den. Bönerna "Gud som haver", "Fader vår", att lägga sin hand på barnet huvud och säga: "Gud välsigne dig" är kanaler för Guds kärlek och en naturlig predikan från förälderns sida.

Lördag

Tänk att Jesus gör sig så sårbar att han lämnar allt annat, böjer sig ner och tar barnen i famn! I romarriket såg man ner på svaghet och sårbarhet och drev med de kristna som brydde sig om barn och sjuka. Jesus visar med sitt handlande andan i Guds rike. När han välsignar barnen är han på väg till den största utposten av all sårbarhet: lidandet på korset. Han kallar oss att böja oss ner, tvätta varandras fötter, byta blöjor, torka varandras tårar ...

Egen reflektion:

Övriga kyrkliga helgdagar

Behöver vi helgonen? Alla helgons dag

Matt 5:1–12 De heligas gemenskap

Det finns starka strömningar som kör över Alla helgons dag. Den amerikanska Halloween festen körs fram som ett alternativ till och med i barnträdgårdar och skolor. Karnevalsstämning i förening med spöken, skelett och monster verkar mera lockande än att våga ta itu med de livsfrågor som den här helgdagen aktualiserar.

Och ändå. Vi behöver alla Alla helgons dag! Varför?

Sorgeprocessen behöver den!

Otaliga är de människor som också i år kommer att samlas i kyrkor och gravkapell för att minnas kära som avlidit under året. 100 000-tals ljus tänds ute vid begravningsplatserna. För många är dagen tung och smärtsam, fylld av minnen, en begravningsdag på nytt. Och ändå – mitt i smärtan går man framåt. Sorgen synliggörs och konkretiseras, vilket är bättre än att sorgen förtigs och kroppen lider. Alla helgons dag erbjuds oss som en livsbejakande dag när man på nytt får vidkännas de inre känslor som ändå finns. Det är något helt annat än det groteska att en familj där man under året förlorat en förälder eller ett barn ska söka fram maskeradkläder i form av dödsskallar och skelett.

Ungdomarna behöver den!

De bilder och planscher som fyller en tonårings rum är inte alla gånger så konstruktiva. Vårt samhälle är i desperat behov av goda förebilder. Den kristna kyrkan lyfter fram helgonen, människor som mitt i inre svaghet och bräcklighet har fått genomlysas av Guds kärlek och bli till välsignelse för många. Den lutherska kyrkan helgonförklarar ingen. Men vi behöver goda föredömen som Jesus mor, Franciskus, Moder Theresa, Maximilian Colbe och Corrie teen Boom. Vi tillber inte helgonen, inte ens jungfru Maria, men vi behöver deras föredöme i tro och utgivande kärlek.

Livet behöver den!?

Alla helgons dag gör livet heligt! Bibeln använder ett häpnadsväckande språkbruk, när den kallar varje kristen helig! Det är inte frågan om att iklä sig någon helgongloria utan att för Jesus skull räknas helig. När man ser att man trots sina svagheter ändå får vara Guds barn frigörs en förunderlig kraft till att älska och tjäna. Man gör livet lättare för någon annan att leva. Livet blir vad det är, heligt.

Alla helgons dag inspirerar.

Jesus utropar sina saligprisningar till människor som allra minst räknade sig som saliga. Helgdagen lyfter fram det stora som Gud tänkt med dig: att bli Jesuslik. Se dig inte i första hand som den syndare du förstås är. Se dig som en människa som Anden vill göra mer Jesuslik. Inte för att du ska bära en helgongloria som gör dig omänsklig. Guds tanke är att den dag man tänder ljuset till minne av din och min död ska någon tacka Gud för att vi funnits. Vi har med Andens hjälp fått göra skillnad.

*Himmelske Far Vi tackar dig för alla dem som fått vara så genomlysta av din Ande att de genom sina ord och sina liv visat på dig och gett styrka i livet åt andra. Välsigna våra liv så att den dag man samlas till vår minnesstund – om inte Jesus kommit åter före det – någon skulle prisa dig för att vi fått göra samma sak.
För Jesus skull.*

Övriga kyrkliga helgdagar

Tjäna eller härska Skapelsens söndag

1 Mos 1 Ansvaret för skapelsen

Ibland sägs att kristen tro är orsak till utsugningen av jordens resurser och miljöförstörelsen i världen. En kort tillbakablick kan vara nödvändig. Kristen tro betonar att Gud är skaparen som gett människan i uppdrag att råda över den övriga skapelsen. Människan är skapelsens krona, med den stora uppgiften och ansvaret att vårda den övriga skapelsen. Människan är ansvarig inför Gud. Hans är jorden, hans är skapelsen. Vi kunde åskådliggöra det så här.

Gud

Människa

↓Vårda Den övriga skapelsen

I och med sekulariseringen har det tragiska hänt att tanken på att vi är ansvariga inför en levande Gud tagits bort. Återstår bara

Människa

↓Härska Den övriga skapelsen

Den efterkristna civilisationen styrd av kapitalismen går, när det gäller synen på natur och miljö, hand i hand med de samhällssystem där ateismen och kommunismen varit rådande. Naturen utnyttjas skoningslöst. Vad är alternativen? Några ser lösningen i en ideologi som säger att Gud = människa = övriga skapelsen. Nyandlighet förs fram som alternativ med vördnad, ja till och med tillbedjan av Moder jord. Man utgår från tanken att allt är ett, människan tillika med natur och djur är gudomlig. Gud finns i människan och människan och djuren har samma värde. Tanken kan verka lockande. Men erfarenheten visar något annat. Där människan anses vara gudomlig blir hon förr eller senare det motsatta.

Och är man i ett hus allergisk för katten så är det nog troligen katten som kastas ut – inte människan. Österländska ideologier styrda av karmatänkande och reinkarnationen har svårt att skapa motivation för ett sunt förvaltande. Det liv man lever är ju ändå bara en skenvärd, en *maya*.

När vi däremot inser att skapelsen, naturen och djuren är Guds gåva till oss fyller det oss med tacksamhet, glädje och en ansvars känsla. Tanken som ibland finns i kristna kretsar att det här livet inte är så viktigt eftersom vi väntar på något bättre är obiblisk. Ibland kan det sägas att jorden ska ju ändå gå under så det är onödigt att kämpa. Det är som att säga att eftersom Paulus säger att kärleken ska kallna hos de flesta så är det lika bra att vi också upphör att gå kärlekens väg. Tvärtom, just därför att så är fallet kallas en kristen att vara en motrörelse. Det gäller inte bara den inre utan också den yttre miljön. Hela skapelsen är ju med i väntan på det som ska komma. Vi väntar inte på en andlig ny värld, utan på nya himlar och en ny jord. Därför är den här jorden också så viktig.

Utmaningarna är stora. Om hela världen skulle utnyttja jordens resurser som vi i I-länderna gör skulle jordens lungor överleva bara några minuter! Jorden skulle kollapsa! Kärnkraften skapar problem miljoner år framåt.

Den bibliska förvaltartanken är otroligt radikal. Jorden är Guds – inte människans! Människan har fått en unik uppgift och allt skapat är värdefullt – därför att det är skapat av levande Gud. "Den dag jag blev kristen blev träden grönnare utanför fönstret", skriver den svenska författaren Harry Månsus. Och det är sant. Livet får i Guds ljus ett värde och allt skapat blir kärleksgåvor man fått av levande Gud.

Din, o Gud är skapelsen! Hjälp oss att förvalta den.

Övriga kyrkliga helgdagar

Samhällets ryggrad Familjens söndag

1 Mose 2:18–24 Familjen, Guds gåva.

Han beskrev sin väg in i knarkberoendet: "Jag kände ett utanförskap." Gänget blev surrogat för den gemenskap han inte fann där hemma. Ett dåligt sådant.

Att vara människa är tillhörighet. I vår tid är det individualismen som gäller. Var och en är sin egen lyckas smed. Mot allt sunt förnuft. Erfarenheten säger ju att det är i mötet med andra vi blir till och formas. Barn som vuxit upp bland djur beter sig som djur. Känslan av sammanhang är viktig för kraften att leva. Psykologen Alice Miller talade om tillhörigheten som ett av människans grundbehov. Och den filosofiska riktningen personalismen betonar att vi alla utvecklar vår personlighet i relation till olika kollektiv som familj, skola, församling, arbete. Människan är relationell till sin natur.

När jag möter dopföräldrar har jag alltid en fråga till dem. Jag vet att de vill ge sitt barn det allra bästa. Därför är det naturligt att fråga dem vad som är det finaste de kan ge sitt barn, förutom att föra dem till Jesus. Jag får många fina svar. Trygghet, kärlek, omvårdnad etc. Men det finns något som är ännu viktigare: Att föräldrarna sköter om sin egen relation. Relationen mellan föräldrarna är barnets hem. Det är i den relationen barnet blivit till. Och det är den relationen barnen inandas. Barnet kan bli det stora livsprojektet, medelpunkten i familjen. Och det förstår barnet nog att utnyttja! Om man inte är medveten om att parrelationen behöver näring och att den relationen ska ge kraft för föräldraskapet så står man småningom utblottad på all kraft. Parrelationen kan ibland gå sönder och döden kan spolia alla planer man haft. Men så långt det är möjligt behöver "samföräldrar" pricka in vi-tiden, ingen annan ser till att de får den. Och "särföräldrar" står inför utmaningen att motstå frestelsen att tala illa om varandra inför barnen och i stället gemensamt fortsätta föräldraskapet, som ju är ett faktum, också om man flyttat isär.

På tal om tid. Om det finns någon mätare på kärlek så är det tid? Det vi anser är viktigt hinner vi med, om det så är en golfrunda eller ett TVprogram. När jag arbetade med föräldraboken *Öppen famn* gjorde jag en enkät bland skolbarn om hur de upplevde föräldrarna. Många saknade den gemensamma tiden med föräldrarna. Ett barn skrev: "Det händer så sällan, så det är roligt när det händer." Ett annat: "Jag får inte ofta vara ensam med dem", ett tredje: "Det händer inte så ofta för min mamma är på möten hela tiden." Inte undra på att barnet tillade: "Säg åt dom att dom måste börja vara mera med sitt barn" och föreslog som titel på boken: "Föräldraregler"!

Involvering och tillhörighet skapar identitet. Det kan handla om så vardagliga saker som att barnet vet var mamma är när hon är borta under veckoslutet. Att fundera på vad man gör på semestern. Att tillsammans plocka svamp och dra ris i skogen vid sommarstugan. I det förindustriella samhället fanns involveringen med på ett naturligt sätt. I dag behöver man vara medveten om den för att den ska bli av. Man är tillsammans och man gör tillsammans.

Ordet för gemenskap betyder i Bibeln att "äta bröd tillsammans". Mikrovågsugnen möjliggör att var och en i dag tar sin tallrik, går på sitt eget rum och äter sin mat när det passar. Måltidsgemenskapen slås sönder. Måltid är mer än att lära ut bordsskick och få barn att överleva. Attityder formas, modeller ges, information utbyts, gemenskap och tillhörighet skapas. Att äta tillsammans är att bekräfta sig själv som familj. Det är grundläggande inre symboler för gemenskap och tillhörighet.

Vi står i en tvåfaldig kamp: att kämpa för familjens sammanhållning, men också att visa och ge gemenskap åt dem som likt den tidigare knarkaren hamnat i utanförskap.

*Tack Gud för att du vill
gemenskap!*

Nationella helgdagar

Frihet är det bästa ting Självständighetsdagen

Apg 17:24–30 Välsigna och bevara vårt land

Remembering the Past, Shaping the Future, att minnas det förflutna är att skapa framtiden, står det på en pins man får vid förintelsemuseet i Jerusalem. Jag gjorde 1993 en resa till Karelska näset tillsammans med krigsveteraner och anhöriga till de Larsmo- och Öjabor som under vinterkriget stupade vid Summa. Avtäckningen av minnesmärket blev en gripande stund. Samtalen med krigsveteranerna och deras möte med de gamla stridsplatserna kom att etsa sig fast i mitt minne. Resan öppnade mina ögon. Jag insåg något av de umbäranden veteranerna hade genomlevt under krigsåren och senare. Det fick mig att uppskatta ännu mer värdet av vårt lands självständighet. Vänkontakterna till Lettland under början av 90-talet när Lettland återfått sin självständighet underströk samma sak. Varje tillfälle, oberoende om man samlades i Larsmo i Finland eller Dubulti i Lettland, skulle avslutas med ländernas nationalsånger. Aldrig har jag känt mig så fosterländsk som då. Jag insåg att Lettlands svåra situation under den sovjetiska tiden också hade kunnat vara vår.

Ett lands självständighet är viktig, också om det finns en baksida av allt. Fosterländskhet kan också förvandlas till en nationalistisk fanatism som inte ser längre än de egna landsgränserna.

Finlands tidigare president Urho Kekkonen skriver i sin bok "Tamminiemi" att Finlands självständighet ska återerövrats varje dag. Självständigheten kan hotas av yttre makt, men också i demokratins namn ges bort som det tyska folket gjorde under nazismens tid. EU-projektet har många goda sidor, men allvarliga frågor måste ställas:

- Fri konkurrens och lika villkor tycks leda till kontroll och en uppsjö av direktiv.
- De öppna gränserna ersätts av en internationell världspolis.
- Toleransen som modeord slår paradoxalt hårt mot dem som är av annan åsikt, inte minst på etikens område.
- Det finns liten insyn i maktapparaten men samtidigt hård kontroll av den enskilda individen.
- Man kräver demokrati hos de länder som ska tas med i gemenskapen samtidigt som man går mot en ökad styrning av EU:s maktapparat, med mindre demokrati som följd.

Demokrati i sig är bra så länge man ser den som skydd mot egoismen och maktvälde och den förenas med transparens i beslutsfattande och en realistisk möjlighet till överblick av det hela. EU budgeten handlar om så hisnande summor att det är en omöjlig uppgift att fungera som revisor. Att läsa dagstidningen med Uppenbarelseboken i åtanke ger allvarliga aspekter. Uppenbarelsebokens läsare hade svårt att förstå vad som där avhandlades. I dag finns tekniska möjligheter att förverkliga märket på pannan och handleden. Försök görs. De otaliga världsproblemen ropar på Ledaren. Antikrist har en beställning i dag.

För en kristen gäller det att leva i vaksamhet och veta att det finns något som är ännu viktigare än den yttre friheten. Vad hjälper det hur fri man än är att handla hur man vill, tänka fritt och säga högt, om man är bunden i sitt inre? Vad hjälper det att bära medaljer på bröstet och bli bjuden till slottets självständighetsbal om det inre är bundet av hat, bitterhet och hämnd? Är självständighet ytterst att i sitt inre vara fri att göra vad Jesus kärlek vill?

Gud, bevara vår yttre, men framför allt vår inre självständighet. I Jesus namn.

Avslutande reflektion

Ett år har gått. När ett borgerligt nyår träder in brukar vi ibland blicka bakåt på det år som gått. På samma sätt kan det också vara värdefullt att göra en sammanfattning av året i trons landskap. Hur ser din tillbakablick ut när det gäller det kyrkoår som är till ända? Några konkreta frågor kan vara till hjälp.

*Vilka känslor dyker upp?

*Var har du vuxit i?

*På vilket sätt är du annorlunda nu än för ett år senare?

*Har din syn på Gud förändrats?

*Vad håller Gud på och gör i ditt liv just nu?

*Har du en kristen gemenskap och hur upplever du den?

Frågorna kan vara många och svaren ännu fler. Sist och slutligen handlar det kristna livet om en pågående överlåtelse till Gud som överlätit sig åt oss ändå in i Jesus död. Guds rike är hans verk. Aposteln Paulus levde i en förtröstan till Gud när det gällde medkristna bröder och systrar. Jag ger vidare Paulus ord. Vi får ta dem personligen till oss var och en. Ord värda att memorera.

Jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk hos er också skall fullborda det till Kristi Jesu dag. (Fil 1:6)

Litteratur

Böcker som inspirerat mig

Brené Brown, Mod att vara sårbar. Lena & Otto Rimås, Empati – om att möta och hjälpa. Tom Wright, Ännu bättre. Hoppet om himlen med nya ögon. Bill Hybels, Enkelhet. Richard Rohr, Vildmannen. Om sökandet efter genuin manlighet. De apostoliska fäderna. (Polykarus´ martyrium). Arvid von Martens, Kristus och de kristna. De apostoliska fäderna (Ignatius brev till Efesierna). Don Richardson, Evigheten i deras hjärtan. Joachim Jeremias, Barndopet under de första fyra århundradena. R Wolkoff & A-G Nordén, Brödet och vinet. Helge Pahun, Ydmyghet. Tomas Kroksmark, Didaskalos. John Wimber, En biografi. Philip Yancey, Med nådens ögon. Ellis Peters, Gycklarens nådatid. Pleijel Bengt, Innersidan. Dietrich Bonhoeffer, Efterföljelse. Christian A Schwarz, Kärlekens 3 färger. Søren Kirkegaard, Kjerlighedens Gjerninger. Tomas Sjödin, Jag lutar åt Gud. C S Lewis, Från helvetets brevskola. Lauri Järvillehto, Hauskan oppimisen vallankumous. Jonas Norgaard Mortensen, Det felles beste, Introduktion til personalismen Dale S Kuehne, Sex and the iWorld Max Lucado, Alla dagar nära. Agne Nordlander, Korsets mysterium. Bo Giertz, Uppenbarelseboken. Martin Luther, Stora katekesen. David Pytches. Om helige Ande. En bok om tjänst i den helige Andes kraft. Joanne, Marxhausen, En bild av Gud. 3 i 1.

Peter Fjellstedt, Biblia med förklaringar. G K Chesterton, Fader Browns hemlighet. Stanley Jones, Bergspredikans Kristus Gary Chapman, Att upptäcka kärlekens fem språk. Dietrich Bonhoeffer, Efterföljelse. Kent Keith, Godhetens paradoxer. www.paradoxialcommandments.com Tomas Sjödin, Det är mycket man inte måste. Corrie ten Boom, Gömstället. Martin Luther, Om en kristen människas frihet. Broder Yun, Den himmelske mannen. Lary Crabb, Närmare. Relationer som helar och berör. Alf B Svensson, Våga ge av dig själv. Martin Luther, Den stora Galaterbrevskommentaren. Martin Luther, Kyrkopostilla I och II. Bo Giertz, Uppenbarelseboken. John Stott, Meningen med Jesus död. C S Lewis, Från helvetets brevskola.

Material från ViBoSa

Spiritualitet och andlig vägledning

Salo, B. (2008). *Vardags-tro. Katekesmeditation – en bortglömd skatt*. Andra upplagan. Salo, B. (2010). *Livets bön. Om att be Fader vår*. Andra upplagan. Salo, B. (2010). *Att upptäcka Vägen – om trons uppkomst och utveckling*. Andra upplagan. Ross, R & Y. (2013). *Växa i lärjungaskap. Matteus 5*. Grundbok. Ross, R & Y. (2013). *Gör lärjungar! Vision för lärjungaskap*. Ross, R & Y. (2014). *Växa i lärjungaskap. Matteus 5*. Studiehäfte. Andra upplagan. Ross, R & Y. (2014). *Växa i lärjungaskap. Matteus 6 & 7*. Månsson, R. m.fl. (2015). *Låt Gud göra profeter*. Andra upplagan. Streng, H. (2015). *En livsresa – Ord, bilder och några visor*.

Bibelteologi

Salo, B. (2010). *Berättarglädje. Evangelium enligt Markus*. Andra upplagan. Salo, B. (2010). *Kan död man leva? Om Jesus från Nasaret*. Tredje upplagan. Salo, B. (2010). *Trovärdigt – det kristna evangeliet*. Andra upplagan. Salo, B. (2010). *Jesusberättelsen – fiktion eller verklighet?*

Relationer och äktenskap

Salo, V & B. (2009). *Den Kära Leken – om kärlek, äktenskap och sex*. Andra upplagan. Salo, V & B. (2010). *Konsten att älska – åtta tips att hålla kärleken levande*. Fjärde upplagan. Salo, B. (2014). *En bok om julen*. Andra upplagan. Salo, B. (2014). *Öppen famn. En bok om föräldraskap*. Salo, B. (2015). *Fri från press och tristess?! Ett vidare perspektiv på stress*. Andra upplagan. Salo, B. (2015). *Tankvärt och Tänkvärt – klurigt och roligt om ett och annat*. Salo, B. (2015). *Nokkeluusia ja viisauksia*. Salo, B. (2015). *Food for thought – about this and that*.

Barn

Levälahti, P-R. (2006). *Barn-cd, Lyckans mig – 11 svängiga sånger av Pricken & Co*.
Levälahti, P-R. (2007). *Nothäfte, noter och ackord till sångerna på skivan Lyckans mig*.

Själavård

Salo, P. (2010). *Minnen av kärlek. Dagboksanteckning från ett sorgenår*. Andra upplagan. Salo, P. (2011). *Minnenas trädgård. Dikter om Kärlek och Tro*.

För feedback, mera information och beställningar:

www.vibosa.fi vibosa@vibosa.fi +358(0)50-4689678